

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

Journal of Administration and Social Science Review

ISSN 2730-3187 (Print)

ISSN 2985-1939 (Online)

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ กำหนดเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ (2 เดือน/1ฉบับ)

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นช่องทางการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสหวิทยาการสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการทางสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจน บทความวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

บรรณาธิการ

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี

กองบรรณาธิการ

พระเมธาวิไนยรส (สุเทพ พุทธจรรยา), รศ.ดร.	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.สมบุรณ์ วัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์พรพิมล ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ปารมี วชิรปทุมมุตต์	โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

เลขานุการ : นางสาวชุติมณฑน์ สุขไมตรี

ศิลปกรรม : นายปิยพงษ์ สันธนะกุล

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

เครือข่ายส่งเสริมงานวิชาการทางสังคมศาสตร์

สำนักการบริหารและสังคมศาสตร์ 157/17 หมู่ที่ 7 ต.กระทุ่มล้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73220

โทรศัพท์ : 063-3484828 E-mail: sukmailee1945@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: เจ.ปริน เลขที่ 94 พระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ สุคนธวรรณ), ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิโรจน์ คุตติโร, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.โกนิญฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.โชติ บัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รศ.ดร.สุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเกริก
รศ.ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุขุมพงศ์ ชาญนวงศ์	มหาวิทยาลัยเกริก
ผศ.ดร.ตระกุล ชำนาญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร	มหาวิทยาลัยสยาม
ผศ.ดร.ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.ฐิติมา ไห้ลายอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.ธรา อังสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผศ.ดร.ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.พิมพ์พจี บรรจงปฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.ภัทรพร พงศาปรมัตถ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ศุภกฤษฎี นิวัฒนาบุญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผศ.ดร.สุทิสรา รัตนวิชา	มหาวิทยาลัยเกริก
ผศ.นฤมลวรรณ สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.สุริวัตร จันทรโสภา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.เพ็ญฟ้า ปัญญา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.วงศ์ชนก จำเริญสาร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.วิญญู กินแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.สาธิต รักษิตัญญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.อดิศักดิ์ โชติธรรมธรา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.อุดมลักษณ์ ศรีซำหม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.กรรณา มธูลารังสรรค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.อุเทน ลาพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ร้อยโท ดร.ธวัชชัย ค่ายอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
อ.ดร.บุญธรรม ทองยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.วีรณัฐ พรหมจักร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อ.สุทธัย ครุสง
อ.อาภาภรณ์ จวนสา
อ.ธนรสมิ์ อีรณาเกียรติ
อ.สุพรรณิ บุญหนัก
อ.กุลวดี คงปิ่น
Totsaporn Intarabumrung

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
นักวิชาการอิสระ
Roxbury Community College

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นวารสาร ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2567 ที่ได้รับการรับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความ โดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) จำนวน 2-3 คน พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์ และคัดเลือก กลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ รวมถึง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ และเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะกรณีที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม กอปรกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียด รอบคอบ ถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์ น่าสนใจ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ และขอขอบพระคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ.....	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ.....	(2-3)
บทบรรณาธิการ.....	(4)
สารบัญ (Content).....	(5)-(7)
การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ..... พระอธิการสมพงษ์ เมธา, อินทร์ จันทร์เจริญ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	1-10
มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา..... ปราโมทย์ อินทกุล, ชลิตา กันหาลีลา	11-24
ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย..... วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์, พรสุณีย์ เพชรน้ำค้าง, จีรพร วงศ์ขัตติย์, จริญญา แก้วภักดี, ณัฏพล หลั่งนาค	25-32
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3..... พระครูสมุห์ธณกฤต นายนุ, เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	33-44
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่..... พระมหาวรานุชน แสงศรี, เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	45-56
ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่..... พระศุภโชค สุนันตา, อินทร์ จันทร์เจริญ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	57-70
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ..... พระครูปลัดเทิดพงษ์ เวียงธารา, อินทร์ จันทร์เจริญ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	71-80
ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท..... กฤษดา เสือสา, นราเขต ยิ้มสุข	81-92

	หน้า
ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อ กระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง..... พิมพ์ชนก นิมิตรชัยกิจกุล, ธงชัย ศรีวรรณะ	93-104
ความคงทนในการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านวิชาวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น..... เบญญาภา คงมาลัย	105-116
การค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565..... Yan Liu, พัทรินทร์ บุรณะกร	117-130
คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์..... กฤษณะ ดาราเรือง, จินต์ วิภาตะกลัศ, สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา	131-140
การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือกรณีศึกษา ร้านนาโน เทคโนโลยี โปรटकซ์..... พงศ์กร จันทราช, สุนิตา วราเจริญวัฒน์, สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	141-154
การสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา..... กัลยา สว่างคง	155-164
สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัด พิษณุโลก..... กำชัย บุตกร, ธนัสถา โรจนตระกูล, โชติ บดีรัฐ	165-178
แนวทางการพัฒนานวัตกรรมบริการในธุรกิจโรงแรม..... ดาวศุภร์ บุญญะศานต์, อัศวิน แสงพิกุล	179-192
ปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์..... กิติพิเชษฐ์ ฐูปูชา, สุรพงษ์ วิริยะ	193-202
ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่นของ ผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กฤษณา อัดใจ, นันทชัย ลาวงค์, สุภาภรณ์ ชาวนาฝ้าย, ศิริพร แก้วสกต, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์	203-212
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก..... นราภรณ์ คำสว่าง, ธนัสถา โรจนตระกูล	213-224
ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี..... วันชนะ มาเกิด, ยูวัฒน์ วุฒิเมธี	225-232
การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด พิษณุโลก..... ศรีลีนทิพย์ สระสิทธิ์, ธนัสถา โรจนตระกูล, กัมปนาท วงษ์วัฒน์พงษ์	233-244

	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก..... รวีวรรณ อยู่อ่อน, ธนัสภา โจนตระกูล, กัมปนาท วงษ์วัฒน์พงษ์	245-258
ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา..... ศศิมาพร สร้อยกระโทก, ภัคธมล ศิริอรุณภัทร, สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล	259-270
ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์..... ณัฐภูมิล เพ็ญผ่อง, ธงชัย ศรีวรรณะ	271-282
การวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก..... ยุวชล เกสรประทุม, โชติ บดีรัฐ, ธนัสภา โจนตระกูล	283-294
การรับรู้คุณค่าตราสินค้าและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH.... นันทิชา นำชัยเสริมสุข, ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์	295-306
กลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท..... สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล, พัทธพร เพ็ชรนิล, ชลิดา กันหาลีลา, ชัยนันท์ธรรณ ขาวงาม, พัฒนศิณ สำเริงรัมย์	307-318
ประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย..... นราพร กลัดจิตร, กัมปนาท วงษ์วัฒน์พงษ์, โชติ บดีรัฐ	319-330
หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี..... ทินกร พูลพุ่ม, ขรรค์ชัย อ่อนมี, วิภา อ่องแสงคุณ, สุทธนู ศรีไสย์, จุริรัตน์ มาลาศรี	331-338
แนวโน้มการทำการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย..... Jialin Liang, สยาม อัจฉริยประภา, ตระกูล จิตรวัฒนากร	339-352
ภาคผนวก..... หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	353-358

การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
Administrative Management Affecting the Role of Teachers in Adaptation under the Corona Virus Disease 2019 Epidemic Situation (COVID-19) at the Charity Schools of the Buddhist Temples in the Northern District

พระอธิการสมพงษ์ เมธา¹ อินทร์ จันทร์เจริญ² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³

Phraathikan Sompong Meta, In Chanjarean, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 2) บทบาทของครูในการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และ 3) การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นโดยภาพรวมเท่ากับ 0.922 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 2) บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการดูแลนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37, 4.41, 4.34 และ 3) การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารของผู้บริหาร; บทบาทของครู; การปรับตัว

Received: 2024-02-13 Revised: 2024-04-01 Accepted: 2024-04-08

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: Phrasompong_meta@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: inchenjarean@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College Corresponding author. E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study 1) management of administrators in the COVID-19 outbreak situation, 2) teachers' roles in promoting student adjustment in the COVID-19 outbreak situation, and 3) administrative management affecting the teachers' roles in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic at the charity schools of the Buddhist temples in the northern district. The sample group used in the research consisted of 248 administrators, deputy administrators and teachers at the charity schools. The instrument used in this research was a questionnaire. The overall confidence value was 0.922. The statistical instruments used in data analysis were: frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression by Stepwise method.

The results of the research were as follows: 1) for the management of overall the mean was at the highest level with the mean equal to 4.47; 2) for the roles of teachers in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic, overall and in each aspect were: teaching management and student care at the highest average level with the mean equal to 4.37, 4.41, 4.34; and 3) for the management of budget administrators, general administration and academic work, affecting the roles of teachers in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic, the overall picture was statistically significant at the 0.01 level. It could be written as an analytical equation and regression as follows.

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

Keywords: administrative management; teacher's role; adaptation

บทนำ (Introduction)

โรคโควิด 19 เป็นโรคอุบัติใหม่ที่เริ่มระบาดทั่วโลกในเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2562 โดยได้รับรายงานครั้งแรกจากนครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน พบผู้ป่วยจำนวนมากมีอาการไข้ ไอ หายใจลำบาก และมีอาการปอดอักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุอาการดังกล่าวเกิดจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อโรคนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ว่า “Coronavirus Disease 2019” ต่อมาพบการระบาดเป็นวงกว้างมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลกในระยะเวลาอันรวดเร็ว และประเทศไทยได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด (กรณีการแพร่ระบาด และคณะ, 2563: 84) โดยตรวจพบผู้ป่วยมีอัตราการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นถึง 3,716 คนหรืออัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ติดเชื้อ 10-15 คน/วัน ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 โดยกำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปพื้นที่ชุมชน การเว้นระยะห่างทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงได้ให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนและมาตรการป้องกัน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันจำนวนมาก มักจะมีความเสี่ยงสูง หากมีระบบการจัดการที่ไม่ดี อาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ได้ในกลุ่มเด็ก เนื่องจากพบว่าการติดเชื้อ COVID-19 ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีอาการหรือมีอาการแสดง ค่อนข้างน้อย ความรุนแรงจะน้อยมาก เมื่อเด็กนักเรียนเกิดการติดเชื้อ โอกาสที่จะนำเชื้อไปแพร่ระบาดให้บุคคลในบ้านสูงมากและโอกาสที่จะเกิดการติดเชื้อแก่ผู้อื่นย่อมมีโอกาสสูงเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีการต้องวางแผนการจัดการมาตรการเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในโรงเรียนก่อนทำการเปิดภาคเรียนที่จะมาถึง นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องวางแผนประเมินว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่หรือตามมาตรฐานที่รัฐบาลประกาศใช้ในช่วงเวลานั้น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563: 42)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับพระภิกษุสงฆ์และประชาชนทั่วไป ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยก่อนเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบปกติ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผ่านมาส่งผลให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกใช้รูปแบบการสอนแบบออนไลน์ให้ผู้เรียนเรียนผ่านคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เป็นต้น ช่วงที่สองใช้รูปแบบการสอนในห้องเรียนตามปกติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภายใต้การปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด (วัฒนา หาญภักดีสกุล, สัมภาษณ์, 2565)

จากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้การปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาล นอกจากจะส่งผลให้ผู้บริหารและครูต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแล้วยังส่งผลผู้เรียนเกิดการปรับตัว (Adaptation or adjustment) อย่างมาก อาทิเช่น นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากครูไม่สามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่, ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต้องรวมกลุ่มก็ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากต้องปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาล (เทียน ทองแก้ว, 2563: 1-10) นอกจากนี้การศึกษาของกานต์ จำรูญโรจน์ (2563: 25) ได้ค้นพบว่าการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและวิตกกังวลต่อการไปร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นที่มีจำนวนมากอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารจึงมีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้ครูผู้สอนเกิดการพัฒนาศักยภาพในการจัดการสอนและการดูแลนักเรียนที่มีศักยภาพ ครูจึงเป็นปัจจัยตัวกลางที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีในการปรับตัวต่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่อันจะส่งผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมโรงเรียนอย่างมีความสุขภายใต้การปฏิบัติตามมาตรการของรัฐบาลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยผลจากการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพภายใต้การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขอบเขตในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารของสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 38) ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป และแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการปรับตัวของครูของเมธาสิทธิ์ ธีรรัตน์ศรีสกุล และคณะ (2564: 101) และ Baker & Siryk (1984: 179) ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และ 2) ด้านการดูแลนักเรียน ได้แก่ สังคมและอารมณ์

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน จำนวน 712 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 248 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970: 608) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบปลายปิด (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ส่วนที่ 2 การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ติดต่อไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือชี้แจงรายละเอียดต่างๆ แก่ผู้ประสานงานในแต่ละโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูล

3.2 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย และใบขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย รวมถึงส่งแบบสอบถามการวิจัยไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน โดยการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัย โดยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน

3.3 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 248 ชุด และนำไปสรุปผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 ทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.8) มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 30.6) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 82 คน (ร้อยละ 33.1) ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนมากที่สุด (ร้อยละ 83.9) และมีประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 37.1)

2. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.49$) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.43$) และด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.41$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

การบริหารของผู้บริหาร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.54	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.49	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.43	0.54	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.41	0.58	มากที่สุด
รวม	4.47	0.49	มากที่สุด

3. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาด้านการดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 4.34$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

บทบาทของครูในการปรับตัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.41	0.55	มากที่สุด
2. ด้านการดูแลนักเรียน	4.34	0.58	มากที่สุด
รวม	4.37	0.54	มากที่สุด

4. การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์จะพบว่า การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ (X_3) ด้านบริหารทั่วไป (X_4) และด้านงานวิชาการ (X_1) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เป็น 0.917 และมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 84.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.22 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านงบประมาณ (X_3)	.604	.074	.600	8.155	.000**
ด้านบริหารทั่วไป (X_4)	.306	.068	.330	4.479	.000**
ด้านงานวิชาการ (X_1)	.290	.055	.299	3.895	.000**
ค่าคงที่ 0.348 ; Std.E = ± 0.22 ; R = 0.917 ; R ² = 0.841					
F = 464.001 ; P-value < 0.01					

ซึ่งจะได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

และคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = 0.600X_3 + 0.330X_4 + 0.299X_1$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายเป็นประเด็น ดังนี้

1. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการบริหารด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีประสิทธิภาพ (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2557: 18) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องวางแผนงานและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อที่จะนำองค์กรบรรลุเป้าหมายได้ โดยใช้งบประมาณจากรัฐให้คุ้มค่าทั้งคน เงิน เวลา และทรัพยากรอื่นอย่างอื่น เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (อรทัย แสงทอง, 2552: 27) สอดคล้องกับการศึกษาของรัตนากาญจนพันธ์ (2563: 555) พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐรวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยให้เข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์กรและสามารถร่วมกันฝ่าฝืนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการดูแลนักเรียนมากที่สุดเช่นเดียวกัน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างมาก รัฐบาลไทยจึงมีมาตรการการปรับตัวของการศึกษาไทยในช่วงการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ให้สอดคล้องกับความรุนแรงของการระบาดของโรคที่เกิดขึ้น และมีความสอดคล้องในแต่ละพื้นที่รวมถึงการสำรวจความพร้อมในการเข้าถึงการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวเด็กที่แตกต่างกัน (พงศ์ทัศ วนิชานันท์, 2563: 32) จากมาตรการดังกล่าวส่งผลให้บทบาทของครูเปลี่ยนแปลงไปทั้งในเรื่องของการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนและยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของเทียนทองแก้ว (2563: 8) พบว่า การจัดการเรียนการสอนยังได้ผลน้อยเพราะนักเรียนไม่สนใจและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก นอกจากนี้เด็กยังมีความกังวลและความเครียดต่อการระบาดของโรคโควิด 19 ดังนั้นครูต้องปรับบทบาทให้เป็นผู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้มากกว่าผู้สอน เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการเรียนรู้แม้จะยังขาดแคลนและต้องมีงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายแต่ยังคงจำเป็นในอนาคต นอกจากนี้การศึกษาของ สุวิมล มธุรส (2563: 41) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีผู้เรียนและครูผู้สอนต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน การบริหารจัดการต่อการ

เรียนการสอนสามารถเข้าถึงของนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ครูผู้สอนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

3. การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวม เนื่องจากผู้บริหารมีการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ ติดตามผล และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อความโปร่งใสต่อการดำเนินการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ครูเสนอข้อมูลที่เป็นต่อความต้องการในการใช้งบประมาณต่าง ๆ เพื่อใช้ปรับปรุง พัฒนาการวางแผนการจัดสรรงบประมาณในครั้งต่อไป และมีการจัดทำแผนงบประมาณที่สามารถใช้ในสถานศึกษาได้จริงและสามารถเปิดเผยได้ ในด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารได้สนับสนุนให้มีการร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนต่อการดำเนินการต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการประสานงานช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อลดความวิตกกังวล ความเครียด ต่อการเรียนภายในห้องเรียน และมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับครูและรูปแบบการสอนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และในด้านงานวิชาการ ผู้บริหารมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนางานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถในการสร้างแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างเต็มที่ จึงส่งผลต่อบทบาทของครูในการส่งเสริมการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวม โดยผลจากการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา กาญจนพันธุ์ (2563: 555) พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ รวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรมุ่งเน้นที่บทบาทของผู้บริหารโดยการสร้างคุณค่าแก่ตนเองเพื่อแสดงถึงการเป็นตัวอย่างที่ดี การปฏิบัติตนของผู้บริหาร รวมถึงการให้ความเป็นธรรมต่อบุคลากรทั้งในเรื่องสวัสดิการและความเจริญ ก้าวหน้า โดยผู้บริหารต้องชี้แนะบุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบมีอิสระทางความคิด และเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์กร บุคลากรที่มีความตั้งใจจริงจะผ่านพ้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ควรมุ่งเน้นที่สถานการณ์แวดล้อมที่เป็นการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจจึงจะส่งผลต่อการแสดงลักษณะภาวะของผู้นำของผู้บริหาร นอกจากนี้มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแนวทางในการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ๆ ต่อไป เช่นเดียวกันกับการศึกษาของพระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม (2563: 143) ชี้ให้เห็นว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์โควิด 19 ระบาด เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้เด็กนักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องดำเนินตามหลักการใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

1. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การบริหารด้านงานวิชาการ รองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล
2. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือที่มีความสำคัญที่สุดคือบทบาทการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาด้านการดูแลนักเรียน
3. การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือมากที่สุด รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการ โดยส่งผลต่อบทบาทในการส่งเสริมการปรับตัวของนักเรียนได้มากถึงร้อยละ 84.1

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณมีผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โดยภาพรวมและด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นหากผู้บริหารจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อเข้ามามีใช้ในการดำเนินการต้องมีการจัดประชุมเพื่อวางแผนในการจัดสรรงบประมาณส่วนกลางที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - 1.2 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารของผู้บริหารด้านบริหารทั่วไปส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ด้านการดูแลนักเรียน ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารได้หากเกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่าง ๆ ที่ยังไม่มีแนวโน้มในอนาคต
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาความต้องการ ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน
 - 2.2 ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ที่ยังคงระบาดอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 ควรศึกษาถึงรูปแบบการบริหารงานต่อการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารจัดการ
การศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เหมาะสม
กับสังคมไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID%2019\(2\).pdf](https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID%2019(2).pdf). สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2563
- กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. **วารสารมจร
มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**. สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 6(2): 79-92.
- กานต์ จำรูญโรจน์. (2563). 5 วิธีฟื้นฟูจิตใจผ่านวิกฤตโควิด19. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/home/article/covid-19/> สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2563.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). ภาวะผู้นำร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เทือน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19.
คุรุสภาวิทยารักษ์. 1(2): 1-10.
- พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม. (2563). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์
โควิด-19. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์**. 8(2): 143-154.
- พงศ์ทัต วิษณุชนันท์. (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุคโควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร?. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/> สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2565.
- เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล และคณะ (2564). การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ. **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย**,
12(1): 101-118.
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).
วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 10(3): 545-556.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). การบริหารงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนัก
นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล มธุรส. (2563). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. **วารสารรัชตภาคย์**.
15(40): 33-42.
- อรรถัย แสงทอง. (2552). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา
สถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baker, R. W., & Stryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. **Journal of Counseling
Psychology**. 31: 179-189.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational
and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

Legal Measures for Health Care Protection and Welfare Providing for the
Elderly of Local Government Organizations in Nakhon Ratchasima Province

ปราโมทย์ อินทกุล¹ ชลิดา กันหาลีลา²
Pramote Intagool, Chalida Gunhalila

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา และ (2) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในการดูแลผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ และการวิจัยเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดูแลผู้สูงอายุมีการรับรองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคสาม และมาตรา 48 วรรคสอง สำหรับแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มาตรา 71 วรรคสาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 วรรคแรก การกำหนดสิทธิให้แก่ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 มาตรา 11

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบปัญหาในการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่ยังมีข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ ปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สูงอายุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุที่ยังไม่มีความเหมาะสม

3. หากมีการแก้ไขกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับบริบทในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะสามารถส่งเสริมการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : มาตรการทางกฎหมาย; การคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ;
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Received: 2024-03-18 Revised: 2024-04-04 Accepted: 2024-04-09

¹ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Lecturer of Faculty of Law, Nakhonrathasima College. E-mail: mote5978@gmail.com

² ดร., อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Dr., Lecturer of Faculty Public Administration, Nakhonrathasima College. E-mail: chalida.nmc@gmail.com

Abstract

The research purposes were to study: (1) the legal measures for the elderly care of the local government organizations in Nakhon Ratchasima Province; and (2) the problems in enforcing laws in the elderly care of the local government organizations in Nakhon Ratchasima Province. This research was the Qualitative research the key informants were 72 administrators; Operations officer involved in caring for the qualitative research the key informants were 72 administrators, operations officers involved in caring for the elderly, and the elderly group members. The research instrument was a structured interview form. The data analyzed by factor analysis. For the document research, the data were collected from legal information in relation to issue in question, and were processed with the descriptive and content analyses.

The research findings were below.

1. The caring for the elderly had rights guaranteed in the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560, Section 27, the third paragraph, and Section 48, the second paragraph; as for the state policy regarding the elderly, Section 71, the third paragraph, the local government organizations had the authority and duty to take care of and provide the public services to the elderly in accordance with the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560, Section 250, the first paragraph; and the determination of rights for the elderly were in accordance with the Elderly Act, B.E. 2546, amended No. 2, B.E. 2553, and No. 3, B.E. 2560, Section 11.

2. For the related laws there were problems in protecting and caring for the elderly; the elderly health care management was still limited and inconsistent with the protection and care of the elderly, and improper participation of elderly and local administrative organization to elder care.

3. For this reason, if there were law amendments to comply with the operational context relating to elderly by local administrative organization, elderly's quality of life promotion would be appropriate and sustainable.

Keywords: legal measures; health care protection and welfare providing elderly;
local government organizations

บทนำ (Introduction)

บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีดังต่อไปนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีบทบัญญัติกล่าวถึงผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบทบัญญัติภายใต้ หมวด 5 ว่าด้วยแนว นโยบายแห่งรัฐตั้งนี้หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 รัฐพึงช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีสุขภาพ กำลังใจ และความหวังในชีวิต เพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตามสมควร (ฐานันท์ มณีนิล และคณะ, 2563: 2) จากแนวคิดการกระจายอำนาจสู่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาสไว้ในหมวด 2 มาตรา 16 (10) ให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ใกล้ชิดและรู้ความต้องการของผู้สูงอายุ (ประสพโชค ต้นสาโรจน์, 2559)

ภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุเดิมจะเกี่ยวข้องกับกรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ซึ่งเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กฎหมายฉบับดังกล่าวมีการถ่ายโอนภารกิจบางประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการดูแลรวมถึงจัดระบบการบริการสาธารณะเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ (มาตรา 16 (10) และ มาตรา 17 (27)) จากกฎหมายฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ (ศลทร คงหวาน และสิทธิพันธ์ พูนเอียด, 2565: 4)

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 529,644 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) จำนวนนี้อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากช่อง จำนวน 15,043 คน จากข้อมูลเหล่านี้จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้น ย่อมส่งผลต่อการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐรวมถึงการได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเพื่อศึกษาว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลสวัสดิการผู้สูงอายุ มีการนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติอย่างไร มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุในพื้นที่หรือไม่ มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมีความเหมาะสม นำไปปฏิบัติมีความเที่ยงธรรมถูกต้องหรือไม่ โดยคาดหวังว่าผลจากการวิจัยจะทำให้ได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อทราบแนวทางในการแก้ไข การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับผู้สูงอายุในพื้นที่ให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
2. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (The Qualitative Research)) แบบวิจัยภาคสนาม (Field Work-Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีขอบเขตในการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับการการจัดสวัสดิการและการคุ้มครองด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการดูแลผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ ของ Lawton (Lawton, 1985. อ้างถึงใน ลลิลญา ลอยลม, 2545) กล่าวว่าผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ความผาสุกด้านจิตใจ (2) ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (3) สิ่งแวดล้อมของบุคคล และ (4) การรับรู้คุณภาพชีวิต และ 3) วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 27 คน (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ จำนวน 18 คน (3) กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 27 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 72 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ทำการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 แห่ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนํานโยบายการคุ้มครองดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ภายใต้มาตรการทางกฎหมายที่ต้องบังคับใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับประชาชนมากที่สุด

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย อยู่ระหว่าง เดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน และการวิเคราะห์เอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้ศึกษาเอง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบกับทบทวนเนื้อหาจากเอกสารและใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่กำหนดไว้โดยตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่สามารถสังเกตได้จากการเก็บข้อมูล

เพื่อนำมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) และการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารทางกฎหมายโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 แห่ง และการรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สิทธิและการดูแลผู้สูงอายุ ประเทศไทยให้คำนิยามผู้สูงอายุไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยให้ความหมายผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่หกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับในการรับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ไว้ในมาตรา 11 โดยผู้สูงอายุมีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริมทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ บนพื้นฐานของความจำเป็นที่ควรได้รับ โดยมีสิทธิเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นกรณีพิเศษ รวมไปถึงสิทธิด้านอื่น ๆ ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ก็ได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ในมาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ โดยเน้นย้ำถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้สูงอายุควรได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมแตกต่างจากบุคคลอื่น และมาตรา 71 ก็กำหนดให้รัฐให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและคุ้มครองป้องกันการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมด้วย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากสิทธิของผู้สูงอายุข้างต้นแล้วจะเห็นว่ากฎหมายได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้สูงอายุพึงได้รับในชีวิตประจำวันในการจัดระบบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีนโยบายการดูแลทางด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในแผนปฏิบัติการอยู่แล้ว โดยมีฝ่ายงานที่รับผิดชอบคือกองสวัสดิการสังคมซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะทำการศึกษาระเบียบและประชุมมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละงาน โดยยึดหลักปฏิบัติตามสิทธิและการดูแลผู้สูงอายุในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เช่น การส่งเสริมและพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ดูแล เนื่องจากพื้นที่เราดูแลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จำเป็นต้องกวาดขัน เข้มงวดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ดูแลผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 1, 5 พฤษภาคม 2565)

มาตรา 48 วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ ภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุเดิมจะเกี่ยวข้องกับกรมกิจการ

ผู้สูงอายุ (ผส.) ซึ่งเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กฎหมายฉบับดังกล่าวมีการถ่ายโอนภารกิจบางประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการดูแลรวมถึงจัดระบบการบริการสาธารณะเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ (มาตรา 16 (10) และ มาตรา 17 (27)) จากกฎหมายฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ (ศลทร คงหวาน และสิทธิพันธ์ พูนเอียด, 2565: 4) สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“กองงานสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานที่ดูแลการรับขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ สำหรับแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มาตรา 71 วรรคสาม บัญญัติว่ารัฐพึงให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพและคุ้มครอง ป้องกัน มิให้ถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว จากหลักกฎหมายข้างต้นการที่รัฐบัญญัติให้สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2, 5 พฤษภาคม 256

“นอกจากการดูแลสวัสดิการผู้สูงอายุที่พึงได้รับตามสิทธิทางกฎหมายแล้วยังดูแลงานสงเคราะห์ประชาชนผู้ทุกข์ยาก ขาดแคลน ไร้ ที่พึ่ง ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ งานสงเคราะห์คนชรา คนพิการและทุพพลภาพ นอกจากนั้นต้องเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัวที่ต้องดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง ตามสุขอนามัยด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 22, 19 พฤษภาคม 2565)

สรุปได้ว่า การดูแลผู้สูงอายุเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐจำเป็นต้องดำเนินการให้ ซึ่งมีการรับรองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคสาม และมาตรา 48 วรรคสอง บัญญัติว่าต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม โดยบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ สำหรับแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มาตรา 71 วรรคสาม บัญญัติว่ารัฐพึงให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพและคุ้มครอง ป้องกัน มิให้ถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว จากหลักกฎหมายข้างต้นการที่รัฐบัญญัติให้สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลและคุ้มครองผู้สูงอายุ โดยมาตรการที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุต้องสอดคล้องกับหลักการทางรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุ

2. ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการดูแลผู้สูงอายุ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจและถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 วรรคแรกบัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองนั้น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 16 และ มาตรา 17 ได้กำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับการส่งเสริมและสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน การจัดทำให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือกิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจากหลักกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอปากช่อง เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุในพื้นที่มากที่สุด มีการดำเนินการในการดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 การดำเนินงานคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“แม้งานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนไม่ว่าจากส่วนกลางหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการดำเนินงานควบคู่กันไปและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละที่ที่จะมีกองงานที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุ การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ การดำเนินการนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยยึดตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาส่งเสริมบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุมีความรู้ความสามารถ ให้ความรู้ความกระจ่างต่อข้อซักถามเป็นอย่างดี” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3, 19 มีนาคม 2566)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“งบประมาณนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่มาจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะส่งมอบมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปีละ 3 ไตรมาส ในแต่ละปีงบประมาณจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพและช่วงอายุของผู้สูงอายุแต่ละท่าน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 5, 19 มีนาคม 2566)

การดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา กับการดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุ สามารถนำเสนอผลการวิจัยรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านความผาสุกด้านจิตใจของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการคุ้มครองดูแลด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สูงอายุโดยปฏิบัติหน้าที่ออกเยี่ยม ให้คำแนะนำช่วยเหลือคลายทุกข์สอบถามถึงความต้องการอยู่เสมอ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลช่วยเหลือตนเอง มีจิตใจที่เบิกบาน รู้สึกตนเองมีคุณค่า ดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย

(2) ด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคนในครอบครัวเป็นผู้ดูแล ที่ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของผู้สูงอายุ รวมถึงการแสดงออกถึงความต้องการ โดยมีเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมเป็นผู้ให้ความรู้รวมถึงวิธีการรับมือและปรับตัวกับบุคลิกภาพของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นภาวะความเครียด ความวิตกกังวล โดยผู้บริหารท้องถิ่นมีนโยบายช่วยเหลือส่งเสริมและดูแลชีวิตความเป็นอยู่แก่ผู้สูงอายุที่ขาดแคลนหรือยากไร้บนพื้นฐานความสามารถของชุมชนพื้นที่ เช่น เครือข่ายโดยใช้ภูมิปัญญาที่มีของกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ/กลุ่มโรงเรียน/และองค์กรต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ/กลุ่มโรงเรียน/และองค์กรต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาผู้สูงอายุไม่ให้เกิดภาวะซึมเศร้า

(3) ด้านสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ หารายได้และพึ่งตนเอง สอดคล้องกับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในรูปแบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคมของรัฐและเอกชนให้หลากหลาย เช่น ผลักดันให้นำกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นมาสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุบนพื้นฐานอัตลักษณ์ชุมชน

(4) การรับรู้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีกิจกรรมทำร่วมกันกับลูกหลาน และหน่วยงานในพื้นที่ให้ข้อมูลการดูแลสุขภาพเบื้องต้นในการช่วยเหลือตนเอง การบริการสุขภาพ และการได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลา ถึงแม้ผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพในการใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพนั้น แต่เนื่องจากเบี้ยยังชีพที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในปัจจุบันที่ข้าวของมีราคาแพง ผู้บริหารมีนโยบายให้การช่วยเหลือเพื่อการประกอบอาชีพให้เกิดรายได้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ การสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพของชมรมผู้สูงอายุ/โรงเรียนผู้สูงอายุในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุโดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ผลการวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในฐานะที่เป็นผู้นำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนมาก เห็นด้วยกับนโยบายแต่ควรปรับปรุง เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติในบางด้านมีประสิทธิผลน้อย อาทิ การจัดสรรทุนการให้ผู้สูงอายุ การส่งเสริมหารายได้ของตนเอง การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพทั้งคนยากจนและคนรวยเท่ากัน และไม่มีความคล่องตัวด้านกฎหมายงบประมาณ เป็นการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ทั้งนี้เพราะกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงไม่ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน รัฐบาลจึงควรปรับปรุงนโยบาย ปรับปรุงกฎหมายงบประมาณและกระจายอำนาจ ส่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น จึงจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 14 มาตรา 250 การประเมินประสิทธิผลของการบริหารจัดการนโยบายส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ อาทิ นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่พบว่านโยบายเป็นไปตามความต้องการของประชาชน ได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลาแต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“นโยบายเป็นไปตามความต้องการของประชาชน ได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลา เพราะได้บริหารจัดการโดยกรมบัญชีกลางตัดโอนเงินเข้าบัญชีให้ครบถ้วนตรงเวลา เนื่องจากนโยบายการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนี้ ได้เริ่มเป็นรูปธรรมมายาวนานใน พ.ศ. 2535 ในรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีสองสมัยระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538 และได้ปรับเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดเป็นเดือนละ 600-1,000 บาท ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งรัฐบาลได้ยึดแนวทางนี้มาจนถึงปัจจุบัน สำหรับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพทั้งคนรวย-คนจนเท่าเทียมกันนั้น นับว่าไม่ได้เป็นการลดการเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือไม่ได้ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน พบว่าผู้ที่ได้รับเบี้ยสงเคราะห์มีช่องว่างด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันมาก ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 12, 23 มีนาคม 2566)

ซึ่งผู้ที่ยากจนรัฐควรมีนโยบายหลัก คือความคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการอย่างเฉพาะเจาะจง โดยมีเป้าหมายในการตัดขาดวงจรความยากจน สำหรับด้านบริการสาธารณสุข พบว่า มีประสิทธิผลดี ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยได้มีนโยบาย “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า” อย่างเป็นทางการในปี 2545 สมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร กองทุนนี้คือ “การปฏิวัติด้านสาธารณสุข” และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่าง

แท้จริง ปัจจุบัน มีคนไทยมากกว่า 48 ล้านคนเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขเป็น “สิทธิ” ที่ทุกคนพึงมี (วิจิตรากุสมภ์ และสถิตย์ นิยมญาติ, 2563: 234)

การปรับปรุงนโยบาย ปรับปรุงกฎหมายให้จ่ายงบประมาณ และกระจายอำนาจ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ถ่ายทอดประสบการณ์โดยระบุว่าเห็นด้วยนโยบายการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ แต่ควรนำมาปรับปรุงแก้ไข อาทิ เบียดเบียนผู้สูงอายุให้ทั้งคนยากจนและคนรวยเท่ากัน ไม่ได้เป็นการลดความเหลื่อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระเบียบกฎหมายการให้จ่ายงบประมาณยังไม่คล่องตัว ไม่สามารถนำงบประมาณของหน่วยงานมาใช้ได้ เพราะเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง พม. แต่ไม่มีบุคลากรอยู่ในพื้นที่ จึงไม่ทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน

การดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ พบว่า ประเทศอังกฤษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาลท้องถิ่น (local government) จะกระทำการเพื่อประโยชน์สาธารณะของประชาชนในท้องถิ่นของตน ตามหลักอำนาจโดยทั่วไป (the general power of competence) ส่งผลให้รัฐบาลท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพสูงสุดที่ท้องถิ่นมี หรือ สาธารณรัฐฝรั่งเศส มีการถ่ายโอนและกระจายอำนาจหน้าที่บางส่วนซึ่งรวมถึงงบประมาณในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด (le Conseil général) และระดับเมือง (la Mairie ou le Conseil municipal) ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสวัสดิการและบริการสังคมได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว กฎหมายหลายฉบับได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด (le Conseil général) เป็นองค์กรหลักในการดูแลผู้สูงอายุ (จุมพล ศรีจึงศิริกุล และคณะ, 2555) จากกรณีศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศจะมีอำนาจโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองในการดูแลผู้สูงอายุ ไม่จำเป็นต้องรับอำนาจมาจากส่วนกลาง โดยอำนาจทางกฎหมายอาจมาจากหลักกฎหมายทั่วไปหรือกฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศมีความคล่องตัวในการดูแลผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตามปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบปัญหาด้านระเบียบในการดำเนินงานและปัญหาขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุยังคงเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าว ปัญหาในการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่ยังมีข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมกันในการรับบริการสาธารณะของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ การเข้าถึงบริการสาธารณะด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงยังคงจำกัดเฉพาะผู้ที่พักอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ขาดการประสานความร่วมมืออย่างบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน ความทับซ้อนระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

4. ข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณแยกไว้เป็นการเฉพาะสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และการกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะทำให้การดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือและ

พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในระยะเวลาอันใกล้นี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง สามารถหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยพื้นที่องค์กรปกครองส่วนตำบล อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 แห่ง และการรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดูแลผู้สูงอายุจะมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับเนื่องจากยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุไว้โดยเฉพาะ โดยกฎหมายแต่ละฉบับมีหน่วยงานเฉพาะตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ กำหนดให้อำนาจและหน้าที่ไว้โดยตรง เช่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องคือ กรมกิจการผู้สูงอายุ ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุแต่ระเบียบข้อบังคับบางประการที่ยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุโดยตรง ซึ่งในอนาคตประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากร ทำให้จำนวนผู้สูงอายุมีการเพิ่มขึ้นทุกปี การเตรียมความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุถือเป็นส่วนสำคัญที่ทุกองค์กรจะต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศลทร คงหวาน และสิทธิพันธ์ พูนเอียด (2565: 6) พบว่า ผู้สูงอายุคือบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การดูแลบุคคลวัยนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีเครื่องมือสำคัญคือ กฎหมายในการที่จะนำไปบังคับใช้เพื่อดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น โดยมาตรา 11 ของกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดสิทธิที่ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วเป็นกรณีพิเศษ การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง การให้คำแนะนำ ปกป้อง ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาคบครัว การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2. ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการดูแลผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 วรรคแรกบัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ

ประชาชนในท้องถิ่นของตนเองนั้น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 16 และ มาตรา 17 ได้กำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนชรา การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือกิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจากหลักกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปากช่อง เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุในพื้นที่มากที่สุด มีการดำเนินการในการดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 การดำเนินงานคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัญญาณัฐ ไพศา (2561) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนไม่ว่าจากส่วนกลาง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการดำเนินงานควบคู่กันไปและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สูงอายุ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการดำเนินงานโดยราชการบริหารส่วนกลางมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการดูแลงานด้านผู้สูงอายุ การดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางกายและจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน (2564: 18) พบว่า สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการและด้านสาธารณสุขเป็นรูปแบบที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ผู้สูงอายุมากที่สุด อย่างไรก็ตามปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ การขาดฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปัญหาด้านระเบียบในการดำเนินงานและปัญหาขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุยังคงเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ สударัตน์ สดสมบุรณ์ และคณะ (2559: 121) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลผู้สูงอายุได้ดีกว่าส่วนกลาง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง รวมทั้งเล็งเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน สามารถหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

การดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุ จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ออกเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำช่วยเหลือคลายทุกข์สอบถามถึงความต้องการอยู่เสมอ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลช่วยเหลือตนเอง มีจิตใจที่เบิกบาน รู้สึกตนเองมีคุณค่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีนโยบายช่วยเหลือส่งเสริมและดูแลชีวิตความเป็นอยู่แก่ผู้สูงอายุที่ขาดแคลนหรือยากไร้บนพื้นฐานความสามารถของชุมชนพื้นที่ มีนโยบายส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในรูปแบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคมของรัฐและเอกชนให้หลากหลาย การได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลา ถึงแม้ผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพในการใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพนั้น แต่เนื่องจากเบี้ยยังชีพที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในปัจจุบันที่ข้าวของมีราคาแพง ผู้บริหารมีนโยบายให้การช่วยเหลือเพื่อการประกอบอาชีพให้เกิดรายได้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ การสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพของชมรมผู้สูงอายุ/โรงเรียนผู้สูงอายุในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุโดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทศนัย (2561: 610) แนวทางการดำเนินกิจกรรมหรือการจัดบริการสาธารณะของผู้สูงอายุเป็นผลมาจากนโยบายและสวัสดิการที่รัฐในฐานะของฝ่ายปกครองจัดให้มีขึ้น นโยบายที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ช่วยแก้ไขปัญหาวิตชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์ให้กับ

ประชาชนเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและพัฒนาชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน (2564: 21) นโยบายด้านผู้สูงอายุไปสู่การดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งการดำเนินงานจากราชการบริหารส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เหตุผลประการสำคัญที่ต้องมีการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเนื่องจาก ในทางกายภาพของผู้สูงอายุเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากความชรา การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้หากไม่มีวิธีป้องกันและการจัดการภาวะสุขภาพที่เหมาะสม จะส่งผลต่อการเกิดภาวะสุขภาพที่เจ็บป่วยของผู้สูงอายุได้

3. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในฐานะที่เป็นผู้นำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนมาก เห็นด้วยกับนโยบายแต่ควรปรับปรุง เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติในบางด้านมีประสิทธิภาพน้อย อาทิ การจัดสรรบุคลากรให้ผู้สูงอายุ การส่งเสริมหารายได้ของตนเอง การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพทั้งคนยากจนและคนรวยเท่ากัน และไม่มีความปลอดภัยด้านกฎหมายงบประมาณ เป็นการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ทั้งนี้เพราะกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงไม่ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ วิจิตรา กุสุมภ์ และสถิตย์ นิยมญาติ (2563: 232) พบว่า ประเทศไทยจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และสถานะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในระยะเวลาอันใกล้นี้ อย่างไรก็ตามปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบปัญหาด้านระเบียบในการดำเนินงานและปัญหาขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุยังคงเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าว ปัญหาในการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่ยังมีข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุ การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมกันในการรับบริการสาธารณะของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ การเข้าถึงบริการสาธารณะด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงยังคงจำกัดเฉพาะผู้ที่พักอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ขาดการประสานความร่วมมืออย่างบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน ความทับซ้อนระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน (2564: 19) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาด้านระเบียบในการดำเนินงานและปัญหาขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุยังคงเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าว การกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะทำให้การดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากผลการวิจัย มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ทำให้ทราบ มาตรการทางกฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมในการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทยยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
จากข้อค้นพบดังกล่าว รัฐบาลควรนำไปพิจารณาปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย และยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองดูแลสุขภาพและการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
ควรมีศึกษาการเปรียบเทียบองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ในเขตภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อสะท้อนถึงความแตกต่างในแต่ละประเด็น และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารนโยบายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3pZII7A> สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถิติผู้สูงอายุ จังหวัดนครราชสีมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2523 สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566.
- กัญญาณัฐ ไฟคา. (2561). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 7(2): 19 - 26. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://journal.bkkthon.ac.th/btu/upload/doc/spit/21/files/19-26.pdf> สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- จุมพล ศรีจงศิริกุล และคณะ. (2555). ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: รายงานวิจัยเสนอ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ฐานนท์ มณีนิล และคณะ. (2563). แนวทางและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษาจังหวัดยะลา. บทความวิจัย Proceedings การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 8 วันเสาร์ ที่ 7 พฤศจิกายน 2563 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 1475-1497.
- ประสพโชค ต้นสำโรจน์. (2559). บทบาทของเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในการดูแลผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลลิตญา ลอยลม. (2545). การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วิจิตรา กุสมภ์ และสฤติย์ นิยมญาติ. (2563). ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม. 14(4): 226-238. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NRRU/article/view/241434> สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- ศลทร คงหวาน และสิทธิพันธ์ พูนเอียด. (2565). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ. วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต 4(1): 1-15. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/RJL/article/view/981> สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.

- สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน. (2564). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 6(5): 18-30. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/244188> สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ และคณะ. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุไทย. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. 9(1): 121-127. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/article/view/82452 สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทศนัย. (2561). นโยบายสาธารณะ:การบริหารและการจัดการภาครัฐ. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 6 (ฉบับพิเศษ)**. 610-623. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/116467> สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2566.

ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

Factors of Marketing Mixed 4Es Affecting Consumers' Decision to Choose
Coffee Shop Services in Muang District, Chiang Rai

วีรพันธ์ ศรีฤทธิ์¹ พรสุนีย์ เพชรน้ำค้าง² จีรพร วงศ์ขัติย์³ จริยา แก้วภักดี⁴ ณัฏพล หลั่งนา⁵

Weeraphan Siririth, Pornsunee Phetnamkhang, Jeeraporn Wongkhut,
Chariya Kaewpakdee, Natchpol Lungnak

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es และ การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด และ 2) ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ จำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ในการใช้บริการร้านกาแฟสด และ การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 , มีค่า SD เท่ากับ 0.222) และ ระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 ,มีค่า SD เท่ากับ 0.191) และ 2) ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ด้านการสร้างคุณค่า (X_2) ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค (X_3) ด้านการสร้างประสบการณ์ (X_1) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_4) ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ($\bar{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.742 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 54.6 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.129 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\bar{Y}_{tot} = 1.978 + 0.224 (X_2) + 0.189 (X_3) + 0.077 (X_1) + 0.070 (X_4)$$

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es; การตัดสินใจเลือกใช้บริการ; ร้านกาแฟสด

Received: 2024-03-20 Revised: 2024-04-05 Accepted: 2024-04-09

¹ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. Corresponding author. E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: a.pornsunee@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: jeerat20@hotmail.co.th

⁴ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: Chariya.kpd@hotmail.com

⁵ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: natchapollungnak@hotmail.com

Abstract

This research aimed to study: 1) the levels of factors of marketing mixed 4Es and the decision to choose coffee shop services, and 2) factors of marketing mixed 4Es affecting the consumers' decision to choose coffee shop services in Muang District, Chiang Rai. Quantitative Research. The sample size consisted of 400 people. The instruments were the questionnaires and the assessment ratio with five levels, including factors of marketing mixed 4Es and the decision to choose the coffee shop services. The statistical tools used in data analysis were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and stepwise multiple regression method.

The results showed 1) the factors of marketing mixed 4Es were at high level (mean = 4.45, SD = 0.222) and the levels of the decision to choose the coffee shop services were at high level (mean = 4.44, SD = 0.191); and 2) the factors of marketing mixed 4Es of exchange (X_2), everywhere (X_3), experience (X_1) and evangelism (X_4) affected the consumers' decision to choose the services in overall ($\hat{Y}_{tot}$). Its statistical significance was at 0.01 level. The correlation coefficient was equal to 0.742. Effectiveness in the prediction was 54.6 %; and the standard deviation of the prediction was 0.129. An equation regression analysis was written in the following.

$$\hat{Y}_{tot} = 1.978 + 0.224 (X_2) + 0.189 (X_3) + 0.077 (X_1) + 0.070 (X_4)$$

Keywords: factors of marketing mixed 4Es; the decision to choose services; coffee shop

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสังคมไทยนิยมการดื่มกาแฟกันอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดธุรกิจร้านกาแฟสดขึ้นอย่างมากมายจึงทำให้เกิดการแข่งขันในเชิงธุรกิจที่สูงขึ้น ทั้งในด้านช่องทางการจำหน่าย การจัดพื้นที่ร้านให้ทันสมัย ปรับกลยุทธ์การตลาดที่เน้นความหลากหลายของสินค้าและบริการ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ทางธุรกิจ เช่น ปิมน้ำมัน ร้านหนังสือ บริเวณสวนสาธารณะ รวมถึงภายในบริเวณสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อสร้างความดึงดูดให้ลูกค้าที่สนใจ สร้างความแปลกใหม่เน้นการออกแบบตกแต่งร้านกาแฟ รสชาติกาแฟ การส่งเสริมการขาย เพราะการบริการที่ดีถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ธุรกิจร้านกาแฟสด เพื่อให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการในร้านกาแฟอย่างสม่ำเสมอ

กาแฟสดที่มีความโดดเด่นด้วยรสชาติและกลิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวจึงทำให้เป็นที่ชื่นชอบของคนจำนวนมาก ทำให้ธุรกิจกาแฟสดหลากหลายรูปแบบมาแข่งขันเพื่อให้ได้ลูกค้าที่มาใช้บริการร้านกาแฟสด ไม่ว่าจะเป็นการคัดสรรเมล็ดกาแฟ กรรมวิธีการชงกาแฟ การนำเสนอจุดเด่นที่แตกต่างกับบรรยากาศในร้าน และการสร้างตราสินค้ากับอุปกรณ์ต่างๆ (สุกัญญา ละมุล, 2559) ร้านกาแฟสดกำลังเป็นที่น่าสนใจของผู้ประกอบการเนื่องจากผู้บริโภคสมัยใหม่มีพฤติกรรมการดื่มกาแฟสดที่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลายขึ้น ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจกาแฟสดเติบโตอย่างต่อเนื่อง ประมาณ 300 แก้วต่อคนต่อปี เฉลี่ยประมาณ 1.2 กิโลกรัมต่อคนต่อปี (สำนักงานการค้าสินค้ากรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

การตลาดแบบดั้งเดิมหรือส่วนผสมการตลาด (4Ps) และ 4Cs Marketing อาจไม่เพียงพอ ทำให้นักการตลาดยุคใหม่ได้เกิดการผสมผสาน แนวคิดการตลาดแบบดั้งเดิม 4Ps มาเป็นการตลาดยุคใหม่ 4E ทั้งนี้

เพื่อพัฒนากลยุทธ์ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้แนวคิดของ Brian Fetherstonhaugh (วีรพร สุวณัฏฐ์ และบุญญาดา นาสมบุรณ์, 2565: 287) แนวคิดการตลาดยุคใหม่ต้องตอบโจทย์ในความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด เมื่อมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสื่อสาร เนื่องจากพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคในยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้ นักการตลาดต้องมีการค้นคิด ปักจีย ส่วนผสมการตลาด หรือ กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือใช้ควบคู่ไปกับหลักการตลาดแบบเดิม จึงทำให้เกิด ปักจียส่วนผสมการตลาด หรือกลยุทธ์การตลาด 4Es ที่ประกอบด้วย Experience Exchange Everywhere และ Evangelism มาเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ และใช้เป็นแนวทางดำเนินการทางธุรกิจ (Brian Fetherstonhaugh, 2009)

ธุรกิจร้านกาแฟสด ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ยังเป็นที่น่าสนใจของนักธุรกิจ และนักลงทุน เพราะผู้บริโภคยังให้ความสนใจและต้องการบริโภคกันอย่างแพร่หลาย และมีรูปแบบของร้านกาแฟสดที่หลากหลาย เช่นกัน เหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ปักจียส่วนผสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดใน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยจะทำการศึกษาปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es เพื่อให้ผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจร้านกาแฟสด ได้ทราบถึงปักจียในส่วนต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es และการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่อง ปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ปักจียส่วนผสมการตลาด 4Es แนวคิดของ Brian Fetherstonhaugh (Brian Fetherstonhaugh, 2009) ประกอบด้วย 4 ปักจีย คือ การสร้างประสบการณ์ (Experience) การสร้างคุณค่า (Exchange) การเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere) และการสร้างความสัมพันธ์ (Evangelism) และการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ กลุ่มคนที่เคยใช้บริการร้านกาแฟสด ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุระหว่าง ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ กลุ่มคนที่เคยใช้บริการร้านกาแฟสด ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุระหว่าง ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรจากสูตรของ Cochran, W.G. 1977: 180 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 46) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ด้วยตัวผู้วิจัยเองกับประชากรที่เคยใช้บริการร้านกาแฟสด ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุระหว่าง ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ ร้านกาแฟสด เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ความถี่ในการบริโภคกาแฟสด (ครั้ง) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการบริโภคกาแฟสด (บาท) ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เคยใช้บริการร้านกาแฟสด ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 ชุด แล้วเก็บกลับคืนด้วยตนเองทั้งหมดแล้วนำไปตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ความถี่ในการบริโภคกาแฟสด (ครั้ง) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการบริโภคกาแฟสด (บาท) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es และการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression method)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 72.45) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี (ร้อยละ 84.15) ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 69.82) อาชีพเป็นพนักงานเอกชน (ร้อยละ 65.78) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 70.12) การบริโภคกาแฟสด 4-5 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 45.65) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการบริโภคกาแฟสด ระหว่าง 50-70 บาท / แก้ว (ร้อยละ 68.15)

2. ระดับปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ในการใช้บริการร้านกาแฟสด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.45 , มีค่า SD เท่ากับ 0.222) และระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 ,มีค่า SD เท่ากับ 0.191) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es และการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านการสร้างประสบการณ์ (Experience)	4.50	0.425	มาก
ด้านการสร้างคุณค่า (Exchange)	4.24	0.474	มาก
ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere)	4.54	0.380	มากที่สุด
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (Evangelism)	4.52	0.408	มากที่สุด
ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es	4.45	0.222	มาก
การตัดสินใจเลือกใช้บริการ	4.44	0.191	มาก

3. ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ด้านการสร้างคุณค่า (X_2) ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค (X_3) ด้านการสร้างประสบการณ์ (X_1) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_4) ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.742 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 54.6 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.129 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านการสร้างคุณค่า (X_2)	0.224	0.014	.556	16.315	.000
ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค (X_3)	0.189	0.017	.376	10.995	.000
ด้านการสร้างประสบการณ์ (X_1)	0.077	0.015	.172	5.056	.000
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_4)	0.070	0.016	.150	4.361	.000
ค่าคงที่ 1.978 ; Std.E = ± 0.129 ; R = 0.742 ; R ² = 0.546 ; F = 19.021 ; P-value < 0.01					

ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 1.978 + 0.224 (X_2) + 0.189 (X_3) + 0.077 (X_1) + 0.070 (X_4)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es และการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปอย่างมากระบบออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญทำให้ การแนะนำ ประสบการณ์ของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด จากการสื่อสาร ที่ตรงไปตรงมา มีรสชาติ ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และตอบสนองทุกทีในเรื่องของช่องทางการจำหน่ายและความสะดวก ทันสมัยตามความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤชล ธนจิตชัย และคณะ (2560: 218-228) พบว่า คุณภาพสินค้า คุณภาพบริการ และคุณค่าที่ลูกค้าได้รับมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า ส่วนคุณภาพสินค้า คุณภาพบริการ คุณค่าที่ลูกค้าได้รับ และความพึงพอใจของลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศรา พร้อมแก้ว (2560) พบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร มีผลต่อการเลือกซื้อกาแฟสดของผู้บริโภค แต่ด้านราคา ด้านกายภาพและการนำเสนอ ด้านกระบวนการ มีผลต่อการเลือกซื้อกาแฟสดของผู้บริโภค และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงษ์ ทองแกมแก้ว และคณะ (2566: 105-116) พบว่า กลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ได้แก่ ด้านประสบการณ์ ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค และด้านการสร้างความสัมพันธ์ และการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจ ด้านการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือ ด้านการให้คำแนะนำ และการขายสินค้า ด้านการให้บริการและสนับสนุนและด้านการรักษาลูกค้าส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

2. ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ด้านการสร้างคุณค่า ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค ด้านการสร้างประสบการณ์ และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคให้ความสนใจกับการสร้างประสบการณ์ อาทิเช่น บรรยากาศภายในร้าน การตกแต่งร้าน การสร้างความดึงดูดในเรื่องราวของเมล็ดกาแฟ กลิ่น และรสชาติของกาแฟ และร้านกาแฟมีการให้บริการในเรื่องคุณภาพ คุณลักษณะของเมล็ดกาแฟ รสชาติ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ความคุ้มค่าและความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ มีการสร้างความสะดวกในการสั่งซื้อและการชำระเงิน และบางร้านมีการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ ในเทศกาลที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร แสงล้ำ และคณะ (2565: 161-176) พบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤชล ธนจิตชัย และคณะ (2560: 218-228) พบว่า คุณค่าที่ลูกค้าได้รับ คุณภาพบริการ และคุณภาพสินค้า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับความพึงพอใจ โดยคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ คุณภาพบริการ และคุณภาพสินค้า สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจได้ 37.9% สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบุญ (2565: 285-299) พบว่า ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการใช้บริการร้านกาแฟคุณภาพพิเศษ (Specialty Coffee) อย่างต่อเนื่อง มีระดับของปัจจัยส่วนผสมการตลาดมีค่าเฉลี่ยสูง พิจารณารายปัจจัยจากมากไปน้อย คือ การสร้างประสบการณ์ การสร้างความสัมพันธ์ การสร้างคุณค่า และการเข้าถึงผู้บริโภค ตามลำดับ และปัจจัยส่วนผสม

การตลาด 4Es การสร้างประสบการณ์ การเข้าถึงผู้บริโภค และการสร้างความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการใช้บริการร้านกาแฟสดคุณภาพพิเศษ (Specialty Coffee) อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมารวรรณ วาทกิจ (2566: 31-45) พบว่าส่วนประสมทางการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของผู้บริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มี พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การประเมินทางเลือก ค้นหาข้อมูลตัดสินใจซื้อ การประเมินหลังการซื้อ และการรับรู้ความต้องการ ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์กลยุทธ์พบว่าส่วนประสมทางการตลาด 4Es ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ว่า ส่วนประสมทางการตลาด 4Es ด้านการสร้างประสบการณ์ (Experience) การสร้างสาวก (Evangelism) และการเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อไปในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ จากการวิจัยคือ ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Es ประกอบด้วย ด้านการสร้างประสบการณ์ ด้านการสร้างคุณค่า ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยส่วนผสมการตลาด ด้านการสร้างคุณค่า ในการใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ควรเน้นในประเด็น ความเหมาะสมการกำหนดราคาที่เหมาะสม ที่ทำให้ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายเงินแล้วเกิดความคุ้มค่าตามความคาดหวัง

1.2 ร้านกาแฟสด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ควรให้ความสนใจในการสร้างประสบการณ์ การสร้างคุณค่า การเข้าถึงผู้บริโภค และการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคใหม่ ที่จะทำให้ผู้บริโภคกลับมาซื้อซ้ำและสามารถบอกต่อไปยังผู้บริโภครายอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงคุณภาพการบริการที่มีผลต่อการใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หรือ ที่อื่นๆ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่นิยมไปที่ร้านกาแฟสด กับ ที่นิยมสั่งซื้อออนไลน์

เอกสารอ้างอิง (References)

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: แอควีฟพริ้น.

นฤชล ธนจิตชัย สุวรรณ เดชน้อย คุณัญญา หอมหวาน และเทพรัตน์ เอื้อธรรมถาวร (2560/เมษายน). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟของผู้บริโภคในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา 11(1): 218-228.

- ปฐมพงษ์ ทองแกมแก้ว อัครนิษฐ์ ญ น่าน และนภสินธุ์ พรหมวิเศษ. (2566/เมษายน). กลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสด ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 9(1): 105-116.
- วรารพร แสงเล่า ชัชชญา ยอดสุวรรณ และปิยธิดา เพียรลุประสิทธิ์. (2565/16 สิงหาคม). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.** การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 22. “ชีวิตวิถีใหม่ของการศึกษาในสังคมดิจิทัล”. วันที่ 16 สิงหาคม 2565 หน้า 161-176. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (ย่านมัทรี).
- วีรพร สุนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบุญ. (2565/ธันวาคม). ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Ps และ 4Es ที่ส่งผลต่อการใช้บริการร้านกาแฟคุณภาพพิเศษ (Specialty Coffee) อย่างต่อเนื่อง. **วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ** 5(2): 285-299.
- สำนักการค้าสินค้ากรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2563). **สินค้ากาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟ.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.api.dth.go.th>. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566.
- สุกัญญา ละมุล. (2559). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดคาเฟ่เมซอน.** การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อุมาวรรณ วาทกิจ. (2566/มีนาคม). ส่วนประสมทางการตลาด 4Es ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของผู้บริโภคผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** 13(1): 31-45.
- อริศรา พร้อมแก้ว. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อกาแฟสดของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านบ้านแก้วกาแฟอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.** งานนิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Brain Fetherstonhaugh. (2009). **The 4Ps are Out, the 4Es Are.** [Online] Available: http://www.ogilvy.com/On-Our-Minds/Articles/the_4E_are_in.aspx. Retrieved 13 November 2023.
- Cochran, W.G. (1977). **Sampling techniques.** 3rded. New York: John Wiley & Sons.
- Festa, G., Cuomo, M.T., Metallo, G., & Festa, A. (2015). The (r) evolution of wine marketing mix: From the 4Ps to the 4Es. **Journal of Business Research.** 60(5): 1550-1555.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและ
จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

Relationship between Strategic Management and Teachers' Role in Promoting
Morality and Ethics at the Fundamental Education Institutions in Mae Ai
District, under the Primary Educational Service Area Office, Area 3

พระครูสมุห์ธนภุต นายน¹ เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³

Phrakhusamu thanakrit naynu, Cherdsak suppasopon, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร 2) บทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 286 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร และบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55, มีค่า SD เท่ากับ 0.452) 2) ระดับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24, มีค่า SD เท่ากับ 0.416) 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.787$, $P < .01$)

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหาร; คุณธรรมจริยธรรม

Received: 2024-03-18 Revised: 2024-04-11 Accepted: 2024-04-12

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: tnnk6309 @gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: CherdsakSu@gmail.com

³ อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. Corresponding author E-mail: Dr.W.siririth @ gmail.com

Abstract

This research aimed to study 1) the strategic management of the administrators, 2) the role of teachers in promoting morality and ethics, and 3) the relationship between the strategic management and the teachers' role in promoting morality and ethics at the fundamental education institutions in, Mae Ai district, under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 3. A research sample consisted of 286 school administrators and teachers, by using simple random sampling. The instrument used was a questionnaire of executives' strategic management and the role of teachers in promoting morality and ethics. Statistical instruments used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation

The results of the research showed that 1) the overall level of the strategic management of the educational institution administrators was highest, with an average of mean = 4.55 and standard deviation = 0.452 2) the overall level of the role of teachers in promoting morality and ethic was high, with an average of mean = 4.24 and standard deviation = 0.416 and 3) there was a significant positive correlation between the strategic management of the educational institution administrators and the role of teachers in promoting morality and ethic at the fundamental education institutions in; Mae Ai district, under-the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 3 was high positive with statistic significant ($r = 0.787$, $p < 0.01$).

Keywords: strategic management; executive; morality and ethics

บทนำ (Introduction)

สภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤติ ในขณะที่สังคมไทยอยู่กันแบบครอบครัวเดี่ยว เป็นสังคมที่ขาดความอบอุ่น เพราะเยาวชนถูกเลี้ยงด้วยเงิน และสังคมสื่อออนไลน์เติบโตมากับสังคมแบบวัตถุนิยม ซึ่งสร้างปัญหาทั้งระบบให้กับสังคมไทย ถูกกระทบอย่างรุนแรงจากกระแสวัตถุนิยม และ วัฒนธรรมการบริโภค โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตก โดยขาดการคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้สังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนจากสังคมปฐมนิคม สังคมที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดสนิทสนมกัน เช่น ครอบครัว เพื่อนเล่น ชมรม สังคมชนบท มาเป็นสังคมทุนนิยม คือ ความเจริญด้านวัตถุมีมากเท่าใด สภาพด้านจิตใจกลับเสื่อมลงทำให้ขาดศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนาที่เคยมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปูทางศีลธรรมและจริยธรรมลดน้อยลงไป นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น โดยที่วัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นไทยไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจน ขณะเดียวกันสังคมไทยก็เผชิญ กับความเสื่อมถอยด้าน คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสะท้อนได้จากคนในสังคมที่มีการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากขึ้นทั้งปัญหาครอบครัว ทำให้ส่งผลต่อความมีคุณธรรมและ จริยธรรมของคนในสังคมลดน้อยลง

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบัน ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็น คนดี มีความรู้รับผิดชอบ ชั่ว ดี และอยู่ดีมีสุข โดยใช้หลักตามแนวคิดบทของกระทรวงศึกษาอ้างถึงในบทความของพระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนดวง) (2560: 2) มี 5 ประการ ประกอบด้วย ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ภายในสถานศึกษาทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับบริบท และความเหมาะสม จึงจำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารให้ชัดเจน ด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยผ่านการวิเคราะห์ ภูมิสังคมและสิ่งแวดล้อมจนได้ “วิสัยทัศน์” แล้วกำหนดกลยุทธ์ เพื่อดำเนินการให้จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ Certo and Peter(อ้างถึงในชลธิชา ร่มโพธิ์รี, 2561: 12) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การควบคุมกลยุทธ์ และบทบาทการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ โรงเรียนตามแนวคิดของ Mintzberg (1979: 332-333) ประกอบด้วย บทบาทระหว่างบุคคล บทบาทข้อมูล ข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจ

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้าน คุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีส่วนสำคัญซึ่งผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม การประเมินผลทางคุณธรรม จริยธรรม ได้ว่าเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความสามารถและมีความสำเร็จทางการเรียน เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพแต่ในการจัดการเรียนการสอนนั้นวิชา จริยธรรมจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงาม

ซึ่งผลของการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในพื้นที่อำเภอแม่เอย จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปให้ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนการ ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เอย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่เอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ตามแนวทาง กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ Certo and Peter (อ้างอิงในชลธิชา ร่มโพธิ์รี, 2561: 12) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมกลยุทธ์ และบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาตามแนวคิดของ Mintzberg (1979: 332-333) ประกอบด้วย บทบาทระหว่างบุคคล บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 532 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (1970: 607-610) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 286 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง 1 ตุลาคม 2564 ถึง 31 กรกฎาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่กำหนดไว้ แบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 43 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อรับรองการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย ถึงผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 38 โรงเรียน

3.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมแบบสอบถามส่งไปยัง ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนทางไปรษณีย์ในกำหนดเวลา 15 วัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดส่งซองเอกสารพร้อมแสตมป์ให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และไม่เสียค่าใช้จ่ายในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมาให้กับผู้วิจัย

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบกระดาษ และผ่านระบบออนไลน์ ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับ คืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ โดยขยายเวลาไปอีก 5 วัน

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานใน อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 การวิเคราะห์บทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้าน คุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครู ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สรุปได้ ดังนี้

1. พบว่าสถานภาพโดยรวมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.73) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 34.27) มีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 39.16) รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 29.02) อายุ 20-30 ปี (ร้อยละ 23.43) และอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 8.39) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 80.42) รองลงมาคือ ปริญญาโท (ร้อยละ 19.58) ตำแหน่งครู (ร้อยละ 87.41) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 12.59)

และมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี (ร้อยละ 48.25) รองลงมาคือไม่เกิน 5 ปี (ร้อยละ 24.83) 11-15 ปี (ร้อยละ 18.53) 16-20 ปี (ร้อยละ 5.94) และ 21-25 ปี (ร้อยละ 2.45)

2. ระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.452) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดกลยุทธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.563 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.455) รองลงมา คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมกลยุทธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.554 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.448) การกำหนดทิศทาง (ค่าเฉลี่ย 4.549 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.459) และข้อที่น้อยที่สุด คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.545 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.456) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลค่า
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.545	0.456	มากที่สุด
การกำหนดทิศทาง	4.549	0.459	มากที่สุด
การกำหนดกลยุทธ์	4.563	0.455	มากที่สุด
การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.554	0.448	มากที่สุด
การควบคุมกลยุทธ์	4.554	0.448	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.452	มากที่สุด

3. ระดับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.416) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ บทบาทระหว่างบุคคล (ค่าเฉลี่ย 4.558 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.448) รองลงมา คือ บทบาทการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 4.102 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.462) และบทบาทข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย 4.052 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.476) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บทบาทการส่งเสริมของครู ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลค่า
บทบาทระหว่างบุคคล	4.558	0.448	มากที่สุด
บทบาทข้อมูลข่าวสาร	4.052	0.476	มาก
บทบาทการตัดสินใจ	4.102	0.462	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.416	มาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ บทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.787$, $P < .01$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กับ การควบคุมกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์ ($r = 0.792$) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($r = 0.787$) การกำหนดทิศทาง ($r = 0.784$) และการกำหนดกลยุทธ์ ($r = 0.775$) น้อยที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	บทบาทระหว่างบุคคล	บทบาทข้อมูลข่าวสาร	บทบาทการตัดสินใจ	ภาพรวม
การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร				
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	.995**	.539**	.604**	.787**
การกำหนดทิศทาง	.994**	.536**	.600**	.784**
การกำหนดกลยุทธ์	.993**	.525**	.588**	.775**
การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	.998**	.547**	.608**	.792**
การควบคุมกลยุทธ์	.998**	.547**	.608*	.792**
ภาพรวม	.997**	.540**	.603**	.787**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมรายรายการ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .995$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .539$ และ $r = .604$) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .994$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .536$ และ $r = .600$) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมี

ความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .993$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .525$ และ $r = .588$) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .998$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .547$ และ $r = .608$) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .998$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .547$ และ $r = .608$) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาพรวมกับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .997$) บทบาทข้อมูลข่าวสาร และบทบาทการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .540$ และ $r = .603$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดกลยุทธ์ รองลงมาคือ การกำหนดทิศทาง การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การควบคุมกลยุทธ์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมคือการทำงานอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและมีการกำหนดทิศทางองค์การเป็นขั้นตอน เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องคลอซลีชา ร่มโพธิ์รี (2561: 6) พบว่า 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องประทีป ทับโพน (2563: 65) พบว่า วิสัยทัศน์การบริหารกลยุทธ์ กำหนดได้ว่า “สถานศึกษาบริหารด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ทรัพยากรการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ตามกฎหมายและปทัสถานทางสังคม สร้างระบบอาสาสมัครและการบริจาค คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้งองค์การ” และมี 5 พันธกิจ 5 เป้าประสงค์ และ 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 35 แนวทางปฏิบัติ 4) การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดเทศบาล พบว่า การตรวจสอบเชิงคุณภาพ วิสัยทัศน์กำหนดได้ว่า “บริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างจิตอาสาบริการสาธารณะ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามหลักนิติธรรม ปทัสถานทางสังคมและธรรมาภิบาล” มี 5 พันธกิจ

5 เป้าประสงค์ 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 30 แนวทางปฏิบัติ และมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการตรวจสอบเชิงปริมาณ พบว่า มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

บทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ บทบาทระหว่างบุคคล รองลงมา คือ บทบาทด้านการตัดสินใจ และบทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร ต้องตัดสินใจในกระบวนการบริหารทุกเรื่องที่มีผลสำเร็จต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้อง ศิริวรรณ กันศิริ และคณะ (2559: 32) พบว่า 1) สภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากขึ้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การตั้งองค์กรนักเรียน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมในหลักสูตร และน้อยที่สุด คือ การประเมินผล ส่วนปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขึ้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การตั้งองค์กรนักเรียน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และน้อยที่สุดคือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 2) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมินผล สถานศึกษาควรตั้งวัตถุประสงค์การประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยอิงคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยม 12 ประการ กำหนดไว้ในทุกรายวิชาได้กำหนดตัวชี้วัดและวิธีการ การประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ชัดเจน นำผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ตามตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน และครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนควรตรวจสอบความสอดคล้องของวิธีการประเมินกับตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 2) การกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน และจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ศึกษาปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนและจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจสภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยคณะกรรมการชุดต่างๆ จะประกอบไปด้วยภาคีร่วมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน โดยเฉพาะภาคีร่วมที่มาจากสังคมนอกสถานศึกษา 3) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนและผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมากำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน สถานศึกษาควรจัดทำประกาศแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนให้ต่อสาธารณชน สถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับคุณลักษณะ 5 ประการ (2561: 75) พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยวัง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าครูที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกับองค์ประกอบของบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านกลยุทธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ด้านข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และด้านการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางกับองค์ประกอบของบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านกลยุทธ์ระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และด้านการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติกับองค์ประกอบของบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านกลยุทธ์ระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และด้านการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมกลยุทธ์กับองค์ประกอบของบทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านกลยุทธ์ระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และด้านการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับบุญตา มหาสุชลน์ (2560: 1) พบว่า สภาพดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยของระดับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านสถานักเรียน ด้านการประเมินผล ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนดวง) (2560: 2) พบว่า 1) การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความรับผิดชอบตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้ ด้านการส่งเสริมด้านความพอเพียง ด้านการส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์ ด้านการส่งเสริมด้านอุดมการณ์คุณธรรมและจริยธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักความค่ามีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้ ด้านอุดมการณ์ คุณธรรม สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีที่ดีตนอยู่ในกรอบกฎหมาย จารีต ประเพณีและพระธรรมวินัย

รวมทั้งนำกฎหมายว่าด้วยพนักงานข้าราชการ หรือศาสนา การมาปรับใช้ในสถานศึกษา ด้านความกตัญญู สถานศึกษาควรรายงานการประเมินตนเองและรายงานต่างๆ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นความจริง และทุกขั้นตอนต้องยึดหลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ ควรมีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกัน และมีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความพอเพียง สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจให้โอกาสคนทุกคนในองค์กรมีสิทธิ์และเสียงในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ด้านความรับผิดชอบสถานศึกษาควรมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ การงาน การอาพาธของตนเอง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ จากการวิจัยดังนี้

1. กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมกลยุทธ์
2. บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) บทบาทระหว่างบุคคล 2) บทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) บทบาทการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อทราบโอกาส อุปสรรคของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ครู นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินคัดเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
 - 1.2 บทบาทการส่งเสริมของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีห้องสมุดหรือสื่อต่าง ๆ พร้อมให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการพูดคุยกับคณะครู กรรมการสถานศึกษา บุคคลทั่วไปเกี่ยวกับความฝันที่อยากให้สถานศึกษาเป็นในอนาคต มีการอุปมาเปรียบเทียบให้คณะครูเห็นว่าความฝันเกี่ยวกับอนาคตของสถานศึกษานั้นมีความเป็นไปได้ การพยายามกระจายอำนาจความรับผิดชอบไปให้แก่ครูตามความเหมาะสม และกระตุ้นให้คณะครูมีความตื่นตัวและกระตือรือร้น ในการทำงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนจากบุคลากรส่วนอื่น เช่น ครูในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้วย
 - 2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ บรรยากาศในการทำงาน
 - 2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชลธิชา ร่มโพธิ์รี. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุชนภา เรืองเดชไชย. (2561). การส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านหัววัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก.
- บุญตา มหาสุชลน์. (2560). การศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประทีป ทับโพน. (2563). การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล. ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- พระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนด้วง). (2560). การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ศิริวรรณ กันศิริ, ยุภาดี ปณะราช และไพรินทร์ เหมบุตร. (2559/22 ธันวาคม). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วันที่ 22 ธันวาคม 2559. 3(2): 32-40.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Mintzberg ,H., & Quinn, J. B. (1979). *Strategy. Process: Concepts, Contexts, Cases*. (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5
จังหวัดเชียงใหม่

Leadership of the School Administrators in the 21st Century Affecting
Teacher Motivation in Performance at the Phrapariyatttham School
under the Jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service
Area Office of General Education Department, Area 5,
Chiang Mai Province

พระมหาวัชรฐานน แสงศรี¹ เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³

Phramaha Waratthanon Saengsri, Cherdsak suppasopon, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 162 รูป/คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีค่า S.D เท่ากับ 0.233) 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 มีค่า S.D เท่ากับ 0.175) และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน (X_4) และด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ (X_2) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า

Received: 2024-03-8 Revised: 2024-04-12 Accepted: 2024-04-13

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: Waratthanon@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: CherdsakSu@gmail.com

³ อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. Corresponding author E-mail: Dr.W.siriirth@gmail.com

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.255 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 5.3 และ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.170 ซึ่งเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 4.284 - 0.058 X_4 + 0.064 X_2$$

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21;
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

This research aimed to study: 1) the Leadership level of the School Administrators in the 21st Century 2) Teacher Motivation in Performance and 3) Leadership of the School Administrators in the 21st Century Affecting Teacher Motivation in Performance at the Phrapariyattham School under the Jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office of General Education Department, Area 5, Chiang Mai Province. The sample size included teachers of 162 monks/persons. The research tool was a questionnaire about the leadership of school administrators in the 21st century, affecting teachers' motivation to work, and a questionnaire about the teachers' motivation for their performance. The reliability of the entire questionnaire was 0.97. The statistical instruments used in the data analysis were percentages, means, standard deviations, and stepwise multiple regression method.

The results of the research showed that 1) the leadership of the administrators was at a high level overall (mean = 4.44, SD = 0.233) 2) the motivation for teachers' performance was at a high level overall (mean = 4.29, SD = 0.175) ; and 3) Leadership of the School Administrators in the 21st Century Affecting Teacher Motivation in Performance at the Phrapariyattham School under the Jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office of General Education Department, Area 5, Chiang Mai Province. in overall ($\hat{Y}_{tot}$). Its statistical significance was at 0.05 level. The correlation coefficient was equal to 0.255. Effectiveness in the prediction was 5.3 %; and the standard deviation of the prediction was 0.170. An equation regression analysis was written in the following.

$$\hat{Y}_{tot} = 4.284 - 0.058 X_4 + 0.064 X_2$$

Keywords: Leadership of the School Administrators in the 21st Century;
Teacher Motivation in Performance; Phrapariyattham School

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ตัวแปรที่สำคัญ คือผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่ง มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว หากองค์กรใดมีผู้นำหรือผู้บริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ ประสพการณ์ ความเชี่ยวชาญ องค์กรหรือหน่วยงานนั้นก็จะสามารถแข่งขันกับผู้อื่น และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี ผู้ที่เป็นผู้นำจะต้องมี

ศิลปะ และความสามารถที่จะจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติตามได้ โดยใช้ความรู้ความสามารถในการนำคนไปสู่เป้าหมายตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ หัวใจสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง ผู้นำต้องมีความเป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ที่มีวิสัยทัศน์ มีศิลปะในการนำ รู้เท่าทันเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 และมีอิทธิพลต่อเพื่อน มีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยงยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น พร้อมเผชิญปัญหาสามารถปฏิบัติงานจนได้รับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพ และความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรมเพื่อให้ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สุทัศน์ สังคะพันธ์, 2557: 14) ทักษะที่ผู้นำในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ประสบความสำเร็จ คือผู้นำควรมีความคาดหวังสูง สามารถแปลความข้อมูลมีความสามารถในการบริหารเวลา และมีความใส่ใจ

นอกจากนี้ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่สำคัญของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557: 7) และ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2557: 141) กล่าวว่า การบริหารจัดการองค์กร การล้มเหลว หรือเจริญก้าวหน้าขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ ทุกองค์การไม่ว่าขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กย่อมต้องการผู้บริหารที่มีบารมี ความรู้ ความสามารถ ทักษะและสามารถ“นำ” หรือเป็นแบบอย่างในด้านพฤติกรรมให้คนอื่นทำตามได้ ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของอิทธิพลหรือการผลักดัน การโน้มน้าวให้คนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่เคยหยุดนิ่ง ความท้าทายของภาวะผู้นำจึงอยู่ที่การสร้างการเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมให้เกิดเติบโต ภาวะผู้นำ จึงเป็นศิลปะในการทำให้เกิดอิทธิพลในการจูงใจให้ร่วมปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย และเป็นการใช้อำนาจต่อบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาเพื่อความสำเร็จขององค์กรนั่นเอง

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีส่วนในการทำให้การศึกษาของไทยพัฒนาไปอย่างมีคุณภาพ การใช้กลยุทธ์เพื่อกระตุ้นการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการนั้นผู้บริหารองค์กรจะต้องนำกลยุทธ์ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพอใจ สมควรใจที่จะทำพร้อมการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 8) การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีแนวนโยบายพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556: 216) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นผลสำเร็จออกมา ซึ่งจะได้ผลดีหรือไม่มากนักขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารจะสามารถจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยการทุ่มเทให้ได้ผลงานที่ดีอย่างไร หรือมากน้อยเพียงใด หากว่าแรงจูงใจนำมาใช้ในการบริหารงาน จะทำให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อองค์กร

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง จะเกิดขึ้นได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้บุคลากรให้องค์กรมีการตื่นตัว เกิดความหวังเพื่อผลักดันให้แสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ถ้าบุคคลในองค์กรมีความพึงพอใจในการทำงานแล้ว องค์กรนั้นย่อมมีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งการเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน มีค่าตอบแทน มีเป้าหมายที่ชัดเจน และสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นความต้องการของบุคคลในองค์กร เป็นเป้าหมายหลักของการทำงาน ซึ่งผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว เพราะหากบุคคลได้รับการตอบสนองตามต้องการ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และมีสิ่งแวดล้อมหรือการสนับสนุนที่ดีแล้ว ผลลัพธ์ของงานที่เกิดขึ้นจะมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ทั้งทางโลก และทางธรรมคู่กันไป (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557: 3) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีทั้งหมด 408 แห่ง มีนักเรียนสามเณรรวม 34,634 รูป เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาผู้บริหารมีสถานะเป็นพระสงฆ์ การดำเนินงานทุกอย่างไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกอย่างเป็นระบบ รวมทั้งครูผู้สอนก็มีทั้งครูที่เป็นพระสงฆ์ และครูที่เป็นฆราวาส ซึ่งครูบางรูป/คน ก็ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สถานภาพความเป็นอยู่ของครูก็เป็นเพียงลูกจ้าง ขาดสวัสดิการ ขาดความมั่นคงในอาชีพ จึงทำให้สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนครู และบุคลากรบ่อยครั้งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษา ต้องมีภาวะผู้นำพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรซึ่งผู้บริหารจะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น ในการทำงานมีทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับองค์กร สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุผลความสามารถจูงใจให้บุคลากรทำงานด้วยความเสียสละ เพื่อส่วนรวมเพื่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ (ฤทธิชัย บัลลังค์, 2559: 27)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวข้างต้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ การจัดการศึกษาผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 เพื่อกำหนดทิศทางของสถานศึกษาผ่านทางวิสัยทัศน์ มีเทคนิคจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก พิจารณาถึงความอยู่รอดของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทาง เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำให้เหมาะสม และสามารถบริหารงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขอบเขตในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงงูใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากทัศนะของนักวิชาการ เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงได้สรุป 4 ด้าน คือ 1) ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2) ด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ 3) ด้านผู้นำที่รู้เท่าทันเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 4) ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน และแรงงูใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แรงงูใจในการปฏิบัติงานของครู จากแนวคิดและทฤษฎี ผู้วิจัยจึงได้สรุป 4 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน 2) ด้านค่าตอบแทน 3) ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน 4) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 28 โรงเรียน จำนวนครู 287 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 287 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีและมอร์แกน (1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 รูป/คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 28 โรงเรียน จำนวนครู 287 รูป/คน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง วันที่ 20 เมษายน 2564 ถึง 20 กันยายน 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

ตอนที่ 1.เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากทัศนะของนักวิชาการ มีข้อคำถามครอบคลุม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2) ด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ 3) ด้านผู้นำที่รู้เท่าทันเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 และ 4) ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงงูใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แรงงูใจในการปฏิบัติงานของครู จากแนวคิด และทฤษฎี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน 2) ด้านค่าตอบแทน 3) ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน 4) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

3.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จัดส่งให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมแบบสอบถาม

3.3 ติดตามและรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 162 ชุด จากสถานศึกษาด้วยตนเอง ประมาณ 20 วัน หลังจากแจกแบบสอบถาม

3.4 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาอำนาจการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 135 คน (ร้อยละ 83.33) มีอายุระหว่าง 20-40 ปี จำนวน 120 คน (ร้อยละ 74.07) ตำแหน่ง ครู จำนวน 162 คน (ร้อยละ 100) วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี จำนวน 142 คน (ร้อยละ 87.65) ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 111 คน (ร้อยละ 68.52)

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.233) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านผู้นำที่รู้เท่าทันเทคโนโลยี ในศตวรรษ ที่ 21 ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.450) ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.131) ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.519) และด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.426) ตามลำดับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์(X_1)	4.55	.131	1	มากที่สุด
ด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ(X_2)	4.20	.426	3	มาก
ด้านผู้นำที่รู้เท่าทันเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 (X_3)	4.55	.450	1	มากที่สุด
ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน(X_4)	4.47	.519	2	มาก
เฉลี่ย	4.44	.233		มาก

3. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.175) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน($\bar{X}= 4.66$, S.D.=0.618) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี($\bar{X} = 4.53$, S.D =0.165) ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน ($\bar{X}= 4.41$, S.D.= 0.152) และด้านตอบแทน($\bar{X}= 3.58$, S.D.= 0.249) ตามลำดับ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับ	แปลผล
ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน	4.41	.152	3	มาก
ด้านค่าตอบแทน	3.58	.249	4	มาก
ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน	4.66	.618	1	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี	4.53	.165	2	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.29	.175		มาก

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน (X_4) และด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ (X_2) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวม ($\bar{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.255 มีประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 5.3 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.170 ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน (X ₄)	-0.058	0.026	-.173	-2.203	.029
ด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ (X ₂)	0.064	0.032	.155	1.982	.049
ค่าคงที่ 4.284 ; Std.E = ± 0.171 ; R = 0.255 ; R ² = 0.053 ; F = 3.930 ; P-value < 0.05					

ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 4.284 - 0.058 X_4 + 0.064 X_2$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการองค์กร ของผู้บริหาร ต้องปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พัฒนาระบบการศึกษา แสวงหาวิธีการ ทักษะ ศักยภาพและความสามารถในการนำพาองค์กรทางด้านการศึกษาไปสู่ศตวรรษที่ 21 ที่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่สามารถสนองตอบความคาดหวังของสังคม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารอาจทำหน้าที่จะเป็นผู้แนะนำ ผู้นำทั้งด้านความคิด และการกระทำ ทั้งนี้ผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน มาปฏิบัติงาน อย่างพึงพอใจเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง พรชัย เจตมานาน (2559: ออนไลน์) กล่าวว่าผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีการประนีประนอม ไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้งในองค์กร ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ทุกคนมีความก้าวหน้า การให้อภัย และ การเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา เหลืองงาม (2562: 84) ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับดีมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าสถานการณ์โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ ทุกเวลาอย่างไม่มีข้อจำกัด เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน ตลอดจนถึง ภาคการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมี การปรับตัว และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวทันสถานการณ์พร้อมนำการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งผู้นำต้องแสดงทักษะภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมาศ ผาดี (2563: 79) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพเช่นกัน

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ปรากฏผลดังนี้เพราะว่า

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่มนุษย์มีความต้องการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองเช่นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่องค์กรจ่ายให้ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีความต้องการมีสัมพันธภาพที่ดี และได้รับไตร่จืด ความรักจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากบุคคลที่แวดล้อม มีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ต้องการได้รับการยกย่อง และสถานะที่ดีจากสังคม มีเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน นอกจากนี้มีความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น ต้องการอาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ การพักผ่อน ต้องการความปลอดภัย และต้องการความมั่นคงโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สภาพการทำงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรนาท ดอนแก้ว (2562: 124) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่าย ชุนน่าน อำเภอลือเมืงพระเกียรติ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่าย ชุนน่าน อำเภอลือเมืงพระเกียรติ จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี สนพลาย (2564: 248) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาประถมศึกษาเพชร์บุรี พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชร์บุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ จันทรเจริญ (2564: 45-60) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน (X₄) และด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ (X₂) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏเช่นนี้จะมาจากสาเหตุภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์สูงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเพราะว่า ผู้บริหารมีการตัดสินใจด้วยความคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ และมีความรู้เท่าทันมีเหตุมีผล มีการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานในองค์กร สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ในการบริหารได้อย่างถูกต้องและชัดเจน มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมในการบริหารงาน สามารถบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ นอกจากนี้ผู้บริหารรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งสังคมภายนอก และภายในองค์กรได้อย่างรวดเร็ว รู้จักวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ และแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้ตามสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ ทำให้ผู้ตามเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานหรือมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในการทำงานร่วมกันในองค์กร สร้างมิตรภาพ สร้างความรักความนับถือ ความร่วมมือและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขร่วมทำงานให้บรรลุเป้าหมายทำให้องค์กรมีคุณภาพตามที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารในยุคนี้จะต้องสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพราะเป็นปัจจัยในการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่พร้อมที่จะนำพาผู้ร่วมงานหรือครูผู้สอนในการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ บุษยมาศ ผาดี (2563: 84) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การศึกษาประถมศึกษาพะเยาพบว่า ความสัมพันธ์

ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ อภิรมย์ เศรษฐสินธุ์ และพูลสุข หิงคานนท์ (2563: 44) พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการทางสติปัญญา ของการบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคเหนือ กลุ่ม 6 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล และคณะ (2564: 282) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 โดยรวมมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธุ์ จันทร์เจริญ (2564: 45-60) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา เหลืองงาม (2562: 79) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูงมากมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าคงที่ในการพยากรณ์เท่ากับ 0.982

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้นำที่รู้เท่าทันเทคโนโลยีในศตวรรษ ที่ 21 ด้านผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน และด้านผู้นำที่มีศิลปะในการนำ ตามลำดับ
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน และด้านตอบแทน ตามลำดับ
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านผู้นำที่มีอิทธิพลต่อเพื่อน และด้านผู้นำที่ มีศิลปะในการนำ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการจัดตั้งคณะทำงานได้อย่างเหมาะสมกับงาน โดยคำนึงถึงความสามารถและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ควรศึกษาผลกระทบของแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ.2555.

กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตจัดตั้งและขยายชั้นเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล และคณะ. (2564/ธันวาคม). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 10(37): 282-292.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทวีพริ้น.

จักรพันธ์ จันทร์เจริญ. (2564/ธันวาคม). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 10(2): 45-60.

บุษยมาส ผาดี. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พรชัย เจดามาน. (2559). ภาวะผู้นำยุค 4.0ในพลวัตศตวรรษที่21. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.kroobannok.com/83149> สืบค้นเมื่อ28 มิถุนายน 2564.

- รัตนา เหลืองงาม. (2562) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฤทธิชัย บัลลังค์. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วชิรนาท ดอนแก้ว. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่าย ชุนน่านอำเภอ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่เสนอต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบโลกทัศน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 ในบทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิรมย์ เศรษฐสินธ์ และพูลสุข หิงคานนท์ (2563/ธันวาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคเหนือกลุ่ม 6. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. 13(2): 43-59.
- อัญชลี สนพลาย. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

The Relationship between the Role of School Administrators and the
Students' Desired Characteristics Development at the Phrapariyattidhamma
School in the Educational Area, Department of General Education Area 5,
Chiang Mai Province

พระศุภโชค สุนันตา¹ อินทร์ จันทร์เจริญ² วีรพันธ์ ศรีฤทธิ์³

Phra Suphachok Sunanta, In Chancharoen, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 28 โรงเรียน จำนวน 175 รูป/คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหาร และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 4.32 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) 2) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก โดยมีนัยทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = 0.9812$, $P < 0.01$)

คำสำคัญ (Keywords) : ความสัมพันธ์; บทบาทของผู้บริหาร; การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

Received: 2024-03-19 Revised: 2024-04-11 Accepted: 2024-04-13

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: watkongkanimit@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: inchenjarean@gmail.com

³ อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. Corresponding author E-mail: Dr.W.siriirth@gmail.com

Abstract

This research aimed to study 1) the Role of School Administrators, 2) the Students' Desired Characteristics Development and 3) The Relationship between the Role of School Administrators and the Students' Desired Characteristics Development at the Phrapariyattidhamma School in the Educational Area, Department of General Education Area 5, Chiang Mai Province. Quantitative Research. A research sample consisted of the school administrators, deputy school administrator and teachers at the academic year 2021, from 28 schools. The sample size was 175 photos/persons. The research instrument was a questionnaire. Data analysis used frequency, percentage, mean, and standard deviation. and Pearson's Product Moment Correlation.

The results of the research showed that 1) the overall level of the Role of School Administrators was high, with an average of mean = 4.32 and standard deviation = 0.78 2) the overall level of the Students' Desired Characteristics Development was high, with an average of mean = 4.20 and standard deviation = 0.78 and 3) there was a significant positive correlation between the Role of School Administrators and the Students' Desired Characteristics Development at the Phrapariyattidhamma School in the Educational Area, Department of General Education Area 5, Chiang Mai Province. was highest positive with statistic significant ($r = 0.9812$, $P < 0.01$).

Keywords: relationship; the Role of School Administrators;
the Students' Desired Characteristics Development

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่พัฒนาทุกคนให้ได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาให้เรียนเกิดการรู้รักการเรียนรู้ ควบคู่กับคุณธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม จิตสาธารณะ มีความเป็นประชาธิปไตย ทักษะคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ สามารถแก้ปัญหา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะสื่อสารทันสมัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มุ่งเน้นกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติของคนให้เป็นไปทางที่ดีขึ้นเมื่อรับการพัฒนาแล้วสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างมีคุณธรรม เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรมนั้นเป็นการส่งเสริมผู้เรียน มีความรู้ มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ดังนั้นผู้เรียน ต้องเรียนทั้งวิชาสามัญและวิชาธรรมควบคู่กัน เพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน โรงเรียนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดหน่วยงานหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน โดยพัฒนาทั้งด้าน กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สามารถเข้าใจตนเอง มีความรู้ ความถนัด สามารถปรับตัวตนเองเข้ากับผู้อื่น สังคม และประเทศชาติและดำรงชีวิต ได้อย่างมีความสุขหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคือผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าสังคมปัจจุบัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้กล่าวไว้ใน มาตรา 23-24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเน้นความสำคัญของการศึกษา ทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระ เช่น ทักษะทางสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม บูรณาการเข้ากับภูมิปัญญาไทย เข้ากับทักษะในการประกอบอาชีพ เข้ากับการดำรงชีวิตให้มีความสุข รวมทั้งปลูกฝัง ค่านิยมที่ดีงาม สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา จัดให้มีการ ประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาผู้เรียนตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในกรอบให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และมี คุณธรรมนำ ให้โอกาสทางการเรียนรู้อย่างเต็มที่ผู้เรียนได้รับโอกาส ได้รับการศึกษาที่ดี คุณภาพเป็นคนทั้งครบ เพื่อให้มี พัฒนาการที่ดีและเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์หรือว่าการคิดแก้ปัญหา สามารถทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนจัดการ เรียนการสอนควรจัดอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กันอย่างเต็มที่และคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของ การเรียนรู้ส่งผลถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีมีความสุข ทางกาย ทางใจในฐานะคนไทย (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2552: 53) ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องวางกรอบแนวคิดให้ ครอบคลุม ปัจจุบันจัดการศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง หลายรูปแบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตัวเองโดยการ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ก้าวทันสมัย ทันโลกแห่ง การเรียนรู้ การศึกษาเป็นเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกขณะ เมื่อเรียนสำเร็จเบื้องต้น ผู้เรียนความสามารถ เปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองได้ อันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากการศึกษา มี คุณธรรมจริยธรรม เข้าใจการปกครองไทย รู้จักเสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือคนอื่น รักษาสิ่งแวดล้อมตลอดจน ใช้ชีวิตในสังคมได้โดยไม่มีปัญหา มีความ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่าง พอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6-8) เพื่อให้ การจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนบรรลุผลโรงเรียน ต่อมาเมื่อนักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้นจึงเสนอต่อกรมการ ศาสนาให้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้พอเพียงและตามความต้องการปัจจุบัน การศึกษาเจริญก้าวหน้าทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเกิดขึ้นทั้งหมด 399 โรง มีจำนวน พระภิกษุ/นักเรียน 56,003 รูป/คน ครูประจำ ครู 4,762 รูป/คน แนวทางในการจัดการศึกษาเป็นการศึกษา ตลอดชีวิตและให้ได้มาตรฐานการศึกษาทัดเทียมกับโรงเรียนของรัฐ โดยจัดการศึกษาแบบกระบวนการพัฒนา ชีวิตและสังคมเป็นสำคัญเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีชีวิตที่ดีพึ่งตนเองได้ แต่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา พบอุปสรรคปัญหามากมายทั้งด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษา เป็นการ จัดการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอนและด้านการบริหาร เป็นการวางแผน จัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดส่งผลทำให้การประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ภายนอกกรอบที่สาม ภาคเหนือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมเข้ารับ การประเมิน ข้อมูลจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลปรากฏว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (อภิรมย์ สีดาคำ และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล, 2559: 221)

การประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปรากฏผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาเป็นรายด้านมาตรฐาน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัด เชียงใหม่ 3 ด้าน ยังไม่ได้คุณภาพ ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้เรียน และด้านครูผู้สอน จากผลดังกล่าวข้างด้าน ครูผู้สอนมีค่าต่ำสุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ไม่พร้อมในด้านงบประมาณ

ทำให้โรงเรียนไม่สามารถบริหารทรัพยากรหรือจัดสรรครู หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการศึกษาได้ตามความต้องการของครูผู้สอน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ ส่งผลต่อผู้เรียน อีกทั้งการยังขาดงบประมาณในการบริหารจัดการสถานที่ให้เพียงพอต่อผู้เรียน (อภิรมย์ สีดาคำ และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล, 2559: 221) ผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายนอก โรงเรียนมีปัญหาทั้งด้านงบประมาณที่ไม่พอต่อการบริหาร ด้านบุคลากรที่ไม่พอเพียง ไม่มีประสิทธิภาพส่งผลให้จัดการศึกษาไม่เกิดผลกับผู้เรียน ต่อด้านครูผู้สอนและต่อการจัดการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารที่มีศักยภาพจะมีบทบาทมีแนวคิดตลอดจนการบริหารอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับผู้เรียนให้เป็นคนในสังคมที่ดี โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นการบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเข้าทุกรายวิชา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการเข้ารับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ผ่านการประเมิน นั้นผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาที่เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และนำไปพัฒนาปรับปรุงแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิจัยในหัวข้อเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย 4 ด้าน ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านระยะเวลา ตามรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทฤษฎี Farren. Caela and Kaye L.Beverly (1996: 175-187) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้อำนวยการความสะอาด 2) ด้านผู้ประเมิน 3) ด้านผู้คาดการณ์ 4) ด้านผู้ให้คำปรึกษา และ 5) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยศึกษาตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาด้าน 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 28 โรงเรียน จำนวน 315 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามแนวทางของ Krejcie and Morgan (1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 รูป/คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 28 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2565 ถึง 25 มิถุนายน พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิด ทฤษฎี จากการ วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถาม บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ตามทฤษฎีของ Farren. Caela and Kaye L.Beverly (1996: 175-187) ประกอบด้วยด้าน 1) ผู้อำนวยการความสะอาด 2) ผู้ประเมิน 3) ผู้คาดการณ์ 4) ผู้ให้คำปรึกษา และ 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน มีข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถาม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยการพัฒนา 8 ด้าน ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ โดยมีข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งไปให้ผู้อำนวยการกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในช่วงเวลาที่กำหนด ใช้ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามประมาณ 15 วัน

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ครบตามจำนวน 175 ชุด (ร้อยละ 100)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย และเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลดังนี้เพศชาย ร้อยละ 84.57 เพศหญิง ร้อยละ 15.43 มีอายุในช่วง 20-40 ปี ร้อยละ 71.43 และอายุในช่วง 41-60 ปี ร้อยละ 28.54 ผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 16.00 รองผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 16.00 และครูร้อยละ 68.00 วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 88.57 ปริญญาโท ร้อยละ 6.29 และประกาศนียบัตรบัณฑิต ร้อยละ 5.14

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.318) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ($\bar{X}$ = 4.38) รองลงมา ด้านผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.37) ด้านผู้

คาคการณ์ ($\bar{X}$ = 4.35) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X}$ = 4.26) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านผู้ประเมิน ($\bar{X}$ = 4.23) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

บทบาทผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ผู้อำนวยการ (X ₁)	4.38	0.76	มาก
2. ผู้ประเมิน (X ₂)	4.23	0.79	มาก
3. ผู้คาคการณ์ (X ₃)	4.35	0.80	มาก
4. ผู้ให้คำปรึกษา (X ₄)	4.37	0.79	มาก
5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	4.26	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.318	0.784	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.202) รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X}$ = 4.37) รักษา ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X}$ = 4.36) ใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.35) รักความเป็นไทย ($\bar{X}$ = 4.34) อยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.33) มีจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ = 4.32) มุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.29) มีวินัย ($\bar{X}$ = 4.26) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	4.36	0.78	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต	4.37	0.79	มาก
3. มีวินัย	4.26	0.78	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	4.35	0.77	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.33	0.79	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.29	0.76	มาก
7. รักความเป็นไทย	4.34	0.78	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	4.32	0.78	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	4.202	0.778	มาก

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ระดับสูง (r = 0.9812) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้คาคการณ์

มีความสัมพันธ์ ($r=0.9909$) ด้านผู้ให้คำปรึกษา ($r=0.9905$) ด้านผู้อำนวยความสะดวก ($r=0.9904$) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ($r=0.9760$) และด้านผู้ประเมิน ($r=0.9584$) น้อยที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน บทบาทของผู้บริหาร	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (Y_1)	ซื่อสัตย์สุจริต (Y_2)	มีวินัย (Y_3)	ใฝ่เรียนรู้ (Y_4)	อยู่อย่างพอเพียง (Y_5)	มุ่งมั่นในการทำงาน (Y_6)	รักความเป็นไทย (Y_7)	มีจิตสาธารณะ (Y_8)	ภาพรวม (Y_{tot})
ผู้อำนวยความสะดวก (X_1)	.999**	.998**	.974**	.998**	.994**	.988**	.998**	.964**	.9904**
ผู้ประเมิน (X_2)	.967**	.938**	.997**	.961**	.946**	.979**	.965**	.914**	.9584**
ผู้คาดการณ์ (X_3)	.999**	.997**	.977**	.998**	.994**	.990**	.999**	.973**	.9909**
ผู้ให้คำปรึกษา (X_4)	.996**	.999**	.965**	.997**	.996**	.996**	.996**	.979**	.9905**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5)	.986**	.961**	.999**	.979**	.969**	.992**	.982**	.944**	.9760**
ภาพรวม (X_{tot})	.9886**	.9790**	.9824**	.9866**	.9798**	.9890**	.9880**	.9568**	.9812**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษา แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้คาดการณ์ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน และด้านผู้ประเมิน อธิบายได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมกระตุ้นให้บุคลากรเห็นคุณค่างาน เน้นทักษะที่เป็นจุดเด่นของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการทำงานระยะสั้นและยาว สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรกระตุ้นให้บุคลากรเข้าใจจุดประสงค์ในการทำงานของตนเองตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นในการแผนทำงานในอนาคต แสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายใน และภายนอกองค์กร นอกจากนี้ชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากร ผู้บริหารเข้าใจถึงการใช้นวัตกรรมใหม่เพื่อที่จะได้รับรู้ข่าวสารใหม่ทันเหตุการณ์นำไปเชื่อมโยงกับการบริหารในองค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ตามแนวคิดการบริหารงานของ Farren and Kaye (1996: 175-187) กล่าวว่า ผู้บริหารควรจะสามารถช่วยให้บุคลากรพัฒนางานให้ดีและบรรลุผลด้วยบทบาทของผู้บริหาร 5 ประการ คือด้านผู้อำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารแบบใหม่จะต้องเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารต้องมี วิสัยทัศน์ส่วนตัว คือมีจุดมุ่งหมายในการทำงาน มีความหวังที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีความมุ่งมั่นที่จะลงมือทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ มุ่งมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และมีความคิดวิเคราะห์สิ่งใด ๆ ด้วยเหตุและด้วยผล

โดยบทบาทผู้บริหารเปรียบเสมือนบทบาทเป็นนักออกแบบ (designer) หรือบทบาทเป็นผู้ให้บริการผู้คอยช่วยเหลือ (steward) นอกจากนี้ยังมีบทบาทการเป็นครูผู้สอน (teacher) สอดคล้อง วาสนา เต่าพาลี (2559: 275-283) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารศึกษาหมายถึง แบบแผน แบบการปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยงาน ของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดการศึกษา และการควบคุม การบริหารงาน การระดมทรัพยากร อย่างเป็นระบบ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งชุมชน ผู้ปกครอง โดยอาศัยปัจจัยที่มีคือด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเวลา ในการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างสูงสุดแก่สถานศึกษาสอดคล้องงานวิจัยของ พัทรินทร์ สายขุน (2559: 84) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มกาญจนาภิเษกวิทยาลัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานโดยใช้ทักษะการบริหาร ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษาเป็นแบบแผนในการบริหารงานสำเร็จไปด้วยดีและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พิมพ์จิต คำพุก (2561: 978) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานระดับประถมศึกษารายบุรี พบว่า บทบาทของผู้บริหารในด้านการบริหารในสถานศึกษาให้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปด้วยดีและเป็นไป อย่างมีคุณภาพโดยอาศัยหลักการบริหารด้าน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ รายงานโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ใน 5 ด้าน อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการทำงานในระยะยาว ฟังความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับ เรื่องที่มีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบัน เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นให้บุคลากรเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงาน ที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อประกอบการตัดสินใจและการบริหารงานกระตุ้นให้บุคลากรแสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายใน และภายนอกองค์กรชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรประกอบกับการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปีและมีการประเมินคุณภาพภายนอก แจ้งผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพที่ดี แต่กระบวนการสำคัญเหล่านี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพทั้งอำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ด้านผู้ให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตทางการเรียนส่งผลกับนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องงานวิจัย ณัชชัตราณีย์ ศรีปานนา (2559: 90) ได้ศึกษาบทบาทผู้อำนวยการโรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน พบว่าในการบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารได้นำแนวคิดของแฟรนและเคย์ประกอบด้วยด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา ผู้ประเมิน และผู้คาดการณ์มาใช้ในการบริหารผลการบริหารทำให้ประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าสภาพความเป็นจริง นักเรียนได้เห็นคุณค่าภาคภูมิใจใน

ชนบทธรรมนิยมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูทศเวที และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนอกจากนี้ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามชนบทธรรมนิยมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทยด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และในปัจจุบันนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่แล้ว สังเกตได้จากพฤติกรรมและการกระทำของนักเรียน เช่น นักเรียนร่วมอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจปฏิบัติตามลัทธิ ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองดี เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ปฏิบัติตามหลักของศาสนา มีส่วนร่วมจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่งกายเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอำนาจ อดุลกาโม (น้อยนิล) (2556: 89) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย พบว่านักเรียน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ มีระดับการเรียนรู้ดี ขึ้นส่งผลให้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีขึ้นไปเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศิริ จันทร์ หล่น (2560: 185-194) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับประถมศึกษาอุดรธานี จากการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดีมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรอด ชาติยานนท์ (2561: 2284-2299) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในดีมากเช่นกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ระดับสูง และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้คาดการณ์ ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน และด้านผู้ประเมิน น้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชีพที่เป็นปัจจุบัน เพื่อประกอบการตัดสินใจและการบริหารงานกระตุ้นให้บุคลากรแสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรเห็นคุณค่าในงานและเน้นทักษะที่เป็นจุดเด่นของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้บุคลากรมีตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการทำงานในระยะยาวสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรกระตุ้นให้บุคลากรเข้าใจจุดประสงค์ในการทำงานของตนเองเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนทำงานในอนาคตและแจ้งให้บุคลากรทราบถึงความคาดหวัง และมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินผลงานตลอดจนชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐพร ธานี ศรีปานนาค (2559: 93) ได้ศึกษาความสัมพันธ์บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนประถมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปรับปรุงตนเองตลอดเวลา ทั้งยังบริหารงานอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ ต่าง ๆ โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ วางแผนปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ อีกทั้งศึกษาเทคโนโลยี ใหม่ ๆ เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกสังคม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้นจนกระทั่งประสบผลสำเร็จ

จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาทางการศึกษาจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานโรงเรียนเป็นสำคัญ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อการจัดการศึกษาและแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการศึกษา สร้างคุณภาพที่ดีในการทำงานให้แก่บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งผลให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

ที่ตั้งไว้ด้วยการนำบทบาททั้ง 5 ด้านของผู้บริหารไปใช้ในการบริหารงาน คือด้านผู้อำนวยความสะดวก ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม ถ้าผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทดังกล่าวสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง การบริหารจะมีคุณภาพย่อมส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เช่นกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้คาดการณ์ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน และด้านผู้ประเมิน ตามลำดับ
2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านรักความเป็นไทย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านมุ่งมั่นในการทำ และด้านมีวินัย ตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ระดับสูง และมีความสัมพันธ์กันรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้คาดการณ์ ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน และด้านผู้ประเมิน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัด เชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องทุกท่านควรร่วมกันพัฒนาสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้แก่ให้นักเรียนให้มากยิ่งขึ้น
 - 1.2 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานการศึกษา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมเข้าแถวยืนตรงเคารพธงชาติ วันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือ สวดมนต์ไหว้พระ วันสำคัญที่เกี่ยวกับการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นต้น
 - 1.3 ด้านมีวินัย พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานการศึกษา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ควรมีแนวทางเสริมสร้างวินัยให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา การมาโรงเรียนสาย ความสะอาด การเข้าแถว การแสดงความเคารพ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ของโรงเรียน นอกจากนี้ประสานงานครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ฝ่ายบริหาร เพื่อสนับสนุนส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาด้านมีวินัยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้น จึงควรศึกษาวิจัยหรือศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างวินัยในตนเอง สร้างอุปนิสัยใหม่ๆ โดยอย่างเรียบง่าย

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เพื่อให้นักเรียนมีความรักหวงแหนชาติ เข้าใจถึงสภาพปัญหาในปัจจุบัน และสร้างแนวทางการส่งเสริมหรือพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านนี้ได้เหมาะสมตามสภาพปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณัชชธรานิย์ ศรีปานนาค. (2559). **บทบาทผู้บริหารโรงเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญรอด ชาดิยานนท์. (2561/ธันวาคม). **ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร**. Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 11(3): 2284-2299.
- พัชรินทร์ สายขุน. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในกลุ่มกาญจนาภิเษกวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์จิต คำพุก. (2561). **ความสำคัญระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมตนตามจรรยาบรรณครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาราชบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พระอานาจ อตถกโม (น้อยนิล). (2556). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาสนา เต่าพาลี. (2559/เมษายน). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 6(1): 275-283.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อรุณศิริ จันทร์หล่น. (2560/กันยายน). **แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1**. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 11(3): 185-194.

อภิรมย์ สีดาคำและณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล. (2559/ธันวาคม). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 11(3): 219-231.

Farren Caela and Kaye L. Beverly. (1996). **New skills for New Leadership Roles in the Leader of foundation**. 3rd ed. New York: The Drucker Foundation.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครู
ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัด
ในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ

The Relationship between the Administration with the School Administrators'
Good Governance Principles and Teachers' Competency during the Corona
Virus Disease 2019 Epidemic (COVID-19) in the Northern Charity School
District at the Buddhist Temples

พระครูปลัดเทิดพงษ์ เวียงธารา¹ อินทร์ จันทร์เจริญ² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³
Phrakhrupalad Thirdpong Wiangtara, In Chanjarean, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 291 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นโดยภาพรวมเท่ากับ 0.941 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 2) สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 โดยสมรรถนะประจำสายงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านสมรรถนะส่วนบุคคล และด้านสมรรถนะหลัก และ 3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านสมรรถนะหลักในระดับสูง ($r = .711$) ส่วนด้านสมรรถนะประจำสายงาน ด้านสมรรถนะส่วนบุคคล และสมรรถนะโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .702, .693, .709$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล; สมรรถนะของครู

Received: 2024-02-13 Revised: 2024-04-11 Accepted: 2024-04-13

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: thirdpong99phan@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: inchenjarean@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. Corresponding author E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the administration with the principles of good governance during the corona virus epidemic 2019 of the charitable schools of the northern Buddhist temples, 2) the teacher competency, and 3) the relationship between the administration with the principles of good governance and the competency of teachers during the corona virus epidemic 2019 at the charitable schools of Buddhist temples in the northern group. The sample group in the research included administrators, deputy administrators and teachers at the charitable schools of the Buddhist temples in the northern group, totally 291 people, using simple random sampling method. The instrument used in this research was a questionnaire. The overall reliability was 0.941. The statistical tools used in data analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation. and analyzing the Pearson correlation coefficient.

The results of the research revealed that 1) the management according to the principles of good governance of the executives during the epidemic of the corona virus 2019 overall had the highest average level with the mean equal to 4.42 and the standard deviation equal to 0.44; 2) The overall average of teachers' competency during the Coronavirus 2019 epidemic was at the highest level with the mean equal to 4.41 and standard deviation equal to 0.40. with the highest average level of work performance, followed by personal performance and core competency; and 3) the administrators' overall good governance had a positive relationship with the teachers' competency during the coronavirus 2019 epidemic in terms of core competencies at a high level ($r = .711$). For the division of work performance, personal and overall, there was a moderate correlation ($r = .702, .693, .709$) at the 0.01 level of significance.

Keywords: administration with the principles of good governance; teacher competency

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งมีการระบาดในวงกว้าง องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคโควิด 19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศโดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากโรคโควิด 19 สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวโน้มที่จะเกิดการแพร่ระบาดในสถานศึกษา ดังนั้น การสร้างความตระหนัก รู้เท่าทัน และเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในอนาคต (กรมอนามัย, 2563: ก) ผลของการปิดโรงเรียนในต่างประเทศ ประกอบกับบทเรียนในอดีตจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส SARS แม้ว่าการปิดโรงเรียนจะช่วยลดจำนวนผู้ติดเชื้อลง แต่ส่งผลให้นักเรียนโดยส่วนใหญ่ที่มีฐานะยากจนสูญเสียโอกาสที่จะได้

เรียนอย่างเต็มที่ ครอบครัวสูญเสียรายได้ไม่สามารถช่วยเหลืออำนวยความสะดวกซึ่งเป็นทุนโอกาสทางการเรียนแก่เด็กในด้านต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลเสียต่อเด็กในระยะยาว ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่สำคัญต้องมีการวางแผนทางในการสร้างโอกาสเพื่อให้เด็กได้เรียนอีกครั้งควบคู่กับการใช้นโยบายปฏิบัติตามมาตรการทางด้านสาธารณสุขและมาตรการทางสังคมอย่างเคร่งครัด (วิธิตา พรหมวงศ์, 2564: 200-213)

ผู้บริหารถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กรทุกหน่วยงานในการขับเคลื่อนแนวทางเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุดและถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะ ความชำนาญงานมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใด คือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจและมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ หากผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการก็จะช่วยสร้างประโยชน์และความเป็นธรรมในการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานที่ดีมากยิ่งขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 5) นอกจากนี้ครูผู้สอนก็ถือได้ว่าเป็นกำลังที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายหรือแนวทางที่ผู้บริหารกำหนดไว้ แต่ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่าแม้ว่าครูจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ก็ยังขาดแรงบันดาลใจในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองและเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวทันยุคอนาคตจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น และอยากพัฒนาตนเองในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทางการเรียนการสอน (กชพร มั่งประเสริฐ, 2564: 78)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนในจังหวัดภาคเหนือ 20 โรงเรียน มีแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และมุ่งพัฒนาสมรรถนะของครูอยู่ตลอดเวลา แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 และการแพร่ระบาดแต่ละจังหวัดทางภาคเหนือและมาตรการของรัฐบาลต้องให้สถานที่ต่างๆ รวมถึงสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดส่งผลโรงเรียนต้องการประกาศปิดโรงเรียน การเริ่มใช้รูปแบบการเรียนแบบออนไลน์ทดแทนการเปิดเรียนแบบปกติเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อในกลุ่มผู้เรียน โดยที่ผ่านมาระยะหนึ่งโรงเรียนได้เริ่มการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์แต่คงประสบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีในการสอนของครูทำให้ไม่สามารถสอนได้อย่างเต็มที่ สื่อการสอนไม่มีคุณภาพและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้อยู่เมื่อเทียบกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบปกติ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาส่งผลให้บางรายวิชาสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (วัฒนา หาญภักดีสกุล, 2565) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ โดยมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้สอดคล้องกับสมรรถนะของครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ

2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 10 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2555: 15) และแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของครูใน 3 ด้านของ ธนกฤต อึ้งน้อย (2563: 47-52) ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะส่วนบุคคล

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ 20 โรงเรียน จำนวน 712 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 291 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและรองผู้บริหารโดยเลือกแบบเจาะจง และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 251 คน ตามวิธีของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967: 47) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ 20 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบปลายปิด ส่วนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 3 สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน เพื่อแนะนำข้อมูลตัวผู้วิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนช่วยในการเก็บข้อมูลและส่งเอกสารกลับให้ผู้วิจัย โดยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน

3.2 ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 291 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และนำไปสรุปผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาด้านหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.49$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.12$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านหลักประสิทธิผล	4.46	0.53	มากที่สุด
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.49	0.56	มากที่สุด
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.42	0.62	มากที่สุด
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	4.47	0.57	มากที่สุด
5. ด้านหลักความโปร่งใส	4.36	0.64	มากที่สุด
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.62	0.49	มากที่สุด
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.37	0.62	มากที่สุด
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.49	0.52	มากที่สุด
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.12	0.81	มาก
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.37	0.60	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.42	0.44	มากที่สุด

2. สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านสมรรถนะประจำสายงาน ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาด้านสมรรถนะส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสมรรถนะหลัก ($\bar{X} = 4.37$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ

สมรรถนะของครู	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านสมรรถนะหลัก	4.37	0.56	มากที่สุด
2. ด้านสมรรถนะประจำสายงาน	4.44	0.47	มากที่สุด
3. ด้านสมรรถนะส่วนบุคคล	4.42	0.54	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.41	0.40	มากที่สุด

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านสมรรถนะหลักในระดับสูง ($r = .711$) ส่วนด้านสมรรถนะประจำสายงาน ด้านสมรรถนะส่วนบุคคล และสมรรถนะโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .702, .693, .709$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาด ของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019			
	หลัก (Y ₁)	ประจำสาย งาน (Y ₂)	ส่วนบุคคล (Y ₃)	โดยภาพรวม (Y _{tot})
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ (X ₁)	.735**	.668**	.664**	.675**
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ (X ₂)	.796**	.729**	.619**	.716**
3. ด้านหลักการตอบสนอง (X ₃)	.620**	.665**	.637**	.630**
4. ด้านหลักการระมัดระวัง (X ₄)	.763**	.727**	.718**	.738**
5. ด้านหลักความโปร่งใส (X ₅)	.691**	.701**	.665**	.698**
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม (X ₆)	.716**	.729**	.690**	.713**
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ (X ₇)	.719**	.725**	.647**	.721**
8. ด้านหลักนิติธรรม (X ₈)	.619**	.632**	.652**	.621**
9. ด้านหลักความเสมอภาค (X ₉)	.728**	.721**	.659**	.702**
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (X ₁₀)	.757**	.668**	.652**	.698**
โดยภาพรวม (X _{tot})	.711*	.702**	.693**	.709**
	*			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายเป็นประเด็น ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เน้นการเรียนการสอนโดยใช้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า มาใช้เป็นแนวทางการสอนสำหรับพระภิกษุสงฆ์และสามเณร รวมถึงบุคคลภายนอก ภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด พุทธศักราช 2488 เพื่อให้มีแนวทางการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน (สมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2557) ในการบริหารโรงเรียนผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มูนา จารง, 2560: 7) โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานเป็นการจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพมุ่งประโยชน์แก่ส่วนรวมและเน้นมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลัก 10 ด้าน (กมลพรรณ พิงค์วงศ์, 2560: 57) และในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นการบริหารและนโยบายของผู้บริหารจึงมีความสำคัญที่สุด จึงส่งผลให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ของปรณัฐจพล จิตต์ประยูร (2562: 178) พบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เขตภาคกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้การศึกษาของพระพิศาลศึกษากร สดใจ ยโสธโร (2559: 142) ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณมีผลต่อการดำเนินการเช่นกัน โดยการบริหารจัดการโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จะช่วยให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการบริหารงานผู้บริหารจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนเรื่องเหล่านี้อย่างถี่ถ้วนเพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มภาคเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะครูเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานและเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดจากแรงผลักดัน อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายในและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมแตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมทำงานต่างกัน (McClelland, 2004: 110) โดยสมรรถนะของครูตามกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องมีความสามารถสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างสอดคล้องและเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด สามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นประชาธิปไตยความภูมิใจในความเป็นไทย พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน สามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวมและดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีภาวะความเป็นผู้นำ และสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (พิทยา อ้วนลาน, 2562: 35) เนื่องจากในยุคปัจจุบันผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น มีการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้มากมาย ส่งผลให้บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จึงทำให้การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความ

คิดเห็นของครูเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะส่วนจึงอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของธนภุต อึ้งน้อย (2563: 206) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะส่วนบุคคล หากมีการนำไปใช้จะมีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในระดับมากที่สุด นอกจากนี้การศึกษาของกชพร มั่งประเสริฐ (2564: 106) พบว่า ปัญหาของสมรรถนะครูแม้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูยังแรงบันดาลใจน้อย ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับบุคลากรครูและความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยากให้พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น และอยากพัฒนานตนเองในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทาง การเรียนการสอน โดยแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือมีการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตนเองในการด้านนวัตกรรม การเรียนการสอนให้ครูเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานได้จริง (อริสา นพคุณ, 2561: 239)

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับสมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงกระตุ้นให้ครูมีสมรรถนะในด้านต่างๆ ตามไปด้วย และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารยังถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสถานศึกษา รวมถึงเป็นผู้นำความก้าวหน้าของสถานศึกษา โดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้การดำเนินการนั้นมีความเหมาะสม เป็นธรรม และการดำเนินการต่างๆ มีประสิทธิภาพ (ปราโมทย์ แสนกล้า, 2562: 12) ผู้บริหารที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือครูมีความสุขในการทำงานซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะต่างๆ เพิ่มขึ้น หากผู้บริหารสามารถมีแนวทางในการบริหารงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ก็จะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ รวมถึงสมรรถนะของตนเองได้ดียิ่งขึ้นได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครู โดยการศึกษาของสุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน (2563: 134) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564: 131) พบว่า การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะของครู นอกจากนี้การศึกษาของกชพร มั่งประเสริฐ (2564: 108) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูยุค Thailand 4.0 ว่าควรส่งเสริม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีด้าน การศึกษา สารสนเทศด้านการศึกษา เครือข่าย การมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ และเทคโนโลยี ดังนั้นหากผู้บริหารมองเห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม การส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษามีโอกาสพัฒนาสมรรถนะต่างๆ ในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการของสถานศึกษาโดยภาพรวม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยที่สำคัญ กล่าวคือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหัวใจของหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่ ถือเป็นแก่นกลางในทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการ ทั้งนี้สมรรถนะของครูผู้สอนจำเป็นต้องยึดโยงหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมกันทั้งในสภาวะปกติและสถานการณ์วิกฤติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในด้านหลักความเสมอภาคค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสผู้ครู ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเท่าเทียม เพื่อปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมมากที่สุด

1.2 สมรรถนะของครูในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านสมรรถนะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารจึงควรวางแผนโครงการให้ครูได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความพร้อมต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความไม่แน่นอนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลการบริหารที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อนำข้อมูลมาแก้ไขและส่งเสริมสมรรถนะของครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กชพร มั่งประเสริฐ. (26 กุมภาพันธ์ 2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูยุค Thailand 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 7(1):78-88.
- กรมอนามัย. (2563). คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19. นนทบุรี: คิว แอดเวอร์ไทซิง.
- ธนกุล อึ้งน้อย. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเปี่ยมอาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ขาวฟ้า.
- ปรณัฐจพล จิตต์ประยูร. (30 ตุลาคม 2562). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เขตภาคกลาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5(2): 178-192.
- ปราโมทย์ แสนกล้า. (2562). หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

- พระพิศาลศึกษากร สดใจ ยโสธโร. (2559). **การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมาภิบาล**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัทยา อ้วนลาน. (2562). **ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครชัยบุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มูนา จารง. (2560). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2**. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วัฒนา หาญภักดีสกุล. (16 มกราคม 2565). **ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเหมืองง่าพิเศษวิทยา**. สัมภาษณ์.
- วิธิตา พรหมวงศ์. (15 พฤษภาคม 2564). **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1**. วารสารรัชต์ภาคย์. 15(40): 200-213.
- สมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2557). **ประวัติความเป็นมาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.northwcs.com/>. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565.
- สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน. (2563). **สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2555). **คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ.
- อริสา นพคุณ. (1 ตุลาคม 2561). **การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา**. วารสารชุมชนวิจัย. 17(3): 232-244.
- McClelland, D. (2004). **A Guide to Job Competency Assessment**. The United State of America: Davies Black Publishing, a Division of CPP.
- Yamane, T. (1967). **Taro Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row.

ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

The Outcome of Supporting Program for Caregivers of Schizophrenia Patients

กฤษฎดา เสือสา¹ นราเขต ยิ้มสุข²
Kitsada Sueasa, Narakate Yimsook

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท 2) เพื่อเปรียบเทียบพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่รับบริการที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ อายุตั้งแต่ 35-60 ปี ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงได้จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบวัดพลังอำนาจ และโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired Sample t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ด้านพัฒนาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.610) ด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.374) ด้านความรู้สึกรังเกียจ (ค่าเฉลี่ย 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.401) และด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต (ค่าเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.663) หลังเข้าร่วมโปรแกรม ด้านพัฒนาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.609) ด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.490) ด้านความรู้สึกรังเกียจ (ค่าเฉลี่ย 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.644) และด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต (ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.463) 2) เมื่อเปรียบเทียบพลังอำนาจก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนเข้าร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.389) และหลังเข้าร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.473) แสดงว่าภายหลังเข้าร่วมมีพลังอำนาจสูงกว่าก่อนเข้าร่วม ค่า $t = 4.018$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ข้อเสนอแนะ ควรทำการศึกษาลงมือผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชกลุ่มอื่นๆ เพื่อทราบถึงพลังอำนาจของผู้ดูแล และนำโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจไปใช้

คำสำคัญ (Keywords): พลังอำนาจ; ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท; โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ

Received: 2024-03-12 Revised: 2024-04-11 Accepted: 2024-04-13

¹ ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Department of Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand. E-mail: Viewsonic100@windowslive.com

² อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Lecturer of Social Administration, Thammasat University, Thailand. E-mail: arm_conser@hotmail.com

Abstract

This research has two main objectives: (1) to study the level of empowerment in the caregivers of Schizophrenia patients and (2) to compare the level of empowerment in the caregivers before and after participating in the empowerment program. The subjects in this study were the caregivers of patients receiving treatments at Galya Rajanagarindra Institute. These caregivers were of the ages between 35 and 60 years old. By purposive sampling, ten caregivers were selected and given an empowerment program and questionnaires that gathered general information along with an empowerment evaluation. To an analysis of the results from these questionnaires, descriptive statistics (including percentage, mean, and standard deviation or S.D.) and paired sample t-test were used.

Results showed that before participating in the empowerment program these caregivers had the following scores in four different empowerment aspects: personal development (mean 3.40 and S.D. 0.610), resource control and management ability (mean 2.83 and S.D. 0.374), satisfaction level (mean 3.50 and S.D. 0.401), and life goals and meaning (mean 3.74 and S.D. 0.663). After the program, the scores were as follows: personal development (mean 4.17 and S.D. 0.609), resource control and management ability (mean 3.61 and S.D. 0.490), satisfaction level (mean 3.90 and S.D. 0.644), and life goals and meaning (mean 4.28 and S.D. 0.463). A comparison of overall empowerment scores before (mean 3.37 and S.D. 0.389) vs after (mean 4.00 and S.D. 0.473) participating in the empowerment program showed a significant statistical difference ($t = 4.018$ and $p < 0.05$).

Given the benefits and values of empowerment program to caregivers, this study recommended that there should be more research done on empowerment in the caregivers of the patients of other types of mental disorders to evaluate their empowerment levels and promote wider adoption of empowerment programs.

Keywords: empowerment; Schizophrenia caregivers; empowerment program

บทนำ (Introduction)

การเจ็บป่วยทางจิตเวชเป็นการเจ็บป่วยที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลอย่างมาก เป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยจิตเวชมีความแปรปรวนของพฤติกรรม ความคิด อารมณ์ และสภาพจิตใจ มีผลทำให้ผู้ป่วยขาดความสามารถในการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์และไม่สามารถปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวังได้ มีความสนใจในตัวเองและสิ่งแวดล้อมน้อยลง จึงทำให้ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นและเป็นปัญหาของสังคม (ฉวีวรรณ สัตยธรรม, 2541, อ้างถึงใน สมคิด ตริราภิ, 2545: 1) โรคจิตเวชเป็นโรคที่เรื้อรัง ถึงแม้จะได้รับการรักษาอย่างเต็มที่แล้วก็ยังมีเพียงส่วนน้อยที่สามารถรักษาให้หายขาด ส่วนใหญ่ยังมีความพิการทางจิตหลงเหลืออยู่และขาดความสามารถที่จะประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้เต็มที่ จึงจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและเมื่อมีอาการผิดปกติทางจิตเพิ่มมากขึ้น ผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลอยู่เสมอ มีแนวโน้มว่าผู้ป่วยจิตเวชจะเพิ่มมากขึ้น (ภูมิมาภิชาติ แสงเขียว, 2542, อ้างถึงใน สมคิด ตริราภิ, 2545: 1) โรคจิตเภทเป็นโรค

เรื้อรัง อาการเกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไปจนในที่สุดการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวัน การดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง และความสัมพันธ์กับสังคมเสื่อมลงอย่างมาก เมื่อเป็นโรคนี้นี้แล้วมักไม่หายเป็นปกติเหมือนเดิม (มาโนช หล่อตระกูล และ ปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2542: 368) อาการของโรคจิตเภทสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นอาการด้านบวกหรือด้านลบ ได้แก่ อาการหลงผิด ประสาทหลอน ความผิดปกติของคำพูด ความผิดปกติของพฤติกรรม และอาการทางลบ ได้แก่ อารมณ์เฉยเมย พูดน้อย หรือไม่พูด ขาดความสนใจในกิจกรรมทุกชนิด และแยกตัวออกจากสังคม (สมภพ เรืองตระกูล, 2553 อ้างถึงใน สุธิสา ดีเพชร, 2556)

การดูแลและอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วยทางจิตเภท อาจส่งผลกระทบต่างๆ แก่ครอบครัว เพราะอาการเจ็บป่วยทางจิตเป็นอาการเจ็บป่วยที่เรื้อรัง รักษาไม่หายขาด อาจจะมีบางครั้งที่ผู้ป่วยอาการกำเริบ อาจเกิดขึ้นในบ้านหรือนอกบ้าน ผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดขึ้นกับรายบุคคลหรือกับทุกคนในครอบครัว เช่น การถูกผู้ป่วยทำร้ายทางวาจาหรือทางร่างกายจากผู้ป่วย การมีเวลาส่วนตัวน้อยลง เนื่องจากต้องดูแลผู้ป่วยมากกว่าผู้ป่วยโรคอื่นๆ การมีสังคมน้อยลง ไม่ค่อยได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ เท่าที่ควร การได้พักผ่อนน้อยลง การเกิดความรู้สึกต่างๆ จากการอยู่ร่วมกัน เช่น การอับอายเพราะบางพฤติกรรมของผู้ป่วยที่แสดงออกต่อสังคม เป็นต้น การใช้จ่ายอาจจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากต้องใช้จ่ายค่ายารักษา ค่าเดินทางไปพบแพทย์ของผู้ป่วย จากสาเหตุต่างๆ ที่กล่าวมานั้น ส่งผลต่อครอบครัวของผู้ป่วยโดยตรง จนบางครั้งอาจเกิดความรู้สึกท้อแท้ เหนื่อยหน่าย เอือมระอา ไม่อยากดูแลหรืออยู่ร่วมกับผู้ป่วย และหากครอบครัวขาดพลังอำนาจ ความตระหนักในศักยภาพของตนเองแล้ว จะไม่สามารถดึงเอาศักยภาพ ประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ที่ตนเองมีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้ไม่สามารถดูแลตนเองและผู้ป่วยทางจิตได้อย่างเหมาะสม หากครอบครัวที่เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยมีความรู้ มีเข้าใจอาการเจ็บป่วยทางจิตมากขึ้น ก็จะสามารถดึงเอาความสามารถ ศักยภาพมาใช้ในการอยู่ร่วมและดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ตนเอง ผู้ป่วย ครอบครัว สังคมสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุข พร้อมทั้งลดอาการเจ็บป่วยซ้ำของผู้ป่วย

จากการทบทวนสถานการณ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยจิตเภทนั้น พบว่า ในจำนวนของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการการรักษาที่สถาบันกัลยาณราชนครินทร์ทั้งหมด ประเภทของอาการเจ็บป่วยที่มีผู้ป่วยจำนวนมากที่สุด คือ โรคจิตเภท โรคจิตเภทไม่ได้มีผลกระทบเฉพาะตัวผู้ป่วยเท่านั้น เพราะเป็นโรคที่มีอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง ความเจ็บป่วยดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ป่วยจิตเภทด้วยเช่นกัน สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดผู้ป่วยมากที่สุดคือครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากการรักษาภาวะของตัวโรคแล้ว ในด้านแง่สิ่งแวดล้อมของผู้ป่วยจิตเภทก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยมีที่สำคัญอยู่ 5 แง่มุม คือ (มาโนช หล่อตระกูล, ปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2542) ผลกระทบที่มีต่อผู้ป่วยเอง สำหรับตัวผู้ป่วยเองอาการของโรคทำให้ต้องสูญเสียทักษะทางสังคมและหน้าที่การงานต่างๆ เช่น การต้องยุติการเรียน การออกจากงานและอาจจะต้องพึ่งพาผู้อื่นในเรื่องด้านการเงินหรือความช่วยเหลือด้านสุขอนามัยอื่นๆ และยังพบว่า ผู้ป่วยโรคจิตเภทนี้มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าคนทั่วไป 2 เท่า ส่วนใหญ่เกิดจากการฆ่าตัวตายและอุบัติเหตุ ช่วงที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายมากที่สุดนั้น คือ ช่วงเวลาที่ผู้ป่วยมีอาการมาก ผลกระทบต่อครอบครัว อาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยส่งผลให้บิดา มารดา รู้สึกผิดที่เป็นต้นเหตุให้ผู้ป่วยป่วย รู้สึกผิดที่บางครั้งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยได้ กังวลเรื่องต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่าย รายได้ที่ลดลง นอกจากนี้ยังรู้สึกอับอายกับบางพฤติกรรมของผู้ป่วยที่แสดงออกต่อผู้อื่น การใช้สารเสพติด ผู้ป่วยโรคจิตเภทนี้มีโอกาสใช้สารเสพติดกว่าคนทั่วไป 5 เท่า ซึ่งสารเสพติดส่งผลให้อาการเจ็บป่วยแย่ลงและทำให้ประสิทธิภาพของยาลดลงหรือทำให้ผู้ป่วยไม่ให้ความ

ร่วมมือในการรักษา อาชญากรรมและความรุนแรง บางรายที่มีอารมณ์ พฤติกรรมที่รุนแรงก้าวร้าว เมื่ออาการกำเริบอาจจะส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงแก่ครอบครัวหรือผู้ดูแลจนเกิดอาชญากรรมขึ้น และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของสังคม ค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นของครอบครัวของผู้ป่วยและในระดับประเทศนั้น ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยรวมถือว่าใช้งบที่มากพอสมควร เนื่องจากต้องใช้บริการทั้งการแพทย์ทั่วไปและทางจิตเวช จากแง่มุมที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ถึงผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจิตเภท นอกจากนี้การรักษายังต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากโรคจิตเภทเป็นโรคเรื้อรัง ประกอบกับนโยบายการให้บริการที่มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยที่มีอาการทุเลากลับไปอยู่กับครอบครัว ชุมชนของตนเอง ดังนั้น ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่ต้องดูแลผู้ป่วยเป็นเวลานานๆ อาจจะรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย อับอาย และหมดกำลังใจในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท

จากความรู้สึกดังกล่าวของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทนั้นที่เกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจประเด็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โดยผ่านการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจโดยผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดของ Gibson (1995: 1201-1210) และจากการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พัฒนามาเป็นรูปแบบกิจกรรมในการดำเนินการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้ดูแล โดยแนวคิดของ Gibson มาประยุกต์เป็นกิจกรรมในแต่ละครั้งจะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์แก่กันและกัน พร้อมทั้งเป็นการทบทวนประสบการณ์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นที่ข้อดีและข้อที่ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทรู้สึกที่ไม่สบายใจ กระตุ้นให้ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทเห็นถึงศักยภาพของตนเอง ดังนั้น โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภสดังกล่าวมานั้น จะช่วยพัฒนาและกระตุ้นให้ผู้ดูแลสามารถดึงเอาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ออกมาใช้ทั้งในการดำเนินชีวิตและการดูแลผู้ป่วยจิตเภท อันส่งผลดีต่อผู้ดูแลและผู้ป่วยจิตเภทอีกด้วย ทั้งยังช่วยลดผลกระทบจากอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจิตเภท ต่อผู้ป่วย ครอบครัว ชุมชน การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาสนใจเขตพื้นที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ เพราะเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางด้านจิตเวชที่ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด มีผู้ป่วยเข้ามารับบริการจำนวนมาก อีกทั้งจากการศึกษาพบจำนวนผู้ใช้บริการจำนวนไม่น้อยหลังจากที่ได้รับการรักษาจนอาการเจ็บป่วยทางจิตดีขึ้นแล้ว จนได้รับการจำหน่ายกลับไปยังครอบครัว มีอาการทางจิตกำเริบจนต้องเข้ารับการรักษาซ้ำ อันสืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการให้ผู้ป่วยที่อาการดีขึ้นกลับไปสู่สังคมเดิม หน้าที่การดูแลจึงตกไปเป็นของครอบครัว ญาติของผู้ป่วยจิตเภทที่ต้องรับภาระหน้าที่ดูแลผู้ป่วยในเรื่องที่ผู้ป่วยไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท
2. เพื่อเปรียบเทียบพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. พลังอำนาจด้านการพัฒนาตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีความแตกต่างกับหลังเข้าร่วมโปรแกรม
2. พลังอำนาจด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากรของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีความแตกต่างกับหลังเข้าร่วมโปรแกรม

3. พลังอำนาจด้านความรู้สึกพึงพอใจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรม มีความแตกต่างกับหลังเข้าร่วมโปรแกรม

4. พลังอำนาจด้านการการมีเป้าหมายและความหมายของชีวิตของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรม มีความแตกต่างกับหลังเข้าร่วมโปรแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่เป็นผู้ป่วยในของ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ โดยการศึกษาเปรียบเทียบพลังอำนาจก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมจนครบตามจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากร 3) ด้านความรู้สึกพึงพอใจ และ 4) ด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่เป็นผู้ป่วยในที่เข้ารับบริการที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ โดยเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บป่วยโรคจิตเภทที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 10 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ.2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

2.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ดูแลและความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท

2.2 แบบประเมินพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยนำผลลัพธ์ของการผ่านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของ Gibson (1995) และงานวิจัยของ สมคิด ตรีราภิ (2545) เป็นข้อคำถาม จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากร ด้านความรู้สึกพึงพอใจ และด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิตโดยเป็นเชิงบวกทั้งหมด และมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) 5 ระดับ

2.3 โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของ Gibson (1995) มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยมีกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการเตรียมการ การตั้งคำถามการวิจัย การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การนำเสนอข้อมูลแก่อาจารย์

3.2 ขั้นตอนการ ติดต่อประสานไปยังหน่วยงานที่จะขออนุญาตและความร่วมมือในการศึกษาชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย เมื่อได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คัดผู้เข้าร่วมการวิจัย ชี้แจงรายละเอียด จุดประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

3.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยมีกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง ใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมครั้งละ 1 ชั่วโมง 40 นาที รวม 4 สัปดาห์

3.4 ขั้นตอนวิเคราะห์และสรุปผล รวบรวมแบบประเมินของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จากนั้นสรุปผลและนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โดยใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพลังอำนาจของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยใช้สถิติ Paired Sample t-test กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท สรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยนี้ศึกษากับผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท จำนวน 10 ท่าน จำแนกตามเพศเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุ 56-60 ปี ร้อยละ 60 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52.10 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 70 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจร้อยละ 40 โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,000 บาท/เดือน สูงสุด 50,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ย 17,500 บาท มีระยะเวลาการดูแลผู้ป่วย 6 เดือน-10 ปี และ 21 ปี-30 ปี ร้อยละ 40 มีค่าเฉลี่ย 16.40 ปี และผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นบิดา/มารดา ร้อยละ 60

2. คะแนนพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ หลังเข้าร่วมโปรแกรมด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.473) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.389) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง หลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.609) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.610) ด้านความสามารถในการควบคุมหรือจัดการทรัพยากร หลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.490) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.374) ด้านความรู้สึกพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.644) ไม่เท่ากันกับก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.401) ด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.463) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.663) คะแนนพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจที่สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ หลังเข้าร่วมโปรแกรมด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.473) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 3.37$,

S.D. = 0.389) เมื่อพิจารณาพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.609) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.610) ด้านความสามารถในการควบคุมหรือจัดการทรัพยากร หลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.490) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X}$ = 2.83, S.D. = 0.374) ด้านความรู้สึกรู้สึกพึงพอใจหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.644) เท่ากันกับก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.401) ด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต หลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.463) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.663) สรุปพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

สรุปความถี่ก่อนและ หลังเข้าร่วมโปรแกรม	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			หลังเข้าร่วมโปรแกรม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการพัฒนาตนเอง	3.40	0.610	ปานกลาง	4.17	0.609	สูง
ด้านความสามารถในการควบคุมหรือจัดการทรัพยากร	2.83	0.374	ปานกลาง	3.61	0.490	สูง
ด้านความรู้สึกรู้สึกพึงพอใจ	3.50	0.401	ปานกลาง	3.90	0.644	สูง
ด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต	3.74	0.663	สูง	4.28	0.463	สูง
รวม	3.37	0.389	ปานกลาง	4.00	0.473	สูง

3. เปรียบเทียบคะแนนพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.37, S.D. = 0.389) และหลังเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.473) แสดงว่าภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีพลังอำนาจสูงกว่าก่อนเข้าร่วม มีความแตกต่างกัน $t = -4.018$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. < 0.05) นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานการวิจัยว่า พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีความแตกต่างกับหลังเข้าร่วมโปรแกรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

พลังอำนาจผู้ดูแล	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อน	10	3.37	0.389	-4.018	0.003*
หลัง	10	4.00	0.473		

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

1.1 ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยทางจิตของผู้ป่วยมากพอสมควร เพราะมีผลกระทบกับตนเองโดยตรง ผู้ดูแลจะมีเวลาส่วนตัวลดลง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการดูแล ผู้ป่วยจิตเภทต้องใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษาค่อนข้างนาน เพราะเป็นโรคเรื้อรัง เมื่อผู้ป่วยมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่นอน ทำลายสิ่งของ และสูญเสียความสามารถที่เคยมี เช่น การประกอบอาชีพ การเรียน การเข้าสังคม การทำกิจกรรมบางอย่างด้วยตนเอง เป็นต้น ทำให้ผู้ดูแลต้องพยายามทำความเข้าใจในอารมณ์ พฤติกรรม และความคิดของผู้ป่วย เนื่องจากอาการเจ็บป่วยทางจิตเป็นสิ่งที่ไม่สามารถอาศัยการมองด้วยตาเปล่าเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยการเอาใจใส่และหมั่นสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้ป่วยแสดงออก เมื่อผู้ดูแลเรียนรู้และพยายามอย่างเต็มที่ในการดูแลผู้ป่วย จนเกิดความเข้าใจการดูแลผู้ป่วย พร้อมทั้งนำประสบการณ์การดูแลมาใช้จะส่งผลให้ตัวผู้ดูแลเองเกิดการพัฒนาด้านตนเองไปด้วย ทั้งการรับมือเมื่อผู้ป่วยมีพฤติกรรมจากอาการป่วย การพัฒนาด้านตนเองของผู้ดูแลจะช่วยให้ตนเองมั่นใจและดูแลผู้ป่วยได้เหมาะสมและถูกต้องมากขึ้น ซึ่งพลังอำนาจด้านการพัฒนาด้านตนเองนั้นสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเสริมพลังอำนาจในขั้นตอนที่ 1 ชาฤทธิ์ วรวิญญพงศ์ (2556) คือ การค้นพบสถานการณ์จริง (Discovering Reality) กล่าวคือ การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาด้านตนเองได้นั้น ต้องเกิดการยอมรับกับเหตุการณ์และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ในขั้นนี้จะมีการตอบสนองของบุคคล 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ (Emotion) เนื่องจากอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยเป็นประสบการณ์ที่ผู้ดูแลไม่เคยพบมาก่อน ยังไม่เข้าใจในการอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วย และไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ ทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล กระทั่งผู้ดูแลยอมรับเริ่มทำความเข้าใจในอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจิตเภท ค้นหาจนได้เรียนรู้สาเหตุตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ด้านสติปัญญา (Cognitive) ผู้ดูแลรู้สึกสูญเสียความสามารถและขาดความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งจะสืบเนื่องจากด้านอารมณ์เพราะเมื่อผู้ดูแลยอมรับและพยายามทำความเข้าใจผู้ป่วยแล้ว ผู้ดูแลจะเริ่มแสวงหาความช่วยเหลือจากสิ่งรอบข้าง โดยการหาความรู้ให้ได้มากที่สุด และจะใช้ข้อมูลความรู้ทั้งหมดนั้นมาประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ และด้านพฤติกรรม (Behavior) เมื่อผู้ดูแลได้รับรู้และตระหนักถึงการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจิตเภทแล้ว ก็จะพยายามมองสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ดีและพยายามทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการดูแล ผู้ดูแลจะนำเอาประสบการณ์ที่ผ่านมาและประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในครั้งต่อไปได้ และมีมุมมองในแง่บวกว่าตนเองสามารถดูแลผู้ป่วยและสามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้

1.2 ด้านความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากร พบว่า เมื่อผู้ป่วยมีพฤติกรรมที่เกิดจากอาการป่วย ผู้ดูแลมีวิธีการรับมือกับอาการ พฤติกรรมของผู้ป่วยที่แตกต่างกันออกไป โดยการนำเอาความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ให้บริการและประสบการณ์ที่ผ่านมา ใช้ในการดูแลผู้ป่วย การพยายามทำความเข้าใจมุมมองของผู้ป่วยว่า อาการเจ็บป่วยทางจิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยแล้วและผู้ป่วยไม่สามารถปฏิเสธความเจ็บป่วยนั้นได้ เมื่อผู้ป่วยมีอาการพฤติกรรมจากการป่วยเกิดขึ้น ผู้ดูแลจะใช้วิธีต่างๆ ในการรับมือ เช่น รับฟังสิ่งที่ผู้ป่วยพูด ซึ่งบางครั้งอาจจะ เป็นประโยคหรือถ้อยคำที่ฟังไม่รู้เรื่อง หรือเป็นเรื่องที่ไม่จริง การหากิจกรรมทำร่วมกัน การปล่อยให้ผู้ป่วยได้มีอิสระในการทำกิจกรรมของตนเองบ้าง โดยพิจารณาตามความเหมาะสม เป็นต้น ผู้ดูแลนำเอาประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วยมาทบทวนเพื่อการใช้ในการดูแลผู้ป่วย ความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ดูแลมีแหล่งทรัพยากรที่ดีในการดูแลผู้ป่วย เพราะมีผู้อื่นที่จะคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยตัดสินใจในหลายๆ เรื่อง ลดความเครียด ความกังวล

หรือความรู้สึกว่าเป็นภาระของผู้ดูแลลงไป เมื่ออาศัยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยดังกล่าวแล้ว ผู้ดูแลจะรับรู้ในศักยภาพและความสามารถของตนเอง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรและการเข้าถึงบริการต่างๆ เพื่อดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม เมื่อผู้ดูแลสามารถค้นพบปัญหาและผ่านการพัฒนาตนเอง โดยการใช้ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยแล้ว จะส่งผลให้ สามารถประเมิน วิเคราะห์ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุม จะช่วยให้เกิดการพัฒนารู้สึกที่มีพลังอำนาจในการควบคุมและจัดการทรัพยากร เป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจขั้นตอนที่ 2 (วราภรณ์ ประทีปธีรานันต์, 2556) คือ การสะท้อนอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reflection)

1.3 ด้านความรู้สึกพึงพอใจ ผู้ดูแลส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วย โดยเป็นครอบครัวและญาติ ซึ่งภาระการดูแลจึงเป็นหน้าที่ของผู้ดูแลโดยตรง การดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภทซึ่งเป็นผู้ป่วยที่มีอาการเรื้อรังต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน ผู้ดูแลยังมีความเครียด ความกังวลเกี่ยวกับผู้ป่วย ขาดความเข้าใจในอาการ ไม่สามารถคาดเดากับอาการได้ เพราะการดูแลผู้ป่วยจิตเภทถือว่าเป็นสิ่งใหม่เป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยผ่านมาก่อน นอกจากการดูแลผู้ป่วยแล้วผู้ดูแลยังต้องรับภาระในเรื่องอื่นๆ เช่น การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาใช้จ่าย ในครอบครัว ทั้งยังต้องบริหารจัดการเวลาเพื่อดูแลผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วยระยะเวลานานทำให้เกิดความเครียด มีเวลาส่วนตัวลดลง การเข้าสังคมน้อยลง ทั้งยังต้องมีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ป่วยไม่สามารถประกอบอาชีพได้แล้ว บางครั้งผู้ป่วยไม่รับประทานยาหรือไม่มาพบแพทย์ตามนัด จนมีพฤติกรรมก้าวร้าวทำลายผู้ดูแล สิ่งของ สร้างความเจ็บปวดทั้งทางกายและจิตใจให้กับผู้ดูแล เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้ดูแลยังขาดความรู้สึกมั่นคงในความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะมีส่วนในการการเปลี่ยนแปลงของพลังอำนาจในด้านนี้ โดยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ดูแลมีวิธีการผ่อนคลายตนเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ จากผู้ป่วย ที่ช่วยบรรเทาอาการเหนื่อยล้าของตนเองได้ เป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจขั้นตอนที่ 3 คือ การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม (Taking Charge) การได้ค้นพบว่ายังมีผู้ดูแลอีกหลายคนที่ทำหน้าที่คล้ายกับตนเอง จนได้เริ่มแลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลกับผู้อื่น จะทำให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ในขั้นตอนการเลือกวิธีการปฏิบัตินั้น ขึ้นอยู่กับแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละคน เช่น วิธีการการดูแล พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อผู้ป่วย หรือกิจกรรมแบบนี้สามารถทำให้การดูแลผู้ป่วยที่ตนเองดูแลอยู่นั้นเป็นไปในทิศทางบวก เป็นต้น หลังจากการใช้วิธีพฤติกรรมเหล่านั้นการดูแลมีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ดูแลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

1.4 ด้านการมีเป้าหมายและความหมายในชีวิต พบว่า ผู้ดูแลรับรู้ว่าตนเองเป็นบุคคลสำคัญของผู้ป่วยที่จะคอยช่วยเหลือดูแล เป็นที่พึ่งให้กันและกัน พร้อมทั้งทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดเพื่อให้ผู้ป่วยมีอาการเจ็บป่วยที่บรรเทาและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ผู้ดูแลพยายามเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจอาการเจ็บป่วยเพื่อจะได้ดูแลให้เหมาะสมและถูกต้อง การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ์ของผู้ป่วยและผู้ดูแล เพื่อให้ได้รับการบริการหรือทรัพยากรที่ดีที่พึงจะได้รับเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ เช่น การหากิจกรรมที่จะสามารถทำร่วมกับผู้ป่วยได้ กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ป่วยลดอาการเจ็บป่วยได้ หรือการพาผู้ป่วยมาพบแพทย์ตามนัดหมาย เป็นต้น เป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจขั้นตอนที่ 4 (ทิพสุตา นัยแมน, 2554) คือ การคงไว้ ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (Holding on) เป็นขั้นตอนที่ผู้ดูแลมีความสามารถในตนเอง มีความเชื่อมั่นว่าสามารถจัดการสิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์และจะคงไว้ซึ่งพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาไว้ใช้ในครั้งต่อไปเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นอีก

2. เปรียบเทียบพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ

ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.389) และหลังเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.473) จึงสรุปได้ว่า ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีพลังอำนาจสูงกว่าก่อนเข้าร่วม มีความแตกต่างกัน $t = -4.018$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. < 0.05) สอดคล้องกับ (สมคิด ตริราภิ, 2545) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยการนำเอาแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสันมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อลดภาระการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยการดำเนินโปรแกรมดังกล่าว พบว่าภาระการดูแลของผู้ดูแลต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และผลการศึกษาของ (โสธยา ศุภโรจน์, 2554) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท โดยการใช้แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจมาสร้างโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการป่วยซ้ำ พบว่า หลังจากกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโปรแกรมแล้วมีพฤติกรรมป้องกันการเจ็บป่วยซ้ำสูงขึ้น

อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจผ่านโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท (สุรเชษฐ เกตุสวัสดิ์, 2552) ดังนี้

1. ปัจจัยภายในบุคคล ประกอบด้วย 1) ค่านิยม การที่ผู้ดูแลมีความรักในตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการดูแลผู้ป่วยซึ่งเป็นหน้าที่ 2) ความเชื่อ ซึ่งถือว่ามีอิทธิพลอย่างมากในการช่วยให้ผู้ดูแลสามารถจัดการกับปัญหา อุปสรรคและความยากลำบากที่เกิดขึ้นจากการดูแลผู้ป่วย ความเชื่อในศักยภาพของตนเองและเชื่อว่าหากผู้ป่วยได้รับการดูแล รักษาอย่างถูกต้องเหมาะสมจะมีอาการเจ็บป่วยที่ดีขึ้น รวมไปถึงความเชื่อในพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของผู้ดูแล บางครั้งอาจจะต้องใช้ความเชื่อต่อสิ่งเหล่านั้นเพื่อก้าวผ่านช่วงเวลาหรือเหตุการณ์ที่แย่ 3) เป้าหมายในชีวิต เกิดจากการที่ผู้ดูแลมีพลังความเข้มแข็งและแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการใช้ชีวิตหรือการดูแลผู้ป่วย และ 4) ประสบการณ์ส่วนบุคคล จะเห็นได้ว่าผู้ดูแลแต่ละคนจะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์เหล่านั้น ทั้งที่ได้รับจากการอ่าน การฟัง หรือการประสบมาด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้ดูแลสามารถเรียนรู้ นำเอามาประยุกต์ใช้กับการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

2. ปัจจัยระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนทางสังคม จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัว เครือญาติที่มีการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจกันและกันจะสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้ดูแลได้ ทำให้ผู้ดูแลรู้สึกได้ถึงความไม่โดดเดี่ยว สามารถปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและผู้ดูแล ต้องเป็นสัมพันธภาพที่ตั้งอยู่บนความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพราะมีผลต่อกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม ต้องสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและเปิดเผยต่อกัน เคารพความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตัดสินว่าถูกหรือผิด พร้อมทั้งรับฟังอย่างเปิดใจและสะท้อนกลับเพื่อการเรียนรู้หาข้อสรุปร่วมกัน 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร มีบรรยากาศของการช่วยเหลือกันและกัน และปรารถนาดีต่อกัน 4) ปัจจัยด้านเวลา การเสริมพลังอำนาจไม่ได้เกิดขึ้นโดยการใช้ระยะเวลาที่สั้น แต่ต้องอาศัยเวลาค่อนข้างยาวนาน เพราะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อย ค่อยเป็นไปค่อยไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ดูแลต้องรักษาสิ่งที่ได้เรียนรู้

และประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้ดูแลท่านอื่นนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่ตนดูแลอยู่ เพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและช่วยให้ผู้ป่วยสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขด้วย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท การดูแลผู้ป่วยจิตเภทเป็นบทบาทหน้าที่ของครอบครัวผู้ป่วยโดยตรง โรคจิตเภทเป็นอาการเจ็บป่วยชนิดเรื้อรัง การดูแลรักษาต้องอาศัยระยะเวลาค่อนข้างยาวนานและเป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นกับผู้ดูแล ผู้ดูแลจึงเกิดความเครียด วิตกกังวล และความเหนื่อยล้าจากการดูแลและอยู่ร่วมกับผู้ป่วย ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวทำให้ผู้ดูแลรู้สึกขาดพลังอำนาจ ไม่สามารถดึงเอาศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยและดำเนินชีวิตของตนเองออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลกระทบจากอาการเหล่านี้จะทำให้ผู้ดูแลไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต และอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจะไม่บรรเทาลงได้ ทั้งนี้อาจจะมีอาการที่กำเริบมากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาการ พฤติกรรม อาการของโรคจิตเภท และวิธีการดูแลดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเอง การบริหารจัดการเวลาในการดูแลผู้ป่วย
 - 1.2 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายทรัพยากรที่เป็นแหล่งช่วยเหลือในการให้บริการสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่พึงจะได้รับ
 - 1.3 ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจให้ผู้ดูแลยอมรับอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยจิตเภท การเห็นคุณค่าในตัวเอง (Self-Esteem) เพื่อให้ผู้ดูแลทำหน้าที่และอยู่ร่วมกับผู้ป่วยได้อย่างมีความสุข
 - 1.4 รูปแบบกลุ่มควรเป็นกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Self Help Group) เน้นกิจกรรมที่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมการวิจัย กระตุ้นให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 - 1.5 ระยะเวลาของการดำเนินกลุ่ม ควรปรับให้เป็นครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากกิจกรรมเป็นการดำเนินการกลุ่ม อาจจะมีอุปสรรคเกี่ยวกับการนัดหมายผู้เข้าร่วมการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยควรมีการนัดหมายที่ชัดเจนและสามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมการวิจัยได้
 - 2.2 ควรทำการศึกษาถึงพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชกลุ่มอื่นๆ เพื่อทราบถึงพลังอำนาจของผู้ดูแล และนำไปโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจไปใช้กับผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช

เอกสารอ้างอิง (References)

มานิช หล่อตระกูล และ ปราโมทย์ สุนิษฐ์. (2542). โรคจิตเภท. ตำราทางวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.

- ชาฤทธิ์ วรวิญญพงศ์. (2556). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจแบบครอบครัวมีส่วนร่วมต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพสุดา น้อยแมน. (2554). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการป้องกันการคลอดก่อนกำหนดในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมุสลิม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการผดุงครรภ์ขั้นสูง. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรารณ ประทีปธีรานันต์. (2556). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาของผู้พยายามฆ่าตัวตาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิสา ดีเพชร. (2556). ผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อความรู้สึกรับาปของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ เกตุสวัสดิ์. (2552). การเสริมสร้างพลังอำนาจโดยกระบวนการกลุ่มและแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและชุมชน ในการควบคุมโรคของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้พื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมคิด ตีรารักษ์. (2545). ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสธยา ศุภโรจน์. (2554). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gibson, C. H. (1995). The process of empowerment in Mothers of Chronically ill children. *Journal of Advanced Nursing* 21(16): 1201-1210.

ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์
ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง

Factors of Technology Acceptance and Marketing on Social Media Content: Impact on
the Decision-Making Process Subscribing to Streaming Video Applications

พิมพ์ชนก นิมิตชัยกิจกุล¹ ธงชัย ศรีวรรณ²

Pimchanok Nimidchaikidkul, Thongchai Srivardhana

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 2) เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง และ 4) เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยสมัครใช้บริการหรือกำลังใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งและติดตามแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 400 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) กระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) การตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการวิดีโอสตรีมมิ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords) : การยอมรับเทคโนโลยี; การตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์;
แอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง

Abstract

The objectives of this research article were the following: 1) to study the factors affecting the acceptance of technology and content marketing through social media; 2) to

Received: 2024-04-09 Revised: 2024-04-16 Accepted: 2024-04-23

¹ นิสิตโครงการปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ ภาควิชา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ The Young Executive MBA Program, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-mail: Pimchanok.nimi@ku.th

² รองศาสตราจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Associate Professor, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-mail: fbustcs@ku.ac.th

investigate the decision-making process in a subscription of video streaming application services; 3) to analyze the technology acceptance factors affecting the decision-making process for the streaming video applications; and 4) to examine the impact of content marketing through the social media on the decision-making process for subscribing to the streaming video applications. This research employed a quantitative approach, utilizing a questionnaire as the primary data collection tool. Data was collected from 400 sample consumers either subscribing to or using the streaming video application services, and following such applications through the online social media. Statistical methods employed in data analysis were: frequency, percentage, mean, and standard deviation. Inferential statistics, specifically multiple regression analysis, were utilized to test hypotheses.

The results of the research showed that 1) the factors in the acceptance of technology and content marketing through social media overall were at a high level. 2) The decision-making process for subscribing to the streaming video application services overall was at a high level. 3) Technology acceptance factors influenced the decision-making process for subscribing to streaming video applications with statistical significance at the 0.05 level. Also, 4) the content marketing through social media had a significant influence at the 0.05 level.

Keywords: technology acceptance; marketing on social media content; video streaming applications

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มูลค่าของตลาดภาพยนตร์ที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์มีอัตราการลดลง สาเหตุหลักเกิดจากพฤติกรรมการรับชมภาพยนตร์ของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเข้ามาของเทคโนโลยีที่มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคมีการเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตและปรับรูปแบบมาใช้แพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการที่โรงภาพยนตร์ทุกแห่งปฏิบัติตามมาตรการรักษาระยะห่าง จึงส่งผลต่อความสะดวกสบายในการรับชมภาพยนตร์ของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการเว้นระยะห่างของที่นั่งชมภาพยนตร์ หรือการสวมหน้ากากอนามัยตลอดระยะเวลาในการรับชม จนทำให้ความต้องการชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ลดลง ส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการชมภาพยนตร์ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น (ภาณุ อารี, 2563; เชี่ยวชาญ ศรีชัยยา, 2566)

การเข้ามาของเทคโนโลยีบนแพลตฟอร์มออนไลน์โดยเฉพาะบริการสตรีมมิ่งออนไลน์ (Streaming Online) ซึ่งเป็นการรับชมสื่อภาพยนตร์ผ่านอุปกรณ์รับชมได้อย่างไม่จำกัดระยะเวลาและสถานที่ (วิษุฒม์ เตชะเกิดกมล, 2564) ทำให้ธุรกิจแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งกลายเป็นธุรกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง ผู้ให้บริการสตรีมมิ่งต่างนำเสนอกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อเพิ่มการรับรู้และความต้องการสมัครใช้บริการ รวมถึงเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดให้ธุรกิจของตนเองและเพื่อให้แข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น

ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้ โดยกลยุทธ์ที่สำคัญคือการทำการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคต่างใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการสื่อสารมากขึ้น ดังนั้น ผู้ให้บริการจึงมีการนำเสนอข้อมูลด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน รวมถึงข้อมูลด้านความบันเทิง และสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการโต้ตอบกับแบรนด์ อีกทั้งการทำการตลาดเชิงเนื้อหายังช่วยให้รับรู้ถึงแนวคิดของผู้บริโภคอีกด้วย เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการตระหนักถึงความต้องการสมัครใช้บริการ การค้นหาข้อมูล และประเมินทางเลือกในการใช้งานไปจนถึงการตัดสินใจซื้อและประเมินภายหลังการซื้อ

นอกจากการแข่งขันทางการทำการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ให้บริการแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันสตรีมมิงยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การยอมรับเทคโนโลยีการใช้งานแอปพลิเคชันของผู้บริโภคที่เกิดจากการรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน เนื่องจากผู้บริโภคบางรายอาจจะไม่ได้รรถรสจากการรับชมภาพยนตร์ผ่านอุปกรณ์รับชม เช่น โทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์เท่าไรนัก เพราะเทียบไม่ได้กับการรับชมในโรงภาพยนตร์ที่ฉายด้วยจอภาพยนตร์ขนาดใหญ่ โดยมีระบบภาพและเสียงที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงมีผู้บริโภคบางส่วนที่ยังไม่ยอมรับเทคโนโลยีและยังอยากชมในโรงภาพยนตร์มากกว่า (มณีสร วรณศิริกุล, 2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีด้านใดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง และการทำการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ให้บริการมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิงหรือไม่อย่างไร เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยนี้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานได้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิงได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์
2. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง
4. เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และการประเมินภายหลังการซื้อ

สมมติฐานที่ 2 การตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิง ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และการประเมินภายหลังการซื้อ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1. การรับรู้ถึงประโยชน์ และ 2. การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ทฤษฎีการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 1.ข้อมูลด้านการใช้งาน 2.ข้อมูลด้านความบันเทิง 3.ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4.การโต้ตอบกับแบรนด์ และ 5.แนวคิดส่วนบุคคล และทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจซื้อ ประกอบด้วย 1.การตระหนักถึงความต้องการ 2.การค้นหาข้อมูล 3.การประเมินทางเลือก 4.การตัดสินใจซื้อ และ 5.การประเมินภายหลังการซื้อ เพื่อทำการวิจัยในหัวข้อดังกล่าว

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่นำมาใช้วิจัย คือ ผู้บริโภคที่เคยสมัครใช้บริการหรือกำลังใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง เช่น Netflix, Viu, Disney+ hotstar, WeTV, iQIYI และ Prime Video เป็นต้น และติดตามแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, X, Instagram และ Tiktok เป็นต้น จำนวน 400 ตัวอย่าง

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการส่งลิงค์แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ไปยังชุมชนออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เคยสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูล ทฤษฎี และศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำต่างๆ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วนโดยแบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเช็คลิส (Check-list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบได้เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยี จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ 1. การรับรู้ถึงประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ และ 2. การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน จำนวน 4 ข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับความคิดเห็นตามวิธีคิดของ Likert

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ 1.ข้อมูลด้านการใช้งาน จำนวน 3 ข้อ 2.ข้อมูลด้านความบันเทิง จำนวน 4 ข้อ 3.ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

จำนวน 3 ข้อ 4.การโต้ตอบกับแบรนด์ จำนวน 3 ข้อ และ 5.แนวคิดส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับความคิดเห็นตามวิธีคิดของ Likert

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง จำนวน 19 ข้อ ได้แก่ 1.การตระหนักถึงความต้องการ จำนวน 3 ข้อ 2.การค้นหาข้อมูล จำนวน 4 ข้อ 3.การประเมินทางเลือก จำนวน 4 ข้อ 4.การตัดสินใจซื้อ จำนวน 5 ข้อ และการประเมินภายหลังการซื้อ จำนวน 3 ข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับความคิดเห็นตามวิธีคิดของ Likert

2.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบัคอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทดลองจำนวน 40 ชุด ก่อนจะนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดจริง จำนวน 400 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการ ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการส่งลิงค์แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ไปยังชุมชนออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เคยสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง เช่น กลุ่มซีรีส์และภาพยนตร์เกาหลีใน Facebook และกลุ่มไลน์ที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง รวมทั้งโพสต์ลิงค์แบบสอบถามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Instagram และ X เป็นต้น

3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำแบบสอบถามให้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัย โดยมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามหัวข้อที่ทำการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS และใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยแสดงเป็นตารางแสดงค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) สำหรับข้อมูลปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยี การตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง ใช้สถิติสำหรับอธิบายข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.25 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-25,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว อยู่ระหว่าง 3-4 คน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยี

ข้อมูลด้านปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีจากแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง ช่วยให้ประหยัดเวลาจากการเดินทางไปโรงภาพยนตร์มากที่สุด ลำดับถัดมาคือแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งมีการอำนวยความสะดวกในการชำระเงิน และลำดับสุดท้ายคือแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งนำเสนอบริการที่มีประโยชน์ และผลการวิเคราะห์การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน พบว่า มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีต่อแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง มีความสะดวกรวดเร็วต่อการใช้งานมากที่สุด รองลงมาคือ แอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งมีระบบที่ใช้งานง่าย ลำดับถัดมาคือกลุ่มตัวอย่างคิดว่าไม่ต้องใช้ความพยายามในการเรียนรู้การใช้บริการแอปพลิเคชันมากนัก และสุดท้ายแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งมีขั้นตอนการสมัครที่ไม่ซับซ้อน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ระดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อข้อมูลด้านความบันเทิงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมาคือ ข้อมูลด้านการใช้งาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ถัดมาคือแนวคิดส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 จากนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และลำดับสุดท้ายเป็นการโต้ตอบกับแบรนด์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง พบว่า ระดับการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.92 เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการตัดสินใจสมัครใช้บริการในขั้นการประเมินทางเลือกมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รองลงมาคือ การประเมินภายหลังการซื้อ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ถัดมาคือการค้นหาข้อมูล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 จากนั้นเป็นการตระหนักถึงความต้องการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และลำดับสุดท้ายคือการตัดสินใจซื้อ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

1. ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงได้ดังตารางที่ 1

(ตัวแปรตาม) กระบวนการตัดสินใจ สมัครใช้บริการ แอปพลิเคชันวิดีโอ สตรีมมิ่ง Y	ค่าทางสถิติ	(ตัวแปรต้น)		Adjusted R Square
		การรับรู้ถึง ประโยชน์ X ₁	การรับรู้ความง่าย ในการใช้งาน X ₂	
การตระหนักถึงความ ต้องการ	B	0.364*	0.251*	0.226
	Sig.	<0.001	<0.001	
การค้นหาข้อมูล	B	0.379*	0.203*	0.197
	Sig.	<0.001	<0.001	
การประเมินทางเลือก	B	0.452*	0.179*	0.254
	Sig.	<0.001	0.002	
การตัดสินใจซื้อ	B	0.375*	0.263*	0.207
	Sig.	<0.001	<0.001	
การประเมินภายหลัง การซื้อ	B	0.433*	0.209*	0.247
	Sig.	<0.001	<0.001	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งในทุกขั้นตอน โดยมีผลในขั้นการประเมินทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือประเมินภายหลังการซื้อ ตามด้วยการตระหนักถึงความต้องการ ถัดมาคือการตัดสินใจซื้อ และสุดท้ายคือการค้นหาข้อมูล เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน จะพบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งมากที่สุดในทุกขั้นตอน ตามด้วยการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงได้ดังตารางที่ 2

(ตัวแปรตาม) กระบวนการ ตัดสินใจสมัคร ใช้บริการ แอปพลิเคชัน วิดีโอสตรีมมิ่ง Y	ค่า ทาง สถิติ	(ตัวแปรต้น)					Adjusted R Square
		ข้อมูลด้าน การใช้งาน X ₁	ข้อมูลด้าน ความ บันเทิง X ₂	ปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม X ₃	การ โต้ตอบ กับ แบรนด์ X ₄	แนวคิด ส่วนบุคคล X ₅	
การตระหนักถึง ความต้องการ	B	0.138*	0.361*	0.071	0.153*	0.088	0.482
	Sig.	0.004	<0.001	0.088	<0.001	0.062	

การค้นหาข้อมูล	B	0.234*	0.150*	0.092*	0.150*	0.180*	0.463
	Sig.	<0.001	0.003	0.034	<0.001	<0.001	
การประเมินทางเลือก	B	0.281*	0.203*	0.050	0.202*	0.011	0.427
	Sig.	<0.001	<0.001	0.246	<0.001	0.822	
การตัดสินใจซื้อ	B	0.222*	0.199*	0.049	0.151*	0.219*	0.438
	Sig.	<0.001	<0.001	0.298	<0.001	<0.001	
การประเมินภายหลังการซื้อ	B	0.202*	0.244*	0.005	0.120*	0.208*	0.420
	Sig.	<0.001	<0.001	0.905	0.002	<0.001	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่งในทุกขั้นตอน โดยมีผลในขั้นการตระหนักถึงความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือการค้นหาข้อมูล ตามด้วยการตัดสินใจซื้อ ถัดมาคือการประเมินทางเลือก และลำดับสุดท้ายคือการประเมินภายหลังการซื้อ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรารัตน์ โตพูนพิน (2566: 37) พบว่า ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแพลตฟอร์มร้านค้าบนเฟซบุ๊กมากที่สุดคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ รองลงมาคือ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และผลการศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ระดับความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐา หาวีชา (2564: 347) พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญกับรูปแบบการตลาดด้านเนื้อหาในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และการประเมินภายหลังการซื้อ พบว่า ผู้บริโภคมีกระบวนการตัดสินใจทางด้านการประเมินทางเลือกมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของวิทวัส รุ่งเรืองผล (2563: 44-48) ที่ระบุว่าผู้บริโภคจะกำหนดเกณฑ์สำหรับการประเมินทางเลือก เช่น เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผลิตภัณฑ์ ประเมินระดับราคา รวมถึงประเมินคุณสมบัติและผลประโยชน์จากผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐา หาวีชา (2564: 348) พบว่า กระบวนการตัดสินใจซื้อโดยรวมมีระดับความสำคัญในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรับรู้ถึงความต้องการมีระดับความสำคัญในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือขั้นการค้นหาข้อมูล ขั้นความรู้สึกภายหลังการซื้อ ขั้นการตัดสินใจซื้อ และขั้นการประเมินผลทางเลือกตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นการรับรู้ถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นอันดับแรก

3. ผลการศึกษาปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวิดีโอสตรีมมิ่ง พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลต่อ

กระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งในทุกขั้นตอน โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ เนื่องจากแอปพลิเคชันช่วยให้ประหยัดเวลาจากการเดินทางไปโรงภาพยนตร์ และมีการอำนวยความสะดวกในการชำระเงิน รวมถึงนำเสนอบริการที่มีประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Daragmeh et al. (2021: 1-12) cited in Jefferson and Efrata T. C. (2023: 255) ที่เสนอว่า ตัวชี้วัดที่ทำหน้าที่เป็นมาตรวัดการรับรู้ถึงประโยชน์ ได้แก่ 1.มีประโยชน์ 2.ประหยัดเวลา และ 3.อำนวยความสะดวกในการชำระเงินทำให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับเทคโนโลยี และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Davis (1989: 319-340) cited in Jefferson and Efrata T. C. (2023: 254) ที่กล่าวไว้ว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานนั้นคือระดับความเชื่อว่าการใช้งานระบบหรือเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้ง่าย ไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก และไม่ซับซ้อน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับเทคโนโลยีจากการที่แอปพลิเคชันมีระบบที่ใช้งานง่าย มีขั้นตอนการสมัครที่ไม่ซับซ้อน มีความสะดวกรวดเร็วต่อการใช้งาน และไม่ต้องใช้ความพยายามในการเรียนรู้การใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณพวัฒน์ บุษบกแก้ว (2563: 19-20) พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการเข้าใช้งานที่สะดวกรวดเร็ว และมีขั้นตอนการใช้งานที่ง่ายต่อการเรียนรู้ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประโยชน์ในการใช้งาน พบว่า การใช้คลาวด์สตอเรจนั้นมีความสะดวก เพราะการใช้งานไม่ซับซ้อน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิ ขอบศิลป์ (2564: 44-45) พบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานหุ่นยนต์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติในการใช้หุ่นยนต์ของพนักงาน โดยหากพนักงานมีการรับรู้ว่าการใช้งานหุ่นยนต์ไม่ยุ่งยาก สามารถเรียนรู้ได้ง่าย จะส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานหุ่นยนต์ และการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานหุ่นยนต์ก็มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติในการใช้หุ่นยนต์ของพนักงาน ซึ่งหากพนักงานรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานหุ่นยนต์ว่าสามารถตอบสนองการปฏิบัติงานของตนให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ จะส่งผลให้พนักงานมีทัศนคติในทางบวกต่อการทำงานร่วมกับหุ่นยนต์ตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้

4. ผลการศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ในภาพรวมมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ข้อมูลด้านการใช้งาน ข้อมูลด้านความบันเทิง และการโต้ตอบกับแบรนด์ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐตา ชูบุญเลิศ (2562: 76-77) พบว่า ผู้บริโภคให้ความสนใจต่อเนื้อหาเชิงข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาเชิงบันเทิง เนื้อหาเชิงสิทธิประโยชน์ และเนื้อหาเชิงสังคมในระดับมาก โดยเฉพาะเนื้อหาเชิงสังคมที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจเนื้อหาการโพสต์ข้อความที่กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมมากที่สุด และเนื้อหาการโพสต์สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Leung et al. (2000: 308-320) cited in Chen, X. et al. (2021: 4) ที่ระบุว่าโซเชียลมีเดียมีส่วนร่วมในการรักษาการพบปะทางสังคม โดยผู้บริโภคสามารถใช้โซเชียลมีเดียเพื่อโต้ตอบกับบุคคลอื่น ทำให้รู้จักกับผู้คนใหม่ๆ และสามารถพูดคุยเกี่ยวกับแบรนด์ที่ตนสนใจได้เหมือนกัน ทำให้เกิดกระบวนการตัดสินใจซื้อ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการยอมรับเทคโนโลยีและการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปต่อยอดในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปใน

อนาคต รวมถึงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาธุรกิจของตนเอง หรือนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งสามารถนำข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ได้จากการวิจัยไปจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดหรือทำการส่งเสริมการขายนี้เน้นกลุ่มผู้บริโภคดังกล่าว เพื่อเพิ่มความสนใจและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้อุตสาหกรรมเดียวกันได้

1.2 ผู้ประกอบการธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงอัปเดตช่องทางการชำระเงินอยู่เป็นประจำ โดยให้รองรับระบบดิจิทัลและระบบชำระเงินที่ให้ความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้อย่างครบถ้วน และการที่แอปพลิเคชันมีขั้นตอนการสมัครที่ไม่ซับซ้อนและไม่ต้องใช้ความพยายามในการเรียนรู้การใช้งานก็ถือเป็นปัจจัยที่ผู้ให้บริการควรให้ความสำคัญ เนื่องจากจะช่วยเพิ่มกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้ประกอบการควรทำการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์โดยเน้นที่เนื้อหาด้านความบันเทิง เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เนื้อหาด้านความบันเทิงมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการตระหนักถึงความต้องการมากที่สุด ดังนั้น การเผยแพร่เนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ด้านความบันเทิงจึงเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการควรคำนึงถึงเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมโยงของผู้บริโภคมายังบริการแอปพลิเคชันได้มากขึ้น และเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับแบรนด์

1.4 ผู้ให้บริการแต่ละแอปพลิเคชันควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด ทั้งด้านราคา คุณภาพ ภาพยนตร์ที่นำมาฉาย และบริการหลังการขาย เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกคุ้มค่าเมื่อตัดสินใจสมัครใช้แอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง และการพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีคุณสมบัติที่ดีก็สามารถเพิ่มความภักดีและทำให้ผู้บริโภคกลับมาสมัครใช้บริการซ้ำได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งและไม่ได้ติดตามแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ทราบถึงมุมมองของผู้ที่ไม่เคยใช้บริการว่ามีความคิดเห็นต่อแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งอย่างไร และมีความคิดเห็นต่อการทำการส่งเสริมการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ให้บริการอย่างไร เนื่องจากอาจมีผู้ที่สนใจสมัครใช้บริการ แต่ไม่ได้ติดตามสื่อสังคมออนไลน์ด้วยเช่นกัน

2.2 ควรมีการศึกษาการทำการตลาดเชิงเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เน้นเฉพาะเจาะจงแพลตฟอร์ม เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ลึกขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการทำการตลาดเชิงเนื้อหาในแต่ละแพลตฟอร์มมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยทางด้านอื่นที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่ง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจสมัครใช้บริการในทุกๆ ด้าน เพื่อนำไปต่อยอดและเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจอุตสาหกรรมแอปพลิเคชันวีดีโอสตรีมมิ่งต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการสมัครใช้บริการให้มากขึ้น เพื่อให้ธุรกิจสามารถวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและทำการตลาดได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิรารัตน์ โตพูนพิน. (2566). การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแพลตฟอร์มร้านค้าบนเฟซบุ๊ก. *วารสารวิทยาการจัดการบริหารทัศน์*. 25(2): 28-41.
- เชียวชาญ ศรีชัยยา. (2566). *ธุรกิจโรงภาพยนตร์*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.lhbank.co.th/getattachment/6eebe2a7-89fe-4cb4-8c7a-a8494c5ac845/economic-analysis-Industry-Outlook-2023-Thai-Cinema-Business>. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2566.
- ณัฐตา ชูบุญเลิศ. (2562). อิทธิพลของการตลาดเชิงเนื้อหาที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อ โดยมีความผูกพันออนไลน์บนเฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นตัวแปรส่งผ่าน: กรณีศึกษา เน็ตฟลิกซ์ ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณวัฒน์ บุชบกแก้ว. (2563). การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน ประโยชน์และความปลอดภัย ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้คลาวด์สตอเรจของผู้ใช้งาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 17(2): 13-27.
- ณภัทรชนม์ หาวีชา. (2564). รูปแบบการตลาดด้านเนื้อหาที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านร้านค้าออนไลน์ในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 15(3):340-354.
- ภาณุ อาลี. (2563). บทวิเคราะห์ทางออกธุรกิจโรงภาพยนตร์ เมื่อพร้อมแล้วโรงอาจจะต้องปรับราคาให้ถูกลง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://workpointtoday.com/theatre-strategy>. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2566.
- มณิสร วรรณศิริกุล. (2565). *ตั๋วหนังราคาแพง เพราะต้นทุนสูงหรือถูกผูกขาด*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://urbancreature.co/movie-ticket-so-expensive>. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2566.
- รัชนี ขอบศิลป์. (2564). การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทักษะคิดและการยอมรับในการทำงานร่วมกับหุ่นยนต์ของพนักงานในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่งในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้จังหวัดชลบุรี. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 10(1): 36-50.
- วิษุทธิ์ เตชะเกิดกมล. (2564). *Streaming (สตรีมมิง) คืออะไร และทำกันยังไง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.liveforsound.com/what-streaming-is>. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2567.
- วิทวัส รุ่งเรืองผล. (2563). *ตำราหลักการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท มาร์เก็ตติ้งมูฟ จำกัด.
- Chen, X. et al. (2021). Research on social media content marketing: An empirical analysis based on China's 10 metropolis for Korean brands. *SAGE Open*. 11(4): 1-18.
- Jefferson and Efrata T. C. (2023). Personal innovativeness, perceived usefulness, perceived ease of use, and trust as determinants of mobile payment utilization. *Review of Management and Entrepreneurship*. 7(2): 251-270.

ความคงทนในการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านวิชาวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษา
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
Persistence in Learning in Flipped Classroom Model for Educational Research
Course of Professional Teaching Certificate Students
at St. John's University

เบญญาภา คงมาลัย¹
Benyapa Kongmalai

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (2) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูต่อวิธีการสอบแบบห้องเรียนกลับด้านหลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลจากการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ผลการวิเคราะห์ความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยหลังเรียน 2 สัปดาห์ไม่แตกต่างจากคะแนนหลังเรียน แสดงว่ามีความคงทนในการเรียนรู้ (3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน; ความคงทนในการเรียนรู้;
วิจัยทางการศึกษา

Abstract

This research article aimed to study (1) the learning achievement of the educational research course of the teaching professional certificate students using the flipped classroom teaching model, (2) their learning persistence, and (3) their satisfaction There were 30 people used for the research. Statistics used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test.

The results of this research were: (1) the learning achievement by using the flipped classroom learning model after studying was higher than before studying with statistical

Received: 2024-03-29 Revised: 2024-04-23 Accepted: 2024-04-24

¹ นักวิชาการอิสระและอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น Independent Academician and Part time Lecturer, St. John's University. Email: Bpkongmalai@gmail.com

significance at the 0.05 level; (2) their persistence with the average achievement score after 2 weeks of study was not different from the post-study score indicating that there was persistence in learning; and (3) the satisfaction, overall, was at the most satisfying level.

Keywords: flipped classroom learning model; persistence in learning; educational research

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาคนให้มีศักยภาพเพียงพอในการรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาครู ผู้ซึ่งเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอนาคตของชาติ การพัฒนาการวิจัยทางการศึกษาเป็นกระบวนการหรือเครื่องมือที่ ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับนำมาใช้ในการแสวงหาความรู้ หรือวิธีการที่ทำให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ที่จำเป็นที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ประโยชน์จากงานวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การแก้ปัญหา การสนับสนุนการจัดการศึกษา และพัฒนาผลผลิตให้สอดคล้องความต้องการของประเทศ (สุวิมล ว่องวานิช, 2559: 21)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้ได้อย่าง รวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered)

การพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยให้นักศึกษาวิชาชีพครูซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่เป็นครูในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สหัสวรรษใหม่กำลังดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบนำตนเอง การใช้เทคโนโลยีและการยืดหยุ่น (Flumerfelt & Green, 2013: 356-366) วิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ที่รวมการใช้เทคโนโลยี เช่น การเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน การนำเสนอแบบผสมผสานเนื้อหาที่หลากหลายผ่านความสามารถทางเทคโนโลยีที่รวมเข้าด้วยกันของอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูง เครือข่ายขั้นสูง เครือข่ายภายในบ้าน และการสื่อสารแบบเคลื่อนที่ เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวจึงกลายเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ร่วมกับการสอนแบบดั้งเดิม การสอนแบบ เลคเชอร์ และรูปแบบการเรียนรู้ (Bishop & Verleger, 2013)

ความคงทนในการเรียนรู้หมายถึง ความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนหรือเคยมีประสบการณ์รับรู้มาแล้วหลังจากได้ทิ้งเวลาไว้ชั่วระยะหนึ่ง (รักษสิริ แพงป้อง, 2554) ความคงทนในการเรียนรู้เป็นความสามารถของสมองที่จะเก็บสิ่งที่เรียนรู้ไว้ได้เป็นเวลานานให้สามารถดึงออกมาใช้หรือระลึกได้ในสถานการณ์ที่จำเป็นภายหลังจากชั่วระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่แสดงอาการหรือกระทำออกมาในช่วงเวลาที่ทิ้งไว้เป็นการคงไว้ซึ่งผลการเรียนรู้ หรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนรู้ซึ่งมีผลให้เกิดคุณภาพการเรียนรู้ทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นการวัดสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปว่าผู้เรียนสามารถระลึกได้หรือสามารถดึงความรู้นั้น ๆ ออกมาใช้ได้หรือไม่หากเว้นช่วงระยะเวลาไว้ (พิริยา สร้อยแก้ว, 2562: 251-271)

วิชาวิจัยทำให้นักศึกษาได้มีการพัฒนา ทักษะหลายด้าน ด้านแรกคือด้านการเรียนรู้ที่มีการวางแผนก่อนการทำงานในการเผชิญและเรียนรู้การ แก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างรอบคอบโดยใช้วิจารณ์ญาณ เป็นอย่างดีที่มีระบบระเบียบและการเรียนรู้สิ่ง ใหม่ๆ จากเรื่องที่ศึกษารวมไปถึงคำศัพท์ที่สามารถนำไปต่อยอดได้ ทักษะที่ 2 คือทักษะการใช้ชีวิต ที่มีการ ทำงานเป็นทีมซึ่งทำให้เราได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการแบ่งเวลาและแยะแยะเป็นขั้นตอน ความรับผิดชอบ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงาน ด้านที่ 3 คือด้านเทคโนโลยี โดยมีสื่อและการใช้โปรแกรมต่างๆ เข้ามาช่วยเช่นหาความถี่ของคำศัพท์ คิดคำนวณหาค่าเฉลี่ยต่างๆ ซึ่งทักษะทั้ง 3 ด้านนั้นตรงกับทักษะที่จำเป็นใน การใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และยังทำให้สามารถที่จะใช้ชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ (นภัสวรรณ อาจกุล, 2562: 483)

ห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้แนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21 ในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เทคโนโลยีสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษยโลก รูปแบบการเรียนรู้สมัยใหม่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้และนำเสนอบทเรียนของผู้เรียนจากการบรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นการทบทวนเนื้อหาจากที่บ้าน ผ่านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ก่อนเข้าชั้นเรียน แล้วมาทำกิจกรรม และถามตอบปัญหาในชั้นเรียน ผู้สอนมีหน้าที่ออกแบบการสอน ช่วยเหลือแนะนำ (coaching) ประเมินผลการสอน ตอบสนองการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สนใจใฝ่รู้ สร้างความรู้ ประยุกต์ความรู้ การลงมือปฏิบัติจริง และสร้างทักษะการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตสำหรับศตวรรษที่ 21 (ฐานิตา ลิ้มวงศ์, ยุพาพร แสงฤทธิ์, 2562: 9-17) การเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านนี้เน้นให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดโดยการทำกิจกรรมก่อนและหลัง ชั้นเรียน (Abeysekera & Dawson, 2015: 1-14)

การเรียนการสอนวิชาวิจัยทางการศึกษาแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผู้สอนสามารถสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อบรรยายเนื้อหาทางวิชาการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ก่อนเข้าชั้นเรียนจริง ทำให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนในห้องเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนเพิ่มเติมจากผู้สอน (Milman, 2012: 85-87)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงแนวทางการประยุกต์การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษา เพื่อศึกษาพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ส่งเสริมผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเติมเต็มตามศักยภาพในการเรียนรู้ที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีความสนใจและเกิดความกระตือรือร้น คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทนและสามารถ

นำไปใช้ในอนาคตได้ซึ่งการที่จะทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ที่ควรที่จะเว้นระยะเวลาให้ห่างจากการทดสอบครั้งแรก ประมาณ 14 วัน เพราะช่วงระยะเวลาที่ความจำระยะสั้นนั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาว หรือกลายเป็นความ คงทนในการเรียนรู้ (Atkinson & Shiffrin, 1968: 89-195)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านหลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูรายวิชาวิจัยทางการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาของ หลังการจัดการเรียนรู้ เมื่อเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ทดสอบซ้ำแล้ว ได้คะแนนทดสอบเพิ่มขึ้น
3. ความพึงพอใจของของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน วิชาวิจัยทางการศึกษาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความคงทนในการศึกษาและความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของวิชาวิจัยทางการศึกษา
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ที่ลงทะเบียนวิชาวิจัยทางการศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 30 คน
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการทำวิจัยเรื่องนี้คือพื้นที่ในห้องเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์ปีการศึกษา 2565
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565-9 เมษายน 2565 โดยดำเนินการสอนวิชาวิจัยทางการศึกษาตามวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านตาม

แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 สัปดาห์ และอีก 2 สัปดาห์หลังจากเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษาจบ เพื่อให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษาอีกครั้งเพื่อวัดความคงทนของความรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาแบบห้องเรียนกลับด้านประกอบด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ Google classroom และ แผนการจัดกิจกรรมโครงการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านได้ ตรวจสอบและทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิจัย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย รูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบวัดและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ก่อนนำแบบประเมินไปใช้จริง จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการประเมินไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษาในปีการศึกษา 2564 ในเนื้อหาเดียวกับที่สอนในปีการศึกษา 2565 เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าความ ยากง่ายรายข้อ (p) อยู่ระหว่าง 0.25–0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง 0.22– 0.72 และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ซึ่งมีค่าผ่านเกณฑ์ เพราะมีค่า 0.80 ขึ้นไป (Eisinga et al., 2013:58(4): 637-642)

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในด้านต่าง ๆ รายวิชาวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล และระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google classroom ผู้วิจัยร่างแบบประเมินแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนวิชาวิจัย ทางการศึกษาในปีการศึกษา 2564 ในเนื้อหาเดียวกับที่สอนในปีการศึกษา 2565 ได้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (ความเที่ยง) เท่ากับ 0.93 ซึ่งมีค่าผ่านเกณฑ์ เพราะมีค่า 0.80 ขึ้นไป (Eisinga et al., 2013:58(4): 637-642)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงการจัดการเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้การแบบห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาวิจัยทางการศึกษา เนื้อหารายละเอียดของวิชาที่จะสอน รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในรายวิชา และขั้นตอนกระบวนการเก็บ รวบรวมคะแนนและข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนสำหรับใช้ในการดำเนินงานวิจัย

3.2 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนวิชาวิจัยทางการศึกษาตามวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านตามแผนการจัดการเรียนรู้ตลอด 8 สัปดาห์ โดยผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและเสนอเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology) และให้นักศึกษาเข้าถึงความรู้ด้วยตนเองโดยศึกษาองค์ความรู้มาล่วงหน้าจากสื่อการเรียนรู้และเนื้อหาที่ผู้สอนส่งให้ทาง Google classroom ในแต่ละสัปดาห์ก่อนถึงชั่วโมงเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าเรียนในชั้นเรียน หลังจากนั้นให้นักศึกษาสรุปความรู้ที่ศึกษาด้วย

ตนเอง เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมในแต่ละบทเรียน ให้ผู้เรียนทดสอบย่อย

3.4 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกบทเรียน ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ วิธีการจัดการเรียนรู้การแบบห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบ ก่อนเรียนแล้วบันทึกผลการสอบเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.5 เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 2 สัปดาห์ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษา ที่ทำการสลับข้อก่อนหลังและสลับตัวเลือก อีกครั้งเพื่อวัดความคงทนของความรู้

3.6 ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจหลังจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านรายวิชาวิจัยทางการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย และการทดสอบทีแบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent-samples t-test)

4.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และการทดสอบทีแบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent-samples t-test)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของกลุ่มทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

วิธีการเรียน	μ	σ	t-value	df	p-value
ก่อนเรียน	19.07	3.68	4.761	29	0.000*
หลังเรียน	22.43	3.44			

*p-value < 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ($\mu = 22.43$, $\sigma = 3.44$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\mu = 19.07$, $\sigma = 3.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน

การทดสอบ	จำนวน (คน)	μ	σ	t	Sig
หลังเรียน	30	15.91	1.866	-1.831	.075
หลังเรียน 2 สัปดาห์	30	16.34	2.365		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียน 2 สัปดาห์สูงกว่าคะแนนหลังเรียน เมื่อทำการทดสอบทาง สถิติ t-test พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างจากคะแนนหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่ามีความคงทนในการเรียนรู้รายละเอียดดังตารางที่ 2

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

ความพึงพอใจ	μ	σ	ความหมาย
กิจกรรมการเรียนการสอน	4.73	0.538	พึงพอใจมากที่สุด
วิธีการสอน	4.64	0.549	พึงพอใจมากที่สุด
สื่อการเรียนการสอน	4.61	0.618	พึงพอใจมากที่สุด
การประเมินผล	4.57	0.623	พึงพอใจมากที่สุด
ระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom	4.89	0.309	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	4.69	0.530	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยภาพรวม มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.69, \sigma = 0.530$) ในรายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจหลังจัดการเรียนรู้ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน โดยด้าน “ระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.89, \sigma = 0.309$) รองลงมา ด้าน “กิจกรรมการเรียนการสอน” ($\mu = 4.73, \sigma = 0.538$), ด้านวิธีการสอน ($\mu = 4.64, \sigma = 0.549$), สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 4.61, \sigma = 0.618$) และด้าน “การประเมินผล” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.623$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิจัยทางการศึกษา พบว่า นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นมีความสามารถในการทำวิจัยหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ ในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน นักศึกษาสามารถศึกษาเนื้อหาบทเรียนมาก่อนเข้าห้องเรียนได้จาก Google Classroom ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้จากอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต เป็นต้น และนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติความสามารถในการทำวิจัยในขณะที่อยู่ในห้องเรียน ซึ่งกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนดังกล่าวเป็นการเรียนทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ นักศึกษาสามารถฝึกความสามารถ ฝึกการทำโครงร่างวิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนบทนำ การเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การเขียนวิธีดำเนินการวิจัย การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ การเขียนบทคัดย่อ และการเขียนเอกสารอ้างอิง ทำให้เพิ่มพูนความสามารถในการทำวิจัยสูงขึ้นก่อนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาพร ดั่งงัด (2561) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาปริมาตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการหาปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร เขียวพระอินทร์ (2559) พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการกลับด้านชั้นเรียนสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะการวิจัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับแนวคิด การกลับด้านชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยระหว่างเรียน และหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างจากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากผู้เรียนมีความคุ้นเคยในเนื้อหาที่เรียนก่อนการเรียนและมีการทบทวนบทเรียนหลังจากที่เรียนจบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิด การเรียนรู้และเกิดการจดจำอย่างยั่งยืนกว่าการรับรู้จากสิ่งที่ครูสอนเพียงอย่างเดียว จึงเกิดความคงทนของความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ กนิษฐา ศรีเอก (2565: 54-61) พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยระหว่างหลังเรียนและหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างจากคะแนนหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากผู้เรียนมีความคุ้นเคยในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้นและมีการทบทวนบทเรียนหลังจากที่เรียนจบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิด การเรียนรู้และเกิดการจดจำอย่างยั่งยืนกว่าการรับรู้จากสิ่งที่ครูสอนเพียงอย่างเดียว จึงเกิดความคงทนของความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยา สร้อยแก้ว (2562: 251-271) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความ

คงทนในการเรียนรู้ ในวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึง ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละรูปแบบ และยังมีการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบ และเป็นลำดับขั้นจึงเอื้อให้ผู้เรียนทุก ๆ รูปแบบสามารถเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการกลับด้านชั้นเรียน นักศึกษามีความพึงพอใจหลังจัดการเรียนรู้ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบ ห้องเรียนกลับด้านในรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจหลังจัดการเรียนรู้ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.89, \sigma = 0.309$) รองลงมา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.73, \sigma = 0.538$), ด้านวิธีการสอน ($\mu = 4.64, \sigma = 0.549$), สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 4.61, \sigma = 0.618$) และด้าน “การประเมินผล” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.623$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หิรัญปรกรณ์ ปลื้มมะลัง และอัญชลี ทองเอม (2559: 945-958) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง พบว่า ภาพ โดยรวมของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้มีความพึงพอใจระดับมาก ด้านผู้สอน มีความพึงพอใจระดับมาก และด้าน ผู้เรียน มีความพึงพอใจระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

หลังจากที่ได้จัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านแล้ว ผู้วิจัยมีข้อค้นพบคือนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ในการทำวิจัยหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยหลังเรียนและหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างจากคะแนนหลังเรียน เนื่องจาก นักศึกษาสามารถศึกษาเนื้อหาบทเรียนมาก่อนเข้าห้องเรียนได้จาก Google Classroom ซึ่งเป็นสิ่งที่ นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้จากอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติความสามารถในการทำวิจัยในขณะที่อยู่ในห้องเรียน เป็นการเรียนทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ ทำให้เกิด การเรียนรู้และเกิดการจดจำอย่างยั่งยืนกว่าการรับรู้จากสิ่งที่ครูสอนเพียงอย่างเดียว จึงเกิดความคงทนของความรู้ที่เกิดจาก การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการเรียนการสอนแบบใหม่ เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้าน ระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom เนื่องจากนักศึกษาเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่าง รวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) ทำให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ เช่น เป็นคลิปวิดีโอ เพื่อสร้างความน่าสนใจแก่นักศึกษา สามารถชมคลิปวิดีโอของผู้สอนด้วยความสนุกสนาน และคลิปวิดีโอที่ไม่ควร

เกิน 10 นาที เพราะถ้าใช้ระยะเวลายาวนาน จะทำให้ นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจการชม และหันไปทำกิจกรรมอื่นแทน ครูผู้สอนอาจตัดแบ่งเนื้อหาให้สั้นกระชับเป็นตอนๆ

1.2 การดูคลิปวิดีโอด้วยตนเองของนักศึกษา ครูผู้สอนต้องให้คะแนนเสริมแรงแก่ นักศึกษาตั้งคำถามหรือสรุปประเด็นสำคัญหลังจากชมคลิปวิดีโอ

1.3 ประเด็นศึกษาของนักศึกษานั้น ผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับนักศึกษาให้ชัดเจน เพื่อให้ เกิดความชัดเจนในการค้นคว้าหาคำตอบของนักศึกษา นักศึกษาจึงจะสามารถสรุปสาระสำคัญของ ประเด็นที่สงสัยได้อย่างตรงประเด็น และถูกต้องที่สุด

1.4 การเตรียมความพร้อมของผู้สอน ต้องวางแผนการสอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ใช้ ระยะเวลาอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการศึกษาเนื้อหาของบทเรียนอย่างถ่องแท้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านครูผู้สอนต้องเป็นที่ปรึกษาตั้งแต่กระบวนการค้นคว้าของ นักศึกษาและการสรุปเนื้อหาของบทเรียนเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จสิ้น

1.5 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่าง นักศึกษาและครูผู้สอน ที่มีใจแค่งจذبสิ่งที่ครูสอน แต่ให้เกิดการเรียนรู้แบบหาหรือ และควรกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงส่งเสริมให้เกิดความกล้า แสดงออกเมื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านต่อวิชาอื่นๆ เช่นวิชาจิตวิทยาทางการศึกษา เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้มาก่อนเข้าห้องเรียน เมื่อนักศึกษาเกิดความสงสัย จึงตั้งคำถาม และเข้ากิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นศึกษาาร่วมกัน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและแบบปกติ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนิษฐา ศรีเอก. (2565). ความคงทนในการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และดิจิทัล. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 12(1): 54-61.
- ฐานิตา ลิ้มวงศ์ และยุพาพร แสงฤทธิ์. (2562). ห้องเรียนกลับด้าน : การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21. วารสาร Mahidol R2R E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร. 6(2): 9-17.
- ดวงพร เชี่ยวพระอินทร์. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยาและทักษะการวิจัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการกลับด้านชั้นเรียน. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภัสวรรณ อาจกุล. (2562). การวิจัยกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 วันที่ 19 มกราคม 2562. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า 483-490.

- พิริยา สร้อยแก้ว. (2562). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 47(1): 251-271.
- รักษ์สิริ แพงป้อง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับ หูหนวก จากการสอนแบบ POSSE ร่วมกับสื่อวีดิทัศน์. ปรียญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพาภร ดั่งไธ้. (2561) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2559). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หิรัญปรณ ปลื้มมะลิ และอัญชลี ทองเอน. (2559). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางและแบบห้องเรียนปกติ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*. 4(3): 945-958.
- Abeysekera, L. & Dawson P. (2015). Motivation and cognitive load in the flipped classroom: definition, rationale and a call for research. *Higher Education Research and Development*. 34(1): 1–14.
- Atkinson, R. C., & Shiffrin, R. M. (1968). Chapter: Human memory: A proposed system and its control processes. In Spence, K. W., & Spence, J. T. *The psychology of learning and motivation*. New York: Academic Press, 2: 89–195.
- Bishop, J. L. & Verleger M.A. (2013). The flipped classroom: a survey of the research. *120th ASEE national conference and exposition*, Atlanta. Washington: American Society for Engineering Education.
- Eisinga, R. et. al. (2013). The reliability of a two-item scale: Pearson, Cronbach or Spearman-Brown?. *International Journal of Public Health (Springer Basel)*. 58(4): 637-642.
- Flumerfelt, S. & Green, G. (2013). Using lean in the flipped classroom for at risk students. *Educational Technology & Society*. 16(1): 356-366.
- Milman, N. (2012). The flipped classroom strategy: What is it and how can it be used?. *Distance Learning*. 9(3): 85-87

การค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

Trading of Thai-Chinese People in Thai Television Dramas, 2017 – 2022

Yan Liu¹ พัชรินทร์ บุรณะกร²
Yan Liu, Patcharin Buranakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นละครโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ในช่วงเวลา พ.ศ. 2560-2565 โดยเลือกละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง และใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยวิเคราะห์เนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้

ผลการศึกษาด้านความเชื่อพบว่า 1) คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการตั้งชื่อลูกหลานและร้านค้าด้วยตัวอักษรที่สื่อถึงความร่ำรวย ความกล้าหาญ และความบริสุทธิ์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขาย 2) ความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน โดยมีการติดภาพหรือตัวอักษรมงคลและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน เพื่อเรียกเงินเรียกทองและเสริมโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว

ผลการศึกษาด้านค่านิยมพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งและกิจการของครอบครัว และนิยมเลือกคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกันมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด เพื่อสร้างความมั่นคงและความเจริญให้กับการค้าขายของครอบครัว

คำสำคัญ (Keywords) : การค้าขาย; คนไทยเชื้อสายจีน; ความเชื่อและค่านิยม

Abstract

This research article aimed to analyze trading beliefs and values of the Thai-Chinese people shown in Thai television dramas, during 2017 – 2022. Eight dramas outstandingly presenting plots about trading of the Thai Chinese people were selected for this study. Research methodologies included documentary study and textual analysis of the data.

Research findings about beliefs were: 1) naming of descendants and the business, words conveying wealth, bravery, and purity were used for inspiration in the business operation, and 2) the Chinese auspicious symbols, the pictures or Chinese characters, and the statues of auspicious animals were employed for attracting money and prosperity to the family trading. Relating to values, the Thai Chinese people preferably choose the eldest son as the

Received: 2024-04-01 Revised: 2024-04-17 Accepted: 2024-04-25

¹ นักศึกษาศาขการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ a doctoral student, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: 517541551@qq.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ an advisor, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: patcharintara@yahoo.com

heir inheriting titles and business of the family. Also, spouses of the heirs would be selected from close economic background and classes, supporting prosperity and growth of families.

Keywords: trading; Thai-Chinese people; belief and value

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอันยาวนาน ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจถือเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ดังที่ วัชรญา ยะวิเชียร (2561: 389) กล่าวว่า คนจีนเดินทางมาเมืองไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าชาวจีนที่เดินเรือเข้ามาติดต่อกับค้าขายครั้นถึงสมัยอยุธยา บางส่วนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและช่วยด้านการค้าสำเภาของไทยจนถึงสมัยกรุงธนบุรี จึงมีชาวจีนเข้ามาค้าขายและพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก จนทำให้ชาวจีนและลูกหลานชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยนั้นได้สร้างฐานะอย่างมั่นคง ปัจจุบันนี้ คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายในสังคมไทยได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังที่ เจิ่น จินหรง (ThaiPublica, 2564) กล่าวว่า แผนระยะยาวเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทำให้จีนเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งของไทย ในปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่าการค้าระหว่างกัน 14 พันล้านดอลลาร์ ในปีพ.ศ. 2563 ไทยนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 ส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 การส่งออกของไทยไปจีนคิดเป็นร้อยละ 12.2 ของการส่งออกรวม ดังนั้น บทบาททางด้านเศรษฐกิจของชาวจีนในสังคมไทยได้เพิ่มขึ้นเรื่อยมา ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตและบริโภคด้วย ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยที่พูดถึงคนไทยเชื้อสายจีนเพิ่มมากขึ้น ได้เผยแพร่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยอย่างแพร่หลาย

ละครโทรทัศน์มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของพวกเราเป็นอย่างมาก ดังที่ องอาจ สิงห์ลำพอง (2557: 389) ได้กล่าวว่า ละครโทรทัศน์เป็นละครพูดที่มีการตกแต่งฉากให้เหมือนจริงเพื่อให้คนดูได้ความรู้ และความบันเทิง ดังนั้น การนำเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีนมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ย่อมทำให้คนดูได้เห็นและเข้าใจถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในสังคมไทย อีกทั้ง ความเชื่อและค่านิยมเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการค้าขาย ดังที่ ธนาภรณ์ วิวัฒน์สร (2556: 7) กล่าวว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นจริงมีอยู่จริงและมีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงด้วยเหตุผล แต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มชนหรือสังคม ดังนั้น ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จึงหมายถึงวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในการทำค้าขายของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน มีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีในการทำค้าขาย และเป็นพฤติกรรมของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายแสดงต่อสิ่งนั้น ๆ ตามความเชื่อที่คิดว่าทำอย่างนั้นแล้ว สิ่งนั้นจะช่วยบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับตนเองและกิจการค้าขายของตนเอง จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนั้นได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความเชื่อเป็นอย่างมาก เช่น ความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องการไหว้เทพเจ้าแห่งโชคลาภ ความเชื่อการตั้งชื่อ และความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน เป็นต้น นอกจากความเชื่อแล้ว ค่านิยมก็เป็นปัจจัยสำคัญในการบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับการค้าขาย

ค่านิยมเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและมีสันติสุข ดังที่ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544: 17) กล่าวว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่น่าบูชายกย่องและมีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ และดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ (2542: 96-97) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดชีวิตของคนในสังคม ชีวิตของคนเราจะมีบุญหรือมี

ความเลื่อมก็ขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้น ๆ คุณค่าบางอย่างซึ่งสมาชิกในสังคมเห็นว่าดีหรือไม่ดี สังคมจะมีระบบค่านิยมของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ค่านิยมในการทำค้าขาย จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง และมีผลต่อความคิดและการกระทำของผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยด้วย อย่างเช่น ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดและค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของผู้สืบทอด ล้วนมีผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองของการค้าขาย

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจที่จะศึกษางานวิจัยเรื่องการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นละครโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ในช่วงเวลา พ.ศ. 2560-2565 โดยเลือกละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง และศึกษาจากเนื้อเรื่องตามทีละครโทรทัศน์เสนอ ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อละครโทรทัศน์ไทย

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ปีออกอากาศ	จำนวนตอน	ช่องทางการออกอากาศ
1	หงส์เหนือมังกร	2560	15 ตอน	สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
2	ชาติเสือพันธุ์มังกร	2561	12 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
3	ไข่มุกมังกรไฟ	2561	14 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
4	เลือดข้นคนจาง	2561	18 ตอน	ช่องวัน
5	กรงกรรม	2562	19 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
6	สร้อยสะบันงา	2565	16 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
7	คุณชาย	2565	17 ตอน	ช่องวัน
8	ซ่านเสน่หา	2565	14 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนใน

สังคมไทย

3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมในการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

3.3 รวบรวมข้อมูลละครโทรทัศน์ไทยที่นำเสนอเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 เฉพาะเรื่องที่มีเนื้อเรื่องโดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายที่ได้จากในละครโทรทัศน์ไทยที่คัดเลือกไว้ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง การค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 สรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

พบว่า ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 สามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่

ความเชื่อในการตั้งชื่อ

ความเชื่อในการตั้งชื่อของลูกหลาน

คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมตั้งชื่อด้วยตัวอักษรที่เป็นมงคล ซึ่งมีทั้งความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ และความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยและความบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน

ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ

การใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ คือ การใช้ตัวอักษรจีนที่สื่อความหมายถึงความยิ่งใหญ่ และส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสัตว์ในป่า ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้พูดถึงชื่อของเจ้าของไร่ชาและชื่อของลูกค้าเจ้าของไร่ชา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อของตัวละครหลักในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ

ลำดับ	ชื่อตัวละคร	คำอธิบาย
1	อาหลาง	ลูกชายของไป๋หู่ คู่แค้นพระเอก เจ้าเล่ห์ ต้องการความเป็นที่หนึ่ง
2	จางเจินหลง	มังกรหนุ่มสุขุม มีเบื้องหลังซับซ้อน เลือกเดินบนเส้นทางค้ายาเสพติด เพื่อปกป้องชีวิต
3	ไป๋หู่	พ่อของอาหลาง เจ้าของไร่ชา

จากตัวอย่างตาราง เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญตั้งชื่อให้ลูกหลาน อย่างเช่น คำว่า ไป๋หู่ ที่เป็นชื่อของเจ้าของไร้ชา เป็นชื่อที่มาจากคำว่า 白虎 (bai hu) ในภาษาจีน หมายถึงเสือสีขาว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของผู้ทรงอำนาจ กล้าหาญและแข็งแกร่งสมเป็นผู้นำ นอกจากนี้ ในความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน เสือยังเป็นสัตว์ที่เสริมดวงการเงิน สามารถทำให้ลูกค้า พนักงาน หรือผู้อยู่อาศัยเชื่อฟังคำพูดของตนเอง ส่วนลูกชายของเจ้าของไร้ชาไป๋หู่ ชื่อ อาหลาง มาจากคำว่า 阿狼 (a lang) ในภาษาจีน หมายถึงหมาป่า ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งอิสรเสรี ผู้ชนะ ความรัก ความกล้าหาญ ความทุ่มเท ต่อสิ่งที่เชื่อและสิ่งที่ทำ สะท้อนให้เห็นถึงความหวังที่มีต่อลูกของพ่อที่ทำการค้าขาย หวังว่าลูกของตนเอง สามารถเป็นคนกล้าหาญและสามารถควบคุมอำนาจได้ สำหรับคำว่า เจิ้นหลง มาจากคำว่า 振龙 (zhen long) ในภาษาจีน หมายถึงมังกร ซึ่งเป็นสัตว์สำคัญที่สุดของชาวจีนและเป็นสัตว์ชนิดเทพที่ศักดิ์สิทธิ์ สามารถแหวกน้ำดำดินได้ มังกรจึงเหมาะมากสำหรับการส่งเสริมธุรกิจการค้าให้รุ่งเรืองโดยเฉพาะร้านค้า เพราะชาวจีนเชื่อว่ามังกรสามารถช่วยเรียกโชคลาภให้มาเยือน และมีอำนาจมากพอในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น ทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนำคำนี้มาตั้งชื่อให้ลูกผู้ชาย

ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยและความบริสุทธิ์

ในความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายเชื่อว่า การเป็นผู้หญิงต้องมีความสวยงามและความบริสุทธิ์ ซึ่งนิยมใช้คำที่สื่อถึงความงาม ความสุขที่ล้ำค่าและความบริสุทธิ์ตั้งชื่อให้ลูกสาว ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้พูดถึงชื่อของนางเอกและนางเอกรอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายชื่อของตัวละครหลักในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ

ลำดับ	ชื่อตัวละคร	คำอธิบาย
1	ลิ้งจู	ลูกสาวของเจ้าของไร้ชา
2	ไป๋หลิง	ลูกสาวของไป๋หู่ เป็นน้องสาวคนละแม่กับอาหลาง

จากตัวอย่างเห็นว่า คำว่า ลิ้งจู เขียนเป็นภาษาจีนคือ 丽珠 (li zhu) หมายถึง ไข่มุกที่สวยงาม เนื่องจากไข่มุกเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ สมัยโบราณเชื่อกันว่าไข่มุกเป็นของที่มีค่าสูงส่งเหมาะสำหรับชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน ไข่มุกเสมือนหยดน้ำตาแห่งความสุขของเทพิดาที่หลั่งออกมาให้กับชะตาชีวิตของมนุษย์ สื่อถึงความล้ำค่า และความบริสุทธิ์ สำหรับนางเอกรองที่ชื่อ ไป๋หลิง ตรงกับคำว่า 百灵 (bai ling) ในภาษาจีน หมายถึงนกจาบผ่น ซึ่งสามารถสื่อถึงความหวาน ความน่ารักและความงามของผู้หญิง จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยงาม ความหวานและความบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกสาว หวังว่าลูกสาวของตนเองกลายเป็นคนเรียบร้อยและคนที่สวยงาม

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า ความเชื่อในการตั้งชื่อให้ลูกหลานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายสามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน เช่น เสือ ม้าป่า มังกร เพื่อให้ลูกหลานของตนเองกลายเป็นคนที่มีอำนาจในการควบคุมธุรกิจค้าขายของครอบครัวได้ และเป็นคนที่มีความกล้าหาญกับความอดทนในการฝ่าฟันอุปสรรคที่พบในกระบวนการทำค้าขาย ประการที่ 2 ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยงามและบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน อย่างคำว่า ลิ้งจู (หมายถึง ไข่มุกที่สวยงาม) และไป๋หลิง (หมายถึง นกจาบผ่น) เป็นต้น สื่อให้เห็นถึง

การให้ความสำคัญกับความสวยงาม ความบริสุทธิ์ และความน่ารักของผู้หญิงที่เกิดในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ความเชื่อดังกล่าว ล้วนเป็นความเชื่อที่มีเหตุผล สามารถช่วยบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับธุรกิจค้าขายของครอบครัว

ความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้า

ชื่อร้านค้าสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของเจ้าของร้านค้า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง และความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความทันสมัย รายละเอียดดังนี้

ความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง

ในละครโทรทัศน์ไทยเรื่อง กรงกรรม ได้พูดถึงคนจีนเฮียเซ่ง ชื่อจริง หลักเซ่ง อัครรุ่งเรืองกิจ ได้แต่งงานกับผู้หญิงไทยที่ชื่อย้อย หลังแต่งงานและคลอดลูกแล้ว ทั้งครอบครัวได้เปิดโรงสีข้าวกับร้านค้า โดยตั้งชื่อร้านค้าว่า อัครรุ่งเรืองพานิช 马业盛 (ma ye sheng) ดังภาพที่ 1

ที่มา : รูปถ่ายในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม, ปี 2566

จากตัวอย่างภาพที่ 1 เห็นได้ว่า ร้านอัครรุ่งเรืองพานิช 马业盛 (ma ye sheng) เป็นการตั้งชื่อด้วยแซ่หรือนามสกุลของเจ้าของร้าน คำว่า อัครรุ่งเรือง เป็นนามสกุลของเจ้าของร้านเฮียเซ่ง และเป็นนามสกุลที่มีความหมายเจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้า คำว่า พานิช หมายถึงการค้าขาย สามารถบ่งบอกถึงประเภทและจุดมุ่งหมายของร้านคือการการค้าขาย กลวิธีการตั้งชื่อร้านด้วยแซ่หรือนามสกุลสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตระกูลได้ และสามารถสร้างความสำเร็จให้ตระกูลได้ เพื่อให้สินค้าที่จำหน่ายและชื่อเสียงตระกูลได้รับความน่าเชื่อถือจากลูกค้าและผู้คนในสังคม นอกจากนี้ ในป้ายชื่อร้านยังได้ปรากฏตัวอักษรที่เป็นภาษาจีนว่า 马业盛 (ma ye sheng) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้แซ่ 马 (ma) ประกอบกับคำว่า 业盛 (ye sheng) ที่หมายถึงธุรกิจค้าขายเจริญรุ่งเรือง ซึ่งการใช้ตัวอักษรจีนเหล่านี้ สามารถสร้างอัตลักษณ์ความเป็นจีนในสังคมไทยได้ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองมาช่วยเรียกโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว และสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังที่หวังว่าการค้าขายของครอบครัวสามารถประสบความสำเร็จและรุ่งโรจน์ตลอดไปของคนไทยเชื้อสายจีน

ความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่มีความทันสมัย

นอกจากความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองแล้ว คนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมตั้งชื่อตามกระแสนิยมของสังคม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการช่างสังเกตการตลาดและการเลือกใช้คำที่สื่อถึงความทันสมัยของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม ได้กล่าวถึงนางเอกเรณูกำลังจะเปิดร้านเสื้อผ้าให้น้องสาว มาของเรณูจึงช่วยตั้งชื่อร้านและสั่งทำป้ายชื่อร้านค้าให้ และมาเรณูได้บอกว่าชื่อนี้เขาเป็นคนตั้งเอง ถึงแม้ว่าไม่รู้คำว่า บุติก หมายถึงอะไร แต่เห็นคนในสังคมกำลังนิยมกัน จึงนำมาตั้งชื่อร้านค้า เพื่อดึงดูดลูกค้า ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ป้ายชื่อร้านตัดผ้า

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม ตอนที่ 11, ปี 2567

จากตัวอย่างเห็นได้ชัดว่า การตั้งชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนนั้น นิยมตั้งชื่อด้วยการนำชื่อของตนเองไปผสมกับคำศัพท์ที่กำลังเป็นกระแสนิยมในสังคม อย่างเช่น การตั้งชื่อร้านตัดผ้าว่า เรณูบุติก ซึ่งคำว่า เรณูเป็นชื่อของเจ้าของร้าน คำว่า บุติก หมายถึงร้านขนาดเล็กที่ขายเสื้อผ้าและเครื่องประดับต่างๆ แบบนำสมัย ซึ่งเป็นคำที่ได้รับความนิยมในสังคมสมัยนั้น สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ทันสมัยให้กับร้านตัดผ้า เพื่อให้ลูกค้าเห็นถึงความทันสมัยและสมัยนิยมของฝีมือในการตัดเสื้อโดยผ่านการตั้งชื่อร้านค้าด้วยคำทันสมัย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการเลือกคำศัพท์ที่เป็นที่นิยมในสังคมมาตั้งชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีน ยังสามารถเห็นถึงลักษณะนิสัยที่เป็นคนช่างสังเกตการตลาดของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายด้วย

ความเชื่อเรื่องการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน

ความเชื่อเรื่องการใช้สัญลักษณ์มงคลจีนมีผลต่อการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ฮวงจุ้ย ดังที่ สุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 133) กล่าวว่า การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนจะช่วยเสริมให้ผู้ประกอบการค้าขายเกิดความเชื่อมั่นในการทำการค้าขาย โดยผู้คนส่วนใหญ่เชื่อว่า การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนตามศาสตร์ฮวงจุ้ยจะทำให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการประกอบธุรกิจการค้า ดังนั้น การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนในงานวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีความหมายมงคลที่ปรากฏในร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน สามารถทำให้เกิดความโชคลาภและกำลังใจในการทำค้าขาย ซึ่งรวมถึงการติดภาพหรือตัวอักษรมงคลและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน

การติดภาพหรือตัวอักษรมงคล

การติดภาพหรือตัวอักษรมงคล คือ การติดตัวอักษรจีนหรือรูปภาพที่สื่อถึงความมงคลในร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน เพื่อทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธุ่มังกร หน้าร้านข้าวต้มได้ปรากฏตัวอักษรจีนที่เขียนไว้กระดาดสีแดง อ่านว่า 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ภาพมงคลจีนที่ติดไว้หน้าร้านข้าวต้ม

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธุ่มังกร ตอนที่ 03, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า กระดาษสีแดงกับตัวอักษรสีทองเป็นสิ่งที่สื่อถึงความโชคลาภกับความร่ำรวย เชื่อว่าสิ่งมงคลสามารถนำความโชคลาภสู่ร้านค้าได้ สำหรับตัวอักษรที่อ่านว่า 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) หมายถึง พบเข้าแล้วจะร่ำรวย ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าของยมทูตชาวดำ โดยผู้เป็นพี่คือ ยมทูตขาวมีชื่อว่า ไป๋อู่ฉาง เป็นยมทูตใส่ชุดคลุมเงินโบราณสีขาว สวมหมวกทรงสูงสีขาว โดยบนหน้าหมวกจะสลักอักษรจีนที่แปลว่า พบเข้าแล้วจะร่ำรวย ซึ่งคนจีนเชื่อว่า ยมทูตขาวด้านนอกจากมีหน้าที่จับวิญญาณของผู้ตายแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ไม่ให้วิญญาณของผู้ตายทำร้ายคนอื่น คนไทยเชื้อสายจีนจึงเชื่อว่าถ้าเห็นเข้าแล้วจะเป็นเรื่องที่โชคดี และจะทำให้ร่ำรวย ดังนั้น จึงนิยมติดตัวอักษร 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) ไว้หน้าร้าน เพราะเชื่อว่าเป็นคำมงคล สามารถทำให้ผู้ขายกับผู้ซื้อโชคดีและร่ำรวย

นอกจากตัวอักษรจีนที่เขียนไว้กระดาษสีแดงแล้ว คนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมแขวนรูปภาพที่มีความหมายมงคลไว้ในร้านค้าหรือห้องทำงาน เพื่อปรับฮวงจุ้ยและเสริมดวงโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว ในเรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้ปรากฏฉากที่เป็นห้องทำงานของเจ้าของไรชา ซึ่งมีรูปภาพที่เป็นตัวอักษรจีนคำว่า 龙 (long หลง) แขวนในห้องทำงาน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ภาพมงคลจีนในห้องทำงาน

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ตอนที่ 01, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมแขวนรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับมังกร ซึ่งเป็นรูปภาพที่มีตัวอักษรจีนคำว่า 龙 (long หลง) หมายถึง มังกร ในภาษาไทย เพราะมังกรถือว่าเป็นสัตว์สำคัญที่สุดของคนไทยเชื้อสายจีนและเป็นสัตว์เทพที่ศักดิ์สิทธิ์ ดังที่ ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ (2544: 42) กล่าวว่า มังกรคือหัวใจของความเข้มแข็ง ความดี และการนำนวยพร มังกรเป็นผู้ยึดมั่นในธรรมะและบารมี จึงช่วยให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวยและมีความสุขแก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมได้ ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนจึงมีความเชื่อในการใช้รูปภาพมังกรมาเรียกความโชคลาภและความร่ำรวยในการค้าขาย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการทำการค้าขายให้เจริญรุ่งเรือง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการพึ่งพาสัญลักษณ์มงคลจีนในการการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้รูปภาพและตัวอักษรจีนที่มีความหมายมงคลมาติดที่ร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน เชื่อว่า การติดภาพและตัวอักษรมงคลจีนสามารถทำให้เกิดความโชคลาภและกำลังใจในการการค้าขาย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีนมาช่วยเสริมให้ผู้ประกอบการค้าขายเกิดความเชื่อมั่นและกำลังใจในการการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

การจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน

รูปปั้นสัตว์มงคลจีน คือ รูปปั้นสัตว์ต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมฮวงจุ้ยให้กับคนในครอบครัวและกิจการร้านค้า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน อำนาจ หรือหน้าที่การงาน เพื่อช่วยเรียกเงินเรียกทองและเสริมโชคลาภ นอกจากนี้

ยังสามารถเป็นของตกแต่งบ้านให้สวยงามน่าอยู่อาศัยอีกด้วย ในงานวิจัยเรื่องนี้ รูปปั้นสัตว์มงคลจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ที่มีเนื้อเรื่องโดดเด่นในการทำค้าขาย จะรวมถึงสิงโตและเชี่ยมซุ ดังนี้

ในละครโทรทัศน์ไทย เรื่อง สร้อยสะบันงา ได้ปรากฏฉากที่เป็นโต๊ะทำงานของพระเอกเทียน ซึ่งเป็นลูกชายของเจ้านายโรงสี บนโต๊ะทำงาน ได้จัดตั้งลูกคิด รูปปั้นสิงโต และรูปปั้นเชี่ยมซุ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 รูปปั้นสิงโตและรูปปั้นเชี่ยมซุบนโต๊ะทำงาน

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง สร้อยสะบันงา ตอนที่ 01, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า บนโต๊ะทำงานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายได้จัดตั้งรูปปั้นสิงโตสีทองและรูปปั้นเชี่ยมซุสีทอง ซึ่งเป็นสัตว์มงคลจีนของประเทศจีน ดังที่ ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ (2544: 89) กล่าวว่า สิงโตมีรูปร่างหน้าตาน่ากลัว และถูกสมมติให้เป็นผู้ทำหน้าที่ขับไล่ภูตผีปีศาจให้ตกใจกลัวหนีไป อีกทั้ง สิงโตเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ความเข้มแข็งอันศักดิ์สิทธิ์ ความกล้าหาญ และความแข็งแกร่งอดทน ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมจัดตั้งรูปปั้นสิงโตเพื่อแก้ฮวงจุ้ยและช่วยเรียกโชคลาภ และเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย สำหรับรูปปั้นเชี่ยมซุ หรือเรียกว่า กบคาบเหรียญ เป็นที่นิยมสำหรับกลุ่มคนที่ทำค้าขาย เชื่อว่า เชี่ยมซุเป็นกบที่มาจากสวรรค์ เสริมในเรื่องของเงินทองโชคลาภไหลมาเทมา นิยมตั้งไว้บริเวณโต๊ะทำงาน หรือใส่ไว้ในลิ้นชักเก็บเงินเพื่อให้คนค้าขายเกิดกำลังใจในการทำค้าขาย

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลบนโต๊ะทำงาน เพื่อเป็นการปรับฮวงจุ้ยและช่วยเรียกโชคลาภให้กับกิจการร้านค้าของตนเอง จากความเชื่อในการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ออกจากชีวิตของตนเอง การผลักดันให้เป็นผู้มีความสามารถในการทำค้าขาย และการเรียกความโชคลาภกับความเจริญรุ่งเรืองในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

2. ค่านิยมในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดการค้าขาย

การให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต

ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนเป็นครอบครัวใหญ่ จึงทำให้ผู้ใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายมากกว่าลูกผู้หญิง และให้ความสำคัญกับลูกชายคนโตมากกว่าลูกชายคนเล็ก ในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณชาย ได้พูดถึงคุณแม่ของพระเอกอาเทียนกำลังจะพาอาเทียนเข้าประชุมสมาคมการค้า และได้พบเจอเมียรองที่ชื่อจันทร์อยากพาลูกชายอาหยางไปเข้าประชุมด้วยกัน นายแม่จึงสั่งให้อาหยางไปเล่นที่อื่น เพื่อไม่ให้อาหยางเข้าประชุม ดังตัวอย่าง

นายแม่: พาหยางไปเล่นที่อื่น อย่าให้เข้ามาวุ่นวายแถวนี้ ผู้ใหญ่เขาจะ

ประชุมเรื่องสำคัญกัน ไป อาเทียน

จันทร์: ทำไมดิฉันกับลูกถึงเข้าไปไม่ได้ ในเมื่อนายแม่กับลูกยังเข้าไป
ได้เลย

นายแม่: ลูกอ้วนกับลูกลื้อมันไม่เหมือนกัน ลูกอ้วนเป็นลูกชายคนโต เป็น
คนที่ต้องสืบทอดงานต่อจากเจ้าสัว แล้วก็สืบทอดตำแหน่งสมาคมห้ำ
มังกร ส่วนลูกลื้อ เป็นลูกชายคนรอง เป็นแค่ตัวสำรองของตระกูล

(คุณชาย : ตอนที่ 01)

จากตัวอย่างเห็นว่า ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนได้ให้ความสำคัญกับลูกชายคนโตมากกว่าลูกชาย
คนที่สอง นิยมให้ลูกชายคนโตเป็นคนที่ต้องสืบทอดงานต่อจากผู้ใหญ่ และเป็นคนที่ต้องสืบทอดตำแหน่งสมาคม
การค้า ลูกชายคนโตจึงมีสิทธิ์ในการเข้าประชุมต่าง ๆ ที่สมาคมการค้าจัดขึ้นตั้งแต่เด็ก สำหรับลูกชายคนที่สอง
มักจะถูกลองเป็นตัวสำรองของตระกูล สะท้อนให้เห็นถึงลูกชายคนโตมีฐานะที่สูงกว่าลูกชายคนอื่นในครอบครัว
ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย และสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่นิยมเลือกลูกชายคนโตมาเป็นผู้สืบทอด
ต่อจากผู้ใหญ่ในการทำค้าขาย

การให้ความสำคัญกับการประกอบสร้างครอบครัว

ทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนย่อมคุ้นเคยกับสำนวนคำว่า 成家立业 (cheng jia li ye เฉิงเจีย
ลี่ยื่อ) ซึ่งหมายถึง ก่อร่างสร้างตัว โดยต้องแต่งงานมีลูกก่อน หลังจากนั้นค่อยเริ่มสร้างธุรกิจหรือกิจการของ
ตนเอง ดังนั้น คนจีนจึงมีค่านิยมในการเร่งเรื่องการแต่งงานของลูกชาย และนิยมเอาเรื่องการประกอบสร้าง
ครอบครัวของลูกหลานมาเป็นคุณสมบัติในการเลือกผู้สืบทอดในการทำค้าขาย

ในละครโทรทัศน์ เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง เจ้าของโรงสีข้าวและหัวหน้าสมาคมห้ำมังกรเจ้าสัวซึ่งกำลัง
จะวางแผนลงมือและยกกิจการทั้งหมดให้กับลูกชายคนโตอาเทียน แต่คำนึงถึงธรรมเนียมของจีน ต้องแต่งงาน
มีลูกไว้สืบสกุลก่อน แล้วค่อยสืบทอดกิจการต่อจากผู้ใหญ่ นายแม่จึงต้องหาคนที่เหมาะสมมาแต่งงานกับอา
เทียน ดังตัวอย่าง

เจ้าสัวช่ง: อ้วนคิดเรื่องนี้ไว้แล้วนะ อ้วนเองก็อยากจะวางแผนแล้วเหมือนกัน
อ้วนไปดูฤกษ์มาแล้ว อีกแค่หกเดือนเท่านั้นแหละ แต่ว่าตามธรรมเนียม
เนีย อาเทียนอ๊ะจะต้องแต่งงานก่อน มีลูกไว้สืบสกุล อ้วนถึงจะวางใจว่า
กิจการและสมาคมห้ำมังกรมีคนสืบทอดต่อไปอีก

นายแม่: วางใจได้เจ้าสัว อ้วนจะหาคนที่เหมาะสมให้อ้วนเอง

(คุณชาย : ตอนที่ 02)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีธรรมเนียมที่ต้องให้ลูกชายคนโตสร้าง
ครอบครัวของตนเองก่อน จากนั้นค่อยสืบทอดกิจการต่อจากผู้ใหญ่ในครอบครัว เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีน
เชื่อว่า การแต่งงานและการเลี้ยงลูกสามารถทำให้ตนเองได้เรียนรู้ความรับผิดชอบและความอดทน ซึ่งสามารถ
นำไปใช้ในกระบวนการค้าขาย ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายจึงนิยมให้ว่าที่ผู้สืบทอดแต่งงานมี
ลูกไว้สืบสกุลก่อน แล้วค่อยรับมือเรื่องการดูแลกิจการร้านค้า

จากตัวอย่างข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดกิจการของคนไทยเชื้อสายจีนที่
ทำการค้าขายสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ ค่านิยมการให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต ซึ่งนิยมเลือก
ลูกชายคนโตมาเป็นผู้สืบทอดกิจการโดยตามธรรมเนียมจีน และค่านิยมในการให้ความสำคัญกับการประกอบ
สร้างครอบครัวของผู้สืบทอด นิยมให้ผู้สืบทอดแต่งงานและคลอดลูกก่อนสืบทอดกิจการหรือตำแหน่งต่อจาก
ผู้ใหญ่

ค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของคนค้าขาย

การเลือกเนื้อคู่ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของตระกูลและครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่า การได้ภรรยาที่ดีสามารถช่วยให้ธุรกิจค้าขายของครอบครัวเจริญรุ่งเรืองได้ ค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของคนค้าขายที่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ รวมถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับการเลือกคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ที่มีความสามารถในการค้าขาย ดังนี้

ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับคำว่า คู่ควรกัน

คู่ควรกัน หมายถึง บ่าวสาวทั้ง 2 ฝ่ายต้องมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกัน ความมีตังค์ก็พอ ๆ กัน และมีชนชั้นที่ใกล้เคียงกัน คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อกันว่าทำแบบนี้สามารถทำให้ครอบครัวมีความสุข ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธุ์มังกร กล่าวถึงเจ้าของร้านของโรงน้ำชากำลังจะให้ลูกสาวไปคู่ตัว เพราะอยากให้ลูกสาวแต่งงานกับลูกชายของเจ้าของร้านขายเหล้า อยากได้ลูกเขยที่มีฐานะใกล้เคียงกันกับครอบครัวของตนเอง ดังตัวอย่าง

อาเจ็ก: ไปคู่ตัวเธอ ทำไมเร็วจัง อ้าวไม่ไป

อาเจ็ก: เลิกห่วงได้แล้ว อาหยงเป็นลูกชายของอาคุณ ที่บ้านเปิดร้านค้าเหล้า แล้วเป็นเจ้ามือหอยเถื่อน ฐานะทางบ้านไม่เลวนะ ลืออย่างก๊วลนะ อ้าวไม่ส่งลือไปลำบากหรอก

(ชาตีสื่อพันธุ์มังกร : ตอนที่ 06)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกเนื้อคู่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันให้ลูกของตนเอง และนิยมเลือกคนที่ประกอบอาชีพค้าขายในสายเดียวกัน เพื่อให้ลูกของตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีหลังแต่งงาน อีกทั้ง ยังสามารถช่วยกันพัฒนาธุรกิจค้าขายของทั้งสองครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันได้ สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกันให้กับลูกหลานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย

ในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง ครอบครัวของพระเอกอาเทียนกำลังเลือกเนื้อคู่ให้อาเทียน ผู้ใหญ่เห็นว่าหญิงพินที่มาจากตระกูลชื่อดังกำลังตกอยู่ในสภาพที่ลำบาก ทรัพย์สินสมบัติอะไรไม่เหลือแล้วทั้งนั้น แต่ก็อยากได้หญิงพินมาเป็นภรรยาของอาเทียน เนื่องจากหญิงพินเป็นคนที่มาจากตระกูลชื่อดังและเป็นคนที่อ่อนโยนและมีมารยาท สามารถทำให้อาเทียนดูทรงเสริมกันให้ยังสมบูรณ์แบบ ดังตัวอย่าง

จันทร์: นี่ก็ไปคว้าหญิงพินลูกท่านชายภัทรมา ได้ยินว่าเหลือแต่ชื่อทรัพย์สินสมบัติอะไรไม่เหลือแล้วทั้งนั้น ไม่อย่างนั้น ก็คงไม่เอาวังมาจำนองกับนายแม่หรือ แต่ตระกูลช่งนะร่ำรวยมหาศาล ขาดก็แต่ชาติตระกูลที่มาเชิดชูที่อยากได้หญิงพินนะ ก็คงเพราะสิ่งนี้

ป่านวล: นั่นสิเจ้าคะ ถึงทางนั้นจะเหลือแต่ชื่อ แต่ถ้าคุณเทียนได้คุณหญิงพินมาเป็นคู่ ก็จะได้ดูทรงเสริมกันให้ยังสมบูรณ์แบบนะเจ้าคะ

(คุณชาย : ตอนที่ 02)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนอกจากให้ความสำคัญกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเนื้อคู่แล้ว ยังสนใจชื่อเสียงของตระกูลด้วย นิยมเลือกเนื้อคู่ที่มาจากตระกูลชื่อดัง ถึงแม้ว่าสมบัติเงินทองจะสู่ครอบครัวของตนเองไม่ได้ แต่ก็คิดว่าการได้เนื้อคู่ที่มาจากตระกูลชื่อดังสามารถทำให้ตระกูลของตนเองสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับความสามารถของเนื้อคู่

ความสามารถของเนื้อคู่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกเนื้อคู่ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ในละครโทรทัศน์ เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง จิวกำลังสอบถามเรื่องคู่หมั้นของพระเอกอาเทียน รู้สึกคู่หมั้นของอาเทียนหน้าตาสวย เหมาะสมที่เป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอดกิจการของตระกูลช่ง อาเทียนฟังแล้วก็รู้สึกโชคดีที่ได้หญิงพัฒนาเป็นคู่หมั้น ดังตัวอย่าง

จิว: ผู้หญิงที่มาหาคุณวันนี้เป็นคู่หมั้นคุณหรือ

จิว: เขาสวยดีนะ

อาเทียน: นอกจากจะสวยแล้ว เธอยังเป็นผู้หญิงที่ฉลาดอีกด้วย เป็นคนกล้าคิดกล้าทำ ผมโชคดีมากเลยนะที่ได้เธอเป็นคู่หมั้น ถ้าเป็นคนอื่น ผมคงจะไม่สบายใจแบบนี้

(คุณชาย : ตอนที่ 09)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกคนที่มีหน้าตาสวยงาม ฉลาด และเป็นคนกล้าคิดกล้าทำมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด สามารถช่วยตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของกิจการในครอบครัวได้ เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่า การได้ภรรยาที่ดี ถือเป็นการเสริมความโชคดีให้กับครอบครัว

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของผู้สืบทอดตระกูลตามธรรมเนียมจีน สามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประการที่แรก นิยมเลือกคนที่คู่ควรกัน มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกัน และมีชนชั้นที่เท่า ๆ กัน เพื่อให้ชีวิตหลังแต่งงานมีความสุข อีกทั้ง ยังได้ให้ความสำคัญของชื่อเสียงตระกูลของเนื้อคู่ นิยมเลือกคนที่มาจากตระกูลชื่อดัง ประการที่ 2 นิยมเลือกคนที่มีความสามารถในการดูแลงานบ้านและกิจการค้าขายของครอบครัว มีหน้าตาสวยงาม ฉลาด และเป็นคนกล้าคิดกล้าทำ เพื่อให้กิจการค้าขายของครอบครัวเจริญรุ่งเรือง และเพื่อสร้างความสุขให้กับครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ผลการวิจัยด้านความเชื่อพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการตั้งชื่อลูกหลานและร้านค้าด้วยตัวอักษรที่สื่อถึงความโชคดี ความร่ำรวย ความกล้าหาญและความบริสุทธิ์ และมีความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน เชื่อว่าการติดภาพหรือตัวอักษรมงคล และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปิยะแสง จันทวงศ์ไพศาล (2552: 10-11) กล่าวว่า ความเชื่อเพียงสิ่งเล็กๆ น้อยๆ สามารถส่งอิทธิพลและพลังงานกับสิ่งรอบ ๆ ตัวได้ โดยความเชื่อในการใช้สิ่งของหรือตัวอักษรมงคล ซึ่งคนจีนเชื่อกันมาแต่โบราณจะทำให้เกิดโชคดีและความเป็นสิริมงคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 119) ได้ศึกษาเรื่อง สิริมงคลจีนกับความเชื่อตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมีการใช้อุปกรณ์ปรับฮวงจุ้ย เช่น รูปปั้น ภาพมงคล โคมแขวน โคมบาย ป้ายอักษรมงคล วัตถุมงคล และการบูชาเทพเจ้า เพื่อความหมายด้านธุรกิจการค้าและความร่ำรวยเป็นหลัก

สำหรับผลการวิจัยด้านค่านิยมพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งและกิจการของตระกูล นิยมให้ผู้สืบทอดแต่งงานก่อน จากนั้นค่อยสืบทอดกิจการต่อจาก

ผู้ใหญ่ และนิยมเลือกคนที่คู่ควรกันมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด เพื่อให้กิจการของครอบครัวประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ชีวิตมีความสุขสบาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทศนีย์ ทองสว่าง (2544: 63) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสำคัญมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคม กล่าวคือ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อบุคคลสามารถทำให้กิจการที่พวกเราทำประสบความสำเร็จได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญนุช สุขทาพจน์ (2562: 746) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดทฤษฎีการเล่าเรื่องกับค่านิยมคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ เรื่อง เลือดข้นคนจาง พบว่า ค่านิยมในด้านธุรกิจและด้านความรักสามารถทำให้ผู้ชมได้ข้อคิด และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ความเชื่อในการทำค้าขายมีผลต่อความสำเร็จของการค้าขาย สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ เช่น ความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้า การตั้งชื่อลูกหลาน และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน มักจะเพิ่มกำลังใจและความมั่นใจให้กับทั้งผู้ขาย ผู้ซื้อ และคนงาน สำหรับค่านิยมที่นิยมให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต และการเลือกเนื้อคู่ที่คู่ควรกัน เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความเจริญของการค้าขาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การตั้งชื่อร้านค้าหรือลูกหลานด้วยตัวอักษรมงคล และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ ผู้คนที่อยากทำการค้าขายสามารถเลียนแบบวิธีการตั้งชื่อและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนที่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขาย และทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คนไทยเชื้อสายที่ทำการค้าขายนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดกิจการตระกูล และนิยมเลือกเนื้อคู่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน เพื่อปกป้องรักษากิจการการค้าขายของตระกูลให้มั่นคง ซึ่งเป็นค่านิยมที่มีผลกระทบต่อความเจริญและความล้มเหลวของการค้าขาย ครอบครัวที่ทำการค้าขายในสังคมสามารถนำค่านิยมในงานวิจัยเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อนักวิชาการและผู้สนใจทำการค้าขายแบบจีน จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาความเชื่อในการไหว้เทพเจ้าแห่งโชคลาภในการทำค้าขาย เพื่อเป็นผลประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่ทำการค้าขาย

2.2 ควรศึกษาค่านิยมด้านการศึกษาของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายด้วย เพื่อพบปัญหาที่เกิดจากการศึกษาในการทำค้าขาย และบันทึกลงให้กลุ่มคนที่ทำการค้าขายไปเรียนรู้ความรู้เฉพาะด้านการค้าขาย เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความเจริญรุ่งเรืองกับธุรกิจค้าขายของตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เจิ่น จิ้นหรง. (2564). โอกาสร่วมทางยุทธศาสตร์ไทย-จีน เชื่อมโลกเชื่อมไทย 5 ด้าน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2017/11/connecting-asia-one-belt-one-road-bbl-semina/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2565.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2544). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธนาภรณ์ วิวัฒน์ศร. (2556). **ทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อความเชื่อเรื่องโชคลางของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญยง สุขหาพจน์. (2562). แนวคิดทฤษฎีการเล่าเรื่องกับค่านิยมคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ เรื่อง เลือดข้นคนจาง. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10. วันที่ 29 มีนาคม 2562. หน้า 746-754. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์. (2544). **สัตว์มงคลจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2552). **108 สัญลักษณ์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วัชรวิญญู ยะวิเชียร. (2561). มองวิถีชีวิตจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยผ่านวรรณกรรมจีนของเหยาจางเหยวี่. **การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1**. วันที่ 20-21 สิงหาคม 2561. หน้า 389-395. หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา: เอ็ม-เอ็ดดูเคชั่น.
- สุภัทรา โยธินศิริกุล. (กันยายน-ตุลาคม 2561). สิริมงคลจีนกับความเชื่อตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. 38(5): 119-143.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). **กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2542). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม** (กระบวนการทัศน์และบทบาทในประชาสังคม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหาร
ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
Service Quality of Food Delivery Staff, by Food Delivery Applications
in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province

กฤษณะ ดาราเรือง¹ จินต์ วิภาตะกลัศ² สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา³
Kritsana Dararuang, Jin Viphatkalasa, Somdech Sitipongpittaya

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหารของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 2) ศึกษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ที่เคยใช้บริการส่งอาหารด้วยแอปพลิเคชันอาหาร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ค่า F-test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้บริการแอปพลิเคชันอาหาร 1-3 ครั้งต่อวัน ในช่วงเวลา 12.01-16.00 น. อาหารที่สั่งซื้อเป็นอาหารตามสั่ง ราคาในการซื้ออยู่ระหว่าง 101-200 บาท และใช้บริการจาก Grab Food เป็นส่วนใหญ่ 2) คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : คุณภาพการให้บริการ; พนักงานส่งอาหาร; แอปพลิเคชันอาหาร

Abstract

The purposes of this study aimed 1) to study how users of food delivery applications behaved in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province. 2) to study the service quality of food delivery staff of food delivery applications; and 3) to compare consumer opinions on the service quality of food delivery applications staff. This study employed

Received: 2024-04-08 Revised: 2024-04-24 Accepted: 2024-04-26

¹ คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา Faculty of Administration and Management, Chaopraya University. E-mail: Kritsana_cpu@hotmail.com

² คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา Faculty of Administration and Management, Chaopraya University. E-mail: chaopraya@cpu.ac.th

³ คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา Faculty of Administration and Management, Chaopraya University. E-mail: heasssom@gmail.com

quantitative research. The sample group used in the research consisted of 400 people using the food delivery applications in Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province. Statistics tools used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA.

The result of this study showed that 1) most of them used the food delivery applications 1-3 times per day, purchase between 12 p.m. and 16.00 p.m., most ordering dish costing around 101-200 bath, and utilizing the services from the Grab Food. 2) Overall, the level of service quality of the food delivery staff of food delivery applications was at a high level. Also, 3) for the consumers of various genders, ages, education levels, incomes, and statuses, there were no differences in opinions on the overall service quality. The consumers with various professions had the difference with statistically significant at .05.

Keywords: Service quality; Food Delivery Staff; food delivery applications

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์ COVID-19 ในช่วงที่ผ่านมาที่ทำให้ประเทศไทยได้กำหนดมาตรการเข้มข้นในการปิดกิจการหรือจำกัดการให้บริการของภาคธุรกิจเป็นการชั่วคราว รวมถึงธุรกิจร้านอาหารที่เหลือเพียงช่องทางการซื้อกลับและการจัดส่งอาหารไปยังที่พัก (Food Delivery) ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งได้กลายเป็นช่องทางที่สำคัญของทั้งผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารและผู้บริโภค และกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ธุรกิจ Food Delivery ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน จากความสะดวกสบายของผู้บริโภคจึงทำให้แพลตฟอร์มสั่งอาหารเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย เช่น Grab Food, Robinhood, Foodpanda, GET Food, LINEMAN เป็นต้น (พัชร ภาณุรัตน์, 2566) แอปพลิเคชันสั่งอาหารเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไม่เพียงแต่ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไปแต่ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่ธุรกิจร้านอาหารรวมถึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจการจัดส่งอาหารไปยังแหล่งที่พักมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การขยายตัวของธุรกิจ Food Delivery และแอปพลิเคชันสั่งอาหารยังเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ธุรกิจร้านอาหาร รวมถึงร้านอาหารขนาดกลางและขนาดเล็กที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้ารายใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมีส่วนแบ่งของรายได้มูลค่าประมาณ 2.6 หมื่นล้านบาท หรือกลุ่มผู้บริโภคที่ยังสามารถเพิ่มรายได้โดยการรับงานผ่าน Application ต่างๆ ที่อาจมีส่วนแบ่งรายได้มูลค่าประมาณ 3.9 พันล้านบาท ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้รายงานทิศทางการส่งอาหารไปยังที่พัก Food Delivery ในปี 2565 โดยคาดว่าจะปรับขึ้นจากการที่ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันจัดส่งอาหารไปยังที่พัก จากการจัดโปรโมชั่นกระตุ้นตลาดต่อเนื่อง พร้อมขยายฐานร้านค้าและกลุ่มลูกค้าใหม่ไปสู่พื้นที่ต่างจังหวัดมากขึ้น และความคุ้นชินของผู้บริโภคส่งผลให้ดัชนีจำนวนครั้งในการสั่งอาหารของผู้บริโภคในปี 2565 จะอยู่ที่ 477 (ฐาน 100 ที่ปี 2561) เพิ่มขึ้น 2.9% ชะลอลงเมื่อเทียบกับปี 2564 และจากสถานการณ์ที่คลี่คลายของ COVID-19 ในปัจจุบัน ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า มูลค่าตลาดการสั่งอาหารไปยังที่พักในปี 2565 จะมีมูลค่าประมาณ 7.9 หมื่นล้านบาท หรือขยายตัว 4.5% ชะลอลงจากฐานที่เร่งตัวสูงในปี 2564 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีในกรณีที่ COVID-19 Omicron มีการระบาด มูลค่าตลาดการจัดส่งอาหารไปยังที่พักจะยังคงขยายตัวได้เพิ่มขึ้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2564)

การแข่งขันของแอปพลิเคชันอาหารที่มากขึ้นมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการปรับแผนธุรกิจเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดโดยการเพิ่มช่องทางการสั่งซื้ออาหาร ความหลากหลายของประเภทอาหาร การใช้บรรจุกฎที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพการให้บริการของ “ไรเดอร์” หรือพนักงานส่งอาหารซึ่งเป็นตัวกลางในการรับส่งอาหารระหว่างร้านค้ากับลูกค้า ทั้งนี้ คุณภาพการให้บริการมีความสำคัญต่อความสำเร็จและการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจอีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีส่งผลต่อความพึงพอใจและความจงรักภักดีต่อลูกค้า (Koller, 1997) การประเมินคุณภาพการให้บริการโดยแบบวัด SERVQUAL (Parasuraman, Zeithaml and Berry, 1990) เป็นเครื่องมือสำหรับการวัดการรับรู้คุณภาพในการบริการของผู้รับบริการ และได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) และความเที่ยงตรง (validity) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 มิติหลักประกอบด้วย 1) ลักษณะทางกายภาพที่สัมผัสได้ (tangibility) 2) ความเชื่อถือได้ (reliability) 3) ความสามารถในการตอบสนองลูกค้า (responsiveness) 4) ความไว้วางใจ (assurance) และ 5) ความเข้าใจลูกค้า (empathy)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์จะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการแก่ลูกค้าหรือผู้บริโภคเพื่อสร้างความพึงพอใจและการใช้บริการซ้ำในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหารของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารตามแนวคิดการประเมินคุณภาพการให้บริการของ Parasuraman, Zeithaml and Berry (1990) ซึ่งประกอบด้วย 1) ลักษณะทางกายภาพที่สัมผัสได้ 2) ความเชื่อถือได้ 3) ความสามารถในการตอบสนองลูกค้า 4) ความไว้วางใจ และ 5) ความเข้าใจลูกค้า

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนประชากรทั้งหมด 241,273 คน

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่การศึกษาวิจัยในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหาร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหาร แอปพลิเคชันอาหาร

การตรวจสอบความตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการศึกษา (Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 และการหาความเที่ยง (Reliability) โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.932

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนครบตามจำนวน 400 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

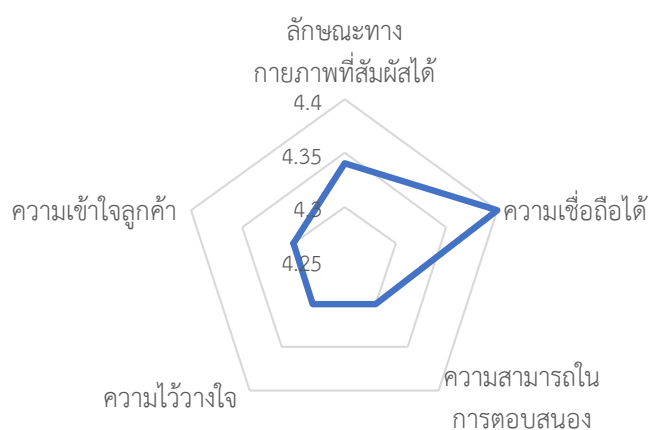
ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการคำนวณชุดค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว หรือการทดสอบค่า F-test (One-way Analysis of Variance หรือ One - way ANOVA) และเมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (LSD's Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 400 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.80 โดยมีอายุระหว่าง 15-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.50 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.00 เป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.50 โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.80 และมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 84.50 และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชัน

อาหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหาร 1-3 ครั้ง/วัน คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมา มากกว่า 3 ครั้ง/วัน คิดเป็นร้อยละ 31.00 โดยช่วงเวลาที่ใช้บริการแอปพลิเคชันอาหารส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 12.01-16.00 น. คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือช่วงเวลา 08.00-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 32.50 ราคาอาหารต่อครั้งระหว่าง 101-200 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมาอยู่ระหว่าง 60 -100 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.20 โดยส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน Grab Food คิดเป็นร้อยละ 74.80 รองลงมาคือ Food panda คิดเป็นร้อยละ 25.20 โดยอาหารที่สั่งส่วนใหญ่เป็นอาหารตามสั่ง คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมาคือ หาทานเล่น/ขนมขบเคี้ยว คิดเป็นร้อยละ 29.00

2. คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D. 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเชื่อถือได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.40 (S.D. 0.60) รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางกายภาพที่สัมผัสได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. 0.60) และ ด้านความสามารถในการตอบสนอง ด้านความไว้วางใจ และด้านความเข้าใจลูกค้า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 (S.D. 0.57, 0.65, 0.63) ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยมาตรฐานคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

3. ความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพ พบว่า มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหาร โดยภาพรวม

สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้บริโภค	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	1.218	4	.305	1.852	.118
	ภายในกลุ่ม	64.964	395	.164		

	รวม	66.182	399			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.335	3	.112	.671	.570
	ภายในกลุ่ม	65.847	396	.166		
	รวม	66.182	399			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.871	5	.374	2.292	.045*
	ภายในกลุ่ม	64.311	394	.163		
	รวม	66.182	399			
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	1.434	4	.358	2.187	.070
	ภายในกลุ่ม	64.748	395	.164		
	รวม	66.182	399			
สถานภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.311	2	.156	.938	.392
	ภายในกลุ่ม	65.871	397	.166		
	รวม	66.182	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 เมื่อพบว่าผู้บริโภควิชาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยการทดสอบ LSD จึงพบว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพอื่นๆ มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสูงกว่า นักเรียน/นักศึกษา งานอิสระ พนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัว นอกจากนี้ ผู้บริโภคที่มีอาชีพงานอิสระมีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสูงกว่าพนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการ/ วิสาหกิจ	งานอิสระ	พนักงาน บริษัท เอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	อื่นๆ
		4.30	4.33	4.50	4.27	4.29	4.59
นักเรียน/นักศึกษา	4.30	-	-.340	-.204*	.023	.009	-.292*
ข้าราชการ/วิสาหกิจ	4.33	-	-	-.170	.057	.044	-.258
งานอิสระ	4.50	-	-	-	.227*	.214*	-.088
พนักงานบริษัทเอกชน	4.27	-	-	-	-	-.013	-.315*
ธุรกิจส่วนตัว	4.29	-	-	-	-	-	-.302*
อื่นๆ	4.59	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหารของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่มีการใช้บริการแอปพลิเคชันอาหาร 1-3 ครั้ง/วัน โดยช่วงเวลาที่ใช้บริการอยู่ระหว่างเวลา 12.01-16.00 น. และใช้จ่ายราคาอาหารต่อครั้งระหว่าง 101-200 บาท และส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน Grab Food และเป็นอาหารประเภทตามสั่ง ทั้งนี้อาจเกิดจากส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาซึ่งมีรายได้ไม่สูงมากนักและมีการใช้บริการหลายครั้งในแต่ละวันเนื่องจากต้องการความสะดวก อีกทั้งในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์มีร้านอาหารจำนวนมาก และมีอาหารหลากหลายประเภท ดังนั้น การสั่งซื้ออาหารผ่านบริการแอปพลิเคชันอาหารจึงเป็นความสะดวกแก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ ปัจจุบัน การสั่งซื้ออาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันยังมีกิจกรรมทางการตลาดที่ดึงดูดความน่าสนใจแก่ผู้บริการต่างๆ เช่น บริการส่งฟรี การสะสมแต้ม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพล ทองจันทร์ และ คณะ (2564: 73) พบว่า นักศึกษาที่ใช้บริการแอปพลิเคชัน GET Food ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-21 ปี มีรายได้ระหว่าง 8,000-12,000 บาท ส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารผ่าน Grab Food โดยการสั่งซื้อส่วนใหญ่เป็นอาหารไทย อาหารสตรีทฟู้ด โดยมีความถี่ในการสั่งซื้อ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. สอดคล้องกับ ณิชยา ศรีสุชาติ (2563: 8) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-25 ปี และเป็นนักเรียนนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยพฤติกรรมการใช้บริการในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือส่วนใหญ่เป็นอาหารตะวันตก (The Pizza Company) รองลงมาเป็นอาหารไทย โดยการสั่งซื้อสินค้าต่อครั้งประมาณ 301-600 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร สุขทรัพย์ และคณะ (2565: 495-496) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Line man โดยเป็นอาหารประเภท Fast Food เป็นการสั่งอาหารเพื่อรับประทานเอง โดยมีการสั่งอาหาร 1-3 ครั้ง ในระยะเวลา 1 อาทิตย์ ทั้งนี้ ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านราคา และการส่งเสริมการขายตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันซึ่งพฤติกรรมการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันเป็นวิธีการที่ง่าย และสะดวกแก่ผู้บริโภค ซึ่งงานวิจัยของ ธัญญาทิพ พิชิตการค้า และอดิศักดิ์ วรพิวุฒิ (2565: 6-8) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางบวกต่อทัศนคติในการซื้ออาหารออนไลน์ และการรับรู้ข่าวสาร ความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารออนไลน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความรวดเร็วเข้าถึงง่าย และระบบการสั่งซื้อสินค้าได้ง่าย

2. คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริโภคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเชื่อถือได้ รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางกายภาพที่สัมผัสได้ ด้านความสามารถในการตอบสนอง ด้านความไว้วางใจ และด้านความเข้าใจลูกค้า ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์สามารถสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพของการให้บริการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความเชื่อถือได้ซึ่งอาจเกิดจากแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่เป็นที่รู้จักของผู้บริการ เช่น Grab Food, Food panda เป็นต้น อีกทั้ง ปัจจุบันการสั่งอาหารบนแอปพลิเคชันเป็นวิธีที่ผู้บริโภคมีความคุ้นชินในการใช้บริการ ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ณัฐพงษ์ สีนุญเรือง และ คณะ (2565: 265)

พบว่า คุณภาพการให้บริการของไรเดอร์เดลิเวอรี่ Grab Food มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ให้บริการ รองลงมาคือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ ส่วนคุณภาพการให้บริการของไรเดอร์เดลิเวอรี่ LINE MAN ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ รองลงมาคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุก นวนวิจิต และ อำภาศรี พ้อคำ (2565: 58) พบว่า คุณภาพการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้ความเชื่อมั่น รองลงมาคือ ด้านการตอบสนอง ด้านความเอาใจใส่ ด้านสิ่งที่สามารถจับต้องได้ และด้านความเชื่อถือได้ ตามลำดับ

3. ผู้บริโภคที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหาร แอปพลิเคชันอาหารไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้บริโภคที่อาชีพแตกต่างกันที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเกิดจากมุมมองของผู้บริโภคที่แตกต่างกันเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/วิสาหกิจ งานอิสระ พนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัว จึงอาจทำให้มีมุมมองต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหาร แอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ที่แตกต่างกัน ซึ่งคุณภาพการให้บริการเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการสามารถรับรู้ได้จากการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณชัย ชูระแพง และ ประสพชัย พสุนนท์ (2564: 96) พบว่า คุณภาพการให้บริการการจัดส่งอาหารสามารถจำแนกความพึงพอใจของผู้บริโภคได้ ประกอบด้วย การจับซื้อด้วยความปลอดภัย การพกฏจราจรในการส่งอาหาร อาหารมาถึงในสภาพเรียบร้อยสมบูรณ์ในภาชนะบรรจุ พนักงานงานให้ข้อมูลการนำส่งอาหารที่ชัดเจนก่อนนำส่งบริการส่งอาหารได้ก่อนหรืออยู่ในเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ในด้านบุคลากรในการจัดส่งอาหาร พบว่า การปฏิบัติที่ทำให้ลูกค้าพึงพอใจสำหรับบุคลากรในการขนส่งอาหารเมื่อบุคลากรมีความเอาใจใส่ในการบริการ พูดไพเราะ อ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พิชามญช์ เลิศวัฒน์พรชัย และ คณะ (2566: 141) พบว่า ปัจจัยการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด พนักงานรับส่งอาหาร และ ลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

คุณภาพการให้บริการเป็นตัวชี้วัดระดับการให้บริการที่ส่งมอบต่อผู้รับบริการว่าสอดคล้องกับความต้องการ ความต้องการได้ดีเพียงใด ซึ่งหากผู้ให้บริการสามารถให้บริการที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ หรือสร้างการบริการที่มีระดับสูงกว่าที่ผู้รับบริการได้คาดหวังจะส่งผลให้การบริการเกิดคุณภาพ และทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากบริการที่ได้รับ จากผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบและองค์ความรู้ที่สำคัญ คือ คุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารเป็นมิติสำคัญในการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ ดังนั้น บริษัทแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ควรพิจารณาการยกระดับคุณภาพการบริการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้าน การให้บริการของพนักงานส่งอาหารด้านความสามารถในการตอบสนอง ความไว้วางใจ และความเข้าใจลูกค้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำงานวิจัยไปใช้

1.1 บริษัทแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์ควรพิจารณาการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงาน และอาจกำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณารางวัลค่าตอบแทน หรืออื่นๆ เพื่อการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

1.2 ควรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พนักงานเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญในการปฏิบัติงาน และรู้สึกว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญขององค์กร

1.3 ควรทบทวนการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการให้บริการของพนักงานส่งอาหารโดยรวม ข้อมูลความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียทั้งจากลูกค้า ผู้ประกอบการร้านอาหาร และประชาชนทั่วไปเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนามาตรฐานการให้บริการของพนักงานส่งอาหาร

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการของแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการให้บริการของแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์

2.3 ควรมีการศึกษาทัศนคติของพนักงานส่งอาหารแอปพลิเคชันอาหารออนไลน์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานหรือมิติด้านความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณิชา ศรีสุชาติ. (2563). พฤติกรรมของผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าอาหารผ่านแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ. *Journal of Management*. 9(3): 1-15.
- ณัฐพงษ์ สืบญะเรือง สัจจิตา พรหมโชติ และพิมพ์ หิรัญกิตติ. (2565). คุณภาพการให้บริการไรเดอร์เดลิเวอรี่ระหว่าง Grab Food กับ Line Man ในสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 8(2): 256-270.
- ธนพร สุขทรัพย์ กชกร สุขทรัพย์ และยศกร สุขทรัพย์. (2565). พฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 5(2): 489-502.
- ธัญญาทิพ พิชิตการค้า และ อติศักดิ์ วรพิวุฒิ. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบพฤติกรรมการซื้ออาหารออนไลน์ในภาวะการณระบาดของโควิด 19. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 14(1): 1-14.
- พิกามญช์ เลิศวัฒนพรชัย, พงษ์สันต์ ดันหยง และ ผ่องใส สีนรุสกุล. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดนครปฐม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 6(1): 141-156.
- พัชร ภาณุนันท์. (2566). เหตุผลที่ Food Delivery อยากเป็น Super App เป็นมากกว่าแอปส่งอาหาร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://workpointtoday.com/fooddelivery-superapp/> สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2566.

- วิสุก นวนวิจิต และ อำภาศรี พอค้า. (2565). ผลกระทบของคุณภาพการให้บริการต่อขีดความสามารถในการแข่งขันการขายอาหารแบบส่งถึงที่ (Food Delivery) ในแขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 14(4): 52-66.
- วรรณชัย ฐะระแพง และ ประสพชัย พสุนนท์. (2564). การประเมินคุณภาพบริการจัดส่งอาหารตามแบบจำลองคานอในช่วงการเว้นระยะห่างทางสังคมในจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารสินธรปริทรรศน์*. 22(2): 89-102.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). Food Delivery ปี 2565 ขยายตัวต่อเนื่อง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Food-Delivery-z3289.aspx> สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2566.
- อรรถพล ทองจันทร์ ศศิพรรณ บิลมานิชย์ และสุเทพ เดชะชีพ. (2564). พฤติกรรมการใช้บริการ ความพึงพอใจและประโยชน์จากการสั่งอาหารผ่านทางแอปพลิเคชัน GET Food ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 25(3): 65-78.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: Analysis, planning, implementation, and control*. (9th ed.). Prentice-Hall.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. & Berry, L. L. (1990). *Delivering quality service: balancing customer perceptions and expectations*. New York: The free press.

การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ
กรณีศึกษา ร้านนาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น

The Development of E-commerce System for Distributing Mobile Phone
Accessories: A Case Study of Nano Tech Production

พงศ์กร จันทราช¹ สุนิตา วราเจริญวัฒน์² สิบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์³

Pongkorn Chantaraj, Sunita Waracharoenithiwat, Subpong Pongsawat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือของร้านนาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น 2) ประเมินคุณภาพของระบบจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นเว็บแอปพลิเคชันโดยนำวงจรการพัฒนาระบบมาเป็นกรอบการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้งานระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือประกอบด้วย 3 มอดูล คือ มอดูลจัดการข้อมูลสินค้า มอดูลการสั่งซื้อสินค้า และ มอดูลการออกรายงาน 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ระบบพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมเฉลี่ยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 โดยความพึงพอใจด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ได้ผลประเมินสูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมาเป็นความพึงพอใจด้านกระบวนการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ย 4.47 และความพึงพอใจด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ ค่าเฉลี่ย 4.43

คำสำคัญ (Keywords): พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์; ประเมินความพึงพอใจ; การพัฒนาระบบ

Abstract

The research objectives aimed 1) to study the development of the e-commerce system for distributing mobile phone accessories of Nano Tech Production, and 2) investigate the satisfaction on e-commerce system for the mobile phone accessories. The e-commerce system developed a web application as a life cycle framework. The sample for the satisfaction on the e-commerce system consisted of 50 users. The research tool used a questionnaire for

Received: 2024-02-12 Revised: 2024-04-24 Accepted: 2024-04-26

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำคณะนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Lecturer, Faculty of Innovation Technology and Creativity. E-mail: pongkorn@feu.edu

² นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น Faculty of Innovation Technology and Creativity. E-mail: sunita@feu.edu

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Lecturer, Faculty of Innovation Technology and Creativity. E-mail: subpong@feu.edu

the satisfaction assessment. Descriptive statistical methods were used in analyzing data: mean, standard deviation and Likert scale.

The results of this research were: 1) the e-commerce system consisted of three modules: product management, order management and reporting and 2) the overall satisfaction with the e-commerce system development was high with a mean 4.47. Satisfaction with the website's contents was the highest, with a mean 4.50. The satisfaction with the e-commerce process was high with mean 4.47, and with the website design and layout was also high with mean 4.43.

Keywords: e-commerce; satisfaction assessment; system development

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็วส่งผลต่อวิถีชีวิต รูปแบบ กิจกรรมของปัจเจกชนและองค์กร รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 6-12) ประกอบกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาทำกิจกรรมผ่านระบบออนไลน์กันมากขึ้นในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ก็เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่ใช้ระบบออนไลน์ในการติดต่อระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ โดยกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ทำให้ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ตลอดเวลาและมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) มีต้นทุนในการลงทุนน้อยแต่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ประกอบการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจ (ณัฐมาน สุพล และคณะ, 2562: 21-33) และสามารถช่วยส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณัฐทิ ปันทอง, 2563: 50-57)

โดยร้านนาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น เป็นร้านจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ มีสถานที่ตั้งอยู่ที่ตำบลสามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ประสบปัญหาในการจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งในสถานการณ์ปกติจำหน่ายอุปกรณ์เสริมสำหรับมือถือ เช่น ลำโพงบลูทูธ หูฟังบลูทูธ เมมโมรี่การ์ด และสายชาร์จ ผ่านหน้าร้านเพียงช่องทางเดียว โดยมีกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นญาติหรือกลุ่มคนในชุมชนเท่านั้น ทำให้ร้านมีขีดจำกัดในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าอื่น ๆ นอกจากนี้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีความรุนแรงขึ้นส่งผลให้ต้องปิดร้านเร็วกว่าปกติตามมาตรการของรัฐ ทำให้เวลาของการจำหน่ายสินค้าหน้าร้านทำได้เพียงช่วงเวลาสั้นๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาสินค้าค้างสต็อกเป็นจำนวนมาก ทำให้ยอดขายของร้านลดลง ดังนั้นทางร้านจึงมีความต้องการที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน การจำหน่ายสินค้า และการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมของลูกค้า จึงทำให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจที่เรียกว่า การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ซึ่งเป็นรูปแบบการค้าที่สามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กรแล้ว ยังนำมาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ ดังนั้นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการทำธุรกิจในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก (คณิดา ไกรสันติ, 2562: 39-

60; ชุศักดิ์ ยาทองไชย และวิไลรัตน์ ยาทองไชย, 2564: 7-19) นอกจากนี้ พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ มีบทบาทสำคัญต่อการทำธุรกิจในปัจจุบัน เนื่องจากการเชื่อมโยง ผู้ผลิต ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้กระจายสินค้าและกระบวนการทางธุรกิจต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารทางการค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการดำเนินธุรกิจ พร้อมกับพลิกโฉมรูปแบบของการทำธุรกิจรูปแบบเดิม ทั้งนี้การคำพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นช่องทางการค้าที่ช่วยสร้างโอกาสในการทำธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กและกลาง เนื่องจากพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำไปสู่การลดจำนวนแรงงาน และลดต้นทุนในการผลิตโดยรวม สามารถขยายฐานลูกค้าครอบคลุมทั่วโลก และมีความคล่องตัวสูงในการดำเนินการทางธุรกิจ (ชุติมา นิมมวณ, 2560: 57-64; อติสร โกษาจันทร์ และคณะ, 2566: 114-129)

จากปัญหาดังกล่าวและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล จึงได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนแปลงองค์กรธุรกิจ โดยการพัฒนาาระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ สามารถวางแผนจัดการข้อมูลภายในร้านได้อย่างเป็นระบบ เพิ่มช่องทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและเป็นที่รู้จักของลูกค้ามากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือของร้าน นาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น
2. เพื่อประเมินคุณภาพของระบบจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือผ่านระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาาระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์มีขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วย การวิเคราะห์และออกแบบระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์จากความต้องการของผู้ประกอบการตามวงจรการพัฒนาระบบ และวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์จากผู้ให้บริการร้านนาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ และด้านกระบวนการพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ใช้งานระบบพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือของร้าน นาโน เทคโนโลยี โปรดัคชั่น จำนวน 50 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่ตำบลสามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มทำการศึกษาดังตั้งแต่วันที่ ตุลาคม 2565 ถึงเดือน พฤษภาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านระบบ Google Form แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 ด้านกระบวนการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 6 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) 5 ขั้นตอนดังนี้

3.1 การวางแผนระบบ (System Planning) เป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือของร้านนาโน เทค โปรดักชั่น

3.2 การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การวิเคราะห์กระบวนการทำงานของระบบ และนำเสนอด้วยแผนภาพกระแสข้อมูล (Dataflow Diagrams)

3.3 การออกแบบระบบ (System Design) เป็นการออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในของระบบในส่วนของการรับข้อมูลและแสดงผลข้อมูล รวมถึงการออกแบบฐานข้อมูล (Database Design) โดยใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL)

3.4 การพัฒนา และทดสอบระบบ (System Development and Testing) ระบบพัฒนาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน ด้วยภาษาพีเอชพี (PHP) เอชทีเอ็มแอล (HTML) ซีเอสเอส (CSS) จาวาสคริปต์ (JavaScript) และทดสอบการทำงานของระบบว่าสามารถทำงานได้ตามที่ออกแบบไว้ จากนั้นทดสอบการใช้งานระบบโดยการติดตั้งจดทะเบียนชื่อโดเมน (Domain Name) และใช้บริการเว็บโฮสติ้ง (Web Hosting)

3.5 การนำระบบไปใช้ (System Implementation) เป็นส่วนการดำเนินการใช้งานระบบ เพื่อประเมินผลการใช้งานระบบ โดยมีการประเมินผลระบบจากความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือของร้านนาโน เทค โปรดักชั่น ก่อนนำมาสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert)

ผลการวิจัย (Research Results)

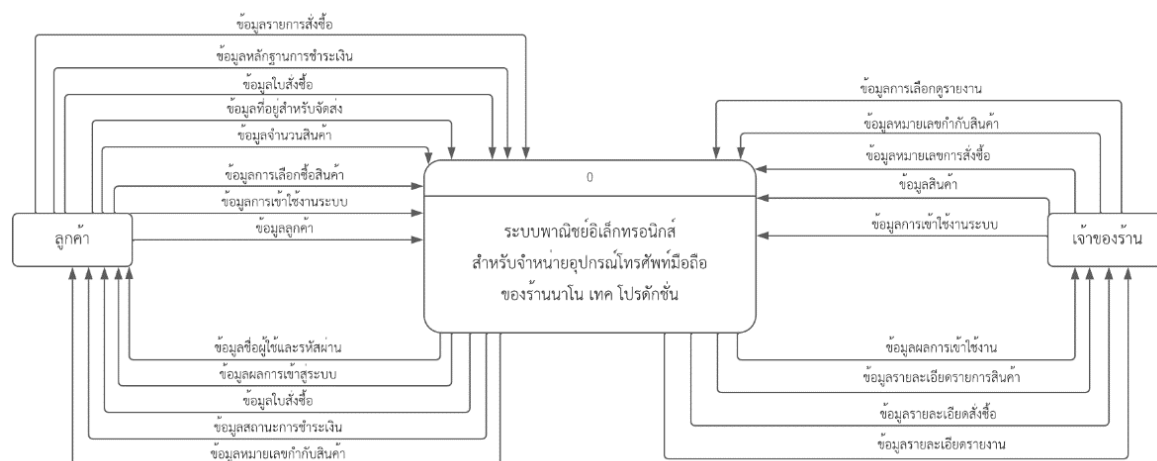
1. ผลการพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ

จากการศึกษากระบวนการทำงาน ความต้องการ และรูปแบบของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ มีผู้เกี่ยวข้องกับระบบ คือ สมาชิก ซึ่งเป็นลูกค้าที่สมัครมาเป็นสมาชิก เพื่อเข้าสู่ซื้อสินค้า และผู้ดูแลระบบ โดยจะนำเสนอการทำงานโดยรวมของระบบด้วยแผนผังบริบท (Context Diagram) ที่แสดงแผนภาพกระแสข้อมูลภาพรวมการทำงานในระบบ (ภาพที่ 1) และกระบวนการทำงานหลัก

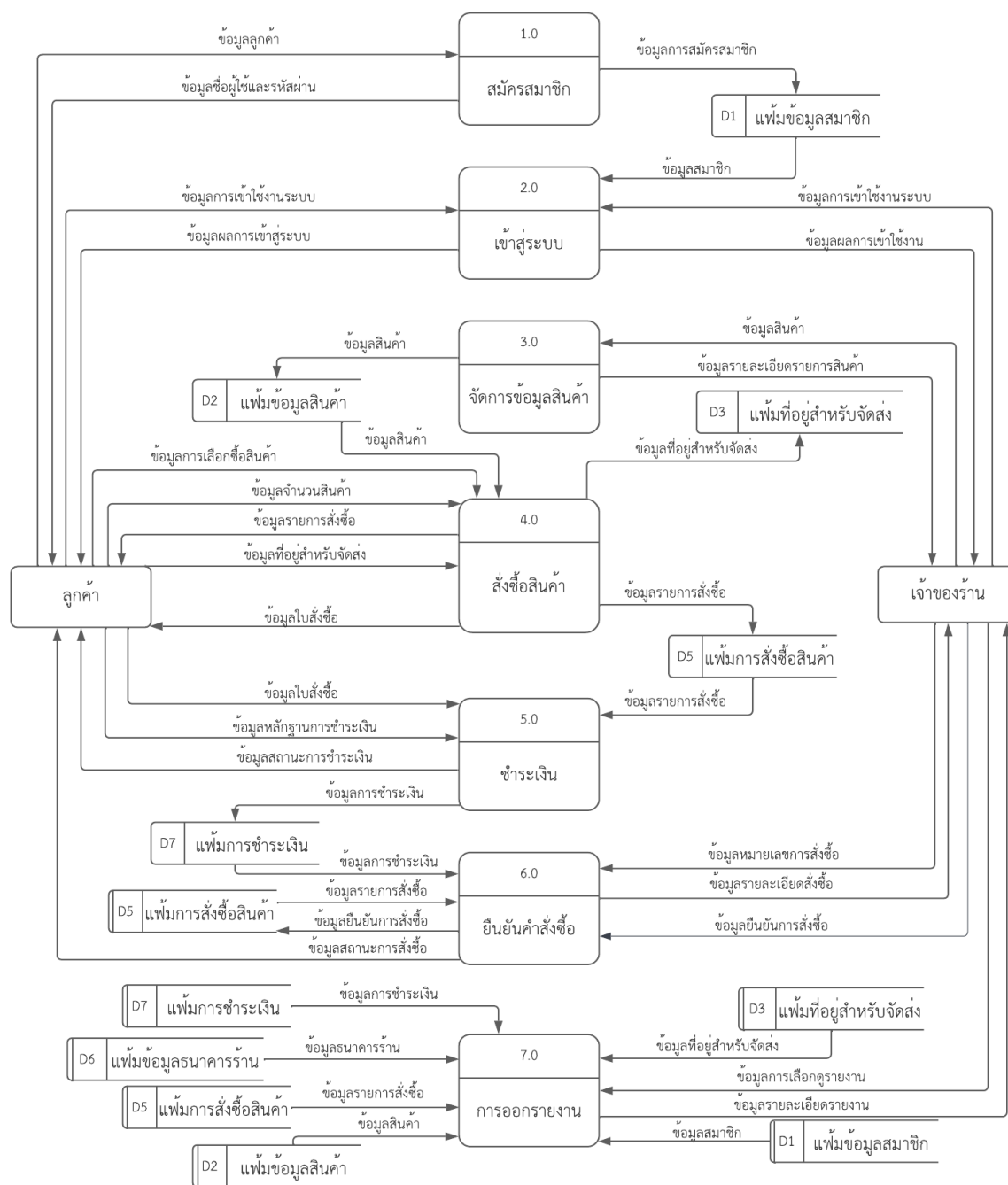
ของระบบ ด้วยแผนภาพการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagram) (ภาพที่ 2) ซึ่งระบบมีหลักการทำงานหลัก 7 กระบวนการ ดังนี้

- 1) สมัครสมาชิก เพื่อรับสิทธิ์การเข้าใช้งานระบบในการสั่งซื้อสินค้า
- 2) เข้าสู่ระบบ ข้อมูลสิทธิ์การเข้าใช้งานระบบของลูกค้า และผู้ดูแลระบบ
- 3) จัดการข้อมูลสินค้า ได้แก่ ประเภทสินค้า ข้อมูลสินค้าที่เกี่ยวกับลำโพง หูฟัง และสายชาร์จ
- 4) สั่งซื้อสินค้า ข้อมูลการสั่งซื้อสินค้าของสมาชิก
- 5) ชำระเงิน ข้อมูลในการชำระเงินค่าสินค้าของสมาชิก
- 6) ยืนยันคำสั่งซื้อ เพื่อยืนยันข้อมูลการสั่งซื้อสินค้า และข้อมูลการจัดส่งสินค้าให้กับสมาชิก
- 7) การออกรายงาน เมื่อมีข้อมูลการสั่งซื้อ การชำระเงินจากสมาชิก ผู้ดูแลระบบสามารถเรียกดู

รายงานสรุปได้ในรูปแบบสัปดาห์/เดือน

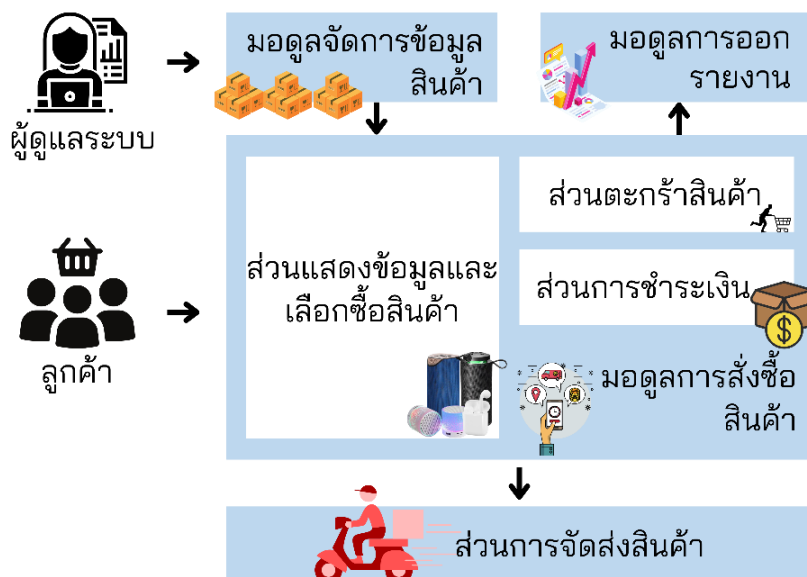
ภาพที่ 1 แผนผังบริบทของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ

ภาพที่ 2 แผนภาพการไหลของข้อมูลระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ

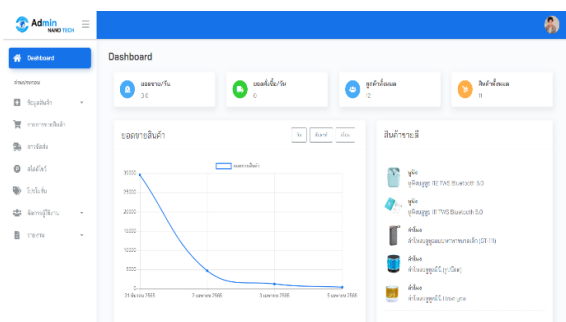
องค์ประกอบระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ ประกอบด้วย 3 โมดูล (ดังภาพที่ 3)

1. โมดูลจัดการข้อมูลสินค้า ทำหน้าที่ในการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าต่าง ๆ ภายในระบบ จะดำเนินการโดยผู้ดูแลระบบ
2. โมดูลการสั่งซื้อสินค้า จะประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนแสดงข้อมูลและเลือกซื้อสินค้า เป็นส่วนที่จะแสดงรายละเอียดคุณสมบัติของสินค้า ส่วนที่ 2 ส่วนตะกร้าสินค้า จัดการข้อมูลการสั่งซื้อสินค้าของสมาชิก ส่วนที่ 3 ส่วนการชำระเงิน ทำหน้าที่จัดการข้อมูลการชำระเงินจากรายการสั่งซื้อของสมาชิก และ ส่วนที่ 4 ส่วนการจัดส่งสินค้า เป็นขั้นตอนที่ต้องผ่านการตรวจสอบคำสั่งซื้อจากผู้ดูแลระบบ เมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วระบบจะแสดงหมายเลขพัสดุสินค้าที่จะจัดส่งในหน้าคำสั่งซื้อของฉันทให้กับสมาชิก
3. โมดูลการออกรายงาน ผู้ดูแลระบบสามารถเรียกดูรายงานสรุปยอดขาย และยอดคงเหลือสินค้าในระบบ โดยสามารถออกรายงานได้เป็นแบบรายสัปดาห์/เดือน รวมไปถึงสามารถออกรายงานเป็นไฟล์ Excel ได้

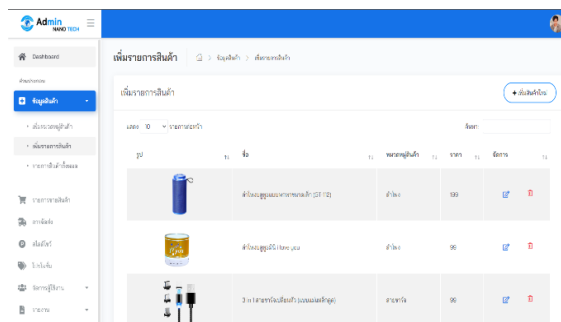

ภาพที่ 3 องค์ประกอบระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ

ผลการพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ แยกตามโมดูล คือ โมดูลจัดการข้อมูลสินค้า มีหน้าที่แสดงรายการสินค้าสำหรับผู้ดูแลระบบเพื่อจัดการข้อมูล (ภาพที่ 4 (ก) – (ข)) โมดูลการสั่งซื้อสินค้า มีหน้าที่แสดงข้อมูลสินค้าสำหรับลูกค้าเลือกซื้อสินค้า (ภาพที่ 5 (ค) – (ง)) และโมดูลการออกรายงาน มีหน้าที่แสดงรายงานข้อมูลสรุปยอดขายและยอดคงเหลือสินค้า (ภาพที่ 6 (จ) – (ฉ))

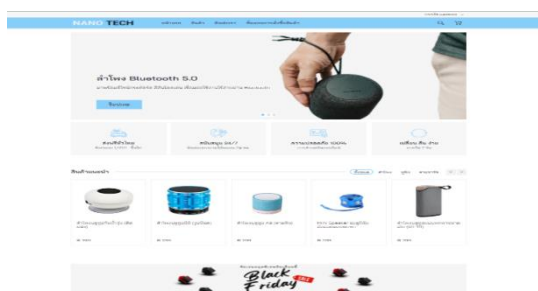

(ก)

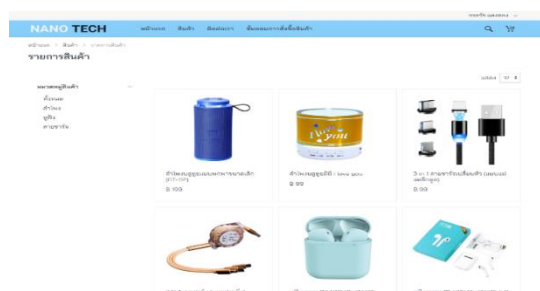

(ข)

ภาพที่ 4 หน้าสำหรับจัดการข้อมูลสินค้า

(ค)

(ง)

ภาพที่ 5 หน้าสำหรับแสดงข้อมูลการเลือกซื้อสินค้า

The 'สรุปยอดขาย' (Sales Summary) page shows a table of sales data. The table has columns for 'วันที่' (Date), 'ยอดขาย' (Sales), 'สินค้า' (Product), 'ราคา' (Price), 'สต็อก' (Stock), and 'สถานะ' (Status). The data is filtered for the date '7 days from now'.

วันที่	ยอดขาย	สินค้า	ราคา	สต็อก	สถานะ
7 days from now	10,000	หูฟัง Bluetooth 5.0	1,000	100	OK
7 days from now	10,000	ที่ชาร์จไร้สาย	1,000	100	OK
7 days from now	10,000	สายชาร์จ USB-C	1,000	100	OK
7 days from now	10,000	สายชาร์จ Lightning	1,000	100	OK
7 days from now	10,000	สายชาร์จ Micro-USB	1,000	100	OK

(จ)

The 'สรุปยอดสินค้า' (Product Summary) page shows a table of product data. The table has columns for 'วันที่' (Date), 'สินค้า' (Product), 'ราคา' (Price), 'สต็อก' (Stock), and 'สถานะ' (Status). The data is filtered for the date '7 days from now'.

วันที่	สินค้า	ราคา	สต็อก	สถานะ
7 days from now	หูฟัง Bluetooth 5.0	1,000	100	OK
7 days from now	ที่ชาร์จไร้สาย	1,000	100	OK
7 days from now	สายชาร์จ USB-C	1,000	100	OK
7 days from now	สายชาร์จ Lightning	1,000	100	OK
7 days from now	สายชาร์จ Micro-USB	1,000	100	OK

(ฉ)

ภาพที่ 6 หน้าสำหรับออกรายงานสรุปยอดขายและคงเหลือสินค้า

1. ผลการประเมินคุณภาพของระบบจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบ

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์			
1. การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ต่อการอ่านและการใช้งาน	4.42	3.94	มาก
2. หน้าโฮมเพจมีความสวยงาม มีความทันสมัย น่าสนใจ	4.42	3.94	มาก
3. สีสันทในการออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม	4.36	3.91	มาก
4. ขนาดตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษร มีความสวยงาม อ่านง่าย	4.40	3.93	มาก
5. ความถูกต้องในการเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์	4.56	4.08	มากที่สุด
รวม	4.43	3.96	มาก
ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์			
1. การจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน มีความต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจ	4.50	4.03	มากที่สุด
2. มีการจัดหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการค้นหาและทำความเข้าใจ	4.58	4.09	มากที่สุด
3. ข้อความในเว็บไซต์ถูกต้องตามหลักภาษา และไวยากรณ์	4.50	4.01	มากที่สุด
4. เนื้อหากับภาพมีความสอดคล้องกัน	4.54	4.07	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ภาพ ในเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ	4.40	3.94	มาก
รวม	4.50	4.03	มากที่สุด
ด้านกระบวนการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์			
1. ขั้นตอนการสั่งซื้อสินค้ามีขั้นตอนที่เข้าใจง่าย และชัดเจน	4.44	3.97	มาก
2. การแนะนำวิธีสั่งซื้อสินค้าเข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์	4.38	3.92	มาก
3. รายละเอียดในการสั่งซื้อสินค้ามีความครบถ้วน	4.48	4.01	มาก
4. ความถูกต้อง ครบถ้วนในการกำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์	4.50	4.04	มากที่สุด
5. ความถูกต้องของรายการสั่งซื้อ	4.54	4.07	มากที่สุด
6. ระบบสามารถอำนวยความสะดวกในการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์	4.46	3.99	มาก
รวม	4.47	4.00	มาก
รวมทุกด้าน	4.47	4.00	มาก

จากผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน พบว่า ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ มีผลประเมินอยู่ในระบบมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความถูกต้องในการเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์ ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนข้อที่มีความพึง

พอใจในระดับน้อยที่สุด คือ สิ้นในการออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$) เนื่องด้วยผู้ใช้ได้ทดลองใช้งานระบบด้วยโทรศัพท์มือถือ จึงให้ความเห็นต่อการออกแบบในส่วนประกอบของหน้าโทรศัพท์มือถือของระบบในเกณฑ์ต่ำ ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ พบว่า โดยรวมมีผลประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้มีความเห็นมากที่สุด คือ การจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน มีความต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจ ($\bar{X} = 4.50$), มีการจัดหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการ ค้นหาและทำความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.58$), ข้อความในเว็บไซต์ถูกต้องตามหลักภาษา และไวยากรณ์ ($\bar{X} = 4.50$) และเนื้อหาเกี่ยวกับภาพมีความสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.54$) นอกนั้นมีความเห็นในระดับมาก ด้านกระบวนการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้มีความเห็นมากที่สุด คือ ความถูกต้อง ครบถ้วนในการกำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.50$) และความถูกต้องของรายการสั่งซื้อ ($\bar{X} = 4.54$) ซึ่งโดยภาพรวมของความพึงพอใจในการใช้งานระบบ ผู้ใช้มีระดับความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนของผู้ดูแลระบบ หรือระบบหลังร้าน ทำหน้าที่ในการจัดการข้อมูลสินค้าโดยการเพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลสินค้า อนุมัติการสั่งซื้อสินค้าให้กับลูกค้า และสามารถเรียกดูยอดขายสินค้าได้ และ 2) ส่วนของลูกค้า หรือระบบหน้าร้าน เป็นระบบในส่วนติดต่อกับลูกค้า สามารถเข้ามาสั่งซื้อสินค้าได้ก็ต่อเมื่อสมัครเป็นสมาชิกของทางร้านจึงจะสามารถทำการสั่งซื้อสินค้า แก้ไขข้อมูลที่อยู่ในการจัดส่ง หรืออัปโหลดสลิปการชำระเงินเข้าสู่ระบบ และรอผู้ดูแลระบบอนุมัติการทำรายการสั่งซื้อสินค้า ซึ่งลูกค้าสามารถเข้าไปตรวจสอบสถานะของการสั่งซื้อสินค้าได้ที่บัญชีส่วนตัวของตนและรอรับเลขพัสดุผ่านทางอีเมลที่ได้ทำการสมัครสมาชิกกับทางระบบไว้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ คณิดา ไกรสันติ (2562: 39-60) ที่ศึกษาพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจัดการผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนสขชาติ ตำบลปริก อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ระบบหลังร้าน (Back-end) เป็นส่วนของผู้ดูแลระบบที่จัดการข้อมูลรายละเอียดของสินค้า การสมัครสมาชิก สถานะการสั่งซื้อสินค้า และสรุปการซื้อขายสินค้า และระบบหน้าร้าน (Front-end) เป็นส่วนของลูกค้าที่ระบบแสดงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในร้าน โดยลูกค้าสามารถดูรายละเอียดของสินค้า สั่งซื้อ ตรวจสอบ สถานะการสั่งซื้อ และสามารถแจ้งการชำระเงินผ่านระบบกลับไปยังร้านค้าได้ และการศึกษาของ อดิศร โกษาจันทร์ และคณะ (2566: 114-129) ที่ได้พัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายต้นไม้ประดับ โดยระบบประกอบด้วย ส่วนติดต่อผู้ใช้และส่วนจัดการของผู้ดูแลระบบ

ผลจากการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ พบว่าระบบสามารถแสดงยอดขายได้โดยแสดงยอดขายตามช่วงเวลาของผู้ประกอบการต้องการได้แก่ ยอดขายรายสัปดาห์ และยอดขายรายเดือน สามารถจำแนกยอดขายตามชนิดสินค้าได้ ผู้ประกอบการสามารถทราบได้ถึงสินค้าที่มีความต้องการ หรือสินค้าที่มียอดขายต่ำ ทำให้ผู้ประกอบการใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการซื้อสินค้าเข้ามาสต็อกในร้าน กล่าวคือ เลือกสต็อกรายการสินค้าที่มียอดขายที่สูง ส่วนสินค้าที่มียอดขายต่ำสามารถพิจารณาสต็อกสินค้าจำนวนน้อยหรือยกเลิกการจำหน่ายสินค้าชนิดนั้น เพื่อลดปริมาณสินค้าค้างสต็อก เป็นการใช้ระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริณดา ชมชื่น และคณะ (2562: 71-83) ที่พบว่าระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยในด้านการบริหารจัดการสถานประกอบการให้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมถึงระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างกว้างขวาง

ดั่งการศึกษาของ สุเมธ พิสิทธ์ และคณะ (2563: 217-228) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทำให้ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษา นภารัตน์ ชูไพร และคณะ (2565: 39-49) ที่ได้พัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟ วิสาหกิจชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ จังหวัดชุมพร ทำให้ได้ช่องทางการขายที่สามารถเข้าถึงได้ 24 ชั่วโมง มีข้อมูลทันสมัย ประหยัดค่าใช้จ่ายและ เวลาในการประชุมสัมพันธ์ เพิ่มประสิทธิภาพการจำหน่ายทดแทนหน้าร้าน และเพิ่มโอกาสทางธุรกิจได้ดี

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ พบว่าการใช้ทำงานของระบบเมื่อทำการศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ และด้านกระบวนการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ในระดับสูงที่สุด สอดคล้องกับ ชุศักดิ์ ยาทองไชย และ วิไลรัตน์ ยาทองไชย (2564: 7-19) ที่ศึกษาการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ้าทอพื้นบ้านสินค้าระดับพรีเมียมกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้เห็นว่าระบบสามารถดูแลรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และมีการจัดหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการค้นหาสินค้าเป็นอย่างดีด้านความพึงพอใจของลูกค้า พบว่า ผู้มีความพึงพอใจต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากผู้ใช้ได้ข้อมูลของสินค้าได้อย่างละเอียดสมบูรณ์ โดยแสดงรูปภาพ ข้อความรายละเอียดสินค้า เช่นเดียวกับการศึกษา ชรินทร์ญา หวังวัชรกุล และคณะ (2566: 1-15) การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อยกระดับธุรกิจและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย สำหรับธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเลย กรณีศึกษา ห้าง ส.ทวีภัณฑ์สโตร์ จังหวัดเลย ทำให้ผู้ใช้เกิดความสนใจในสินค้าและมีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ยังเป็นการลดต้นทุนและบริหารสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ดั่งการศึกษาของ นฤศร มังกรศิลา และนุจรี บุรีรัตน์ (2561: 63-79) ที่ศึกษาการบริหารลูกค้าสัมพันธ์เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่ดีจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมออนไลน์ในธุรกิจอาหาร ที่พบว่าระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถสร้างความสัมพันธ์และส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการให้กับลูกค้าได้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการพลิกโฉมร้านค้าให้รองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาให้ความสำคัญกับการใช้บริการผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ดั่งการศึกษาของ นภารัตน์ ชูไพร และคณะ (2565: 39-49) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟ วิสาหกิจชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ จังหวัดชุมพร ที่พบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไปโดยเน้นการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจำหน่ายให้กับสถานประกอบการได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ ได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้สถานประกอบการเริ่มต้นธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว และต้นทุนต่ำ เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ร้านค้า สินค้า และสร้างการมีส่วนร่วมกับลูกค้า

2. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเข้ามาช่วยในกระบวนการดำเนินงานในสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานประกอบการ หรือการขับเคลื่อนสถานประกอบการด้วยข้อมูล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Knowledge)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ สามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นได้ โดยเฉพาะสถานประกอบการขนาดย่อม และขนาดเล็ก เพื่อให้มีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม โดยปรับปรุงและประยุกต์ให้สอดคล้องกับสินค้าและบริการของแต่ละสถานประกอบการได้

1.2 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการด้านลูกค้าสัมพันธ์ได้ ซึ่งเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภค รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นต่อการซื้อขายผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนา Web Application ควรนำ PHP Framework เข้ามาช่วยในการพัฒนาเพื่อการพัฒนา Web Application นั้นรวดเร็วและปลอดภัยขึ้น รวมทั้งยังช่วยลดภาระงานของการพัฒนาโค้ดให้ง่ายขึ้น

2.2 การพัฒนา Web Application ควรแยกส่วนของการพัฒนาออกเป็นส่วนของ Front-End และ Back-End เพื่อให้ง่ายต่อการพัฒนาต่อยอดเพิ่มเติม

2.3 พัฒนาระบบรายงานหรือระบบการแสดงผลภาพข้อมูล (Data Visualization) ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้ประกอบการ และพัฒนาระบบหลังร้านให้สามารถพยากรณ์หรือคาดการณ์ยอดขายล่วงหน้าได้เป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเตรียมพร้อมรับมือหรือกำหนดนโยบายได้ทันทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณิดา ไกรสันติ. (2562). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจัดการผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสุชาวดี ตำบลปริก อำเภอสระดง จังหวัดสงขลา. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 18(1): 39-60.
- ชรินทร์ญา หวังวัชรกุล, พิมพ์พิชชา ประภาวิรัตน์ และ ดานุกา นามวงศ์ชา. (2566). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อยกระดับธุรกิจและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย สำหรับธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเลย กรณีศึกษา ห้าง ส.ทวีภัณฑ์สตรี จังหวัดเลย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 11(3): 1-15.
- ชุติมา นิ่มนวล. (2560). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 19(2): 57-64.
- ชูศักดิ์ ยาทองไชย และ วิไลรัตน์ ยาทองไชย. (2564). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ้าทอพื้นบ้านสินค้าระดับพรีเมียมกลุ่มชาติพันธุ์เขมร. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 8(1): 7-19.

- ณัฐมาน สุพล, รัตน์กมล ปวรวรรณ และ รุจพร พุ่มงกล. (2562). การเลือกตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*. 29(2): 21-33.
- ณัฐที ปั่นทอง. (2563). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มะม่วงอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิชาการเกษตร*. 38(1): 50-57.
- นภารัตน์ ชูไพร, เอกรินทร์ วิจิตรพันธ์, พิมพ์ชนก แก้วอุดม และ ชุติมา ยอดเกื้อ. (2565). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟ วิสาหกิจชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ จังหวัดชุมพร. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 24(3): 39-49.
- นฤศร มังกรศิลา และ นุจรี บุรีรัตน์. (2561). การบริหารลูกค้าสัมพันธ์เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่ดีจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมออนไลน์ในธุรกิจอาหาร. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 24(46): 63-79.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สิรินณา ชมชื่น, อุษา สิทธิสงวน และ รัตนา สี่รุ่งนาวารัตน์. (2562). การพัฒนาระบบจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 7(1): 71-83.
- สุเมธ พิสิก, จิตาพัชญ์ ไชยสิทธิ์ และ ลฎาภา แผนสุวรรณ. (2563). การพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*. 8(2): 217-228.
- อดิศร โกษาจันทร์ เกษสุภักดิ์ เนตรสุวรรณ อธิชัย อินลุ่มเทพ และ จิตรภา คนฉลาด. (2566). การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับจำหน่ายต้นไม้ประดับ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 13(3): 114-129.

การสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

The Exploration of the Studies: Tourism in the World Heritage Area of Phra Nakhon Si Ayutthaya

กัลยา สว่างคง¹
Kanlaya Swangkong

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในหลากหลายพื้นที่ แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกยังมีการศึกษากันค่อนข้างน้อย ทำให้ขาดองค์ความรู้ที่จะใช้พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ดังนั้นบทความวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และ 2) เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสารโดยรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยามีจำนวน 33 เรื่อง โดยสามารถวิเคราะห์และจัดกลุ่มงานวิจัยทั้งหมดออกได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก 2) สภาพพื้นที่และศักยภาพของพื้นที่มรดกโลกในการรองรับนักท่องเที่ยว 3) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก และ 5) ทักษะและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ทั้งนี้หน่วยงาน ชุมชนและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่มรดกโลกอื่นต่อไปได้

คำสำคัญ (Keywords) : การท่องเที่ยว; มรดกโลก; พระนครศรีอยุธยา

Abstract

Currently, there is research studying tourism in many areas. However, there are still few studies related to tourism in the World Heritage areas. This causes a lack of knowledge for developing tourism in World Heritage areas. Therefore, this research aims to 1) explore tourism studies in the World Heritage Area of Phra Nakhon Si Ayutthaya, and 2) organize their research data. This is documentary research by collecting data from academic databases for analyzing content. Descriptive statistics is used to present the data.

According to the findings, there are 33 research studies about the tourism in the World Heritage Area of Phra Nakhon Si Ayutthaya. All research can be analyzed and grouped

Received: 2024-04-18 Revised: 2024-04-27 Accepted: 2024-04-29

¹ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย สายงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Director of Research Center (Team B), Research and Development Affairs, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: kanlaya.swa@dpu.ac.th

into 5 main areas: 1) tourism development and management in the World Heritage Area, 2) area conditions and the potential of the World Heritage area in accommodating tourists, 3) policies and strategic plans related to tourism in the World Heritage area, 4) development of tourist attractions in the World Heritage area, and 5) attitudes and participation of citizens towards tourist attractions in the World Heritage area. Relevant agencies, communities and entrepreneurs can apply this knowledge as a guideline for tourism development in the World Heritage Area of Phra Nakhon Si Ayutthaya and other World Heritage Areas.

Keywords: Tourism; World Heritage; Phra Nakhon Si Ayutthaya

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาเยี่ยมชม ที่ผ่านมามีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้แหล่งมรดกโลกทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและต้องการเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ ทั้งนี้หากประเทศหรือพื้นที่ใดมีแหล่งมรดกโลกก็ย่อมจะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้าไปเยี่ยมชมมากขึ้นด้วย เช่น เมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนามซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมากภายหลังจากขึ้นทะเบียนมรดกโลกในปี พ.ศ. 2552 จากจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 200,000 คน ในปี พ.ศ. 2540 เป็นนักท่องเที่ยวมากกว่า 1 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2550 (บุญยวีร์ ศรีรัตน์, 2559: 149-158)

ประเทศไทยมีแหล่งมรดกโลกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก: UNESCO) จำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง โดยแบ่งเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติจำนวน 3 แห่ง คือ 1) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง 2) ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ และ 3) กลุ่มป่าแก่งกระจาน และแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมจำนวน 4 แห่ง คือ 1) นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร 2) เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร 3) แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และ 4) เมืองโบราณศรีเทพ โดยแหล่งมรดกโลกทั้งหมดนี้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศที่มีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก โดยนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร จัดเป็นหนึ่งในแหล่งมรดกโลกที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมต่อปีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครสามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ครบถ้วน (ชาติริ มหันตรัตน์ และสิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2563: 1-14)

นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 โดยเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นด้วยลักษณะและการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,810 ไร่ ประกอบไปด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุจำนวนมาก ทั้ง วัด พระราชวัง โบสถ์ วิหาร นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้บรรจุนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้เป็น 1 ใน 5 อุทยานประวัติศาสตร์

ที่นำสำรวจของประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) ทั้งนี้พบว่าสถิติผู้เข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนถึง 144,874 คน (กรมศิลปากร, 2565: 5) นอกจากนี้นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาก็เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกบรรจุอยู่ในรายการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวทั้งประเภทนำคนไทยเที่ยวในประเทศ (Domestic tour) และประเภทนำคนต่างชาติเที่ยวในประเทศไทย (Inbound tour) อีกด้วย

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่านครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่มรดกโลกที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างมาก ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นไปตามกระแสการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกยังมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกนั้นมีความสำคัญอย่างมากทั้งในแง่ของการสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรในพื้นที่ การสร้างรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจของทั้งคนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อทั้งชุมชนในพื้นที่และต่อประเทศ เมื่อผนวกกับความสำคัญของพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาตามที่ได้กล่าวมา งานวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการสำรวจงานวิจัยที่เคยศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลจำนวนงานวิจัยและประเด็นที่ได้เคยศึกษามาแล้ว อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกและนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและพัฒนาพื้นที่มรดกโลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาในรอบ 10 ปี โดยเน้นการศึกษาในประเด็นของ รูปแบบการทำวิจัย ผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะ โดยสำรวจบทความวิจัยฉบับเต็มเท่านั้น

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารโดยการสำรวจบทความวิจัยฉบับเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TIC: Thailand Citation Index) และ Google Scholar

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารโดยการสำรวจบทความวิจัยฉบับเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เผยแพร่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556-2566) โดยผู้วิจัยเริ่มสืบค้นและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจข้อมูล (Survey Form) ขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (สร้อยญา จันทรัฐสกุล, 2560: 160-175; ปิยะวิทย์ ทิพรส และอศวิน แสงพิกุล, 2565: 75-87) และได้ปรับปรุงเนื้อหาของแบบสำรวจเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสำรวจนี้กับงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง พบว่าแบบสำรวจนี้สามารถเก็บข้อมูลที่จำเป็นในการวิจัยได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญจากบทความวิจัย เช่น ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์การวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยสืบค้นข้อมูลจากบทความฉบับเต็มที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TIC: Thailand Citation Index) และ Google Scholar สำหรับคำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นประกอบไปด้วยคำว่า การท่องเที่ยว มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยสืบค้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์และสรุปประเด็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อรวบรวมและจัดกลุ่มองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และพื้นที่มรดกโลกอื่นต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อนำข้อเสนอข้อมูลในรูปของความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ในรอบ 10 ปี ผู้วิจัยได้รวบรวมและจำแนกรายละเอียดออกมาเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปีที่ตีพิมพ์

ปีที่ตีพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
2556	1	3.03
2557	1	3.03
2558	2	6.06
2559	1	3.03
2560	0	0.00
2561	4	12.12
2562	12	36.36
2563	3	9.09
2564	2	6.06
2565	4	12.12
2566	3	9.09
รวม	33	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนทั้งสิ้น 33 เรื่อง โดยปีที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความมากที่สุดคือปี 2562 จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือปี 2561 และ 2565 มีจำนวนเท่ากันคือปีละ 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.12

ตารางที่ 2 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามประเภทของบทความ

ประเภทของบทความ	จำนวน	ร้อยละ
บทความวิจัย	22	66.67
บทความวิชาการ	11	33.33
รวม	33	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็นบทความวิจัย จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบทความวิชาการ จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 3 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัยเชิงคุณภาพ	10	45.45
งานวิจัยเชิงปริมาณ	7	31.82
งานวิจัยเชิงผสมผสาน	5	22.73
รวม	22	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็น งานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมางานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.82 และงานวิจัยเชิงผสมผสาน จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.73

ตารางที่ 4 จำนวนชื่อแหล่งมรดกโลก จำแนกประเภทตามพื้นที่ในการศึกษา

แหล่งมรดกโลก	พื้นที่ในการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	31	94.29
นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร	พระนครศรีอยุธยา สุโขทัย กำแพงเพชร	1	2.86
นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร	สุโขทัย พระนครศรีอยุธยา	1	2.86
รวม		33	100.00

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนชื่อแหล่งมรดกโลกที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมรดกโลก จำแนกประเภทตามพื้นที่ในการทำวิจัย พบว่าพระนครศรีอยุธยา จำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.29 รองลงมาพระนครศรีอยุธยา สุโขทัย กำแพงเพชร และ สุโขทัย พระนครศรีอยุธยา อย่างละ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.86

ตารางที่ 5 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามประเด็นที่ศึกษา

หัวข้อ/ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)	แหล่งที่มา
1. การจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ 1.1 การจัดการแหล่งท่องเที่ยว 1.2 การจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การจัดอีเวนต์ 1.3 การจัดการที่พักแรม 1.4 รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	12 (36.36)	กันต์พงษ์ เครือศิริกุล (2556: 91-106); อมรา วีระวัฒน์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2561: 3084-3097); ธาตรี มหันตรัตน์ และจันทร์แรม เรือนแป้น (2562: 31-38); วีรพล น้อยคล้าย (2562: 73-85); นาทยา เกตุสมบุรณ์ และญาณิศา เพื่อนเพาะ (2565: 288-300); ตรีธวัฒน์ มีสมศักดิ์ (2566: 245-266)
2. สภาพพื้นที่และศักยภาพของพื้นที่มรดกโลกในการรองรับนักท่องเที่ยว ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ 2.1 ข้อมูลสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว 2.2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	5 (15.15)	Pim-On Kaewdang (2014: 47-59); วิภาดา เกาธรรมพิทักษ์ และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2562: 35-45); ญาณิศา เพื่อนเพาะ และกำธร แจ่มจรัส (2565: 175-186)
3. นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ 3.1 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 3.2 นโยบายการคุ้มครองมรดกโลก 3.3 การอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก	8 (24.24)	ธนภูมิ ปองเสียม และวารีชาติ มัธยมบุรุษ (2558: 95-111); ธาตรี มหันตรัตน์ และคณะ (2559: 77-88); ตราคุศล นรนิติผดุงการ และคณะ (2566: 408-425)
4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ 4.1 การพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาการรुकล้ำโบราณสถาน 4.2 การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 4.3 การพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	2 (6.06)	ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และคณะ (2562: 76-99); คำเกิง อัสวสุนทรางกูร (2562: 1126-1139); ธาตรี มหันตรัตน์และสิริพัฒน์ ลาภจิตร (2563: 1-14)
5. ทักษะและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ 5.1 ทักษะและพฤติกรรมของเยาวชนต่อแหล่งมรดกโลก 5.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก 5.3 ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก	6 (18.18)	ชลลดา มงคลวนิช และรัตนภรณ์ ขาติวงศ์ (2558: 3-17); ชีววรรณ เจริญสุข และวิชิต อุ๋อัน (2562: 147-166); กมลวรรณ วรรณธำ (2562: 34-42); อัฐพงษ์ บุญสร้าง และพงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์ (2566: 104-118)
รวม	33 (100.00)	

จากตารางที่ 5 พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ศึกษาในประเด็น การพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก สูงที่สุด จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือประเด็น นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.24 และทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.18

อนึ่ง งานวิจัยนี้ไม่มีหัวข้อการอภิปรายผล เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงเอกสารที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยเป็นลักษณะของข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง จากการสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร ดังแสดงในตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 5

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยนี้ พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นประเด็นที่นักวิจัยยังให้ความสนใจศึกษากันไม่มากนักและยังขาดการบูรณาการจากหลากหลายสาขาวิชา โดยสามารถวิเคราะห์และจัดกลุ่มงานวิจัยทั้งหมดออกได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก 2) สภาพพื้นที่และศักยภาพของพื้นที่มรดกโลกในการรองรับนักท่องเที่ยว 3) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก และ 5) ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก ซึ่งองค์ความรู้ทั้งหมดนี้ทำให้ทราบว่าทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นไปในทิศทางใด ทั้งนี้พื้นที่มรดกโลกแห่งอื่นในประเทศไทยสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองต่อไปได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 งานวิจัยนี้พบว่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา นักวิจัยให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาจำนวน 33 เรื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเผยแพร่เพียงปีละ 1-2 เรื่องเท่านั้น แสดงให้เห็นว่านักวิจัยที่ให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวมีค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตามในปี 2561 เป็นต้นมาเริ่มมีงานวิจัยในประเด็นนี้มากขึ้น โดยปี 2562 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเผยแพร่มากถึง 12 เรื่อง โดยประเด็นที่มีการศึกษามากที่สุดคือประเด็น การจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก สะท้อนให้เห็นว่าวงการวิชาการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกมากขึ้น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เป็นจุดหมายการเดินทางที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ การท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกนั้นมีความสำคัญทั้งในแง่มุมของการสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรในพื้นที่ การสร้างรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจของทั้งคนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อทั้งพื้นที่และต่อประเทศในที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และผู้ประกอบการ ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกควรให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคปัจจุบันและรักษารากเหง้าของความเป็นพื้นที่มรดกโลกที่แท้จริงเอาไว้ได้

1.2 งานวิจัยนี้พบว่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา นักวิจัยให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาในประเด็นการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกมากที่สุด แต่การศึกษาในประเด็นดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยงานส่วนใหญ่จะเลือกศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการที่พักแรม ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว แต่ไม่พบงานที่ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจการคมนาคมขนส่ง ธุรกิจอาหาร นอกจากนี้ยังไม่พบการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อพื้นที่มรดกโลก ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้เกิดการศึกษาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งประเด็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นให้ครอบคลุมครบถ้วน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนาต่าง ๆ

1.3 งานวิจัยนี้ได้รวบรวมองค์ความรู้จากวิจัยที่ผ่านมาในรอบ 10 ปีไว้ โดยได้จัดกลุ่มเนื้อหาของงานวิจัยออกเป็น 5 ประเด็นหลักดังแสดงในตารางที่ 6 ซึ่งผลของการจัดกลุ่มเนื้อหาของงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยให้ทุนทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ ที่สามารถนำผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาไปกำหนดเป็นแนวทางในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาได้ นอกจากนี้นักวิชาการที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาสามารถนำองค์ความรู้ที่เคยศึกษามาแล้วไปศึกษาต่อยอดเพื่อพัฒนาความรู้ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และพื้นที่มรดกโลกอื่นได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลก สามารถนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องไปพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่รับผิดชอบต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการรวบรวมงานวิจัยที่เผยแพร่ในรูปแบบบทความฉบับเต็มในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย และ Google Scholar เท่านั้น จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมงานวิจัยที่เผยแพร่ในรูปแบบอื่น เช่น วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยฉบับเต็ม หรืองานวิจัยที่เผยแพร่ในฐานข้อมูลอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมได้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และพื้นที่มรดกโลกอื่นๆ ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่กว้างขวางและครบถ้วนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลวรรณ วรรณธำ. (2562). การเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 13(3): 34-42
- กรมศิลปากร. (2565). รายงานข้อมูลสถิติการให้บริการผู้เข้าใช้เข้าชมแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวของกรมศิลปากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 รอบ 6 เดือน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.finearts.go.th/uploads/tinyMCE/source/1/01main-ITA/65/O15.pdf> สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2567

- กันต์พงษ์ เครือศิริกุล. (2556). แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบอุทกภัย กรณีศึกษา วัดมหาธาตุ ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 6(1): 91-106.
- ชลลดา มงคลวนิช และรัตนารักษ์ ชาติวงศ์. (2558). ทศนคติและพฤติกรรมของเยาวชนไทยต่อแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา: อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารการบริหารและการท่องเที่ยวไทย**. 10(2): 3-17.
- ชีวรรณ เจริญสุข และวิจิต อู่อัน. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าที่รับรู้ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการ และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (มรดกโลก) อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชกาลาลัย และกำแพงเพชรในประเทศไทย. **วารสารอัล-อิกมะฮ์**. 9(18): 147-166.
- ญาณิศา เพื่อนเพาะ และกำธร แจ่มจำรัส. (2565). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย กระบวนการการสื่อสารความหมายคำว่า “เสน่ห์วิถีไทยเมืองกรุงเก่า” ของผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**. 24(3): 174-186.
- ดำเกิง อัสวสุนทรากูร. (2562). บุพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 7(4): 1126-1139.
- ตราดุลย์ นรนิติผดุงการ, มัลลิกา พินิจจันทร์ และวัชร เนติวานิชย์. (2566). การคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 9(2): 408-425.
- ตรีธวัฒน์ มีสมศักดิ์. (2566). การปรับตัวในการจัดงานอีเวนต์เชิงวัฒนธรรมหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา: กิจกรรมงานรำลึกสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**. 17(1): 245-266.
- ธนภูมิ ปองเสงี่ยม และ วารัตต์ มัธยมบุรุษ. (2558). แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน**. 6(2): 95-111.
- ธนรัตน์ รัตนพงศ์ระ และคณะ. (2562). การพัฒนาศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาการรุกร้าโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**. 13(1): 76-99.
- ชาตรี มหันตรัตน์ นรินทร์ อุ้นแก้ว สิริพัฒน์ ลาภจิตร และสุพจน์ บุญวิเศษ. (2559). บูรณาการองค์รวม: แนวทางคุ้มครองมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า**. 3(2): 77-88.
- ชาตรี มหันตรัตน์ และจันทร์แรม เรือนแป้น. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวารอย่างยั่งยืน. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า**. 6(3): 31-38.
- ชาตรี มหันตรัตน์ และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2563). แนวทางการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 4(2): 1-14.

- นาคยา เกตุสมบุรณ์ และญาณิศา เพื่อนเพาะ. (2565). การศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงวัยในเมือง มรดกโลกเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 11(6): 288-300.
- ปิยะวิทย์ ทิพรส และอศวิน แสงพิกุล. (2565). การวิเคราะห์งานวิจัยและคำวิจารณ์ของลูกค้าในธุรกิจเชิง สุขภาพประเภทเดย์สปา. **วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 5(3): 75-87.
- บุญยวีร์ ศรีรัตน์. (2559). การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเมื่อได้รับการ ประกาศเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งใหม่ของไทย. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. 9(2): 149-158.
- วิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ และเทิดชาย ช่วยบำรุง. (2562). ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทาง วัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษา นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม**. 7(1): 35-45.
- วีรพล น้อยคล้าย. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขต อำเภอพระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**. 21(1): 73-85.
- สร้อยญา จันทรชูสกุล. (2560). การประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนระดับประถมศึกษา. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)**. 10(2): 160-175.
- อมรา วีระวัฒน์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2561). การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตมรดก โลกพระนครศรีอยุธยา : พันธกิจที่ต้องทบทวน. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ**. 11(2): 3084-3097.
- อัฐพงษ์ บุญสร้าง และพงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์. (2566). ความเชื่อมั่นของประชาชนจากการจัดการป้องกัน อาชญากรรมในแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิชาการ ออยุธยาศึกษา**. 15(1): 104-118.
- Pim-On Kaewdang. (2014). Developing the Interpretation of the Ancient Settlements: The Portuguese, The Dutch and the Japanese, in Ayutthaya, Thailand. **วารสารวิชาการ Veridian E Journal ฉบับ International**. 7(5): 47-59.

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

Performance Competency of Non-commissioned Officers, Wing 46 in Phitsanulok Province

กำชัย บุตรกร¹ ธนัสธา โรจนตระกูล² โชติ บดีรัฐ³
Kamchai Butakorn, Tanastha Rojanatrakul, Chot Bodeerat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก โดยเก็บข้อมูลจากข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำนวน 548 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.21$) 2) ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก พบว่าแรงจูงใจส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง และ 3) แนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้บังคับบัญชาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้อำนาจในการตัดสินใจและรับฟังความคิดเห็นของตัวผู้ใต้บังคับบัญชา พิจารณาถึงลักษณะงานที่มอบหมายให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่ และควรจัดทำแผนที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในตำแหน่ง และต้องกำหนดตัวชี้วัด หรือคุณสมบัติในการพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ (Keywords) : สมรรถนะในการปฏิบัติงาน; ข้าราชการนายทหารชั้นประทวน; กองบิน 4

Received: 2024-04-18 Revised: 2024-04-30 Accepted: 2024-05-03

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Student, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Kamchai.b@psru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Master of Public Administration Program, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: tangkwa_tk@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Associate Professor Dr. Lecturer, Master of Public Administration Program, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Chotbodeerat@psru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the performance of the non-commissioned officers at Wing 46 in Phitsanulok province, 2) to study the motivational factors affecting their work performance, and 3) to suggest guidelines for increasing their performance. A sample consisted of were 548 Wing 46 Data were collected by questionnaires, and analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Multiple regression analysis.

The results of the research showed that 1) the work performance of the non-commissioned officers at Wing 46 in Phitsanulok province was at the highest level ($\mu = 4.21$); 2) the Motivation factors affecting their performance were work success, respect, responsibility, and advancement in position with statistically significant at 0.05 level; and 3) the guidelines for increasing their performance suggested that their commanders should be aware and give importance for providing welfare, promoting morale, giving authority to make decisions, and listening to the opinions of subordinates. The commanders should consider the nature of the work appropriate for their positions and duties, and create a plan impacting on their career advancement in the positions based on the specific indicators or qualifications.

Keywords: performance competency; non-commissioned officers; Wing 46

บทนำ (Introduction)

องค์กรใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการจัดการจากทางภาครัฐ หรือภาคเอกชน แน่แน่นอนว่าสิ่งที่คอยช่วยขับเคลื่อนและผลักดันให้องค์กรเหล่านั้นประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่องค์กรมีผู้นำที่ดีและมีคุณภาพในการบริหารงาน บริหารคน และบริหารการเปลี่ยนแปลงจนสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จดังที่มุ่งหวังไว้ได้ (พัชรา วาณิชคิน, 2560: 14) แต่ก็ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้้องค์การนั้นสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายเช่นกัน ปัจจัยนั้นคือ ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ คือ ทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์มากที่สุดในการบริหารจัดการของแต่ละองค์กร การที่บุคคลมีศักยภาพย่อมทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้องค์การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพในคราวเดียวกันด้วย (HREX.asia, 2019) ถ้าหากองค์กรใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า หรือไม่สามารคนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้ องค์กรเหล่านั้นก็จะพัฒนาไปได้อย่างยาก ดังนั้นความเจริญหรือความล้าหลังขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ (กรรณิการ์ สุวรรณศรี, 2556: 1)

ปัจจุบันประเทศไทยตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะเห็นได้จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ และกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติขึ้น อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานภายใต้ความท้าทายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีระบบการบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ มีความก้าวหน้าในสายอาชีพการ

งาน สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดี คนเก่ง หรือคนที่มีศักยภาพสูงเข้ามาทำงาน พร้อมทั้งยังสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน ได้อย่างเป็นรูปธรรม (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580, 2561) และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ที่ระบุไว้ในหมวด 4 การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ โดยสรุปใจความหมวด 4 ได้ว่า ให้ข้าราชการมีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม มีขวัญกำลังใจ พร้อมทั้งให้สามารถไปศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรม หรือดูงานได้ เพื่อให้ข้าราชการนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือฝึกอบรมกลับมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551, 2551) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังพลของกองทัพอากาศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังพลกองทัพอากาศ พ.ศ.2561-2580 ฉบับนี้ เป็นการวางยุทธศาสตร์ระยะยาว โดยมุ่งเน้นกำลังพลเป็นสำคัญ ด้วยการตระหนักว่ากำลังพลเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้เจริญก้าวหน้า โดยผ่านประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น ดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนากำลังพลทหารอากาศ กรมกำลังพลทหารอากาศ, 2561: 19-22)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างศักยภาพกำลังพลกองทัพอากาศสู่องค์กรสมรรถนะสูง (SMART RTAF Move Forward to High Performance Organization ; RTAF HPO) เน้นการเติมเต็มศักยภาพกำลังพลให้มีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์ผลงาน และนวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ภายใต้บรรยากาศการทำงานและสิ่งแวดล้อมที่ดี กำลังพลมีความผูกพันในองค์การจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดมูลค่า ซึ่งส่งผลดีต่อหน่วยงานและต่อกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการยกระดับกองทัพอากาศสู่องค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization ; HPO)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมระบบการบริหารกำลังพลกองทัพอากาศสู่สากล (Strengthen RTAF Human Resource System through World Class Standard) เน้นการนำแนวคิดการบริหารกำลังพลตามผลการปฏิบัติงานด้วยแนวคิดสมรรถนะระดับสากลมาปรับใช้ในกองทัพอากาศให้เหมาะสมกับบริบทของกองทัพอากาศ จนเกิดประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในระบบการสรรหาคัดเลือก ระบบความก้าวหน้าในอาชีพ ระบบการเกษียณอายุราชการและระบบฐานข้อมูล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างเครือข่ายเข้มแข็งพร้อมนำกองทัพอากาศสู่องค์กรชั้นนำ (Strengthen Network Bring to Strengthen Organization) เน้นการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความเป็นพันธมิตรที่ดีต่อกัน และเป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ร่วมกันกับกองทัพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับองค์การสู่ความเป็น SMART RTAF อย่างยั่งยืน (Enhance Organization to be SMART RTAF Forever) เน้นความต่อเนื่องในการพัฒนากำลังพล พัฒนาระบบ พัฒนาเครือข่าย จนองค์การพร้อมสู่ความเป็นองค์การชั้นนำอย่างต่อเนื่องยั่งยืนด้วยพลวัตของกลไกภายในองค์การ

เพื่อให้กำลังพลสามารถใช้ศักยภาพที่ได้รับจากการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับงานและองค์การได้อย่างเป็นรูปธรรมภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดและความสามารถในการแข่งขันทางทหารในบทบาทของการป้องกันประเทศ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในมาตรา 52 ว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ

ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560)

จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของกองทัพอากาศ ดังคำกล่าวของ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ (พระบิดาแห่งกองทัพอากาศ) ที่ว่า “กำลังในอากาศ เป็นโลอันแท้จริงอย่างเดียวที่จะป้องกันมิให้การสงครามมาถึงท่ามกลางประเทศของเราได้ ทั้งเป็นประโยชน์ ใหญ่ยิ่งในการคมนาคมเวลาปกติ”

กองบิน 46 เป็นอีกหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศ ที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนากำลังพลและการเพิ่ม สมรรถนะในการปฏิบัติงานของกำลังพลเป็นสำคัญ เนื่องจากกองบิน 46 มีหน้าที่เตรียมการและปฏิบัติการใช้ กำลังทางอากาศในการป้องกันประเทศ ซึ่งต้องใช้กำลังพลที่มีศักยภาพสูง เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจนั้นสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี แต่ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กองบิน 46 ยังมีข้าราชการนายทหารชั้นประทวน บางส่วนที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่อการปฏิบัติงาน ปัญหาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ทั้งยังไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหาร ชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้ในการบริหารงานภายใน หน่วยงาน ทำให้บุคลากรมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ทั้งยังเป็นผลดีต่อกองทัพอากาศในการบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “กองทัพอากาศชั้นนำ ในภูมิภาค One of the Best Air Forces in ASEAN” ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี 2 ปัจจัยตามแนวคิดของ Herzberg (1959, อ้างถึงใน วันชัย ศกุนตนาค, 2555: 20-21) โดยผู้วิจัยได้เลือกปัจจัยจูงใจมาใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย 1.ความสำเร็จในการทำงาน 2.การยอมรับนับถือ 3.ลักษณะงาน 4.ความรับผิดชอบ และ 5.ความก้าวหน้าในตำแหน่ง และสมรรถนะ

กองทัพอากาศ (จรัสศรี จินดารัตนวงศ์, ม.ป.ป.: 1-2) ได้แก่ 1.สมรรถนะหลัก 2.สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ และ 3.สมรรถนะในหน้าที่

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนของกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 548 คน โดยการเลือกกลุ่มประชากรแบบเจาะจง

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ กองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาระหว่าง เดือน สิงหาคม 2566-กุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ประกอบไปด้วย 1.ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล 2.ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก 3.สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก และ 4.ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก แบบคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อกองบิน 46 เพื่อขอเก็บข้อมูลกับข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

3.2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และอธิบายขั้นตอนวิธีการในการทำแบบสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ อัตราเงินเดือน และอายุราชการ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mu) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mu) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Sigma) และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ส่วนที่ 3 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mu) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Sigma) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ใช้สถิติการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนออภิปรายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัย เรื่อง สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 85.60 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 14.40 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 30 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.30 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.90 อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.30 และอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.70 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 27.20 ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 22.60 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.00 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 0.40 ส่วนใหญ่เป็นชั้นยศ พันจ่าอากาศเอก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมาชั้นยศจ่าอากาศเอก คิดเป็นร้อยละ 34.10 ชั้นยศจ่าอากาศโท คิดเป็นร้อยละ 7.10 ชั้นยศพันจ่าอากาศตรี คิดเป็นร้อยละ 6.90 ชั้นยศพันจ่าอากาศโท คิดเป็นร้อยละ 6.50 ชั้นยศพันจ่าอากาศเอก (พิเศษ) คิดเป็นร้อยละ 5.30 และชั้นยศจ่าอากาศตรี คิดเป็นร้อยละ 3.10 ส่วนใหญ่มีอัตราเงินเดือน 10,000-15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.60 รองลงมาอัตราเงินเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.50 อัตราเงินเดือน 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.00 อัตราเงินเดือน 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.80 อัตราเงินเดือน 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.60 และ อัตราเงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.50 และอายุราชการส่วนใหญ่มีอายุราชการ 5-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมาอายุราชการ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.40 อายุราชการต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.20 อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.00 และอายุราชการ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.50

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการนายทหารชั้นประทวน กองบิน 46	ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
สมรรถนะหลัก	4.22	0.49	มากที่สุด	2
สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ	4.15	0.49	มาก	3
สมรรถนะในหน้าที่	4.25	0.52	มากที่สุด	1
รวม	4.21	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.46$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายสมรรถนะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มากที่สุดคือ สมรรถนะในหน้าที่ ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.52$) รองลงมาคือ สมรรถนะหลัก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.49$) และน้อยที่สุดคือ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.49$)

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ชั้นยศ อัตราเงินเดือน อายุราชการที่ต่างกัน มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จำแนกรายด้าน

ปัจจัยแรงจูงใจ	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.315	0.105		12.506	0.000*
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	0.213	0.039	0.235	5.408	0.000*
ด้านการยอมรับนับถือ	0.163	0.036	0.210	4.545	0.000*
ด้านลักษณะงาน	0.040	0.037	0.055	1.092	0.275
ด้านความรับผิดชอบ	0.229	0.040	0.292	5.774	0.000*
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง	0.063	0.018	0.116	3.447	0.001*
$R = 0.784, R^2 = 0.615$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ค่า R เท่ากับ 0.784 และ R Square เท่ากับ 0.615 ดังนั้น ปัจจัยแรงจูงใจสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ได้ร้อยละ 61.50 โดยปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ตัวแปรด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรด้านลักษณะงาน ไม่ส่งผลและสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

5. ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จำแนกรายด้าน

5.1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ข้อเสนอแนะ ผู้บังคับบัญชาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการให้สวัสดิการและขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ

5.2 ด้านการยอมรับนับถือ ข้อเสนอแนะ ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และเมื่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จควรที่จะยกย่องชมเชย เพื่อสร้างภาคภูมิใจ และสร้างการยอมรับนับถือให้กับตัวผู้ปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานอีกเช่นกัน

5.3 ด้านความรับผิดชอบ ข้อเสนอแนะ ผู้บังคับบัญชาควรมอบอำนาจการตัดสินใจในงานที่ได้มอบหมายให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่จำเป็นต้องรอการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการ

เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและเกิดความคล่องตัว ทำให้ตัวผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกพึงพอใจกับงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ

5.4 ด้านลักษณะงาน ข้อเสนอแนะ ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการหรือมอบหมายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชานั้น ควรพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ หรือทักษะของผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นมีความเหมาะสม ตรงกับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน และเกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.5 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ข้อเสนอแนะ ผู้บังคับบัญชาหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ควรพิจารณาและวางแผนปรับโครงสร้าง เพื่อให้เกิดการรองรับการเติบโตและ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และเรื่องของการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่ต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่องสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก พบว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กองบิน 46 มีหน้าที่ในการเตรียมและใช้กำลัง จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สูง เพื่อให้เกิดความพร้อมและสามารถปฏิบัติภารกิจที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังส่งผลต่อกองทัพอากาศ ทำให้ยกระดับสู่การเป็น SMART RTAF อย่างยั่งยืน มีศักยภาพและความพร้อมทุกมิติในการขับเคลื่อนให้บรรลุภารกิจในทุกสถานการณ์ทั้งยามปกติหรือยามวิกฤตถูกเชิญได้ตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า ทั้งยังสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ว่า “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค One of the Best Air Forces in ASEAN” สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์วิรัช ชะนิตไทย และโชติ บัตรีรัฐ (2565: 160) พบว่า สมรรถนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภารกิจและหน้าที่ส่วนใหญ่จะถูกมอบหมายให้เพศชายเป็นผู้ปฏิบัติงาน และมีบทบาทในการทำงานที่มากกว่าเพศหญิง โดยพบได้จากข้าราชการนายทหารชั้นประทวน มักจะเป็นเพศชาย ในปริมาณที่มากกว่าเพศหญิง จึงเป็นสาเหตุให้สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรระ แยมชู (2563) พบว่า เพศต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อายุมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงาน ยิ่งข้าราชการที่อายุน้อยจะมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สูงและดีกว่า ข้าราชการที่มีอายุที่มากตามลำดับ โดยส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.80 ของข้าราชการนายทหาร

ชั้นประทวนกองบิน 46 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรระ แยมชู (2563) พบว่า อายุ ต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำแนกตามตัวแปรชั้นยศ พบว่า ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนที่มีชั้นยศแตกต่างกัน ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ข้าราชการที่มีชั้นยศที่สูงขึ้น จะมีตำแหน่งและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นแตกต่างกันออกไป อาจส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรินทร์ ภูเขียว และธนิสสา โรจนตระกูล (2564: 224) พบว่า ข้าราชการทหารที่มียศ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารต่ำกว่าสัญญาบัตร สังกัดมณฑลทหารบกที่ 39 จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำแนกตามตัวแปรอัตราเงินเดือน พบว่า ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนที่มีอัตราเงินเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ อัตราเงินเดือนที่มากขึ้น ส่งผลให้ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนปฏิบัติงานได้เพิ่มมากขึ้น เพราะเงินเดือนเปรียบเสมือนแรงจูงใจและขวัญกำลังใจต่อตัวผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ กุลโชติ (2566) พบว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละระดับมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานและฐานเงินเดือน ภาระและหน้าที่ความรับผิดชอบก็จะแตกต่างกันไปตามเงินเดือน ดังนั้นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.5 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จำแนกตามตัวแปรอายุราชการ พบว่า ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนที่มีอายุราชการแตกต่างกัน ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กองบิน 46 มีข้าราชการนายทหารชั้นประทวนที่มีอายุการรับราชการที่ต่างกัน ทำให้ประสบการณ์ในการทำงานอาจมีความแตกต่างออกไป จึงเป็นเหตุให้ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วัชรระ แยมชู (2563) พบว่า พนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก ได้ร้อยละ 61.50 โดยด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ แรงจูงใจนั้นมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคคลแต่ละบุคคลเป็นอย่างมาก และไม่อาจละเลยเรื่องดังกล่าวได้เลย แรงจูงใจเปรียบเสมือนเครื่องโน้มน้าวใจให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติตาม เพื่อให้การดำเนินการหรือการบริหารจัดการขององค์กรนั้นประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรได้ตั้งไว้ ผ่านการตอบสนองความต้องการของบุคลากรในองค์กร และเมื่อบุคลากรรู้สึกว่าการได้ตอบสนองความต้องการของตน ก็จะมีพลังกายและพลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จึงถือได้ว่าแรงจูงใจมีความสำคัญต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ฉายจิตต์ (2565) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ได้แก่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สนใจต่อการประกอบวิชาชีพครู การสนับสนุนจากสังคม ลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยร่วมกัน ทำนายได้ร้อยละ 83.80

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวน กองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก

4.1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สวัสดิการ และขวัญกำลังใจ เป็นผลทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สวัสดิการและขวัญกำลังใจ เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งปัจจัยของความสำเร็จในการทำงาน เพื่อชักจูง โน้มน้าว หรือกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามหน้าที่ ตำแหน่งงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา ธนาอนุภาพพันธุ์ และคณะ (2566: 1) พบว่า ปัจจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานและปัจจัยแรงจูงใจด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านนโยบายและการบริหารงานหน่วยงาน ด้านสภาพการทำงาน ด้านความมั่นคงในงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4.2 ด้านการยอมรับนับถือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาที่ระดับสูง รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของตัวผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มากเท่าที่ควร ทำให้การปฏิบัติงานหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาไม่เกิดความหลากหลายทางความคิด และทำให้ตัวของผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าตนมีความสำคัญและมีส่วนร่วมกับงานที่ได้รับมอบหมายน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะทำให้ตัวผู้ปฏิบัติงานรู้สึกมีคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจ โดยการยอมรับนับถือ อาจมาในรูปแบบ การแสดงความยินดี การยอมรับ การยกย่องชมเชย ซึ่งการยอมรับนับถือมักจะแฝงอยู่กับการสำเร็จในการทำงานอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรระ แยมชู (2563) พบว่า พนักงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรกคือด้านความมั่นคง รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์ภาพต่อเพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้า และด้านการยอมรับนับถือ

4.3 ด้านความรับผิดชอบ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ควรเปิดโอกาสให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและการตัดสินใจเองได้ในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจได้เองในเรื่องที่ตนได้รับผิดชอบจะช่วยให้การทำงาน การสั่งการหรือการประสานกับส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ต้องอยู่ในกฎระเบียบและไม่ขัดแย้งกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานกำหนดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ภูมิ ภู่วฒวนิชย์ และคณะ (2565: 16) พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล ด้านตำแหน่งงาน และด้านสภาพการทำงาน

4.4 ด้านลักษณะงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ควรมอบหมายภาระงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ทักษะของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเลือกลักษณะงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และทักษะนั้น จะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าการมอบหมายมีความเหมาะสม มีความสำคัญ และเกิดความพึงพอใจ

กับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ภูมิ ภูวัฒนวิชัย และคณะ (2565: 16) พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล ด้านตำแหน่งงาน และด้านสภาพการทำงาน

4.5 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความก้าวหน้าในตำแหน่งงานที่สูงขึ้นมีอัตราไม่เพียงพอและไม่รองรับต่อข้าราชการเดิมและข้าราชการที่มาบรรจุใหม่ เรื่องของการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่ต้องพิจารณาและคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความอาวุโส และประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความเสมอภาค เกิดขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความก้าวหน้าในตำแหน่งเป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน หากตัวผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าคุณค่าตนไม่มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่สามารถเติบโตในสายอาชีพของตนได้ อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ฉายจิตต์ (2565) พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ควรมีการคาดการณ์ความสำเร็จความก้าวหน้าในสายงานและวางแผนในการทำงาน เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนเองมีระเบียบวินัยในตนเองพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในยุคที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอมีการมอบรางวัลและชื่นชมความสำเร็จของครูที่มีความสามารถควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนต่อนักเรียนและวิชาชีพ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (Research Knowledge)

สมรรถนะในการปฏิบัติงาน เปรียบเสมือนเครื่องมือชี้วัดผลและภาพสะท้อนการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนแต่ละบุคคล ซึ่งกองบิน 46 ได้ดำเนินการให้หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงต่าง ๆ ของกองบิน 46 กำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาของตนให้ปฏิบัติตามสมรรถนะที่กองทัพอากาศกำหนดขึ้น จึงทำให้สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนนั้นอยู่ในระดับที่สูง พร้อมทั้งกำกับหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงให้คำนึงถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลัก สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ และสมรรถนะในหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านของความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งของข้าราชการเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจัยด้านต่าง ๆ นั้น ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อมุ่งหวังให้ข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 เกิดแรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่หลักและภารกิจที่กองบิน 46 หรือกองทัพอากาศมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จลุล่วงด้วยดี และทำให้กองทัพอากาศสามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค One of the Best Air Forces in ASEAN”

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และด้านกล้าคิดและเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง เนื่องจากประเด็นข้อเสนอแนะนี้มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องโดยตรงต่อข้าราชการนายทหาร

ชั้นประทวนกองบิน 46 ที่อาจส่งผลกระทบถึงการปฏิบัติงานได้ ผู้บังคับบัญชาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวนี้ อาทิเช่น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตนพึงมีในการคิด การวิเคราะห์ และการนำเสนอมุมมองที่ต่างออกไปจากเดิม เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เพิ่มมากขึ้นในการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เปิดกว้างทางความคิดและการนำเสนอความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความคิดที่แปลกใหม่ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้ ทั้งควรเปิดใจและรับฟังความคิดเห็นที่ต่างออกไปจากผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ตัวผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าตนก็มีส่วนสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาที่ทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.2 ด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ กองบิน 46 ควรมีการจัดอบรมหรือจัดทำโครงการให้กับข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 ในเรื่องของการทักษะการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาต่างชาติได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ปัจจุบันทักษะการใช้ภาษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานเป็นอย่างมาก หากข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 เลือกใช้ภาษาหรือประโยคคำที่ไม่ถูกต้องหรือผิดหลักไวยากรณ์ อาจทำให้ความหมายที่ต้องการสื่อสารนั้นเปลี่ยนไปจากที่ต้องการ ทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ในส่วนของข้าราชการนายทหารชั้นสัญญาบัตร เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และนำมาเปรียบเทียบกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลจากการเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานระหว่างนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน นำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงสมรรถนะในการปฏิบัติงานต่อไป

2.2 เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก เท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในกองบินต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนว่ามีความแตกต่างกันน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อกองบินต่าง ๆ และกองทัพอากาศ ในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการนายทหารชั้นประทวนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณิการ์ สุวรรณศรี. (2556). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (เอกสารประกอบการสอน). นครปฐม: โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- กฤษณ์วิริศ ชะนิดไทย และโชติ บติรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก. 8(2): 159-174.
- คณะกรรมการพัฒนากำลังพลทหารอากาศ กรมกำลังพลทหารอากาศ. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังพลกองทัพอากาศ พ.ศ.2561 - 2580 ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติด้วย“แผนพัฒนากำลังพลกองทัพอากาศ ระยะที่ 1 พ.ศ.2561 - 2565. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/axsrz>. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.

- จักรินทร์ ภูเขียว และธันสา โรจนตระกูล. (2564). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร สังกัดมณฑลทหารบกที่ 39 จังหวัดพิษณุโลก. *Journal of Modern Learning Development*. 6(3): 224-236.
- จรัสศรี จินดารัตนวงศ์. (ม.ป.ป.). **บทความสมรรถนะ ทอ.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://citly.me/1tXbN> สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560 เมษายน 6). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551. (2551 มกราคม 25). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 125 ตอนที่ 22 ก.
- พัชรา วาณิชชิน. (2560). **การพัฒนาภาวะผู้นำ : จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- พัฒนภูมิ ภูวัฒนวิชัย, วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง และมยุรี รัตนเสริมพงศ์. (2565). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(9): 15-32.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561 ตุลาคม 13). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก.
- วัชร แยมชู. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่**. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.
- วันชัย ศกุนตนาค. (2555). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานกลุ่มงาน Service Desk ของธนาคารแห่งหนึ่ง**. สารนิพนธ์ปริญญา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาวตรี ฉายจิตต์ (2565). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภารัตน์ กุลโชติ. (2566). **แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อังคณา ธารนภาพพันธุ์ ดำรงค์ ถาวร และกุลิศรา ดับไศรก. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลอัมพวา. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*. 6(2): 1-13.
- HREX.asia. (2019). **การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/7nX5r>. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมบริการในธุรกิจโรงแรม

Guidelines for Developing Service Innovation for the Hotel Business

ดาวศุกร บุญยะสานต์¹ อัศวิน แสงพิกุล²
Daosook Boonyasarn, Aswin Sangpikul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมตามทฤษฎีการจำแนกนวัตกรรม 5 ด้าน และ 2. เพื่อวิเคราะห์การทำงานนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมจำแนกตามแผนกของโรงแรม งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงแรมที่ตั้งอยู่เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 10 ราย และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจับประเด็นจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามนวัตกรรมของธุรกิจโรงแรม ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมสามารถจำแนกได้ 5 ด้าน ได้แก่ นวัตกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้แก่ลูกค้า นวัตกรรมพัฒนากระบวนการลดการใช้พลังงานของโรงแรม นวัตกรรมพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้แก่พนักงาน นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ/การตลาด และนวัตกรรมด้านการสร้างเครือข่าย 2. นวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมจำแนกตามแผนกของโรงแรม พบว่าหลายแผนกได้นำนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น แผนกงานส่วนหน้า นำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการงานส่วนหน้า ในขณะที่แผนกแม่บ้านใช้นวัตกรรมในการอำนวยความสะดวกภายในห้องพักและการทำความสะอาด ส่วนฝ่ายขายและการตลาดเน้นนวัตกรรมด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เป็นต้น งานวิจัยในครั้งนี้ให้ประโยชน์แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและการให้บริการที่ขึ้นดีแก่ลูกค้า

คำสำคัญ (Keywords): ธุรกิจโรงแรม; นวัตกรรมบริการ; แนวทางการพัฒนานวัตกรรม

Abstract

This research article had objectives: 1. to explore approaches in the development of innovation for the hotel business based on five aspects of innovation development, and 2. to analyze the innovative practices for the hotel business based on each hotel department. This study was a qualitative approach by collecting data through the interview methods from hotel executives in Bangkok area by a purposive sampling, with a total of ten informants. Context analysis was employed to analyze the data from the interviews and to classify the data based

Received: 2024-04-19 Revised: 2024-05-03 Accepted: 2024-05-05

¹ หัวหน้าหลักสูตรการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
Head of Tourism and Event Business Program, Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University,
Bangkok, Thailand. Email: daosook.bon@dpu.ac.th

² ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต Director of Graduate Program in Tourism Management, Dhurakij Pundit University, Bangkok,
Thailand. E-mail: aswin.sal@dpu.ac.th

on hotel innovation aspects. The study revealed that 1. the approaches for developing innovation in the hotel business were classified into five aspects: product innovation, process innovation in reducing energy, managerial innovation for employees, management innovation and network/alliance innovation. 2. For the practices of innovation classified by hotel departments, it was found that several departments had implemented various aspects of innovation. For example, the front desk had implemented technological innovation to manage its daily work while the housekeeping department implemented the innovation to facilitate guest services in guest rooms. The sales and marketing department focused on innovation to introduce new products and services. This research provides value contributions for hotel practitioners to realize the approaches in developing innovation in the hotel business to increase competition opportunities and to provide customer with better services.

Keywords: hotel business; service innovation; approaches in developing innovation

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบัน สถานการณ์ของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นหลังจากการคลี่คลายของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ซึ่งการเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนที่เศรษฐกิจของประเทศ และกระตุ้นการเติบโตของธุรกิจโรงแรม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2566) อย่างไรก็ตาม การดำเนินธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันยังต้องเผชิญกับโจทย์ที่ท้าทายมากขึ้น จากตลาดนักท่องเที่ยวที่ยังมีความไม่แน่นอน และสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา อีกทั้งการแข่งขันที่สูงขึ้นจากคู่แข่งรายใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ประกอบการในตลาดทั้งจากกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมและจากธุรกิจที่พักแรมประเภทอื่น ๆ รายใหม่ที่เข้ามามีพื้นที่ทางธุรกิจเพิ่มขึ้น และมีแบ่งทางการตลาด (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) ส่งผลให้ธุรกิจโรงแรมทวีความท้าทายอย่างยิ่งในการแข่งขันและความอยู่รอดทางธุรกิจ ดังนั้น จากสถานการณ์ความจำเป็นในการแข่งขันของตลาดเพื่อการดำเนินธุรกิจให้สามารถอยู่รอดและเข้าถึงความต้องการและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริงผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความอยู่รอดให้กับธุรกิจได้ ซึ่งกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบริการถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะช่วยสร้างมูลค่าในงานบริการ เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (Gyurácz-Németh, Horn, & Friedrich, 2016: 52-60)

ทั้งนี้ จากความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องมีองค์ความรู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจของตน จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมบริการในธุรกิจโรงแรม (Pikkemaat & Peters, 2012: 101-124; Pikkemaat et al., 2016: 343-360) เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษานวัตกรรมในธุรกิจขนาดใหญ่หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ไม่สามารถนำมาใช้กับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ทั้งหมดเนื่องจากความแตกต่างของลักษณะผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จึงส่งผลให้อัตราความสำเร็จในการทำนวัตกรรมในธุรกิจการบริการมีระดับ

ค่อนข้างต่ำ (Pikkemaat et al., 2016: 343-360; Thomas & Wood, 2014: 39-48) นอกจากนี้ งานวิจัยของ ดาวศุภกร บุญญะสานต์ และอศวิน แสงพิกุล (2565: 179-190) พบว่า การศึกษานวัตกรรมในบริบทของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยนั้น ถึงแม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมในหลากหลายแนวทาง แต่พบว่ายังขาดงานวิจัยที่ศึกษานวัตกรรมที่จำแนกตามแนวคิดการสร้างนวัตกรรมในธุรกิจบริการ ซึ่งแบ่งประเภทออกเป็น 5 ด้าน ตามลักษณะขอบเขตและการนำไปใช้ประโยชน์ (Hjalager, 2010: 1-12) ซึ่งได้แก่ 1) product or service innovation เป็นนวัตกรรมที่ลูกค้ารับรู้ถึงความแตกต่างหรือความใหม่จากสินค้าหรือการบริการ 2) process innovation เป็นนวัตกรรมที่เน้นกระบวนการ (เทคโนโลยี) ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีกว่าของเดิม 3) managerial innovation เป็นนวัตกรรมที่เน้นวิธีการใหม่ ๆ ในการกำกับการดำเนินงานขององค์กรและบุคลากร 4) management innovation เป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตลาด และ 5) institutional innovation เป็นการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ของการดำเนินธุรกิจ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ/ทางการค้า

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษานวัตกรรมตามกรอบแนวคิดประเภทนวัตกรรม 5 ด้านของ Hjalager (2010: 1-12) เพื่อเติมช่องว่างองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม ให้มีแนวทางหรือองค์ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเภทของนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจโรงแรมในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สามารถเพิ่มคุณค่าให้กับบริการโดยการทำนวัตกรรมบริการอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม ตามทฤษฎีการจำแนกนวัตกรรม 5 ด้าน
2. เพื่อวิเคราะห์การทำนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมจำแนกตามแผนกของโรงแรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมยุคใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดประเภทนวัตกรรมของ Hjalager (2010: 1-12) ซึ่งได้กำหนดการพัฒนานวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) product or service innovation 2) process innovation 3) managerial innovation 4) management innovation และ 5) institutional innovation รวมถึงการวิเคราะห์ประโยชน์ จุดมุ่งหมายการทำนวัตกรรม และประเภทของนวัตกรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารหรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่มีการบริหารจัดการแบบอิสระ (Independent Hotels) หรือแบบโรงแรมเครือข่าย (Chain Hotels) โรงแรม ระดับ 4 ดาว และ 5 ดาว ที่มีอายุการทำงาน 5 ปีขึ้นไป 2) เป็นโรงแรมที่มีชื่อเสียงด้านการบริการที่ดีและได้รับรางวัลจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ เช่น Certificate of Excellence from TripAdvisor ,Thailand Boutique Award,

The World Luxury Hotel Awards เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำผลมาประยุกต์ใช้ต่อ ทั้งนี้ ในการดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำจดหมายขอสัมภาษณ์ไปตามโรงแรมที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ได้กำหนดไว้ โดยได้ส่งจดหมายไปถึงโรงแรม 15 แห่ง และมีผู้ตอบรับการสัมภาษณ์กลับมาจำนวน 10 แห่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ครบถ้วน และตามจริงมากที่สุด (Chantavanich, 2009) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยประเด็นการสัมภาษณ์มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ และอัศวิน แสงพิบูล (2565: 179-190) และ Pikkemaat, Pikkemaat, Zehrer, & Zehrer (2016: 343-360)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เพื่อจับประเด็นจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามนวัตกรรมของธุรกิจโรงแรม

ผลการวิจัย (Research Results)

1. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม ตามทฤษฎีการจำแนกนวัตกรรม 5 ด้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงแรม สามารถสรุปแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมยุคใหม่ตามทฤษฎีการจำแนกนวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้ตามประเด็นต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม จำแนกตามทฤษฎีนวัตกรรม 5 ด้าน

นวัตกรรม 5 ด้าน	นวัตกรรมที่โรงแรมดำเนินการ
1) Product / Service Innovation นวัตกรรมที่ลูกค้ารับรู้ถึงความแตกต่างหรือความใหม่จากสินค้าหรือการบริการ	<i>Pool bar service</i> - โรงแรมสร้างและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยเปิดเป็น pool bar พร้อมที่นั่งริมสระน้ำ และในสระน้ำ <i>Kid spa</i> - โรงแรมนำเสนอสปาสำหรับเด็ก โดยออกแบบเป็นโหนดสีลูกกวาดและขนมหวาน บริการทำเล็บมือและเล็บเท้า กิจกรรมผสมโคลนด้วยตนเอง รวมถึงมีการจัดงานเลี้ยงต่าง ๆ สำหรับเด็ก <i>สถานีชาร์จแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าภายในโรงแรม</i> - โรงแรมให้บริการสถานีชาร์จแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าภายในอาคารจอดรถของโรงแรม <i>แพคเกจการพักผ่อนเพื่อสุขภาพในแบบธรรมชาติบำบัด</i> - โรงแรมให้บริการโปรแกรมดีท็อกซ์เพื่อการฟื้นฟูและคืนความสมดุลสู่ร่างกาย ในระยะเวลา 4 วัน 3 คืน ประกอบด้วยห้องพัก อาหารสุขภาพ โปรแกรมล้างสารพิษ (ดีท็อกซ์) โปรแกรมนวด และการออกกำลังกาย <i>อุปกรณ์เทคโนโลยี VR (Virtual Reality)</i> - โรงแรมนำเทคโนโลยี VR มาใช้เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของโรงแรม เช่น ห้องพัก ห้องประชุม และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรม

2) Process Innovation นวัตกรรมที่เน้นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีกว่าของเดิม	ระบบ Smart Energy - โรงแรมนำเอาเทคโนโลยีด้านพลังงานไฟฟ้าด้วยระบบ Smart Energy เข้ามาใช้ในโรงแรมและรีสอร์ทเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) และเพื่อช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานของโรงแรม การจัดการรายงานบัญชีแขกพัก (Guest Folio) - โรงแรมใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลประวัติลูกค้า โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการบริหารจัดการห้องอาหาร - โรงแรมใช้ระบบเก็บเงินห้องอาหาร (Point of Sales System) สำหรับจัดเก็บข้อมูลด้านการขายอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงมีการใช้โปรแกรม Application สำหรับลูกค้าในการสั่งอาหาร
3) Managerial Innovation นวัตกรรมที่เน้นวิธีการใหม่ๆ ในการกำกับการดำเนินงานขององค์กรและบุคลากร	สร้างมุมพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พนักงาน - โรงแรมดัดแปลงตึกของโรงแรมเพื่อให้พนักงานใช้เป็นที่พักผ่อน เช่น ห้องนอน ห้องอาบน้ำ ห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องนั่งเล่น เป็นต้น สร้างความผูกพันของพนักงาน (Employee Engagement) - โรงแรมเสริมสร้างความผูกพันของพนักงานโดยผ่านทาง การสร้างแรงจูงใจโดยใช้รางวัล การมอบอำนาจให้พนักงาน และการฝึกอบรมพนักงาน การร่วมคิดร่วมสร้าง (Employee co-creation) - เพื่อเน้นมีส่วนร่วมของพนักงานในการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างองค์กรเชิงนวัตกรรม การสื่อสารภายในองค์กร - โรงแรมให้ความสำคัญกับการสื่อสารภายในองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยเน้นการประชุมภายในแผนก (Internal meeting) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่รวดเร็วภายในหน่วยงาน เช่น การใช้ Line Application
4) Management Innovation นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตลาด	โปรแกรมความภักดี (Loyalty program) - โรงแรมรักษาลูกค้าและกระตุ้นให้เกิดกลับมาซื้อซ้ำ โดยการใช้โปรแกรมความภักดี ในการสะสมแต้มและแลกรับรางวัล และการให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิก เทคโนโลยีสื่อสารการตลาด - โรงแรมส่วนใหญ่ นำเทคโนโลยีสื่อสารการตลาดความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลและการจองข้อมูลของโรงแรม โดยการโฆษณาผ่านช่องทาง Online advertising รวมถึงการใช้ช่องทางแพลตฟอร์มการจองออนไลน์ (online reservation)
5) Institutional Innovation การพัฒนารูปแบบใหม่ๆ ของการดำเนินธุรกิจ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ/ทางการค้า	เครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจ - โรงแรมร่วมมือกับบริษัทประกันชีวิตและสายการบินในการสะสมแต้มเพื่อนำคะแนนจากการใช้บริการมาเป็นส่วนลดหรือบัตรกำนัลเพื่อเข้าพักโรงแรม เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน - โรงแรมสร้างเครือข่ายกับชุมชนเพื่อนำผลิตภัณฑ์มาให้บริการหรือจำหน่ายในโรงแรม

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปตัวอย่างแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมตามทฤษฎีการจำแนกนวัตกรรม 5 ด้าน ในบริบทธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยได้ ดังนี้

1) Product or Service Innovation พบว่า โรงแรมบางแห่งได้สร้างและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มโดยเปิดเป็น Pool bar service ที่ให้บริการริมสระน้ำของโรงแรม ทำให้ลูกค้าได้รับบรรยากาศที่ต่างจากห้องอาหารทั่วไป หรือโรงแรมบางแห่งได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ Kid Club เพื่อเจาะกลุ่มเด็กเล็กที่เดินทางมากับผู้ปกครอง เช่น Kid bar ที่มีแนวคิดนำเสนอผลิตภัณฑ์สปาสำหรับเด็กโดยเฉพาะ มีการตกแต่งสถานที่ให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าวัยเด็ก โดยออกแบบใช้โทนสีลูกกวาดและขนมหวาน มีบริการทำเล็บมือและเล็บเท้า มีกิจกรรมผสมโคลนด้วยตนเอง รวมถึงมีการจัดงานเลี้ยงสำหรับกลุ่มลูกค้าเด็กด้วย นอกจากนี้ โรงแรมบางแห่งได้ริเริ่มผลิตภัณฑ์ใหม่โดยนำเสนอแนวทางการพักผ่อนเพื่อสุขภาพในแบบธรรมชาติบำบัด หรือโปรแกรมล้างพิษเพื่อการฟื้นฟูและคืนความสมดุลสู่ร่างกาย เช่น แบบ 4 วัน 3 คืน โดยผลิตภัณฑ์ใหม่นี้ประกอบด้วย ห้องพัก อาหารสุขภาพ โปรแกรมล้างสารพิษ (ดีท็อกซ์) โปรแกรมนวด และการออกกำลังกาย

2) Process Innovation พบว่า โรงแรมหลายแห่งได้ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม โดยผู้บริหารโรงแรมหลายแห่งได้นำเอาเทคโนโลยีด้านพลังงานไฟฟ้าด้วยระบบ Smart Energy เข้ามาใช้ในโรงแรมและรีสอร์ท เพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) และเพื่อช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานของโรงแรม นอกจากนี้ โรงแรมบางแห่งได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปด้านการบริหารจัดการห้องอาหาร (Point of Sales System) มาใช้เพื่อให้กระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและการจัดเก็บข้อมูลด้านการขายอาหารและเครื่องดื่มได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมีการใช้โปรแกรม Application สำหรับลูกค้าในการสั่งอาหารภายในห้องอาหารและห้องพักอีกด้วย

3) Managerial Innovation พบว่า โรงแรมบางแห่งสร้างมุมพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พนักงาน โดยดัดแปลงตึกของโรงแรมเพื่อให้พนักงานใช้เป็นที่พักผ่อน เช่น ห้องนอน ห้องอาบน้ำ ห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องนั่งเล่น เป็นต้น รวมทั้งโรงแรมหลายแห่งได้สร้างความผูกพันของพนักงาน (Employee Engagement) โดยผ่านทางการสร้างแรงจูงใจโดยใช้รางวัล การมอบอำนาจให้พนักงานและการฝึกอบรมพนักงาน รวมทั้งเน้นการใช้การสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การนำ Line Application มาใช้เพื่อการประสานภายในแผนกและระหว่างแผนก และการใช้เทคโนโลยีอื่นๆเพื่อการสื่อสารที่รวดเร็วภายในหน่วยงาน เป็นต้น

4) Management Innovation พบว่า โรงแรมหลายแห่งมีระบบโปรแกรมความภักดี (Loyalty program) เพื่อรักษาลูกค้าและกระตุ้นให้เกิดกลับมาซื้อซ้ำ โดยการใช้โปรแกรมความภักดี ในการสะสมแต้มและแลกรับรางวัล และการให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิก รวมทั้งบางแห่งใช้เทคโนโลยีสื่อสารการตลาด เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลและการจองข้อมูลของโรงแรม โดยการโฆษณาผ่านช่องทาง online advertising รวมถึงการใช้ช่องทางแพลตฟอร์มการจองออนไลน์ (online reservation) เป็นต้น

5) Institutional Innovation พบว่า โรงแรมหลายแห่งแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจ เช่น โรงแรมร่วมมือกับบริษัทประกันชีวิตและสายการบินในการสะสมแต้มเพื่อนำคะแนนจากการใช้บริการมาเป็นส่วนลดหรือบัตรกำนัลเพื่อเข้าพักโรงแรม หรือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน เพื่อนำผลิตภัณฑ์มาให้บริการหรือจำหน่ายในโรงแรม เป็นต้น

2. การทำนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม จำแนกตามแผนกของโรงแรม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงแรม สามารถสรุปและจำแนกการทำนวัตกรรมในโรงแรมตามแผนกได้ตามประเด็นต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การทำนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม จำแนกตามแผนก

แผนก	นวัตกรรมที่นำมาใช้	ประโยชน์ของนวัตกรรม
1) งานส่วนหน้า	<i>Product/Service Innovation</i> ที่เน้นนวัตกรรมการออกแบบ (Architectural and design) โรงแรมให้มีเอกลักษณ์ โดยการ - นำอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือศิลปวัฒนธรรมมาปรับปรุงมาให้เป็นโรงแรม - ออกแบบอาคารให้มีลักษณะเฉพาะ มีความโดดเด่นแตกต่างจากโรงแรมทั่วไป - ออกแบบห้องพักที่มีการตกแต่งตามโทนสีต่าง ๆ	สร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์ของโรงแรม
	<i>Process Innovation</i> ที่เน้นการมุ่งความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ (Customer-oriented) ได้แก่ - ออกแบบการบริการที่มีความยืดหยุ่น เช่น การเช็คอิน-เช็คเอาท์ที่มีความยืดหยุ่น และการบริการที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของลูกค้าแต่ละบุคคล - ให้บริการแบบเฉพาะบุคคล (Personalized Service) - การบริการที่เหนือความคาดหวัง (Wow service)	การบริการแบบเฉพาะบุคคล (Personalize Service)
	<i>Process innovation</i> ที่เน้นเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ ได้แก่ - การจัดการรายงานบัญชีแขกพัก (Guest Folio) โดยใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลประวัติลูกค้า - สำรวจความคิดเห็นของลูกค้าผ่านช่องทางที่สะดวก เช่น การจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นทาง QR Code และการฟังความคิดเห็นลูกค้าจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Listening)	ปรับปรุงการให้บริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า
	<i>Process innovation</i> ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ ได้แก่ - การใช้ Property management System - การใช้ Hotel Application ให้ลูกค้า download ก่อนเข้าพักเพื่อให้บริการ check-in ผ่านโทรศัพท์มือถือ และให้รหัส key card ใช้เข้าห้องพักผ่านโทรศัพท์มือถือ - เพิ่มช่องทางการจ่ายเงิน E-Payment (Mobile payment/ electronic wallets)	อำนวยความสะดวกรวดเร็วให้ลูกค้าในการ check-in และ check-out และลดความผิดพลาด
2) แม่บ้านและห้องพัก	<i>Product/Service Innovation</i> ที่เน้นการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ - การใช้เทคโนโลยีในห้องพัก เช่น Guest Service Application, Free hi-speed internet, Master	ห้องพักที่สะดวกสบายและทันสมัย

แผนก	นวัตกรรมที่นำมาใช้	ประโยชน์ของนวัตกรรม
	control panel, Wake-up call set up, Keyless system, Free smart phone service - การใช้เทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงในห้องพัก เช่น In-room tablet, Smart TV/Internet on TV, Cable/satellite channels, Music system, Complementary online newspapers and magazines	
	<i>Process Innovation</i> ที่เน้นกระบวนการจัดการ ได้แก่ - นวัตกรรมทำความสะอาด เช่น การปฏิบัติตาม Standard cleaning procedure และการควบคุมคุณภาพ การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้เครื่องฟอกอากาศและโอโซนฆ่าเชื้อไวรัส - การจัดซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง เช่น ผลิตภัณฑ์รักษาสีผิวและผลิตภัณฑ์จากแบรนด์ที่มีชื่อเสียง	ความสะอาดและสุขอนามัยที่ดีขึ้น
3) อาหารและเครื่องดื่ม	<i>Product/Service Innovation</i> ที่เน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถเพิ่มมูลค่า ได้แก่ - การออกแบบเมนูอาหาร เช่น อาหารและเครื่องดื่มสุขภาพ อาหารท้องถิ่น อาหารฟิวชั่น (Fusion Food) รวมถึงการใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling) ในการนำเสนอเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับอาหาร	สร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับอาหารและเครื่องดื่ม
	<i>Product/Service Innovation</i> ที่เน้นการสร้างและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยเปิดเป็น pool bar พร้อมที่นั่งริมสระน้ำ และในสระน้ำ	เพื่อสร้างบรรยากาศใหม่และการผ่อนคลาย
	<i>Process Innovation</i> ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและบริหารจัดการ ได้แก่ - โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการบริหารจัดการห้องอาหารสำหรับระบบเก็บเงินห้องอาหาร (Point of Sales System) จัดเก็บข้อมูลด้านการขายอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงการใช้ Application สำหรับลูกค้าในการสั่งอาหาร	อำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน ลดความผิดพลาด และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
	<i>Institutional Innovation</i> เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน โดยโรงแรมสร้างเครือข่ายกับชุมชนเพื่อนำผลิตภัณฑ์มาให้บริการหรือจำหน่ายในโรงแรม	สร้างคุณค่าให้กับอาหารและเครื่องดื่ม และในด้านการส่งเสริมความยั่งยืน
4) งานขายและการตลาด	<i>Managerial Innovation</i> ที่เน้นนวัตกรรมการตลาด โดยการใช้โปรแกรมความภักดี (Loyalty program) ในการการสะสมแต้มและแลกรับรางวัล และการให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิก เพื่อดึงดูดและรักษาลูกค้า	รักษาลูกค้าและกลับมาซื้อซ้ำ

แผนก	นวัตกรรมที่นำมาใช้	ประโยชน์ของนวัตกรรม
	<i>Managerial Innovation</i> เน้นนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสารการตลาด ได้แก่ - การใช้ Online advertising เช่น Search Engine Marketing (SEM) และ Social Media Marketing (SMM) ในการโฆษณาและเข้าถึงกลุ่มลูกค้า - การจองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้แก่ Online travel agents (OTAs), Hotel website, Social media, Hotel mobile application, Corporate website/ central reservation	ความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล หรือหาข้อมูลของโรงแรม
	<i>Product/Service Innovation</i> เน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อเจาะกลุ่มตลาด เช่น - คอร์สสปาสำหรับเด็ก โดยออกแบบเป็นโทนสีลูกกวาดและขนมหวาน นำเสนอบริการทำเล็บมือและเล็บเท้า กิจกรรมผสมโคลนด้วยตนเอง รวมถึงการจัดงานเลี้ยง ต่าง ๆ สำหรับเด็ก - เพจเกจสุขภาพ สำหรับเจาะกลุ่มผู้รักสุขภาพ โดยให้บริการโปรแกรมดีท็อกซ์เพื่อการฟื้นฟูและคืนความสมดุลสู่ร่างกาย ในระยะเวลา 4 วัน 3 คืน ประกอบด้วยห้องพัก อาหารสุขภาพ โปรแกรมล้างสารพิษ (ดีท็อกซ์) โปรแกรมนวด และการออกกำลังกาย	เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ และสร้างความแตกต่าง รวมถึงเพิ่มโอกาสทางการตลาดกลุ่มใหม่ ๆ
	<i>Product/Service Innovation</i> เน้นการใช้เทคโนโลยีโดยการนำอุปกรณ์ VR มาใช้เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของโรงแรม เช่น ห้องพัก ห้องประชุม และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรม	ช่วยเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของโรงแรม
	<i>Institutional Innovation</i> เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจ โดยโรงแรมร่วมมือกับบริษัทประกันชีวิตและสายการบินในการสะสมแต้มเพื่อนำคะแนนจากการใช้บริการมาเป็นส่วนลดหรือบัตรกำนัลเพื่อเข้าพักโรงแรม	สร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของโรงแรม
5) ทรัพยากรมนุษย์	<i>Management Innovation</i> ที่เน้นการสร้างขวัญและกำลังใจและแรงจูงใจ โดยการ - การสร้างความผูกพันของพนักงาน (Employee Engagement) การสร้างแรงจูงใจโดยใช้รางวัล การมอบอำนาจให้พนักงาน และการฝึกอบรมพนักงาน - สร้างมุมพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พนักงาน โดยดัดแปลงอาคารของโรงแรมเพื่อให้พนักงานใช้เป็นที่พักผ่อน เช่น ห้องนอน ห้องอาบน้ำ ห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องนั่งเล่น เป็นต้น	เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความผูกพันขององค์กร
6) แผนกอื่นๆ	<i>Management Innovation</i> ที่เน้นการใช้เทคโนโลยี - ใช้เทคโนโลยีด้านพลังงานไฟฟ้าด้วยระบบ Smart Energy เข้ามาใช้ในโรงแรมและรีสอร์ท เพื่อเพิ่ม	เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนและเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซ

แผนก	นวัตกรรมที่นำมาใช้	ประโยชน์ของนวัตกรรม
	สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) และเพื่อช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานของโรงแรม	เรือนกระจกจากการดำเนินงานของโรงแรม
	<i>Product/Service Innovation</i> เน้นการใช้เทคโนโลยี - ลิฟท์แบบไร้สัมผัส (Contactless elevator) โดยใช้ระบบเซนเซอร์แทนการกดปุ่มในลิฟท์	อำนวยความสะดวกและลดการสัมผัสของลูกค้า
	<i>Product/Service Innovation</i> เน้นการใช้เทคโนโลยี - ให้บริการสถานีชาร์จแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าภายในอาคารจอดรถของโรงแรม	อำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	<i>Management Innovation</i> ที่เน้นการมีส่วนร่วมของพนักงาน - การมีส่วนร่วมของพนักงานในการร่วมคิดร่วมสร้าง (Employee co-creation) - การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การประชุมภายในแผนก (Internal meeting) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่รวดเร็วภายในหน่วยงาน เช่น การใช้ Line Application	มีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมภายในองค์กร และเพิ่มความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

ผลการวิจัยจากตารางที่ 2 สามารถสรุปพอสังเขปได้ว่า

1. แผนกงานส่วนหน้า มีการนำนวัตกรรมด้านการบริการลูกค้ามาให้บริการ เพื่อให้เกิดการบริการเฉพาะบุคคล การบริการที่เหนือความคาดหวัง รวมถึงการนำนวัตกรรมการออกแบบมาใช้เพื่อสร้างความแตกต่างให้แก่ที่พัก เช่น การตกแต่งของโรงแรมให้มีเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ยังใช้นวัตกรรมด้านการกระบวนการในการนำเทคโนโลยีมาในการตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลของลูกค้า อำนวยความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพและลดความผิดพลาดในการดำเนินงาน เช่น Guest Folio, hotel application and check-in/check-out system เป็นต้น

2. แผนกแม่บ้าน ได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้หลายรูปแบบ เช่น การใช้เทคโนโลยีในห้องพัก เช่น Guest Service Application, Master control panel, Keyless system รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงในห้องพัก เช่น In-room tablet, Smart TV/Internet on TV, Cable/satellite channels เป็นต้น รวมทั้งการนำนวัตกรรมทำความสะอาดห้องพักมาใช้

3. แผนกอาหารและเครื่องดื่ม ได้นำนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์มาใช้ เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์หรือการบริการ เช่น การออกแบบเมนูอาหาร เครื่องดื่มสุขภาพ อาหารท้องถิ่น อาหารฟิวชั่น (Fusion Food) รวมถึงการสร้างและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยเปิดเป็น pool bar พร้อมที่นั่งริมสระน้ำ และในสระน้ำ เป็นต้น

4. แผนกฝ่ายขายและการตลาด ได้นำนวัตกรรมหลายด้านมาใช้เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ แก่ลูกค้า เช่น managerial innovation เน้นนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสารการตลาด ได้แก่ การใช้ online advertising เช่น Search Engine Marketing (SEM) และ Social Media Marketing (SMM) ในการโฆษณาและเข้าถึงกลุ่มลูกค้า การจองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้แก่ Online travel agents (OTAs), Hotel website, Social media, Hotel mobile application, Corporate website/ central reservation เป็นต้น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีโดยการนำอุปกรณ์ VR มาใช้เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของโรงแรม เช่น ห้องพัก ห้องประชุม และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรม นอกจากนั้น โรงแรมบางแห่ง เน้น Institutional

Innovation โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจ โดยโรงแรมร่วมมือกับบริษัทประกันชีวิตและสายการบินในการสะสมแต้มเพื่อนำคะแนนจากการใช้บริการมาเป็นส่วนลดหรือบัตรกำนัลเพื่อเข้าพักโรงแรม เป็นต้น

5. แผนกทรัพยากรมนุษย์ เน้น Management Innovation โดยการสร้างขวัญและกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การสร้างความผูกพันของพนักงาน การสร้างแรงจูงใจโดยใช้รางวัล การมอบอำนาจให้พนักงาน และการฝึกอบรมพนักงาน นอกจากนี้ โรงแรมบางแห่งยังได้สร้างมุมพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พนักงาน โดยดัดแปลงเตียงของโรงแรมเพื่อให้พนักงานใช้เป็นที่พักผ่อน เช่น ห้องนอน ห้องอาบน้ำ ห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องนั่งเล่น เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการวิจัยพบว่า โรงแรมในประเทศไทยในปัจจุบันมีการทำนวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) product/service innovation 2) process innovation 3) managerial innovation 4) management และ 5) institutional innovation ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hjalager (2010: 1-12) ที่ระบุว่า นวัตกรรมในภาคธุรกิจบริการสามารถพัฒนาได้ 5 ด้านดังกล่าว โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงแรมยุคใหม่ในประเทศไทยมีการนำแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมมาใช้อย่างกว้างขวางหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของตะวันตก (Pikkemaat et al., 2016: 343-360) เหตุผลเช่นนั้น อาจเป็นเพราะว่า นวัตกรรมมีประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ เพราะนวัตกรรมช่วยสร้างความแตกต่างให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพิ่มโอกาสให้แก่แข่งขัน และช่วยสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า จึงอาจทำให้โรงแรมจำนวนมากได้นำนวัตกรรมด้านต่าง ๆ มาใช้ภายในโรงแรมเพื่อประโยชน์ดังกล่าว (ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ และอศวิน แสงพิกุล, 2565: 179-190)

2. นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารโรงแรมได้นำแนวคิดนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม เช่น แผนกส่วนหน้า แผนกแม่บ้านและห้องพักรักษา แผนกอาหารและเครื่องดื่ม และแผนกขายและการตลาด เป็นต้น ทั้งนี้ การที่แผนกต่าง ๆ ของโรงแรมได้นำนวัตกรรมมาใช้ อาจมีเหตุผลหรือวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น บางโรงแรมต้องการให้บริการส่วนบุคคลแก่ลูกค้า หลายแห่งต้องการทำให้ลูกค้ารู้สึกสะดวกสบายขณะเข้าพัก รวมทั้งเพื่อสร้างความน่าดึงดูดให้แก่ผลิตภัณฑ์ และสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้ การที่แผนกต่าง ๆ ของโรงแรมได้นำนวัตกรรมมาใช้ส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการทำงาน of พนักงานและการบริหารจัดการของแผนก และของโรงแรมในภาพรวม โดยผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมทั้งในบริบทประเทศไทยและต่างประเทศ ที่ระบุว่า โรงแรมหลายแห่งได้นำนวัตกรรมมาใช้อย่างกว้างขวางในแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม โดยเฉพาะโรงแรมขนาดใหญ่ ได้นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริการให้ดีขึ้น ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ รวมทั้งยังช่วยให้การทำงานในแต่ละแผนกมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย (ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ และอศวิน แสงพิกุล, 2565: 179-190; Pikkemaat, Pikkemaat, Zehrer, & Zehrer, 2016: 343-360)

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (Research Knowledge)

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ปัจจุบันผู้บริหารโรงแรมยุคใหม่ในประเทศไทยได้นำแนวคิดด้านนวัตกรรมจากประเทศตะวันตกมาใช้อย่างกว้างขวางและสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการใน

ธุรกิจโรงแรมได้ถึง 5 ด้าน ตามที่นำเสนอในผลการวิจัย รวมทั้งผลการวิจัยยังได้นำเสนอตัวอย่างและแนวทางการสร้างนวัตกรรมบริการในแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม ตั้งแต่แผนกงานส่วนหน้า แผนกแม่บ้าน แผนกอาหารและเครื่องดื่ม และแผนกขาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ให้ความรู้เชิงกรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย โดยธุรกิจโรงแรมสามารถพัฒนานวัตกรรมภายใต้ขอบเขตทั้ง 5 ด้าน ตามที่นำเสนอในผลการวิจัย ได้แก่ 1) product/service innovation 2) process innovation 3) managerial innovation 4) management และ 5) institutional innovation รวมทั้งตัวอย่างการจำแนกการใช้นวัตกรรมในแต่ละแผนกของโรงแรม ซึ่งผู้บริหารโรงแรมสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมในโรงแรมประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น โรงแรมหรูหรู รีสอร์ท หรือโรงแรมที่เน้นการบริการด้านสุขภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาจุดเน้นของโรงแรมที่อาจแตกต่างกันออกไป เช่น บางโรงแรมอาจเน้นด้านผลิตภัณฑ์ ก็สามารถนำแนวคิดการพัฒนาด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือบางโรงแรมอาจเน้นด้านกระบวนการ ก็สามารถนำแนวคิดด้านนวัตกรรมกระบวนการมาใช้ประโยชน์ หรือบางโรงแรมอาจประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านงานขายเพื่อเพิ่มยอดขาย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารโรงแรม (supply side) งานวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาต่อยอดโดยการสำรวจการรับรู้ถึงนวัตกรรมของโรงแรมจากมุมมองของลูกค้าเพิ่มเติม เพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรมจากฝั่งผู้บริโภค (demand side)

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ และอศวิน แสงพิกุล. (2565). การวิเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมในธุรกิจโรงแรม. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 6(3): 179-190.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2566). ปี 2566 ธุรกิจโรงแรมและที่พักทยอยฟื้นตัว แต่ภายใต้มุมมองที่ระมัดระวังมากขึ้น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Hotel-z3351.aspx> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2567
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). การเปลี่ยนแปลงภาคการท่องเที่ยวไทย กับก้าวต่อไปหลังเปิดประเทศ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-65-3/the-knowledge-65-3-3.html> สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2567.
- Chantavanich, S. (2009). *Data analysis in qualitative research*. (9th ed.). Chulalongkorn University Press.
- Gyurác-Németh, P., Horn, N., & Friedrich, N. (2016). Analyzing hotel innovation behavior in the Balaton region of Hungary to identify best practices. *Naše gospodarstvo/Our economy*. 62(3): 52-60.

- Hjalager, A.M. (2010). A review of innovation research in tourism. **Tourism Management**. 31(1): 1-12.
- Pikkemaat, B., & Peters, M. (2012). **Towards the measurement of innovation—a pilot study in the small and medium sized hotel industry**. In *Innovation in hospitality and tourism* (pp. 101-124): Routledge.
- Pikkemaat, B., Pikkemaat, B., Zehrer, A., & Zehrer, A. (2016). Innovation and service experiences in small tourism family firms. **International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research**.10(4): 343-360.
- Thomas, R., & Wood, E. (2014). Innovation in tourism: Re-conceptualising and measuring the absorptive capacity of the hotel sector. **Tourism Management**. 45: 39-48.

ปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์

Important Factors: the 3-Star Hotel Choosing in Mueang Nakhon Sawan,
Nakhon Sawan Province

กิติพิเชษฐ์ ฐูปบูชา¹ สุรพงษ์ วิริยะ²

Kitiphichet Thoopbucha, Surapong Wiriya

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าพักในโรงแรม งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เข้าพักโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และเพียร์สันไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า 1) พฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความถี่ในการเข้าพักในโรงแรม ในรอบ 1 ปี ส่วนใหญ่เข้าพักในโรงแรมประมาณ 1-3 ครั้งต่อปี เหตุผลที่เข้าพักโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เข้าพักเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ช่องทางที่ทำให้รู้จัก/เข้าพักในโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ส่วนใหญ่ รู้จักโรงแรมจากสื่ออินเทอร์เน็ต การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเข้าพักในโรงแรม ส่วนใหญ่ กำหนดราคาไว้ที่ช่วงระหว่าง 500-700 บาท/คืน การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมเดิมในครั้งต่อไป ส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่กลับมาพักโรงแรมที่เดิม/ยังไม่แน่ใจ 2) ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่พิจารณาจากความสะอาดของห้องพักและความปลอดภัย และ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามกับปัจจัยส่วนบุคคล อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับ ความสะอาดของห้องพัก ความปลอดภัย ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ และการให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยการเลือกพักโรงแรม; พฤติกรรมการเข้าพักโรงแรม

Abstract

The research aimed to investigate 1) behavior of staying in the 3-star hotels, 2) important factors in choosing hotel services in Mueang Nakhon Sawan, Nakhon Sawan province affecting decision behavior for hotel staying. This research was quantitative research. The sample group consisted of 385 guests of the 3-star hotels in Mueang Nakhon Sawan, Nakhon Sawan province. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, and Pearson chi-square.

Received: 2024-04-22 Revised: 2024-05-03 Accepted: 2024-05-06

¹ คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Administrator and Management, Chaopraya University. E-mail: kitiphichet.t@cpu.ac.th

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Science and Technology, Chaopraya University. E-mail: surapong.w@cpu.ac.th

The results showed that 1) for the behavior of staying in the 3-star hotels of the sample group, regarding the frequency of staying in hotels in one year, most spent approximately 1-3 times per year. A reason for staying at the hotels in Mueang Nakhon Sawan district was for relaxation/tourism. The internet media was a channel for them to access the hotel information and choose the hotel to stay. The cost of staying in most hotels was set at a range between 500-700 baht per night. Most did not want to stay and were not certain at the same hotels. 2) For important factors in choosing the hotel services in Mueang Nakhon Sawan District, the service users mainly considered the cleanliness of the room and safety. Also, it was found that there was a relationship between the respondent's occupations and personal factors. Occupation had no relationship with room cleanliness, safety, cheaper than other hotels at the same level. The beauty of the hotel/atmosphere and provisions of the services/tourism advice were at the significance level of 0.05

Keywords: factors in choosing a hotel; hotel staying behavior

บทนำ (Introduction)

จังหวัดนครสวรรค์เป็นเมืองโบราณซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี โดยมีปรากฏชื่อในศิลาจารึกเรียกว่า เมืองพระบาง เป็นเมืองหน้าด่านสำคัญในการทำศึกสงครามมาทุกสมัย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงธนบุรี จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ตัวเมืองดั้งเดิมตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาขาด(เขาฤๅษี) จรดวัดหัวเมือง (วัดนครสวรรค์) ยังมีเชิงเนินดินเป็นแนวปรากฏอยู่ เมืองพระบาง ต่อมาได้เป็น เมืองขอนแก่น เพราะตัวเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และหันหน้าเมืองไปทางแม่น้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกทำให้แสงอาทิตย์ส่องเข้าหน้าเมืองตลอดเวลา แต่ภายหลังได้เปลี่ยนเป็น เมืองนครสวรรค์ เป็นศุภนิมิตอันดี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์เป็นจำนวนมาก จังหวัดนครสวรรค์ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด (สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์, 2566) การพัฒนาการท่องเที่ยวมีปัจจัยอื่นๆ เช่น ให้บริการนักท่องเที่ยวด้านโรงแรมและห้องพักสามารถรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอความน่าสนใจและสามารถดึงดูดความสนใจทำให้เกิดการใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มมากขึ้น การบริการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจ และกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ดังนั้นควรมีการรณรงค์ปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึกที่ดีตลอดจนอบรมความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการ โรงแรม ที่พัก และร้านอาหาร ให้ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต และจำหน่ายสินค้าในราคาที่เป็นธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวในจังหวัดอีก (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครสวรรค์, 2566)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจึงส่งผลให้ในปัจจุบันธุรกิจโรงแรมมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นเป็นลำดับในช่วงปี 2565-2567 โดยคาดว่าในปี 2565 ธุรกิจจะยังฟื้นตัวได้เล็กน้อย เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงกลับมาไม่มากนัก โดยเฉพาะจากจีนที่ยังคงเผชิญอุปสรรคจากนโยบาย Zero-COVID ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลงจากผลของสงครามรัสเซีย-ยูเครน แต่คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเติบโตในอัตราเร่งขึ้นในช่วงปี 2566-2567 และฟื้นตัวกลับมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อน COVID-19 (38-40 ล้านคน) ได้ในปี 2568 ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยว

ไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่องจากมาตรการกระตุ้นตลาดท่องเที่ยวในประเทศ ด้านอุปทานคาดว่าผู้ประกอบการโรงแรมรายใหญ่จะยังคงขยายการลงทุนต่อเนื่อง ทำให้อัตราเข้าพักทั่วประเทศมีแนวโน้มยังอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยที่ 45% ในปี 2565 ก่อนจะปรับขึ้นเป็น 55% ในปี 2566 และ 65% ในปี 2567 ซึ่งโดยภาพรวม ธุรกิจโรงแรมทุกพื้นที่จะยังคงแข่งขันรุนแรง จากภาวะอุปทานส่วนเกินสูง (พุทธชาติ ลุนคำ, 2566) เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยคือ การนำเที่ยวมีราคาถูกและคุณภาพดี สินค้าของประเทศไทยมีความหลากหลาย และความหลากหลายของอาหารไทย จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่มีความมีการสนับสนุน (กันตพงศ์ คุ่มโนนชัย และ อธิป จันทรสุรีย์, 2565: 165-172)

พฤติกรรมของผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เป็นไปตามปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ การศึกษา เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม รูปแบบการใช้ชีวิต ส่งผลให้ผู้บริโภคในยุคนี้ต้องการความรวดเร็ว ความสะดวก คุณภาพที่ดีและมีความทันสมัย พร้อมกับความคุ้มค่า ผู้ประกอบการโรงแรมจึงต้องปรับตัวเพื่อเตรียมรองรับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยการปรับปรุงรูปแบบของโรงแรมและการให้บริการใหม่ๆ ที่มีกระบวนการพัฒนาและคัดเลือกเข้าไปบริหารและบริการ รวมไปถึงต้องมีการจัดโปรโมชั่นและการสื่อสารไปสู่ผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียสามารถนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมตลาดทั้งในและต่างประเทศในด้านการเติบโตของรายได้ และเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นได้อีกด้วย การนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยเฉพาะถิ่นแก่นักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ โดยโน้มน้าวให้นักท่องเที่ยวได้เปิดมุมมองใหม่ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าและการมีส่วนร่วมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไทย และส่งต่อประสบการณ์ ความรู้ ความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน (ดุชฎีวัฒน์ แก้วอินทร์ และคณะ, 2562: 1-10)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่สนใจจะลงทุนเปิดกิจการด้านโรงแรมและที่พักหรือต้องการทราบถึงพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจการหรือการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการที่ตัดสินใจเลือกพัก รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่สอดคล้องกับสถานการณ์และพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ที่มีผลต่อ

พฤติกรรมการตัดสินใจเข้าพักในโรงแรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ ด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อาชีพ ด้านพฤติกรรมการเข้าพักโรงแรม ประกอบด้วย ความถี่ในการเข้าพัก จุดประสงค์ของการเข้าพัก การรู้จักโรงแรม งบประมาณ ความจงรักภักดีกับโรงแรมปัจจัยการเลือกใช้บริการ

ในโรงแรม และด้านปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ ประกอบด้วย ความสะอาดของห้องพัก ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ ความปลอดภัย ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน การให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว การส่งเสริมการขาย ชื่อเสียงของโรงแรม ระบบอินเทอร์เน็ต/wifi การบริการอาหารเช้า และเครื่องดื่ม สถานที่จอดรถเพียงพอ อยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว บริการซักรีด มีบริการรถรับ-ส่ง ความเหมาะสมของราคาค่าอาหาร โปรโมชั่น

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้ที่เข้าพักโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้เดินทางเข้ามาพักมาจากหลากหลายพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้ที่เข้าพักโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553: 26) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยคือ โรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งสอบถามของเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อาชีพ เป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choice question)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมในการเข้าพักโรงแรม ได้แก่ ความถี่ในการเข้าพัก จุดประสงค์ของการเข้าพัก การรู้จักโรงแรม งบประมาณ และความจงรักภักดีกับโรงแรม เป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choice question)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ที่มีผลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจเข้าพักในโรงแรม เป็นแบบสอบถามในลักษณะที่ให้ผู้ตอบใส่ลำดับที่ (Ranking question)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจาก ผู้ที่เข้าพักโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยกลุ่มตัวอย่างและการเลือกแบบบังเอิญ จำนวน 385 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการคำนวณชุดค่าสถิติ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Mean) และการทดสอบเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-Square)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชนมากที่สุด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 รองลงมาได้แก่ อาชีพอิสระ/ค้าขาย จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20

จากพฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรม พบว่าพฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรมของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความถี่ในการเข้าพักในโรงแรม ในรอบ 1 ปี โดยส่วนใหญ่เข้าพักในโรงแรมประมาณ 1-3 ครั้งต่อปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ 4-6 ครั้งต่อปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80

เหตุผลที่เข้าพักโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์พบว่า โดยส่วนใหญ่เข้าพักเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาคือ ประชุมสัมมนา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20

ช่องทางที่ทำให้รู้จัก/เข้าพักในโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ พบว่า โดยส่วนใหญ่ รู้จักโรงแรมจากสื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมาคือ การแนะนำของคนรู้จัก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเข้าพักในโรงแรม พบว่า โดยส่วนใหญ่ กำหนดราคาไว้ที่ช่วงระหว่าง 500-700 บาท:คืน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมาคือ ช่วงระหว่าง 300-500 บาท:คืน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60

การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมเดิมในครั้งต่อไป พบว่า โดยส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่กลับมาพักโรงแรมที่เดิม/ยังไม่แน่ใจ จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 และเลือกที่จะกลับมาพักโรงแรมเดิม จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 41.89

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์พบว่าปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่พิจารณาจากความสะอาดของห้องพักจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมาคือ ความปลอดภัย มีผู้ให้ความสำคัญจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของราคาค่าอาหาร ไม่มีผู้ให้ความสำคัญ จากผลการจัดลำดับความปัจจัยสำคัญของผู้ใช้บริการในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำปัจจัย 5 อันดับแรก ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสะอาดของห้องพัก 2) ความปลอดภัย 3) ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน 4) ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ และ 5) การให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว มาทำการศึกษาต่อในรายละเอียดเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามและปัจจัยแต่ละตัว ซึ่งได้ผลตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการทดสอบ Chi-Square ระหว่างอาชีพกับความสะอาดของห้องพัก

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.089 ^a	12	.237
Likelihood Ratio	16.721	12	.160
Linear-by-Linear Association	4.145	1	.042
N of Valid Cases	385		

จากตารางที่ 1 พบว่า $\chi^2 = 15.089$ และ $p\text{-value} = 0.237$ ซึ่งหมายความว่าอาชีวะไม่มีความสัมพันธ์กับความสะอาดของห้องพักที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการทดสอบ Chi-Square ระหว่างอาชีวะกับความปลอดภัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.189 ^a	12	.143
Likelihood Ratio	18.713	12	.096
Linear-by-Linear Association	6.352	1	.012
N of Valid Cases	385		

จากตารางที่ 2 พบว่า $\chi^2 = 17.189$ และ $p\text{-value} = 0.143$ ซึ่งหมายความว่าอาชีวะไม่มีความสัมพันธ์กับความปลอดภัยที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการทดสอบ Chi-Square ระหว่างอาชีวะกับราคาสูงกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	19.827 ^a	12	.070
Likelihood Ratio	19.266	12	.082
Linear-by-Linear Association	4.123	1	.042
N of Valid Cases	385		

จากตารางที่ 3 พบว่า $\chi^2 = 19.827$ และ $p\text{-value} = 0.07$ ซึ่งหมายความว่าอาชีวะไม่มีความสัมพันธ์กับราคาสูงกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการทดสอบ Chi-Square ระหว่างอาชีวะกับความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.412 ^a	12	.829
Likelihood Ratio	8.499	12	.745
Linear-by-Linear Association	.106	1	.744
N of Valid Cases	385		

จากตารางที่ 4 พบว่า $\chi^2 = 7.412$ และ $p\text{-value} = 0.829$ ซึ่งหมายความว่าอาชีวะไม่มีความสัมพันธ์กับความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 5 ตารางแสดงการทดสอบ Chi-Square ระหว่างอาชีวะกับการให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20.430 ^a	12	.059
Likelihood Ratio	14.458	12	.272
Linear-by-Linear Association	2.371	1	.124
N of Valid Cases	385		

จากตารางที่ 5 พบว่า $\chi^2 = 20.430$ และ $p\text{-value} = 0.059$ ซึ่งหมายความว่าอาชีวะไม่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการหาความสัมพันธ์พบว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับ 1) ความสะอาดของห้องพัก 2) ความปลอดภัย 3) ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน 4) ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ และ 5) การให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย ปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว พฤติกรรมของการเข้าพักในโรงแรมของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการเข้าพักในโรงแรม ในรอบ 1 ปี โดยส่วนใหญ่เข้าพักในโรงแรมประมาณ 1-3 ครั้งต่อปี เหตุผลที่เข้าพักโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์พบว่า โดยส่วนใหญ่เข้าพักเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว ช่องทางที่ทำให้รู้จัก/เข้าพักในโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ พบว่า โดยส่วนใหญ่ รู้จักโรงแรมจากสื่ออินเทอร์เน็ต การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเข้าพักในโรงแรม พบว่า โดยส่วนใหญ่ กำหนดราคาไว้ที่ช่วงระหว่าง 500-700 บาท/คืน การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมเดิมในครั้งต่อไป พบว่า โดยส่วนใหญ่ เลือกที่จะไม่กลับมาพักโรงแรมที่เดิม/ยังไม่แน่ใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรางคณาและ เมธาวี ว่องกิจ (2564: 55-69) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการและการแนะนำต่อนักท่องเที่ยวให้มีความสำคัญเป็นอย่างมากคือ ราคา ปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการ แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีอำนาจการซื้อสูงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักเข้าพักเป็นเวลานาน

2. ปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าพักในโรงแรม พบว่าปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่พิจารณาจากความสะอาดของห้องพัก รองลงมาคือ ความปลอดภัย และ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของราคาอาหาร ไม่มีผู้ให้ความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิณกร ตีบอินตา และ ผกามาศ ชัยรัตน์ (2563: 512-525) พบว่า ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านกระบวนการ ด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และด้านบุคลากร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครสวรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล (2563: 453-465) พบว่า นักท่องเที่ยวที่สนใจพักโรงแรมระยะยาวหากที่พักโรงแรมสามารถจัดกิจกรรม ล่องแก่ง ปั่นจักรยาน เล่นฟันบอล และมีบริการอินเทอร์เน็ตไร้สายฟรี หรือมีบริการรับส่งระหว่างโรงแรมสู่สถานที่ต่างๆ ในขณะที่ความปลอดภัยในที่พัก ความสะอาดและการจัดตกแต่งที่พักมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกที่พัก

3. การจัดลำดับความปัจจัยสำคัญของผู้ใช้บริการในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำปัจจัย 5 อันดับแรก ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสะอาดของห้องพัก 2) ความปลอดภัย 3) ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน 4) ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ และ 5) การให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยว มาทำการศึกษาต่อในรายละเอียดเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ

ของผู้ตอบแบบสอบถามและปัจจัยแต่ละตัว ซึ่งหมายความว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับ 1) ความสะอาดของห้องพัก 2) ความปลอดภัย 3) ราคาถูกกว่าโรงแรมอื่นในระดับเดียวกัน 4) ความสวยงามของโรงแรม/บรรยากาศ และ 5) การให้บริการ/แนะนำการท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน (2566: 106-120) พบว่า ความแตกต่างระหว่างปัจจัยของกิจการและพฤติกรรมการใช้บริการต่อคุณภาพการบริการของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านอายุของโรงแรม ลักษณะการบริหารจัดการ เหตุผลในการเลือกใช้บริการ ส่งผลต่อความเห็นในคุณภาพบริการของลูกค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการเคยใช้บริการ ไม่มีผลต่อความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .05

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ผู้ที่เข้าพักโรงแรมระดับ 3 ดาว ในเขตเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ให้ความสำคัญกับการเลือกเข้าพักโรงแรม ในด้านความสะอาดของห้องพัก ความปลอดภัย และราคา โรงแรมจึงควรให้ความสำคัญกับทั้ง 3 ด้านนี้ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และแสดงให้เห็นว่าอาชีพของผู้เข้าพักไม่ได้มีผลต่อการเลือกเข้าพัก ดังนั้นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยทำให้เข้าใจถึงปัจจัยและพฤติกรรมในการเลือกเข้าพักนี้ไปใช้ปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพทางการกำหนดคุณภาพ กำหนดกลยุทธ์การขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรม สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาการขายที่สอดคล้องกับความต้องการของตน
 - 1.2 ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรม สามารถลำดับความสำคัญในการพัฒนาธุรกิจของตน
 - 1.3 ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรม สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อแสดงให้เห็นลูกค้าเห็นเกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักโรงแรม
 - 2.2 ควรมีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักโรงแรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กันตพงศ์ คุ่มโนนชัย และ อธิป จันทรสุรีย์. (2565). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวชาวเวียดนามใช้ในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*. 5(4): 165-172.
- ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์ และคณะ. (2562). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ใช้บริการโรงแรม ในเขตจังหวัดเลย. *วารสารธาตุพนมปริทรรศน์*. 3(2): 1-10.

- ทินกร ตี๋อินตา และ ผกามาศ ชัยรัตน์. (2563). ปัจจัยการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 14(3): 512-525.
- บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล. (2563). กฎความสัมพันธ์ของปัจจัยการเลือกที่พักโรงแรมของนักท่องเที่ยว อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 14(1): 453-465.
- พุทธชาติ ลุนคำ. (2566). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2565-2567: ธุรกิจโรงแรม*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/services/hotels/io/hotel-2022-2024>. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2566.
- ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน. (2566). วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพบริการของโรงแรมในอำเภอหัวหิน. *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*. 9(2): 106-120.
- วรางคณาและ เมธาวิ ว่องกิจ. (2564). การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการและการแนะนำบอกต่อโรงแรมฮาลาลระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 27(3): 55-69.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครสวรรค์. (2566). *บริการข้อมูล*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://nakhonsawan.mots.go.th/index.php>. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2566.
- สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์. (2566). *ประวัติความเป็นมา*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://123.242.166.5/webnkw/nsinfo/generaldata/index.php?tagpage=main>. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2566.

ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น
ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
Expectation Factors of Services Quality Affecting the New Normal Consumers'
Decision to Use the Service at Japanese Restaurant under in Muang District,
Chiang Rai

กฤษณา อืดใจ¹ นันทชัย ลาวงศ์² สุภาภรณ์ ขาวนาฝ้าย³ ศิริพร แก้วสกต⁴ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์⁵

Kissana Audjai, Nantachai Lawong, Supaporn Chaonafai,
Siriporn Kaewsakot, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ 2) การตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น และ 3) ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ จำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ และการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 , มี SD เท่ากับ 0.266) 2) การตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 , มี SD เท่ากับ 0.201) และ 3) ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ (X_4) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1) ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ (X_2) การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (X_3) การเอาใจใส่ในการบริการ (X_5) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.880 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 77.1 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.096 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 1.483 + 0.141 (X_4) + 0.158 (X_1) + 0.131 (X_2) + 0.106 (X_3) + 0.135 (X_5)$$

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ; การตัดสินใจใช้บริการ;
ร้านอาหารญี่ปุ่น; ผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่

Received: 2023-04-22 Revised: 2023-05-02 Accepted: 2023-05-06

¹ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: cakecup29_54@hotmail.co.th

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: nantachairc@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: chaonafairc@hotmail.com

⁴ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: kaewsakotrc@hotmail.com

⁵ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. Corresponding author. E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

Abstract

This research aimed to study: 1) expectation factors of services quality; 2) decision to use the service of Japanese restaurant; and 3) expectation factors of services quality affecting the decision to use the service of the Japanese restaurant of the New Normal Consumer in Muang District, Chiang Rai. Quantitative Research. The sample size consisted of 400 people. The instruments were the questionnaires, and the assessment ratio of expectation factors of services quality and decision to use the service of Japanese restaurant. The statistical tools used in data analysis were percentage (%) mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and multiple regressions of Stepwise regression method.

The results showed that 1) expectation factors of services quality, as a whole and an individual, were at high level (mean = 4.40 SD = 0.266); 2) decision to use the service of Japanese restaurant, as a whole and an individual, was at high level (mean = 4.44 SD = 0.201); and 3) expectation factors of services quality were: Assurance (X_4), Tangibles (X_1), Reliability (X_2), Responsiveness (X_3) and Empathy (X_5). All factors were affecting the decision to use the service of the Japanese restaurant of the New Normal consumer in Muang District, Chiang Rai in overall ($\hat{Y}_{tot}$). Its statistical significance was at .01 level. The correlation coefficient was equal to 0.880. Effectiveness in the prediction was 77.1 %, and the standard deviation of the prediction was 0.096. It was written as the following equation regression analysis was below.

$$\hat{Y}_{tot} = 1.483 + 0.141 (X_4) + 0.158 (X_1) + 0.131 (X_2) + 0.106 (X_3) + 0.135 (X_5)$$

Keywords: expectation factors of services quality; decision to use the service;
Japanese Restaurant; new normal consumers

บทนำ (Introduction)

กระแสวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่หลากหลายได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทย เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูน เพลง เทคโนโลยี เครื่องแต่งกาย ตลอดจนอาหาร วัฒนธรรมเหล่านี้ทำให้คนไทยได้ซึมซับและเกิดการยอมรับความ เป็นญี่ปุ่นได้อย่างรวดเร็ว การบริโภคอาหารญี่ปุ่นก็เป็นตัวเลือกหนึ่งในประเภทอาหารต่างชาติ ที่ได้รับความนิยม แพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้า หรือ ร้านอาหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะ ภายหลังจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่คลี่คลายลงไป เป็นผลทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป มีการรักษาสุขภาพ ด้วยการออกกำลังกาย การเลือกบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ แนวโน้มของการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่ม สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีความตื่นตัวในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งอาหารญี่ปุ่นก็เป็น หนึ่งในทางเลือกสำหรับผู้บริโภคเหล่านั้น อาหารญี่ปุ่นเป็นที่นิยมอย่างมากในไทย เหตุเพราะร้านอาหารญี่ปุ่น ได้ปรับรสชาติให้เข้ากับลูกค้าคนไทย และยังมีกลุ่มคนที่ต้องการรสชาติอาหารแบบดั้งเดิม อีกทั้งการบริการ สไตล์ญี่ปุ่นนั้น ยังเป็นศิลปะอาหาร (รังสรรค์ เลิศในสมัย, 2563 : 30)

ปัจจัยสำคัญที่ร้านอาหารญี่ปุ่นจะประสบความสำเร็จมีหลากหลายปัจจัย เช่น รสชาติของอาหาร ทำเลที่ตั้ง การรับรู้ถึงคุณภาพของอาหาร ความสดใหม่ของอาหาร รวมทั้งคุณภาพการบริการที่ดีเยี่ยมของการ บริการ นอกจากนี้ สภาพบรรยากาศภายในร้าน การตกแต่งที่สวยงาม ลักษณะหรือการตกแต่งของร้านที่เป็น

เอกลักษณ์ ก็เป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค (Sukhu, Bilgihan & Seo, 2017: 13) คุณค่าของอาหาร ญีปุ่นทั้งด้านสุขภาพและราคา มีความคุ้มค่ากับราคาที่จ่ายไป (Kang, Jun & Arendt, 2015: 13) คุณภาพการ บริการ ที่ทำให้ผู้บริโภคประทับใจในการบริการของร้าน (Tsaur, Luoh & Syue, 2015: 117) และความ ไว้วางใจ ก็เป็น หัวใจสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคกลับมาใช้บริการซ้ำอีกในอนาคต และเป็นการเพิ่มยอดขายให้แก่ ร้านอาหาร (Namin, 2017: 72)

ดังนั้น ธุรกิจร้านอาหารญี่ปุ่นควรเน้นคุณภาพการบริการ การบริหารจัดการแนวทางใหม่ที่เน้นความ เข้าใจ รสชาติของอาหาร เพื่อเป็นการกระตุ้นในการบริการให้มากขึ้น และจากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็น ว่าภายหลังสถานการณ์ COVID-19 ได้คลี่คลายทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภค ร้านอาหารญี่ปุ่น ได้มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เช่น การใส่หน้ากากอนามัยในทุกๆ งานของซูชิ งานเวียน การ ยกเลิกการจำหน่ายซูชิแบบจากเวียนมาเป็นการทำแบบขึ้นต่อชิ้นเมื่อได้รับการสั่ง การจัดผังที่นั่งให้มีระยะห่าง มากขึ้น การให้พนักงานสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา จึงทำให้ผู้ทำวิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถี ความเป็นปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของร้านอาหาร และสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่จะนำไปต่อยอดทางธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความ ปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหาร ญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหาร ญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของ ผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ปัจจัยความ คาดหวังคุณภาพบริการ 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการ บริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ด้านการสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ และ ด้าน การเอาใจใส่ในการบริการตามแนวคิดของ Zeithaml, Parasuraman & Berry (1990) และการตัดสินใจใช้ บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ (New Normal) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ประกอบด้วย การรับรู้ถึงความต้องการ ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการ

ตัดสินใจใช้บริการ และด้านพฤติกรรมภายหลังการใช้บริการ ตามแนวคิด ของ Kotler, P. Keller, K.L. (2016: 195)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ กลุ่มคนที่เคยใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ กลุ่มคนที่เคยใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรจากสูตรของ Cochran, W.G. 1977: 180 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 46) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยทำการสุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด (Purposing Sampling) ด้วยตัวผู้วิจัยเองกับประชากรที่เคยใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ ร้านอาหารญี่ปุ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในแต่ละครั้ง (บาท/ครั้ง) และสื่อที่ทำให้รู้จักร้านอาหารญี่ปุ่น ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับ ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 29 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างที่อายุเกิน 18 ปีที่เคยใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 ชุด แล้วเก็บกลับคืนด้วยตนเองทั้งหมดแล้วนำไปตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในแต่ละครั้ง (บาท/ครั้ง) และสื่อที่ทำให้รู้จักร้านอาหารญี่ปุ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression of Stepwise Regression Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สรุปได้ ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 79.3) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี (ร้อยละ 68.4) การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 78.4) อาชีพเป็นพนักงานเอกชน (ร้อยละ 60.7) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 54.3) ความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ประมาณ 1-2 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ 60.8) ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในแต่ละครั้ง 800-1,000 บาท/ครั้ง (ร้อยละ 58.2) และสื่อที่ทำให้รู้จักร้านอาหารญี่ปุ่นคือ facebook (ร้อยละ 65.7)

2. ระดับปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามอันดับ คือ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ (X_2) ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา การเอาใจใส่ในการบริการ (X_5) ($\bar{X} = 4.51$) และความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1) ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (X_3) ($\bar{X} = 4.24$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

● ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1)	4.42	0.397	มาก
2. ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ (X_2)	4.54	0.428	มากที่สุด
3. การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (X_3)	4.24	0.473	มาก
4. การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ (X_4)	4.30	0.406	มาก
5. การเอาใจใส่ในการบริการ (X_5)	4.51	0.291	มากที่สุด
รวม	4.40	0.266	มาก

3. ระดับการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามอันดับ คือ พฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา การตัดสินใจซื้อ ($\bar{X} = 4.48$) และการค้นหาข้อมูล ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินทางเลือก ($\bar{X} = 4.36$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

การตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. การรับรู้ถึงความต้องการ	4.40	0.261	มาก
2. การค้นหาข้อมูล	4.44	0.303	มาก
3. การประเมินทางเลือก	4.36	0.321	มาก
4. การตัดสินใจซื้อ	4.48	0.215	มาก
5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ	4.50	0.242	มาก
โดยภาพรวม	4.44	0.201	มาก

4. ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์จะพบว่า การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ (X_4) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1) ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ (X_2) การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (X_3) การเอาใจใส่ในการบริการ (X_5) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.880 และมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 77.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.096 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ (X_4)	0.141	0.015	0.285	9.292	.000
ความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1)	0.158	0.013	0.312	11.716	.000
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ (X_2)	0.131	0.012	0.278	11.103	.000
การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (X_3)	0.106	0.012	0.250	8.526	.000
การเอาใจใส่ในการบริการ (X_5)	0.135	0.019	0.196	7.243	.000
ค่าคงที่ 1.483 ; Std.E = ± 0.096 ; R = 0.880 ; R ² = 0.771 ; F = 52.454 ; P-value < 0.01					

ซึ่งจะได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.483 + 0.141 (X_4) + 0.158 (X_1) + 0.131 (X_2) + 0.106 (X_3) + 0.135 (X_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามอันดับ คือ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ รองลงมา การเอาใจใส่ในการบริการ และความเป็นรูปธรรมของบริการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริโภคประสงค์ที่จะเลือกรับบริการร้านอาหารญี่ปุ่นที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจและความพึงพอใจต่อการใช้บริการ เป็นการสร้างมาตรฐานใน

การบริการและการปฏิบัติที่ดีต่อผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุธิดา นุริตมนต์ (2564: 11-23) พบว่า การรับรู้คุณภาพผลิตภัณฑ์ คุณภาพการบริการ และการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น เพื่อแนวทางสำหรับผู้ให้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และคุณภาพบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ สัตถาวร (2563: 179-197) พบว่า คุณภาพการบริการ ความคุ้มค่าของราคา อรรถาธิบายที่มีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในสินค้าและบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นกัสนกร วงศ์บัวเจริญ (2560: 20-45) พบว่า ผู้บริโภคมีความคาดหวังและการรับรู้จริงต่ออาหารญี่ปุ่นประเภทซูชิและซาซิมิของร้านในห้างสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร โดยรวม ได้แก่ ด้านคุณภาพอาหารและด้านคุณภาพการบริการอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์ริษา รักชาติ และกิตติมา ทามาลี (2560: 1-6) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามอันดับ คือ พฤติกรรมภายหลังการซื้อ รองลงมา การตัดสินใจซื้อ และการค้นหาข้อมูล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินทางเลือก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันร้านอาหารญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีการตกแต่งเพื่อสร้างบรรยากาศภายในร้านให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจเมื่อมารับบริการที่ร้าน อีกทั้งร้านยังควรเน้นการให้บริการหลังการขายหรือการบริการ อาทิเช่น คุณภาพของอาหารกับราคา รสชาติของอาหารที่ถูกปากของผู้บริโภค อีกทั้งคุณภาพการบริการหลังรับบริการด้วย เป็นต้น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมกลับมาใช้บริการซ้ำต่อ ๆ ไปเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร คงดารา (2559: 57-58) พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นฟุจิ และร้านอาหารญี่ปุ่นเซนของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกัสนกร วงศ์บัวเจริญ (2560: 20-45) พบว่า ผู้บริโภคประเมินความพึงพอใจต่ออาหารญี่ปุ่นประเภทซูชิและซาซิมิของร้านในห้างสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและด้านคุณภาพการบริการอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

3. ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์จะพบว่า การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ การเอาใส่ใจในการบริการ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากร้านอาหารญี่ปุ่น มีอัตราการเติบโตที่สูงขึ้น มีการแข่งขันทางการตลาด ดังนั้นเจ้าของกิจการร้านอาหารญี่ปุ่นจึงควรเน้นที่ คุณภาพของการบริการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทุกระดับ อนึ่งเจ้าของกิจการยังควรใส่ใจในการให้บริการผู้บริโภค การสร้างตราสัญลักษณ์ ภาพลักษณ์ ต่าง ๆ ที่ดีให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2559: 28) พบว่า มีปัจจัยความไว้วางใจและปัจจัยทัศนคติต่อรสชาติอาหาร มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียรระโน พรสมบุญศิริ (2559: 48-49) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคร้านอาหารญี่ปุ่น ระดับพรีเมียมในเขตกรุงเทพมหานคร คือ เหตุจูงใจที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกรับประทานอาหารญี่ปุ่นเพราะอาหารญี่ปุ่นเป็นอาหารที่ดี

ต่อสุขภาพ ในส่วนของปัจจัยทางด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เนื่องจากทางผู้ประกอบการไม่คำนึงถึงความคุ้มค่าในการรับประทาน แต่จะเน้นในเรื่องของคุณภาพของวัตถุดิบมากกว่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ พรเดชะ และสุพิชา บุณยะวิทยาภรณ์ (2565: 22-35) พบว่า ปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภคที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นอิตาลีในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของพนักงาน ด้านต้นทุน ด้านความสะดวก และด้านการตอบสนองความต้องการ ตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ จากการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ การเอาใจใส่ในการบริการ ความเป็นรูปธรรมของบริการ การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ และการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. การตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ พฤติกรรมภายหลังการซื้อ การตัดสินใจซื้อ การค้นหาข้อมูล การรับรู้ถึงความต้องการ และการประเมินทางเลือก
3. ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และการเอาใจใส่ในการบริการ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 77.1

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นควรเน้นคุณภาพบริการ อาทิเช่น การบริการที่รวดเร็วทันที มีพนักงานบริการให้เพียงพอต่อการให้บริการในช่วงเวลาที่ยุ่ง เป็นต้น
 - 1.2 การตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย การประเมินทางเลือก พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ควรสร้างชุดเมนูอาหารเพื่อเป็นทางเลือก ช่องทางบริการการชำระเงิน
 - 1.3 ปัจจัยความคาดหวังคุณภาพบริการ การสร้างความมั่นใจในการใช้บริการ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และการเอาใจใส่ในการบริการ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น ของผู้บริโภคภายใต้วิถีปกติใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ดังนั้นเจ้าของกิจการร้านอาหารญี่ปุ่นจึงควรสร้างความเชื่อมั่นและความ

ประทับใจที่ตอบสนองผู้บริโภคในทุกระดับ อีกทั้งควรใส่ใจในการสร้างบรรยากาศของร้านเพื่อสร้างภาพลักษณ์ หรือ ตราสัญลักษณ์ของสินค้าของร้าน เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรมการกลับมาใช้บริการซ้ำต่อไปในภายหลัง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการกลับมาใช้บริการซ้ำที่ร้านอาหารญี่ปุ่น กับ การสร้างตราสัญลักษณ์ของสินค้า และภาพลักษณ์ของร้านอาหารญี่ปุ่น

2.2 ควรศึกษาวิจัยในกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมาใช้บริการของร้านอาหารญี่ปุ่น หรือเคยมาใช้แต่นาน ๆ ครั้ง เพื่อหาข้อมูลเชิงลึก ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- เจียรไน พรสมบุญศิริ. (2559). ปัจจัยและพฤติกรรมของผู้บริโภคชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคร้านอาหารญี่ปุ่นระดับพรีเมียมในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพงศ์ พรเดช และสุพิชา บุรณะวิทยาภรณ์. (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการซ้ำร้านอาหารญี่ปุ่นประเภทอิกายะในกรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร. 5(4): 22-35.
- ธัญญ์ธิดา รักชาติ และกิตติมา ทามาลี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้าอยุธยาซิตี้พาร์ค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า 4(1): 1-6.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: แอคทีฟพริ้น.
- นันทพร คงดารา (2559) ความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นฟุจิ และร้านอาหารญี่ปุ่นเซนของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นภัสกร วงศ์บัวเจริญ. (2560). ทศนคติ ความคาดหวัง และการรับรู้จริง ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารญี่ปุ่นประเภทซูชิและซาซิมิของร้านในห้างสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร. วารสารสยามวิชาการ. 18(2): 20-45.
- พีรพัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รังสรรค์ เลิศในสัตย์. (2563). การประเมินระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของร้านอาหารญี่ปุ่นในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและภาษา 8(1): 28-39.
- วสุธิดา นุริตมนต์. (2564). การรับรู้คุณภาพผลิตภัณฑ์และคุณภาพการบริการที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการซ้ำร้านอาหารญี่ปุ่น. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11(3): 11-23
- สรสรสิริ สัตถาวร. (2563). อิทธิพลของคุณภาพการบริการ ความคุ้มค่า และอัยาศัยดีมีมิตรจิตของพนักงานต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร 17(1): 179-197.

- Cochran, W.G. (1977). **Sampling techniques**. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.
- Kang, J., Jun, J., & Arendt, S.W. (2015). Understanding customers' healthy food choices at casual dining restaurants: Using the Value-Attitude-Behavior model. **International Journal of Hospitality Management**. 48(July 2015): 12-21.
- Kotler, P. & Keller, K.L. (2016). **Marketing management**. 15th ed. New York: Pearson Education Inc.
- Namin, A. (2017). Revisiting customers' perception of service quality in fast food restaurants. **Journal of Retailing and Consumer Services**. 34(January 2017): 70-81.
- Sukhu, A., Bilgihan, A., & Seo, S. (2017). Willingness to pay in negative restaurant service encounters. **International Journal of Hospitality Management**. 65(August 2017); 11-19.
- Tsaur, S., Luoh, H., & Syue, S. (2015). Positive emotions and behavioral intentions of customers in service restaurants: Does aesthetic labor matter? **International Journal of Hospitality Management**. 5(October 2015): 115-126.
- Zeithaml Valarie A., Parasuraman A., and Berry Leonard. (1990). **Delivery quality service: Balancing customer perceptions and expectations**. New York: Free Press.

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
Public Participation in the Development of Creative Tourism Plans: A Case
Study of Muang District, Phitsanulok Province

นรากรณ์ คำสว่าง¹ ธนัสธา โรจนตรกุล²
Narakon khamawang, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 5 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมให้ข้อมูล ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน และด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันโดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม ประชาคมแสดงความคิดเห็นปัญหาความต้องการ ควรจัดให้มีการอบรมหรือกิจกรรมให้ความรู้เข้าใจในการพัฒนาแผนแก่ประชาชน เพื่อสร้างแรงจูงใจและความใกล้ชิดประชาชน

คำสำคัญ (keywords) : การมีส่วนร่วม; แผน; ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This research's objectives were: 1) to study the level of public participation in the development of creative tourism plans; 2) to compare personal factors affecting public participation in the development of creative tourism plans; and 3) to study the public

Received: 2024-04-24 Revised: 2024-05-06 Accepted: 2024-05-07

¹ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Narakon.k@psru.ac.th

² คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Tanastha.r@psru.ac.th

participation guidelines for the development of creative tourism plans. Both quantitative research and qualitative research were employed. The research results showed below.

1. Public participations in the development of creative tourism plans overall with all five items were at a moderate level. With consideration of each aspect, it was found that, sorted from highest to lowest average, receiving information, providing information, expressing opinions. There were the aspect of participation and support, and participation in work at every step, respectively.

2. Comparisons of the personal factors and public participations in the development of creative tourism plans in Mueang District, Phitsanulok Province revealed that people with various ages, education, status, occupation, and monthly income overall had different contributions, statistically at the .01 level, while the overall participations of people of different genders was not statistically different at the .05 level.

3. Guidelines for developing public participations in the creative tourism plans should include publications of various news information for the communities to know thoroughly, encourage people to attend community meetings and express their opinions on problems and needs. Training or activities should be organized to provide knowledge and understanding of plan development to the people. Also, they should create motivation and closeness to the people.

Keywords: participation; plan; creative tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเน้นความยั่งยืน มีการผสมผสาน วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และความเป็นไทยเพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการ เดินทางท่องเที่ยวกระจายไปยังภูมิภาคต่างๆ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ในเมืองรองมากขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งภาครัฐและเอกชนได้มีมาตรการสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยว จากนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อการกระจายและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เผยแพร่รวมการท่องเที่ยวของไทยในช่วงไตรมาส 1 ปี 2566 มีทิศทางการฟื้นตัวเร็วกว่าที่ประเมินไว้ค่อนข้างมาก โดยในเดือนมกราคม 2566 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยจำนวน 2.14 ล้านคน ขยายตัว 1,502.76% อีกทั้งคาดว่าไตรมาส 1 ปี 2566 นี้ จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยราว 6 ล้านคน และตลอดทั้งปีนี้ ไทยน่าจะมีลูนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่น้อยกว่า 25 ล้านคน และอาจมีลูนถึง 30 ล้านคน ซึ่งทิศทางการท่องเที่ยวที่ดีขึ้นนี้ เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

การท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีนโยบายที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เน้นสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเชิงวัฒนธรรม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570 ด้านจุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน ศักยภาพของการท่องเที่ยวไทยยัง

มีข้อได้เปรียบจากประเทศคู่แข่ง ด้วยทำเลที่ตั้งที่เป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาค ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และความมีอัตลักษณ์ของไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ด้วยจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง และเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เพราะเจริญรุ่งเรืองมายาวนานตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย อีกทั้งเคยเป็นเมืองหลวงแทนกรุงศรีอยุธยาถึง 25 ปี มีการเรียกขานว่าเป็นเมืองสองแควเพราะมีแม่น้ำไหลผ่านสองสายคือแม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย ปัจจุบันพิษณุโลกมีความเจริญในหลายด้านทั้งยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญที่นับวันจะยิ่งเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีชื่อเสียงหลายแห่งในหลากหลายรูปแบบทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต ทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างดี และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวครบครัน ทั้งที่พัก ร้านอาหาร รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดพิษณุโลกมีความประทับใจ และเป็นแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก (พ.ศ. 2566-2570) จังหวัดที่ได้ชื่อว่าเป็น "เมือง 3 ธรรม" เพราะที่นี่มีจุดเด่นและเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ วัฒนธรรม ประเพณีมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิตชุมชน และวัดวาอารามที่สำคัญ และจังหวัดพิษณุโลกยังเป็นศูนย์กลางการพัฒนา/ศูนย์กลางความเจริญแห่งภูมิภาคภาคเหนือตอนล่าง ในการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกให้บรรลุเป้าหมายสู่เมืองแห่งไมซ์ (MICE City) และเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน จึงต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน โดยความร่วมมือร่วมใจและบูรณาการการทำงานอย่างมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของทุกภาคส่วน (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เกิดการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยยึดตามตามแผนการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานราชการ หรือองค์การต่างๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งสามารถที่จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกและให้ประชาชนหรือคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ด้านการมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน

1.2 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งหมด 282,291 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่ม Taro Yamane (Taro Yamane: 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 399 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูลสะดวกในการคำนวณ และสะดวกในการแทนค่า)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ นายอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และพัฒนาการอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกและท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ทางผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ครอบคลุมครบทั้ง 20 ตำบล ของอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ในการลงพื้นที่คือ พื้นที่ทั้ง 20 ตำบล ของอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1.4 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนตัวแปรตาม คือ ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน และการมีส่วนร่วมสนับสนุน

1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งจำนวนคำถามออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการมีส่วนร่วมให้

ข้อมูล 2.ด้านการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 3.ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 4.ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน 5.ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน

แบบสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตามกระบวนการต่างๆ ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์กับนายอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก พัฒนาการอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะจง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ทำการวิเคราะห์ทางเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์ ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) รวมถึงใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ โดยผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 5 ด้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ(Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) สถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ (Least Significant Difference :LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 5 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = .73) ด้านการมีส่วนร่วมให้ข้อมูล อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = .63) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = .66) มีด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = .54) และด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = .53) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.920) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการเสวนา ประชุม ประชาคมหมู่บ้าน คุ้มนักวิชาการประชุมหรือประชาคม วันเวลาสถานที่ที่มีความเหมาะสม หรือเป็นวันหยุด เพื่อประชาชนจะได้สะดวกในการมา ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน ด้วยช่องทางที่หลากหลายและทั่วถึงครอบคลุมทุกๆ เรื่อง เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก ควรมีการสร้างช่องทางสื่อสารออนไลน์และช่องทางติดต่อ เพื่อที่ประชาชนจะได้รับรู้ข่าวสารกิจกรรม อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาท มีส่วนร่วมกล้าแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัยร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา จัดกิจกรรม โครงการแลกเปลี่ยนความรู้เปิดใจยอมรับฟังข้อคิดเห็นต่างๆ จัดประชุมประชาคมบ่อยครั้ง ร่วมเสนอแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็น ปัญหาที่ประชาชนเสนอมา เพื่อใช้ในการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนา เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การวางแผน แก้ไขปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงาน สามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินงานได้ควรจัดกิจกรรมโครงการ/ให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแผน อบรมสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน สร้างความตระหนักให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อจะได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545: 38) ที่กล่าวว่า การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ สอดคล้องกับงานวิจัย ศรีรักษ์ คุ่มสิงห์สันต์ และคณะ (2566: 84) พบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นการให้ข้อมูลค้นหาสาเหตุ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนต้องการให้เกิดการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงและประชาชนยังเป็นบุคคลในพื้นที่ ที่รู้สภาพปัญหาของพื้นที่ ต้องการให้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นประโยชน์กับหน่วยงานรัฐในการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ด้านมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545: 57-62) ที่กล่าวว่า รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชน เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนหรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและข้อมูลข่าวสารของราชการที่มอบให้แก่ประชาชนนั้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมด้วย เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น ความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นรวมถึงการดำเนินการและมาตรการต่างๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการพัฒนาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัย ภาณุวัฒน์ แก้วแหยม (2563) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการทำประชาคมและให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆเมื่อประชาชนได้รับข่าวสารก็จะสามารถให้ความร่วมมือในการทำงานของหน่วยงานรัฐได้

ด้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545: 57-62) ที่กล่าวว่า การที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ประชาชนก็สามารถแสดงออกข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเปิดให้แสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆและสามารถตัดสินใจในข้อต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัย ภัทราวดี อ่ำคุณ (2562) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นการแสดงความคิดเห็นเสนอปัญหาต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องปัญหาที่พบเจอ เพื่อให้หน่วยงานรัฐได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ด้านมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ อคิน รพีพัฒน์ (2527: 41) ที่กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน คือ การร่วมกันในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขการร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาการร่วมกันปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนสอดคล้องกับงานวิจัย สุริมา เทพวงศ์ (2562) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผน ต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนต้องการที่มีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการทำงานติดตามการดำเนินงาน การวางแผน การตัดสินใจกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นไปอย่างราบรื่นและให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้านมีส่วนร่วมสนับสนุน ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 39) ได้กล่าวว่า การทำงานร่วมกันกับกลุ่มคนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจโดยกระทำการงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพโดยให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความคิดความรู้ความสามารถ แรงงานสนับสนุนหรือจัดการทรัพยากรเช่นเงินทุนวัสดุในกิจกรรมการพัฒนาสอดคล้องกับงานวิจัย ญาณเดช คุ่มประยูร (2564) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ ต่อการพัฒนาชุมชน มินบุรีอุปถัมภ์ เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นแต่ต้องการให้การสนับสนุน ในเรื่องของการบริจาคเงิน ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเข้าช่วยสมทบ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ และผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมผู้ที่มีความพร้อมในด้านอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง สามารถสละเวลาเข้ามามีส่วนร่วมได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำหรือมีอาชีพที่ไม่มั่นคง สอดคล้องกับแนวคิด Cohen and Uphoff (อ้างใน วิชชากร ตรีกตรอง, 2563) ที่กล่าวว่า สิ่งที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น คุณสมบัติหรือภูมิหลังของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นตัวแปรสำคัญต่อการให้ความร่วมมือร่วมใจ หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็น อายุและเพศ สถานภาพของครอบครัว ระดับการศึกษา ขนชั้นทางสังคม อาชีพ เป็นต้นอย่างไรก็ตามปัจจัยเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิมา เทพวงศ์ (2562) พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ ชัยรัตน์ มาสอน และ คณะ (2565: 336-354) พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ต้องเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการเสวนา ประชุม ประชาคมหมู่บ้าน ควรจัดการประชุมหรือประชาคม วันเวลาสถานที่ที่มีความเหมาะสม หรือเป็นวันหยุด เพื่อประชาชนจะได้สะดวกในการมา ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน ด้วยช่องทางที่หลากหลายและทั่วถึงครอบคลุมทุกเรื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก ควรมีการสร้างช่องทางสื่อสารออนไลน์และช่องทางติดต่อ ส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาท มีส่วนร่วมกล้าแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัยร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา จัดกิจกรรมโครงการแลกเปลี่ยนความรู้เปิดใจยอมรับฟังข้อคิดเห็นต่างๆ

เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การวางแผน แก้ไขปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงาน สามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินงานได้ควรจัดกิจกรรมโครงการ/ให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแผน อบรมสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน สร้างความตระหนักให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมหรือโครงการ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ สืบเพ็ชร (2562) พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ประชาชนความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเท่าที่ควร และแผนพัฒนายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และควรเผยแพร่ร่างแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนได้ศึกษาก่อนที่จะมีการลงพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการตามโครงการและในการประชาชนควรเป็นคณะกรรมการร่วมประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อประเมินผลได้อย่างแท้จริง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ควรให้ประชาชนร่วมเสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขโครงการต่างๆ อย่างทั่วถึง และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้ท้องถิ่นได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาของท้องถิ่นอีกทั้งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของท้องถิ่นได้เต็มความสามารถของคนในพื้นที่และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ กอบัวกลาง (2560) พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ รองลงมา คือ ควรมีกลยุทธ์ที่จะทำให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมให้มากขึ้น และมีความสำคัญในการจัดทำแผน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำให้มากขึ้น ตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ทั้งนี้ทำให้ทราบว่าควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการเสวนา ประชุม ประชาคมหมู่บ้าน ควรจัดการประชุมหรือประชาคม วันเวลาสถานที่ที่มีความเหมาะสม หรือเป็นวันหยุด เพื่อประชาชนจะได้สะดวกในการมา ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน ด้วยช่องทางที่หลากหลายและทั่วถึงครอบคลุมทุกๆ เรื่อง เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก ควรมีการสร้างช่องทางสื่อสารออนไลน์และช่องทางติดต่อบอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือ หอกระจายข่าวผ่านเสียงตามสายของผู้นำท้องถิ่น เพื่อที่ประชาชนจะได้รับรู้ข่าวสารกิจกรรม อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัยร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา จัดกิจกรรมโครงการแลกเปลี่ยนความรู้เปิดใจยอมรับฟังข้อคิดเห็นต่างๆ จัดประชุมประชาคมบ่อยครั้ง ร่วมเสนอแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็น ปัญหาที่ประชาชนเสนอมา เพื่อใช้ในการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนา และยังสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เสนอมายจะถูกนำไปพิจารณาในการพัฒนาแผน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การวางแผน แก้ไขปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงาน สามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินงานได้ควรจัดกิจกรรม

โครงการ/ให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแผน สร้างความตระหนักให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมหรือโครงการ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1.1 หน่วยงานรัฐควรมีการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มากยิ่งขึ้น
 - 1.2 หน่วยงานรัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ประชาชน รับรู้ถึงข่าวสารการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
 - 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารอ้างอิง (References)

- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- จุฬาลักษณ์ กอบัว. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเก่า อำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยรัตน์ มาสอน ชาญชัย ฮวดศรี และสุพล พรหมกุล. (2565 มกราคม). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(1): 336-354.
- ญาณเดช คุ้มประยูร. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนมีนบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). การท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวอย่างไรในเชิงพื้นที่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/article/chaengsibia/article-2023jun13.html>. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาณุวัฒน์ แก้วแหมม. (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ภัทราวดี อ่ำคุณ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิชชากร ตรีกตรอง. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรรัชค์ คุ่มสิงห์สันต์ สุภชัย ตรีเทศ และคณะ. (2566 พฤษภาคม-สิงหาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารร่มมุงทอง. 2566(2): 69-84
- สุธิมา เทพวงศ์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์และความมั่นคง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่13 (พ.ศ. 2566-2570). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/ Doc/Plan13_Final.pdf สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (2565). แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www2.phitsanulok.go.th/strategic> สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566.
- สราวุธ สืบเพ็ชร. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อดิน รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการ.
- Yamane, T. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี
The People's Attitude towards Community Meetings in Nong Khae,
Saraburi Province

วันชนะ มาเกิด¹ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี²
Wanchana Makerd, Yuwat Vuthimedhi

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี” มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ และอาชีพ กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 400 คน ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = .64) 2) ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนongแขวง จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

คำสำคัญ (Keywords) : ทัศนคติของประชาชน; การจัดประชาคม; จังหวัดสระบุรี

Abstract

The research aimed to 1) study the level of the people's attitude towards the community meetings in Nong Khae, Saraburi province, 2) to compare between the demographic factors and the people's attitude towards the community meetings in Nong Khae, Saraburi province, and 3) to analyze the relationship between the political participation and the people's attitude towards the community meetings in Nong Khae, Saraburi province. The study used quantitative research. A sample, from accidental sampling, consisted of 400

Received: 2024-04-25 Revised: 2024-05-07 Accepted: 2024-05-09

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, Student of Master of Political Science Program, Siam University. E-mail: polsiamsu10@gmail.com

² อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, lecturer of Graduate School in Political Science, Siam University. E-mail: somkid.polsu@hotmail.com

residents in Nong Khae, Saraburi province and the data were collected by questionnaire. The statistical techniques were percentage, mean, standard deviation, One-Way ANOVA and Pearson's moment product correlation. The research found that: 1) the level of the people's attitude towards the community meetings in Nong Khae, Saraburi province was at the highest ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = .64); 2) the different genders had a statistical significance at 0.02; and 3) the political participation was statistically correlated to the people's attitude towards the community meetings in Nong Khae, Saraburi province at 0.00 level of significance.

Keywords: the people's attitude; community meeting; Saraburi province

บทนำ (Introduction)

บทบาทของประชาชนในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนาการเมืองที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองจากระบอบเผด็จการไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นจึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยของรัฐให้เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองในหลายลักษณะทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ ซึ่งบทบาทของประชาชนต้องสามารถแสดงออกผ่านการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะได้ตลอดเวลา จึงเห็นได้ว่า การจัดประชาคมการเมืองจึงกลายเป็นเวทีทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงออกถึงสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำประชาคมหมู่บ้านและประชาคมในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งกระบวนการจัดทำประชามชนั้นตั้งอยู่บนแนวคิดเรื่องสิทธิพลเมืองในการใช้สิทธิและแสดงออกถึงหน้าที่ของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้แต่เดิม การจัดทำประชามชนมักเกิดขึ้นผ่านการสร้างความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่นชนบท หรือที่อาจเรียกได้ว่าเป็นที่ประชุมเมือง (Town Meeting) โดยมีกาศัยสถานที่ที่เป็นกลางของชุมชนหรือมีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะเป็นจุดศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น ศาลาวัด โรงเรียน เป็นต้น โดยปัจจุบัน การจัดทำประชามชนมักได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีอยู่มากต่อการจัดทำประชามชนในชุมชนต่างๆ ซึ่งในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีนั้น พบว่าตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา หลายพื้นที่ได้มีการจัดทำประชามชนอยู่บ้าง โดยทำให้การพัฒนาพื้นที่ในระดับตำบลนั้นได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่ แนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างประชาสังคมให้กลายเป็นภาคส่วนที่มีความเข้มแข็งพร้อมก้าวผ่านไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชามชนในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี” จึงมุ่งศึกษาทั้งระดับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชามชน ไปพร้อมกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชามชน อันจะนำไปสู่การค้นหาแนวทางการพัฒนาการจัดประชามชนในระดับท้องถิ่น อันยังประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยให้มั่นคงยั่งยืนตามมา เพราะการทำประชามชนก็คือการวางรากฐานของการเมืองแบบประชาธิปไตยที่คำนึงถึงสิทธิพลเมืองไปพร้อมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ และอาชีพ กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประเด็นในการศึกษาเน้นทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ทั้งในด้านการมีบทบาทแสดงความคิดเห็น และด้านการมีความรับผิดชอบร่วมกันตามข้อสรุปของการทำประชาคม
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในครั้งนี้เป็นประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 161,507 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มตัวอย่างที่พบเจอในเขตพื้นที่ที่ศึกษา จำนวน 400 คน ตามสูตรการคำนวณของ Yamane (1973)
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษา 1 มกราคม-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงอธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ได้ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้ สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Moment Product Correlation) โดยตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ กล่าวคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และอาชีพ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคม และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ และอาชีพ พบว่า

ปัจจัยด้านเพศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาได้แก่ เพศหญิง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 และเพศทางเลือก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

ปัจจัยด้านอายุส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาได้แก่ 36-45 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5, 18-25 ปี และ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และสุดท้ายคือ 46-60 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

ปัจจัยด้านรายได้ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-30,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาได้แก่ ไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และสุดท้ายคือ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

ปัจจัยด้านอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาได้แก่ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และสุดท้าย อื่นๆ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=.68) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิกของชุมชนจำเป็นต้องมีบทบาทในการทำกิจกรรมของส่วนรวมร่วมกัน ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=.73) รองลงมาได้แก่ กิจกรรมของชุมชนเป็นงานสาธารณะที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=.0.71) การติดต่อบรรดาการก็ถือว่าเป็นบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.0.93) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของประชาชนทุกคน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=.0.92) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=.0.85) การเข้าไปร่วมกิจกรรมสาธารณะทุกอย่างเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.=.0.83) ความใส่ใจต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=.0.97) เรื่องของชุมชนเป็นกิจกรรมที่ทุกคนในสังคมต้องมีความตระหนักถึงถึงความสำคัญ ($\bar{X} = 4.08$, S.D.=.0.95) หน้าที่ของพลเมืองคือการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=.0.93) การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=.1.02) และสุดท้าย คือ การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=.1.02)

2. สรุปผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์

ข้อ 1 เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=.64) เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน การมีความรับผิดชอบร่วมกันตามข้อสรุปของการทำประชาคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=.0.57) รองลงมาได้แก่ การมีบทบาทแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=.0.71)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านรายข้อของการมีบทบาทแสดงความคิดเห็น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=.0.71) เมื่อพิจารณาตามรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า มีความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างเมื่อได้เข้าร่วมการทำประชาคม ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=.0.82) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มีมุมมองในทางที่ดีต่อการทำประชาคม ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=.0.79) มีความพร้อมที่จะร่วมเสนอแนะเมื่อได้เข้าร่วมการทำประชาคม ($\bar{X} = 4.14$, S.D.=.0.92) มีความสนใจที่จะเข้าร่วมการทำประชาคมเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=.0.89) และ มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมการทำประชาคมเสมอ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=.1.02)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านรายชื่อของการมีความรับผิดชอบร่วมกันตามข้อสรุปของการทำประชาคม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.31, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อส่วนใหญ่เห็นว่าสมาชิกในชุมชนต้องมีความรับผิดชอบต่อมติหรือข้อตกลงของประชาคมร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.=0.67) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การยึดหลักเสียงข้างมากเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเมื่อได้เข้าร่วมการทำประชาคม ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=0.63) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบเมื่อดำเนินการตามที่ประชาคมเห็นพ้องแล้ว ($\bar{X}$ = 4.23, S.D.=0.84) การสร้างความเห็นพ้องในกลุ่มผู้เข้าร่วมทำประชาคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.=0.82) และ การปฏิบัติตามมติหรือข้อตกลงตามที่ประชาคมเห็นพ้องเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการตามนั้น ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.=0.97)

ข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ และอาชีพ กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .35 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 3 รายได้ที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .81 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 4 อาชีพที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .90 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ 5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่พบว่า ระดับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ จงรักษ์ ชำนาญ และกฤษฎธรณ์ โล่ห์วีชรินทร์ (2563: 297) พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน ทั้งนี้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับดี

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วินิจ ฝาเจริญ และ เซษฐ์ ใจเพชร (2565: 9) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งผลการศึกษาของ จงรักษ์ ชำนาญ และกฤษวรรณ โล่ห์วีรินทร์ (2563: 299) พบว่า ทั้งนี้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่อยู่ในระดับดี และไม่แตกต่างกันมากนัก และผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชมี ทองสิริไพศรี และ คณะ (2565: 334) พบว่า ประชาคมเทศบาลเป็นผู้เสริมสร้างจิตสำนึก ความสามัคคี เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นสื่อกลางในการรับฟังรวบรวมความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน มีบทบาทประสานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มทั้งหลายในชุมชน รวมทั้งผลการศึกษาของ จักรี อางจุลลา และวัชรินทร์ สุทธิสัย (2558: 237) พบว่า ความคิดเห็นของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ผลของการวิจัยนี้ได้เน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนต่อการจัดประชาคมในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยทัศนคติของประชาชนในแง่มุมการศึกษาทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะของการเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบาย และการจัดบริการสาธารณะ ในการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการปกครองในระดับประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 การพัฒนาการทำประชาคมควรให้รัฐสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานของภาคประชาชน
 - 1.2 ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการทำประชาคมทั้งในระดับหมู่บ้านและในระดับอำเภอ เพื่อขยายพื้นที่หรือเวทีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำนโยบายสาธารณะ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาประเด็นการจัดทำประชาคมในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ผ่านการศึกษาเชิงสำรวจกับประชาชนในจังหวัดต่างๆ
 - 2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน หลักธรรมาภิบาลที่มีต่อทัศนคติของประชาชนในการทำประชาคม

เอกสารอ้างอิง (References)

- จงรักษ์ ชำนาญ และกฤษวรรธน์ โล่ห์วัชรินทร์ (2563) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา**. 9(1): 293-301.
- จักรี อาจจุลลา และวัชรินทร์ สุทธิชัย (2558) ความคิดเห็นของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารมรม. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 9(3): 231-240.
- รัศมี ทองสิริไพโรศรี และคณะ (2565) บทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย**. 23(1): 330-336.
- วินิจ ฝาเจริญ และ เชษฐ ใจเพชร (2565) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารสันติสุขปริทรรศน์**. 3(1): 1-11.
- Yamane, T. (1973) **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 :
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

Transforming Public Sector Organizations into the Digital 4.0 Era: A Case
Study of the Government Organization in Phitsanulok Province

ศิริลนทิพย์ สระสิทธิ์¹ ธนัสธา โรจนตระกูล² กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์³
Silintrip Sasit, Tanastha Rojanatrakul, Kampanart Wongwatthanaphong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็นแบบสอบถามจำนวน 290 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และแบบสัมภาษณ์แบบ Focus Group จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสัมประสิทธิ์ระดับความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติอนุमान ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีจุดแข็งเป็นของตนเอง ด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กร ด้านการหาเครือข่ายเข้ามาช่วย และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 มีผู้แสดงความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านแรงจูงใจ

3. แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 ได้แก่ 1) ควรมีการประเมินทักษะของบุคลากรในแต่ละด้าน เพื่อนำมาจัดกลุ่มความต้องการ จากนั้นทำการเพิ่มทักษะให้ตรงตามความต้องการในแต่ละบุคคล 2) ควรมีการสนับสนุนและทำความเข้าใจกับบุคลากร ว่าการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีในการทำงานมีวัตถุประสงค์ให้ทำงานง่ายขึ้น รวมถึงสร้างการทำงานเป็นทีมระหว่าง

Received: 2023-03-17 Revised: 2023-05-14 Accepted: 2023-05-17

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Silintripsasit@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Maser of Public Administration Program Students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Tanastha.r@psru.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Maser of Public Administration Program Students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Silintripsasit@gmail.com

บุคลากรที่มีอายุการทำงานมากกับกลุ่มบุคลากรใหม่ ๆ และ 3) ควรมีการจัดหน้าที่การทำงาน มอบหมายงาน และความรับผิดชอบ ให้เหมาะสมกับระดับความรู้บุคลากร

คำสำคัญ (Keywords) : การปรับเปลี่ยน; องค์การภาครัฐ; ยุค digital 4.0

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the status of the transformation of public organizations into the Digital 4.0 Era, 2) to investigate the factors influencing the transformation of public organizations into the Digital 4.0 Era, and 3) to explore solutions and challenges in the transformation of public organizations into the Digital 4.0 Era. A mixed-method research approach was employed. The sample group used in the research included personnel in the Phitsanulok Provincial Administrative Organization. The questionnaires by purposive sampling with 290 people were utilized and the focus group interviews with 10 people were done. The research tools included questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis were confidence level coefficients, percentages, averages, and inferential statistics.

The research results found that:

1. The overall condition of the transformation of government organizations into the Digital 4.0 Era was at the highest level. With consideration of a side-by-side basis, there were its own strengths. The organizational leaders had a network of the assistance, and the application of new technology and innovation.

2. The factors affecting the transformation of government organizations into the Digital 4.0 Era had the highest level of opinions on the personnel readiness factors, in terms of knowledge, skills, attitude, and work responsibility. and motivation

3. The approaches to addressing challenges and obstacles in transitioning public organizations to the Digital 4.0 Era include: (1) there should be an assessment of the skills of employees in each area to group their needs. Subsequently, skills should be enhanced to meet individual requirements. (2) There should be support and understanding provided to employees regarding the objective of developing technological systems in the workplace, aiming to streamline work processes. This includes fostering teamwork between experienced employees and new staff. And (3) Work tasks, assignments, and responsibilities should be appropriately tailored to the knowledge levels of employees.

Keywords: modification; Government organizations; digital 4.0 era

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงจาก Digital Disruption ที่ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องเร่งปรับตัว ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนการปรับตัวนี้ได้สำเร็จก็คือ “คน” ดังนั้น หลายองค์กรจึงต้องมีการเตรียมคนให้พร้อมรับ

กับความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านของการเพิ่มทักษะ การทบทวนทักษะที่มีอยู่ รวมไปถึงทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาการทำงานและการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้พร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวสู่เป้าหมายที่ต้องการในยุคประเทศไทย 4.0 ด้วยวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดคล้องกับบริบทที่จะเกิดขึ้นจากการเป็นประเทศไทย 4.0 โดยภาครัฐหรือรัฐบาลจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก (Better Governance, Happier Citizens) หมายความว่า รัฐบาลไทยจะต้องปฏิรูปขนานใหญ่ เพื่อให้สามารถเป็นที่ไว้วางใจและเป็นพึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง กล่าวคือภาครัฐต้องปรับตัวและต้องพลิกโฉมเข้าสู่ยุคดิจิทัล ยุกระดับประสิทธิภาพภาครัฐสู่สังคมดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยเหตุนี้ภาครัฐจึงต้องมุ่งเน้นความคล่องตัวเพื่อขับเคลื่อนภารกิจพิเศษ (Agenda-based) และนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาพลิกโฉมหน่วยงานภาครัฐสู่รัฐบาล 4.0 (Government 4.0 หรือ Gov. 4.0) อันเป็นฟันเฟืองและเสาหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับทิศทางในการบริหารงานของประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้กลไกการพัฒนา รัฐบาลมีการปรับตัวต่อความท้าทายใหม่ ๆ อีกทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศ และยังเป็นการยกระดับ สมรรถนะของหน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565)

สำหรับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด จัดว่าเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัดตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงการพัฒนาการบริหารงานภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาลด้วยเช่นกัน แต่การบริหารงานและการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก มักจะประสบปัญหาทั้งจากบุคลากร ผู้บริหาร ระบบการบริหาร และสภาพแวดล้อมภายนอก จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และเกิดประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ “คน” ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กร โดยการเตรียมความพร้อมเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรในองค์กรก็เป็นเรื่อง que ผู้บริหารต้องตระหนักเช่นกัน เพราะไม่ว่าจะมีการลงทุนในเครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ และเทคโนโลยีมากเท่าใด แต่บุคลากรไม่พร้อมใช้งาน สิ่งการลงทุนไปก็ไม่มี ความหมาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยเริ่มต้นศึกษาจากองค์การภาครัฐระดับจังหวัด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยมีจังหวัดละหนึ่งแห่ง มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อนำเสนอการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์กร พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลทำให้การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 แตกต่าง
2. ปัจจัยความพร้อมของบุคลากรมีผลทำให้การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 แตกต่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยมุ่งเน้นการศึกษาระดับของการเตรียมความพร้อมขององค์กร และบุคลากรภายในองค์กรในการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านทักษะของบุคลากร ด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ด้านความเป็นดิจิทัล ด้านการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 947 คน

เชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973: 727-728) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 290 คน

เชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบ Focus Group กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ที่ปฏิบัติงานที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป และอยู่ในตำแหน่งระดับชำนาญการ-ชำนาญงานขึ้นไป ประกอบด้วย สำนักงานปลัดฯ จำนวน 2 คน กองการเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน กองสาธารณสุข จำนวน 1 คน กองช่าง จำนวน 1 คน กองสวัสดิการสังคม จำนวน 1 คน กองการศึกษา จำนวน 1 คน กองยุทธศาสตร์ จำนวน 1 คน และกองคลัง จำนวน 1 คน
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนธันวาคม 2566 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2567

1.5 ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน และหน่วยงาน ปัจจัยความพร้อมขององค์กร ประกอบด้วย ด้านองค์การบริหาร ด้านนโยบาย ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร ปัจจัยความพร้อมของบุคลากร ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านแรงจูงใจ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านทักษะของบุคลากร ด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ด้านความเป็นดิจิทัล ด้านการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากร ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านแรงจูงใจ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การดิจิทัล 4.0 ประกอบด้วย การมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง ผู้นำองค์กรควรมีวิสัยทัศน์ การหาพันธมิตรเข้ามาช่วย และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้

ส่วนที่ 4 ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านแรงจูงใจ การมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง ผู้นำองค์กรควรมีวิสัยทัศน์ การหาพันธมิตรเข้ามาช่วย และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้

2.2 แบบสัมภาษณ์

ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า และใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดโครงสร้างและตัวแปรของการวิจัย

สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามลิเคิร์ท สเกล (Likert Scale) ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมขององค์กร และข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากร จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และ 3) นางสาวไพโร โกธรรม ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

นำแบบสอบถามสำหรับทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990: 202-204)

จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

สร้างคำถามแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อทราบข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดประเด็นคำถาม 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 ในปัจจุบัน และประเด็นที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

นำแนวคำถามแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินการเตรียมความพร้อมและเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4.0 กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน และหน่วยงาน กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก และเพื่อศึกษาประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ข้อมูล แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 ค่าสัมประสิทธิ์ระดับความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ใช้ในการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

5.2 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และตารางความถี่ (Frequency Table) ในการวิเคราะห์และอธิบายถึงคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในการอธิบายผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมขององค์กรและระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากร จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตาราง

5.3 สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 กับปัจจัยส่วนบุคคล ที่จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตาราง

5.4 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้เป็นร้อยแก้ว ซึ่งเขียนในลักษณะของเรียงความ เล่าเรื่อง ถอดเทปบทสนทนา เนื้อความจากเอกสาร ฯลฯ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 290 คน โดยใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ สามารถสรุปผลจากการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการเปลี่ยนแปลงองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การดิจิทัล 4.0

ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การดิจิทัล 4.0	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ด้านการมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง	4.57	0.56	มากที่สุด
2. ด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำน้องการ	4.64	0.59	มากที่สุด
3. ด้านการหาเครือข่ายเข้ามาช่วย	4.64	0.57	มากที่สุด
4. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้	4.60	0.63	มากที่สุด
รวม	4.61		มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การ Digital 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง ด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำน้องการ ด้านการหาเครือข่ายเข้ามาช่วย และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้ พบว่า ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การ Digital 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำน้องการ ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.59) และด้านการหาเครือข่ายเข้ามาช่วย ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.63) และด้านการมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยความพร้อมของบุคลากร

ความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ด้านความรู้	4.43	0.64	มากที่สุด
2. ด้านทักษะ	4.51	0.62	มากที่สุด
3. ด้านทัศนคติ	4.55	0.58	มากที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบในงาน	4.58	0.60	มากที่สุด
5. ด้านแรงจูงใจ	4.60	0.59	มากที่สุด
รวม	4.53		มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านแรงจูงใจ พบว่าปัจจัยความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.60) ด้านทัศนคติ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.62) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ในตัวบุคลากรในหน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก มีการจัดอบรมความรู้และทักษะใหม่ ๆ ตลอดเวลา ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการใช้เทคโนโลยีในการทำงานมากขึ้น และเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มีประโยชน์ต่อบุคลากรเป็นอย่างมาก ซึ่งในการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการทำงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมาตรการในการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานอย่างเป็นระเบียบเพื่อง่ายต่อการค้นหาและมีการปกป้องข้อมูลเพื่อความปลอดภัยของข้อมูล

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0

การสนับสนุนให้มีการสร้างทีมหรือการทำงานร่วมกับทีมที่มีความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัล 4.0 เป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากจะทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้และสามารถนำไปใช้กับการงานต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ การวัดผลและประสิทธิภาพของกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ยุค Digital 4.0 ทำให้การประเมินผลของแต่ละโครงการ หรือแต่ละกิจกรรม ของหน่วยงาน มีความถูกต้อง แม่นยำ และสามารถวัดผลได้

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 เกิดจากการที่บุคลากรบางกลุ่มยังขาดทักษะอยู่บ้าง บางกลุ่มมีอายุการทำงานนาน จึงไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เท่าที่ควร แต่ในทางกลับกันก็มีบางกลุ่มที่มีความสนใจ กล้าที่จะลองและลงมือปฏิบัติ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีระบบรองรับการทำงานในยุค Digital 4.0 อย่างครบถ้วน มีกฎระเบียบที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน มีความเคร่งครัด รัดกุม และเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้

ทั้งนี้ ปัญหาในการทำงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ทักษะความรู้ของแต่ละคนไม่เท่ากัน จึงอาจเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการที่จะพัฒนาทักษะและความรู้ เช่น บางคนเก่งจึงไม่ฟังผู้อื่น บางคนทำงานไม่เป็น แต่ก็ไม่เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการสนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้จากหน่วยงานใดก็ตาม เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

อภิปรายผลจากการศึกษาการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. สภาพการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการเป็นองค์การดิจิทัล 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านการมีจุดแข็งเป็นของตนเอง ด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กร ด้านการหาเครือข่ายเข้ามาช่วย และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาปรับใช้ สอดคล้องกับ ภัทรานิษฐ์ ก้อนจันทร์เทศ (2564: 46) พบว่า องค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน/ด้านทักษะและความรู้/ด้านการบูรณาการกระเป๋าสตางค์อิเล็กทรอนิกส์ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจร้านอาหารขนาด SME ในเขตกรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการกระแสเงินสด 2) ด้านการจัดการสื่อผ่านโซเชียล 3) ด้านกระบวนการติดตามธุรกรรมการชำระเงิน 4) ด้านความพร้อมของสินค้าคงคลัง และ 5) ด้านการจัดทำงบประมาณ

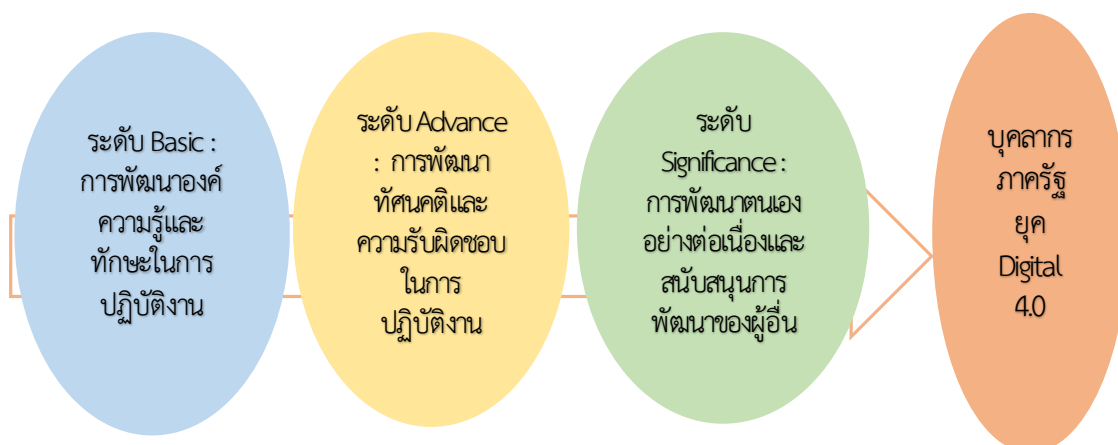
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านแรงจูงใจ ในขณะที่ ชมพูนุท ปัญญาแก้ว (2564: 8-9) พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการเป็นองค์การ Digital พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการทำงานในยุค Digital 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ยกเว้นระดับการศึกษา และ 4) ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลภายในเขตอำเภอหล่มสัก มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในยุค Digital 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสุกัญญา มิตรเมฆ และเทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2565: 1000) พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรมีการปรับตัวของการบริหารงาน ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับมาก รวมถึง บรรพต กิตติสุนทร และมนปรียา ประทุมสูตร (2565: 2263) พบว่า ระดับปัจจัยภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง และระดับการปรับตัวองค์กรเข้าสู่ยุค 4.0 อยู่ในระดับปานกลาง ในการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนร้อยละ 74.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 เกิดจากการที่บุคลากรบางกลุ่มยังขาดทักษะอยู่บ้าง บางกลุ่มมีอายุการทำงานนาน จึงไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เท่าที่ควร ปัญหาในการทำงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ทักษะความรู้ของแต่ละคนไม่เท่ากัน จึงอาจเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการที่จะพัฒนาทักษะและความรู้ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหา และ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ใหม่

การปรับเปลี่ยนองค์การภาครัฐสู่ยุค Digital 4.0 การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร การปรับวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นการทำงานเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพซึ่งได้กำหนดเป้าหมายคือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ก้าวทันเทคโนโลยีแก้ไขปัญหาสร้างความรอบรู้และความมีจริยธรรม โดยมีการพัฒนาอย่างเป็นระดับ ดังนี้

สำหรับการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ยุค 4.0 ควรเน้นการเรียนรู้เชิงรุก” หรือ “Active Learning” เพราะเนื่องจากจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างและข้อจำกัดที่ต่างแตกต่างกัน เช่น เวลาเรียนรู้ สถานที่เรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้และการพัฒนาไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบที่เหมือน ซึ่งเปรียบเสมือนแนวทางในการสร้างนวัตกรรม เพราะเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บุคลากรบางกลุ่มยังขาดทักษะ ควรมีการประเมินทักษะของบุคลากรในแต่ละด้านอย่างทั่วถึง เพื่อนำมาจัดกลุ่มความต้องการ ว่าบุคลากรกลุ่มใดขาดความรู้และทักษะในด้านใด จากนั้นทำการจัดฝึกอบรม พัฒนาความรู้ เพิ่มทักษะให้ตรงตามความต้องการในแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง

1.2 บุคลากรบางกลุ่มมีอายุการทำงานนาน จึงไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เท่าที่ควร องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดควรมีการสนับสนุนและทำความเข้าใจกับบุคลากรเหล่านี้ ว่าการพัฒนาระบบเทคโนโลยีในการทำงานนั้น มีวัตถุประสงค์ให้ชีวิตของคนทำงานง่ายขึ้น ออกแบบการอบรมในหลักสูตรหรือรูปแบบที่เจาะจงกับกลุ่มดังกล่าว รวมถึงสร้างการทำงานเป็นทีมร่วมกันระหว่างบุคลากรที่มีอายุการทำงานมากกับกลุ่มบุคลากรใหม่ ๆ เพื่อให้ได้มีการช่วยเหลือกันในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำงาน

1.3 ทักษะความรู้ของบุคลากรแต่ละคนไม่เท่ากัน นอกจากจะมีการให้ความรู้พัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อเติมเต็มในส่วนที่ขาดแล้ว ควรมีการจัดหน้าที่การทำงาน มอบหมายงานและความรับผิดชอบ ให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของบุคลากรแต่ละคน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการทำงานของบุคลากรแต่ละคนด้วย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาลงรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการเข้าสู่ยุค Digital 4.0 ด้วย

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้าน เพื่อให้ผลงานวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กาญจนา ปุณะตุง. (2560). การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ของข้าราชการ สำนักงานการคลังและสินทรัพย์ กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ชมพูนุท ปัญญาแก้ว. (2564). ปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ ความเข้าใจในการเป็นองค์กรดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารโครงการวิทยานิพนธ์ทางรัฐศาสตรศาสตร์และบริหารธุรกิจ. 1-10.
- ชลัมพ์ ศุภวาที. (2561). รูปแบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์แห่งอนาคต คิดใหม่ ทำใหม่ รับนโยบาย Thailand 4.0. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.theeleader.com/big-data/thailand-4-0-human-resource/> สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.
- บรรพต กิตินันท์ และมนปรีชา ประทุมสูตร. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวองค์กรเข้าสู่ยุค 4.0 ที่ว่าการอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 7-8 กรกฎาคม 2565. 2257-2266. Online Conference.
- ประพันธ์ คชแก้ว และนัยนา เกิดวิชัย. (2562). นวัตกรรมการบริหารองค์การในยุคดิจิทัล. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 5(1): 131-142.
- ภัทรานิษฐ์ ก้อนจันทร์เทศ. (2564). การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) ต่อความยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหาร SME: ในบริบทของการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกัญญา มิตรเมฆ และเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2565). การปรับตัวของการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13. 12 พฤษภาคม 2565. 988-1004. Online Conference.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). คู่มือประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://psdg.dmh.go.th/pmqa40/files/คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐ%204.0.pdf> / สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.
- Cronbach. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5thed. Harper Collins Publisher.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง
อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
Factors Affecting the Efficiency of Public Services Provided by Ban Mung
Sub-district Municipality, Nern Maprang District, Phitsanulok Province

รวีวรรณ อยู่อ่อน¹ ธนัสถา โรจนตระกูล² กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์³
Raweewan Yu-on, Tanastha Rojanatrakul, Kampanart Wongwatthanaphong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนของเทศบาลตำบลบ้านมุง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter method

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.282) โดยด้านที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 2) สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ ประกอบด้วยปัจจัยด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ปัจจัยด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ปัจจัยด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยด้านการให้บริการอย่างตรงต่อเวลา ปัจจัยด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยปัจจัยด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีปัญหาการให้บริการสาธารณะเชิงพื้นที่ ปัญหาการให้บริการสาธารณะเชิงความสัมพันธ์องค์กร และปัญหาในการให้บริการสาธารณะเชิงการมีส่วนร่วม

Received: 2023-04-06 Revised: 2023-05-15 Accepted: 2023-05-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: raweewan.u@psru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Maser of Public Administration Program Students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Tanastha.r@psru.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Maser of Public Administration Program Students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: kampanart_wk@yahoo.com

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะพบว่า การจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรกับหน่วยงานอื่น และการสร้างภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ (Keywords) : ประสิทธิภาพ; การให้บริการสาธารณะ; เทศบาล

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the levels of public service efficiency of Ban Mung sub-district municipality, Nern Maprang district, Phitsanulok province, 2) to investigate the factors influencing the public service provision of Ban Mung sub-district Municipality, Nern Maprang district, Phitsanulok province, and 3) to examine the problems, obstacles, and strategies for improving the efficiency of public service provision of Ban Mung sub-district Municipality, Nern Maprang district, Phitsanulok province. This research is quantitative in nature and employs a survey research design. The sample group comprises 400 residents of Ban Mung Sub-district Municipality. Data collection tools include questionnaires, and statistical analysis involves frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis using the Enter method for selecting independent variables.

The research findings revealed that the overall efficiency of the public service provision by the municipality of Ban Mung sub-district, Nern Maprang district, Phitsanulok province, was at a high level. The aspect with the highest efficiency was the promotion of quality of life. Factors contributing to the efficiency of the public service provision included the consistency in service delivery, adequacy of service provision, continuity of service, timeliness of service, and progressive service provision. Among these factors, the progressive service provision had the most significant statistical impact at the 0.01 level. Identified challenges and obstacles in enhancing the efficiency of public service provision included spatial service delivery issues, organizational relationship dynamics, and community participation challenges. Strategies for improving public service efficiency were implementing comprehensive spatial management, fostering cooperation between organizations and other agencies, and establishing network communities.

Keywords: Efficiency; public service; municipality

บทนำ (Introduction)

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้าถึงงบประมาณทำให้การแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองปัญหาความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดีซึ่งลำพังเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ทำให้รัฐบาลหลายประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลง

การบริหารการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มาเป็นการบริหาร การปกครองแบบการกระจายอำนาจมากขึ้น เพื่อมุ่งหมายให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินการกิจของท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่งที่มีอาณาเขตของตนเอง มีประชากรตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนโดยมีหน้าที่ให้บริการด้านต่างๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว จะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองด้วยตนเอง (พนิดา ช่วงชิด, 2563)

เทศบาลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลมีความใกล้ชิดประชาชนและเกี่ยวเนื่องกับทุกขั้วของประชาชนที่สุด ภารกิจขององค์กรและมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจการศึกษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยหน้าที่หลักประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการบริการประชาชน ประกอบกับการปกครองท้องถิ่นโดยระบบเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นระบบการปกครองตนเองในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแยกกิจกรรมบริการ (Service Activates) ได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ การบริการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและการบริการเฉพาะด้าน การบริการเกี่ยวกับสาธารณูปโภค (Public Utility Service) หมายถึง บริการที่ให้แก่ประชาชนทั่วไป อันเป็นการให้บริการที่กระจายกันไปทั้งพื้นที่โดยผู้รับบริการไม่จำเป็นต้องมาขอรับบริการโดยตรง ก็สามารถรับบริการได้ เช่น การก่อสร้างซ่อมแซมถนน ทางเท้า ไฟฟ้า ประปา การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การบริการจัดเก็บขยะ เป็นต้น และการบริการเฉพาะด้าน (Specific Services) ซึ่งเป็นการให้บริการแก่ประชาชนแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีธุรกิจเฉพาะ มีพนักงานของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้คอยให้บริการ ณ ที่สำนักงานเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ศูนย์บริการสาธารณสุข งานทะเบียนราษฎร งานจัดเก็บภาษี งานการศึกษาและวัฒนธรรม งานสวัสดิการผู้สูงอายุและผู้พิการและงานขออนุญาตก่อสร้างอาคารต่าง ๆ จะเห็นได้ว่างานดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นงานให้บริการแก่ประชาชนและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนซึ่งจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานให้บริการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนสูงสุด (โกวิทย์ พวงงามและคนอื่นๆ, 2551: 30)

การบริการสาธารณะจึงเป็นหนึ่งในภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดูแลรับผิดชอบ ดังนั้น การดำเนินการบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหากมีการบริการที่ดีเยี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นและการบริการจัดการภายในท้องถิ่นนั้น มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างความศรัทธาและความไว้วางใจให้แก่ประชาชนภายในท้องถิ่น และมีการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จึงมีภารกิจและหน้าที่ที่ต้องจัดให้มีบริการสาธารณะพื้นฐานที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และได้รับความสะดวกสบายจากการบริการที่จะสามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนได้มากที่สุด (อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์, 2554)

เทศบาลตำบลบ้านมุง ตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งช้าง จังหวัด ได้ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พุทธศักราช 2551 เป็นต้นมา จากข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ระบุว่าเทศบาลตำบลบ้านมุง มีอำนาจบริหารงานการปกครองครอบคลุมตำบลบ้านมุง ทั้ง 8 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 2,490 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 6,889 คน โดยหนึ่งในหน้าที่และภารกิจของเทศบาลการให้บริการแก่ประชาชนในเขตการปกครองตามอำนาจและหน้าที่และการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ซึ่งได้

บัญญัติอำนาจไว้ตามกฎหมายโดยการให้บริการแก่ประชาชนนั้นมีหลายด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสะดวกสบายจากการได้รับบริการที่ดี เป็นธรรม เพียงพอ รวดเร็ว และมีความต่อเนื่อง ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยตำบลบ้านม่วง พบปัญหาหลายประการที่ทำให้การบริการแก่ประชาชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นความต้องการหลัก ได้รับการแก้ไขน้อย ปัญหาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น วัชพืช, ไฟป่า, น้ำป่าไหลหลาก ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากงบประมาณที่มีอย่างจำกัด ทำให้การช่วยเหลือมีไม่มากเท่าที่ควร ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและไม่สามารถแก้ไข ปัญหาของประชาชนได้อย่างทันท่วงที เป็นต้น (เทศบาลตำบลบ้านม่วง, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลบ้านม่วงดำเนินการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลของการศึกษาจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและการพัฒนาการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ให้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหา และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ระดับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการ

อย่างตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งหมด 6,889 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ “Taro Yamane” ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (0.05) จะได้กลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566-กุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close-end Questions) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 5 ด้าน 1. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค 2. ด้านการให้บริการอย่างตรงต่อเวลา 3. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง 4. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ 5. ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ชนิดกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบล บ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 6 ด้าน 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2. ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 3. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 4. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 5. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว 6. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชนิดกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ปัญหา/อุปสรรค แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยคำถามมีลักษณะปลายเปิด (Open-end Question)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยออกทำการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ด้วยตนเองและทำการเรียกเก็บทันที เมื่อเสร็จสิ้นการทำแบบสอบถามจนได้แบบสอบถามครบทั้ง 400 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติและผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560: 104)

ตอนที่ 4 ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จากเนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 137 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 166 คน มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 137 คน มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 202 คน มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 312 คน

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมและรายด้าน

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ	ระดับปัจจัยที่ส่งผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค	4.12	0.448	มาก
2.	ด้านการให้บริการอย่างตรงเวลา	4.05	0.419	มาก
3.	ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง	4.05	0.437	มาก
4.	ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	4.07	0.457	มาก
5.	ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า	4.05	0.413	มาก
ภาพรวม		4.07	0.271	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.271) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.448) ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.457) ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.437) ด้านการให้บริการอย่างตรงเวลา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.419) และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.413) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมและรายด้าน

ลำดับ	การให้บริการสาธารณะ	ระดับการให้บริการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.04	0.431	มาก
2.	ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.99	0.406	มาก
3.	ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	4.12	0.464	มาก
4.	ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.08	0.454	มาก
5.	ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว	4.00	0.527	มาก
6.	ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.07	0.420	มาก
ภาพรวม		4.05	0.282	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.282) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.464) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.454) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.420) โครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.431) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.527) และด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.406) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 สรุปผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่องไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง แต่อย่างใด ส่วนด้านการให้บริการอย่างเพียงพอและด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.539 และสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ได้ว่า ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก (R^2) ร้อยละ 29 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.239 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์การถดถอย (Beta) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาใช้ในการพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มากที่สุด คือ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Beta = 0.260) รองลงมาคือ ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Beta = 0.227) ส่วนด้านอื่นไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ปัญหาอุปสรรค พบว่า มีปัญหาการให้บริการสาธารณะเชิงพื้นที่ ปัญหาการให้บริการสาธารณะเชิงความสัมพันธ์องค์กร และปัญหาในการให้บริการสาธารณะเชิงการมีส่วนร่วม 2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะพบว่า การจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรกับหน่วยงานอื่น และการสร้างภาคีเครือข่าย 3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนความเป็นรูปธรรมในการให้บริการสาธารณะ การสร้างความน่าเชื่อถือของการให้บริการสาธารณะ ควรส่งเสริมสนับสนุน การให้บริการอย่างเสมอภาค ควรเพิ่มและแก้ไขปัญหาการให้บริการอย่างก้าวหน้า และควรเพิ่มความเป็นรูปธรรมของการให้บริการสาธารณะควบคู่กับการตอบสนองผู้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการของหน่วยงานนั้น ต้องเป็นหน้าที่ที่ต้องให้บริการแก่ประชาชนในด้านความยุติธรรม เท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกที่รัก มักที่ชัง เพราะหัวใจของการบริการคือประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณรุ่ง อังคนานนท์และศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี (2565: 575-589) ซึ่งทำความวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการ

สาธารณสุขและคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่าวขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมประชาชนต่อทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มากที่สุดคือ ด้านความเสมอภาค รองลงมาคือ ด้านความต่อเนื่อง และด้านการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกหรือกีดกัน เทศบาลเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชนโดยจัดให้มีบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

ด้านการให้บริการอย่างตรงต่อเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ให้ความช่วยเหลือประชาชนในกรณีเหตุฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการเตรียมเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์ไว้อย่างพร้อมพร้อม เช่น การอยู่เวรยามตลอด 24 ชั่วโมง สอดคล้องกับงานวิจัยของของสุธรรม ขนาบศักดิ์ (2562: 153-173) พบว่าในภาพรวมผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านขั้นตอนการให้บริการ และด้านช่องทางการให้บริการตามลำดับ

ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตรวจสอบและติดตามผลการให้บริการด้วยการลงพื้นที่เยี่ยมผู้รับบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานได้ให้ความสำคัญต่อผู้มารับบริการทั้งก่อนให้บริการ ขณะกำลังให้บริการ และหลังรับบริการแล้วเพื่อตรวจสอบผลการให้บริการว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณรุ่ง อังคนานนท์และศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี (2565: 575-589) พบว่า ด้านความต่อเนื่อง ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น สาธารณูปโภค เป็นต้น การได้รับการบริการส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง เช่น การส่งเสริมอาชีพ สาธารณสุข เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีจุดรองรับประชาชนที่มาใช้บริการที่สะดวกและเพียงพอต่อจำนวนผู้มาใช้บริการ เช่น ที่นั่ง น้ำดื่ม แบบคำร้องต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานมีสถานที่กว้างขวางพร้อมทั้งมีวัสดุ อุปกรณ์แบบคำร้องต่างๆ ที่จัดเตรียมไว้สำหรับการบริการที่เพียงพอต่อความต้องการในการรับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชชัย รัตนะพันธ์ และคณะ (2561) พบว่า ประชาชนมีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแร่ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อประเมินความพึงพอใจในส่วนของการบริการ สรุปได้ดังนี้งานบริการด้านการศึกษา งานบริการด้านสาธารณสุข งานบริการด้านการโยธา การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง และงานบริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีกรอบงานที่ประเมินทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ความพึงพอใจด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ความพึงพอใจด้านช่องทางการให้บริการความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่ามีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ คุณภาพของการให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ลดระยะเวลาการให้บริการ แจ้งผลการให้บริการทางโทรศัพท์ โน้ต เฟสบุ๊ค เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาใช้ในการให้บริการรวมทั้งปรับแผนการให้บริการให้รวดเร็วขึ้นด้วย การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกศักดิ์ ลิขิตไพรวัลย์ (2563) พบว่า คุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองอรัญญิก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านตอบสนองความต้องการและการพึงพอใจ รองลงมาด้านความพร้อมในการให้บริการและคุณภาพ ด้านความเสมอภาคและความเป็นธรรมและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลางคือประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปรับปรุงซ่อมแซมถนนให้สามารถใช้คมนาคมได้อย่างสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมถนนภายในเขตที่รับผิดชอบให้อยู่ในสภาพดีด้วยการลงหินคลุก เทคอนกรีตและลาดยาง เพื่อให้ประชาชนใช้ถนนเพื่อการสัญจรได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย เช่น ขับขี่ปลอดภัย สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน เช่น กลุ่มอปพร. กลุ่มจิตอาสา และอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมอาชีพให้กับสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างอาชีพทำให้เกิดรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การฝึกอาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่มในสังคมเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกคนมีอาชีพ และสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ร่วมกับประชาชน เช่น วันต้นไม้ประจำปีของชาติ วันสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การปลูกต้นไม้เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชนและชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากต้นไม้ได้อย่างหลากหลาย

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดรณรงค์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับประชาชน ปีละ 1 ครั้ง เช่น ไม่ทิ้งขยะในแหล่งท่องเที่ยว ลดการใช้พลาสติกเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้น การรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งสำคัญ จึงจำเป็นต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และขอความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาและการอนุรักษ์ การปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยกันยารัตน์ โพธิ์ทอง (2563) พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เลย์ อำเภอแม่วังก์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามภารกิจหลัก 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของชุมชน เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชนนั้น ถือเป็นวันสำคัญของชุมชนที่ประชาชนทุกคนต่างเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน เพื่อความสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุกัญญา อุตานนท์ (2561: 73-95) พบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด คือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านความสามารถของบุคลากร และปัจจัยด้านรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด

การทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งไพร จังหวัดพิษณุโลก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่องไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุงแต่อย่างใด ส่วนด้านการให้บริการอย่างเพียงพอและด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.539 และสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ได้ว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งไพร จังหวัดพิษณุโลก (R^2) ร้อยละ 29 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.239 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาใช้ในการพยากรณ์ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งไพร จังหวัดพิษณุโลก มากที่สุด คือ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Beta = 0.260) รองลงมาคือด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Beta = 0.227) ส่วนด้านอื่นไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งไพร จังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยด้านการให้บริการอย่างเพียงพอเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้งานที่ทำนั้นมีประสิทธิภาพ ถ้ามีวัสดุ อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานนั้นมีความเพียงพอ ส่วนปัจจัยด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า เป็นปัจจัยที่ส่งผลว่าถ้าหากปฏิบัติงานมีวัสดุ อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ ย่อมทำให้ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกนกศักดิ์ ลิขิตไพรวัลย์ (2563) พบว่า คุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองอรัญญิก อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ด้านตอบสนองความต้องการและการพึงพอใจ รองลงมาด้านความพร้อมในการให้บริการและคุณภาพ ด้านความเสมอภาคและความเป็นธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลางคือประสิทธิภาพ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองอรัญญิก อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองอรัญญิกแตกต่างกัน

ปัญหา อุปสรรค แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งช้าง จังหวัดพิษณุโลก

ปัญหาอุปสรรค พบว่า มีปัญหาการให้บริการสาธารณะเชิงพื้นที่ ปัญหาการให้บริการสาธารณะ เชิงความสัมพันธ์องค์กร และปัญหาในการให้บริการสาธารณะเชิงการมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ พบว่า การจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรกับหน่วยงานอื่น และการสร้างภาคีเครือข่าย ข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนความเป็นรูปธรรมในการให้บริการสาธารณะ การสร้างความน่าเชื่อถือของการให้บริการสาธารณะ ควรส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการอย่างเสมอภาค ควรเพิ่มและแก้ไขปัญหาการให้บริการอย่างก้าวหน้า และควรเพิ่มความเป็นรูปธรรมของการให้บริการสาธารณะควบคู่กับการตอบสนองผู้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์ณรงค์ อินทียศ (2562) พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคต่อการให้บริการสาธารณะขาดความมีวินัย ความเสียสละและความมีจิตสาธารณะ ต่อความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ดังนั้นแนวทางการแก้ไขคือประชาชนต้องมองถึงประโยชน์ส่วนรวม มีความร่วมมือร่วมใจกัน ในการแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจะทำให้ชุมชนตำบลหนองกุดเกิดความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะนำพาชุมชนสู่การเป็นเมืองชุมชนน่าอยู่และมีวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ ถือเป็นการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพขององค์กรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันเป็นภาพลักษณ์และ ความเป็นตัวตนขององค์กร ความพร้อม ความสามารถ ความรับผิดชอบต่อตนเองและองค์กร จะเป็นแรงผลักดันให้กระทำหน้าที่ต่อการบริการให้แก่ผู้รับบริการได้อย่างสมบูรณ์ แม้จะอยู่ในท่ามกลางปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการก็ตาม

องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพของการบริการสาธารณะเทศบาลตำบลบ้านมุง ได้นำเอากระบวนการการมีส่วนร่วม (Participation) โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานทุกภาคส่วน เช่น ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ตลอดจนภาครัฐอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณะ นโยบายเป็นไปในลักษณะส่งเสริมสนับสนุนซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรด้วยการดำเนินกลยุทธ์ 4 ด้าน คือ

1. การรักษาผลประโยชน์ เป็นการรักษาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาร่วมกัน
2. การดำเนินงาน เป็นการร่วมกันในการสร้างประโยชน์การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ
3. การตัดสินใจ เป็นการร่วมกันในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ โครงการ การกำหนดวิธีการในการทำงาน
4. การติดตามและประเมินผล เป็นการร่วมกันประเมินผลการพัฒนานั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านมุง อำเภอนิคมบ่งช้าง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรดำเนินการขยายเขตท่อจ่ายระบบน้ำประปา และระบบน้ำประปาหมู่บ้านให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทุกครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้น้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภคอย่างทั่วถึง
 - 1.2 ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับสาธารณภัย เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย และการบรรเทาสาธารณภัย ให้เพียงพอและพร้อมใช้งานตลอดเวลา จัดหาอาสาสมัครป้องกันและระงับอัคคีภัย การอบรมให้ความรู้ตัวแทนชุมชนและชักชวนในการเกิดเหตุอัคคีภัยในชุมชน ประชาสัมพันธ์ช่องทางการแจ้งภัยแก่ประชาชน สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลการป้องกันและระงับอัคคีภัย
 - 1.3 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ควรมีการอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างแกนนำในด้านต่างๆ เช่น ด้านการต่อต้านยาเสพติด ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยของชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
 - 1.4 ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการจัดการเรื่องขยะเป็นวาระของชุมชนด้วยการอบรมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการขยะเปียก โครงการขยะลดโลกร้อน และโครงการอาสาสมัครรักษาดูแล
 - 1.5 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอบรมให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร และกิจการโรงแรมที่พัก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึก ในการเป็นผู้ประกอบการที่ดีสำหรับการให้บริการ
 - 1.6 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันปียมหาราช วันจักรี เป็นต้น เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติและเอกลักษณ์ไทย แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
 - 2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพการให้บริการสาธารณะเชิงความสัมพันธ์องค์กรในเขตพื้นที่ตำบลบ้านมุง อำเภอนีนะมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
 - 2.3 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพคู่กับการทำวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรงจากการให้บริการสาธารณะ เพราะจะทำให้ทราบถึงประเด็นที่ลึกซึ้งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกศักดิ์ ลิขิตไพรวัลย์. (2563). **คุณภาพในการให้บริการของเทศบาลเมืองอรัญญิก อำเภอมะนัง จังหวัดพิษณุโลก**. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- กันยารัตน์ โพธิ์ทอง. (2563). **การบริหารจัดการกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เลย์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครสวรรค์**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- โกวิทย์ พวงงามและคณะ. (2551). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มีสเตอร์ก๊อบบี้.
- จารุกัญญา อุตานนท์. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 20(1): 73-95.
- ชัชชัย รัตนะพันธ์และคณะ. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลแร่ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- เทศบาลตำบลบ้านมุง. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570. ครั้งที่ 1. พิษณุโลก: งานแผนและงบประมาณ.
- พินดา ช่างชิด. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. วิทยาลัยการจัดการและการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542 พฤศจิกายน 17). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก.
- สุธรรม ขนาบศักดิ์. (2562). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560. ว.อินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ. 14(2): 153-173.
- ศักดิ์ณรงค์ อินทียศ. (2562). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกู่ลา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. วิทยาลัยการจัดการและการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตาม หลักสัณทัตถ์ 4 ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อรุณรุ่ง อังคนานนท์ และศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2565, เมษายน-กรกฎาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการสาธารณะและคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่าวขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (3): 575 -589.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude Theory and Measurement. P.90-95. New York: Wiley & Son.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี
ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
Public Opinions on the Implementation of the Three-Year Development Plans of
Huathale Subdistrict Municipality, Mueang Nakhon Ratchasima District,
Nakhon Ratchasima Province

ศศิมาพร สร้อยกระโทก¹ ภักธมล ศิริอรุณภักดิ์² สุชินชัยนธ์ เพ็ชรนิล³
Sasimapron Sroykratoke, Phakthamon Siraroonphat, Suchinchayun Pethnin

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.ระดับความคิดเห็น 2.เปรียบเทียบ และ 3.ข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชน จำนวน 396 คน ในเขตเทศบาลห้วยทะเล เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ด้านการเมือง การบริหาร ด้านสังคมและชุมชน ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยวตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วย โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม คือ ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านประเพณี ด้านสังคมและชุมชนคือเพิ่มความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตคือ ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อไม่ให้เกิดโรคระบาดและโรคติดต่อที่ร้ายแรง ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยวคือ ส่งเสริมด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ในชุมชนและการส่งเสริมอาชีพอย่างเหมาะสม ด้านโครงสร้างพื้นฐานคือ จัดสาธารณูปโภคที่เหมาะสม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือ จัดอบรมเยาวชนแกนนำในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกป่าทดแทนอย่างต่อเนื่อง และด้านการเมืองและการบริหารคือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): ความคิดเห็น; การดำเนินงาน; แผนพัฒนาสามปี

Received: 2023-03-20 Revised: 2023-05-15 Accepted: 2023-05-18

¹ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Lecturer of Public Administration, Nakhonrathasima College. E-mail: Sasimapron.nmc@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา Lecturer of Faculty Business Administration, Nakhonrathasima College. E-mail: Su_jeab30@hotmail.com

³ นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ Academic of Public Administration. E-mail: suchinchayun2506@gmail.com

Abstract

The research purposes were to study the opinion, to compare, and to purpose the recommendation according to the public opinions on the implementation of the three-year development plans of Huathale Subdistrict Municipality, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. This was survey research. The sample group consisted of 396 people living in Huathale Subdistrict Municipality. The research instrument was the questionnaire. The statistical tools for the data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way Analysis of variance.

The research findings were:

1. The levels of the public opinions on the implementation of the three-year development plans of Huathale Subdistrict Municipality overall were at a high level. Each aspect consideration showed that the highest mean was the infrastructure, followed by the education, religion, arts and culture; the aspect of political, administrative, social and community aspects; the aspect of public health and quality of life; the aspect of natural resources and environment; and the aspect of economics and tourism, respectively.

2. The people with different gender, education levels, occupations, and monthly income had the public opinions on the implementation of the three-year development plans of Huathale Subdistrict Municipality showed the overall and each aspect did not different.

3. The recommendations: the aspect of education, religion, arts and culture were allowing people to express their opinions in organizing traditional activities; the aspect of public health, and quality of life were to publicize thoroughly in order to prevent epidemics and serious contagious diseases; the aspect of economy and tourism were promoting the marketing of products in the community and promote careers appropriately; the aspect of infrastructure was arranging appropriate utilities; the aspect of natural resources and environment were organizing the training for youth leaders in conserving natural resources and the environment, and continually replanting forests; and the political and administrative aspects were encourage people to participation in continuous local development.

Keywords: public opinions; implementation; three-year development plans

บทนำ (Introduction)

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไว้ในหมวด 14 เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจการสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560, 2560: 74-75)

กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และได้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 โดยระเบียบดังกล่าวมีสาระสำคัญให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน มีรากฐานการที่เป็นระบบเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคตเพื่อในองค์การบรรลุผลที่ปรารถนา การวางแผนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคตและตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี แผนพัฒนาสามปีจึงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติจริง โครงการหรือกิจกรรมสามารถต้องสนองต่อวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา และสามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์การพัฒนาที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551: 10-11)

สำหรับแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้แนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนา จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาจะมีโครงการ กิจกรรม ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายของแผนงาน โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง และเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำ

เทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2566-2568) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 7 ด้าน ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม พัฒนาระบบการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาระบบการบริหาร ระบบการเรียนการสอน และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนทางด้านร่างกายและจิตใจ และอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นไทย

2. ยุทธศาสตร์ด้านสังคมและชุมชน สร้างความรัก สามัคคี ให้เกิดความเข้มแข็งแก่ครอบครัว และชุมชน พัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการ สร้างโอกาสให้กับกลุ่มคนที่ขาดโอกาสทางสังคมอย่างทั่วถึง รวมไปถึงการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3. ยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต พัฒนาส่งเสริมจัดการสุขภาวะชุมชนแบบองค์รวม สนับสนุนด้านการกีฬา นันทนาการ ส่งเสริมการสร้างสุขภาพ การควบคุมป้องกัน และระงับการเผยแพร่การระบาดของโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ รวมไปถึงการปรับปรุงสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อม

4. ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มศักยภาพในการผลิต และด้านการตลาดอันเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ การรวมกลุ่มพัฒนาแหล่งเงินทุน พัฒนาต่อยอดผลผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งจัดหาช่องทางการจำหน่ายให้กับประชาชน รวมไปถึงการสร้างและปรับปรุง พัฒนาสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

5. ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษา ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำ ติดตั้งโคไฟสาธารณะและขยายเขตบริการน้ำประปา บริการสาธารณะที่ประชาชนพึงได้รับอย่างถ้วนหน้า

6. ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน บริหารจัดการและรณรงค์การรักษาความสะอาด การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

7. ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองการบริหาร สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ให้เป็นไปตามหลักบริหารจัดการที่ดี พัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางราชการ และการพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาระบบการบริการประชาชน และฐานข้อมูลให้ทันสมัย

ดังนั้น ในการกำหนดแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (2566-2568) ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล โดยสำรวจจากประชาชนในพื้นที่โดยตรง เพื่อให้ทราบว่าแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล และผลการดำเนินโครงการตามแผนสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ปรับปรุงศึกษา เพิ่มเติม แก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อไปใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอายุแตกต่างกันต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการสอบถามความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ผ่านการสืบค้นข้อมูลจากงานวิจัย บทความวิชาการ เอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา โดยมีระยะเวลาในการศึกษาในช่วง กรกฎาคม 2565 ถึง เดือนธันวาคม 2565

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการบริหาร (Administration Process) ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ประกอบด้วยด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ด้านสังคมและชุมชน ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง การบริหาร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 72-73)

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 27,725 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คนได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น การเทียบสัดส่วน และวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย อยู่ในช่วงเดือน กรกฎาคม 2565 ถึง เดือนธันวาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ชนิดให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 7 ระดับ ประกอบด้วยด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ด้านสังคมและชุมชน ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง การบริหาร โดยลักษณะของคำถามแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พร้อมทั้งเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองกลับคืนครบทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เพื่อหาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีผลการวิจัยพอสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 53.28 รองลงมาเพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.72 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.96 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.96 อายุ 20-30 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.19 อายุ 51-60 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.85 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.04 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมาระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.83 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 และระดับการศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.59 รองลงมาอาชีพเกษตรกร จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.76 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.86 อาชีพอื่นๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.55 และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมารายได้ 10,001-15,000 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.35 รายได้ 15,000-20,000 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.13 รายได้ 20,001-25,000 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 รายได้ 25,001-30,000 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.79 และรายได้ 30,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.02

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	4.04	.51	มาก	2
2. ด้านสังคมและชุมชน	4.02	.48	มาก	4
3. ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต	3.98	.52	มาก	5
4. ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว	3.88	.42	มาก	6
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.06	.55	มาก	1
6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.98	.52	มาก	5
7. ด้านการเมือง การบริหาร	4.03	.50	มาก	3
รวม	3.85	.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายด้านของความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาได้แก่ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.04$) ด้านการเมือง การบริหาร ($\bar{X} = 4.03$) ด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.02$) ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.98$) และด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านประเพณี ด้านสังคมและชุมชน ควรมีการเพิ่มความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในด้านต่างๆ ไม่ควรจะเป็นการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้พิการในชุมชนได้อย่างเหมาะสม ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ควรให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบมาให้ความรู้ด้านโรคติดต่อและวิธีป้องกัน และควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อไม่ให้เกิดโรคระบาด โรคติดต่อที่ร้ายแรงด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ในชุมชนและการส่งเสริมอาชีพอย่างเหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมด้านการเกษตรแบบผสมผสานอย่างต่อเนื่อง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีการจัดสาธารณูปโภคที่เหมาะสม ทางด้านการคมนาคม การสร้างถนน

คอนกรีต การทำท่อระบายน้ำ การรักษาความสะอาดและการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในชุมชนให้สะอาดอยู่เสมอ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดอบรมเยาวชนแกนนำในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการรณรงค์ในการปลูกป่าทดแทนอย่างต่อเนื่อง ด้านการเมือง การบริหาร ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และมีการรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเล สำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยทะเล พบว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี ได้วางยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 7 ด้าน ซึ่งจากความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลห้วยทะเลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมากในเรื่องการจัดระบบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาทางด้านการปรับปรุงอาคารเรียน ห้องสมุด ตลอดจนสนามกีฬาสำหรับเล่นกีฬาของนักเรียน ดังนั้นทางเทศบาลตำบลห้วยทะเลจึงให้ความสำคัญสนับสนุนทางด้านการศึกษาอย่างแท้จริง จึงได้มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพทางด้านการศึกษา รวมถึงการทำนุ บำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงซ่อมแซมจัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้คนในชุมชนเด็กๆ ได้รู้ถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับ สุจริตน์ แสงแก้ว (2556: บทคัดย่อ) พบว่า มีความพึงพอใจด้านการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและมีความพึงพอใจด้านโครงสร้างพื้นฐานตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านสังคมและชุมชน พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมากในเรื่องการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การส่งเสริมอาชีพในชุมชน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ยังไม่ทั่วถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การได้รับคำแนะนำจากผู้นำและผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ จึงทำให้สังคมและชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเยาวภา ปักโคทานัง (2557: 280-295) พบว่า การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ของเทศบาลตำบลเกดดำ โดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองและการบริหาร และเศรษฐกิจ

ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ด้านสาธารณสุขได้ให้ความรู้ด้านโรคติดต่อรวมถึงวิธีการป้องกัน การรักษาให้แก่ประชาชน และการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคระบาดการรักษาอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่นการจัดซื้อสารเคมีเพื่อพ่นหมอกควัน ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้แก่คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์ (2550) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยในน้ำที่เน่า ส่งกลิ่นทำให้เกิดปัญหาของการใช้น้ำอุปโภค บริโภค จากการทิ้งขยะลงในน้ำ พื้นที่การเกษตรใช้สารเคมีทำให้เกิดการปนเปื้อนในน้ำ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในความปลอดภัยและความปลอดภัยของน้ำ ทางเทศบาลจึงผลักดันโครงการพัฒนาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ ระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับกิตติธัช อิมวัฒน์กุล (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แหะมะ จินาแหวะ (2553: 21) พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส : กรณีศึกษาประชาชนในเขตอำเภอยี่งอ ทั้ง 8 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสันสลี ได้วางแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554-2556) และสามารถปฏิบัติได้ดี ทำให้ความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว พบว่ามีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้ชาวบ้านกลุ่มต่างๆ ได้ใช้ในการประกอบอาชีพทำให้เกิดรายได้และมีการจัดสถานที่เพื่อใช้ในการขายสินค้าในชุมชนจึงเป็นเป้าหมายในการดำเนินนโยบาย เพื่อลดปัญหาความอยากจน การว่างงานและเป็นการสร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย นำไปสู่การพอมีพอกิน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภรัตน์ แสงแก้ว (2556: บทคัดย่อ) พบว่ามีความพึงพอใจด้านการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและมีความพึงพอใจด้านโครงสร้างพื้นฐานตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดให้มีการเข้าร่วมอบรมของเยาวชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเป็นแกนนำในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริเวณของเทศบาลมีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำน้ำประปาจึงต้องมีการรักษาความสะอาดอย่างมาก และสามารถเป็นแหล่งหาอาหารจากการจับสัตว์น้ำได้ ดังนั้นทางเทศบาลจึงมีนโยบายในการรักษาความสะอาด การกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับ พระทวีศักดิ์ ยรรยง (2554: บทคัดย่อ) พบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลปามะคาบ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร มี 6 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและทรัพยากรมนุษย์และด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเมือง การบริหารและการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น ด้านสังคมและสาธารณสุข และด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการกีฬาอยู่ระดับปานกลาง

ด้านการเมือง การบริหาร มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การรณรงค์เรื่องการเลือกตั้งให้แก่ประชาชนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และมีการจัดอบรมให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเมือง จัดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวภา ปักโคทานัง (2557: 280-295) พบว่า การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ของเทศบาลตำบลแกดำ โดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม ด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง และการบริหารและเศรษฐกิจ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารได้พิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการนำไปสู่การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและคนในพื้นที่อย่างแท้จริง ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่างๆ เช่น ด้านประเพณี สังคมวัฒนธรรม การให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง การส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม การให้บริการด้านสาธารณสุข เป็นต้น เป็นการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์มากที่สุดและเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการให้การดูแลกลุ่มผู้พิการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เข้าสามารถช่วยเหลือตนเองได้
 - 1.2 ควรให้ความสำคัญด้านสาธารณสุข ให้การให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ด้านโรคติดต่อ และวิธีป้องกัน รวมถึงจะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาด โรคติดต่อที่ร้ายแรง
 - 1.3 ควรมีการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และบริเวณแหล่งน้ำให้ปราศจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 1.4 ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรใช้เวลาในการศึกษาที่นานขึ้น และศึกษาการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเขตพื้นที่อื่นโดยใช้พื้นที่ทดลอง และพื้นที่เปรียบเทียบ
 - 2.2 ควรมีการศึกษาถึงประเด็นความคิดเห็นของประชาชน และผู้นำที่มีการประสานงานหรือใกล้ชิดต่อดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาสามปี

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dla.go.th/work/abt/> สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566.
- กิตติธัช อัมวัฒนกุล. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค. สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
นาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พระทวีศักดิ์ ยรรยง. (2554). ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลปามะคาบ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(นโยบายสาธารณะ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เยาวภา ปักโคทานัง. (2557). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
ของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง. 4(2):
280-295.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 หมวดที่ 1 การปกครองท้องถิ่น
6 เมษายน 2560. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.phonngam.go.th/index/load_data/?doc=13427. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566.
- ศุจิรัตน์ แสงแก้ว. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะเทศบาลตำบลแม่ขี
อำเภอตระโหมด จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- แหะมะะ จินาแะ. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
นราธิวาส : กรณีศึกษาในเขตอำเภอยี่งอ. วารสารวิทยบริการ. 21(1): 46-66.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: and Row
Publications.

ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า
และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์
Influence of K-Pop Artists as Brand Endorsers and Media Exposure Behavior
on Strengthening Social Media Based Brand Community

ณัฐพิมล เพื่อนฝูง¹ ธงชัย ศรีวรรณ²
Natphimon Puanfoong, Thongchai Srivardhana

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าตามการรับรู้ของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ 3) เพื่อศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ และ 5) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ผู้ที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ที่มีศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้ามาแล้ว 1 เดือน โดยเก็บกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าตามการรับรู้ของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้ามีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 5) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords) : ผู้รับรองตราสินค้า; พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ; ชุมชนตราสินค้าออนไลน์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the influence of K-Pop artists as brand endorsers based on the perception of members of social media-based brand community; 2) to study the media exposure behavior of members of the social media-based brand community; 3) to study the strength of the social media-based brand community; 4) to study the factors of the influence of K-Pop artists as brand endorsers, affecting the strength of

Received: 2024-05-02 Revised: 2024-05-16 Accepted: 2024-05-18

¹ นิสิตโครงการปริญญาโทสาขารัฐกิจ ภาคค่ำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ The Young Executive MBA Program, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-Mail: Natphimon.p@ku.th

² รองศาสตราจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Associate Professor, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-Mail: fbustcs@ku.ac.th

the social media based brand community; and 5) to study media exposure behavior affecting the strength of the social media-based brand community. This is quantitative research. The population consisted of people in a social media-based brand community with a K-Pop artist as a brand endorser for 1 month. The sample included 400 people. The research instrument was a questionnaire. The statistical tools used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results of the research revealed that 1) the influence of K-Pop artists as brand endorsers, according to the perception of members of the social media-based brand community as a whole, was at a high level; 2) their media exposure behavior was at a high level; 3) the strength of the social media-based brand community as a whole was at a high level; 4) the influence of K-Pop artists as brand endorsers affecting its strength was statistically significant at the 0.05 level; and 5) the media exposure behavior affecting its strength was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: brand endorsers; media exposure behavior; social media-based brand community

บทนำ (Introduction)

การแข่งขันการสร้างตราสินค้านั้นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดเครื่องมือสื่อสารการตลาดใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันทางการตลาดในปัจจุบัน ซึ่งหนึ่งในเครื่องมือที่ได้รับความนิยมนั้นก็คือการสร้าง ความเข้มข้นในชุมชนตราสินค้าที่สามารถใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างผู้บริโภคกับตราสินค้า และความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคด้วยกันเองภายใต้ความเป็นชุมชนอันนำไปสู่ความภักดีต่อตราสินค้าได้ Muniz & O'Guinn (2001: 412-432) และจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในปัจจุบันทำให้ผู้ประกอบการรวมถึง นักการตลาดต้องมีปรับกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ซึ่งกลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์ของตราสินค้าให้มีความน่าเชื่อถือนั้นถือเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่ได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าในเชิงบวก อีกทั้งยังทำให้สามารถสร้างความแตกต่าง ให้กับสินค้า และนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันได้

ปัจจุบันกระแสความนิยมเกาหลี ได้แพร่ขยายไปทั่วโลก โดยเฉพาะกระแสเพลงเคป็อป (K-POP) โดยมีศิลปินนักร้อง ที่มีชื่อเสียงที่เข้ามาช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์และเป็นทูตวัฒนธรรมให้กับประเทศเกาหลีใต้ โดยกระแสความนิยมดังกล่าวได้มีการเผยแพร่ความนิยมในด้านวัฒนธรรมของเกาหลีสู่เอเชีย และไม่เพียงแต่ ประเทศในเอเชียเท่านั้น แต่ยังแพร่กระจายเข้าไปประเทศฝั่งตะวันตก ทั้งในยุโรป และอเมริกาอีกด้วย ชลนิภา รุ่งเรืองศรี; จารุณี มุมบ้านเช่า (2562: 2127-2140) เนื่องด้วยกระแส K-Pop ที่เป็นที่ยอมรับอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ตราสินค้าต่างๆ ได้ทำการตลาดโดยเลือกใช้ศิลปิน K-Pop ในฐานะ ‘แบรนด์แอมบาสเดอร์’ (Brand Ambassador) หรือในงานวิจัยนี้เรียกว่า “ผู้รับรองตราสินค้า” โดยศิลปิน K-Pop ที่ได้รับเลือกให้เป็น ผู้รับรองตราสินค้า เช่น จิมีน (Jimin) วง BTS ได้เป็นผู้รับรองตราสินค้าของดิออร์ (Dior) ตามด้วย ซูก้า (Suga) วง BTS ได้เป็นผู้รับรองตราสินค้าของวาเลนติโน (Valentino) เจโฮป (j-hope) วง BTS และแจ็กสันหวัง (Jackson Wang) ได้เป็นผู้รับรองตราสินค้าของหลุยส์ วิตตอง (Louis Vuitton) และ เจนนี (Jennie) วง Blackpink ที่ได้เป็นผู้รับรองตราสินค้าของชาแนล (Chanel) เป็นต้น สันติชัย อภรณ์ศรี (2566: ออนไลน์)

ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวแทนโปรโมทสินค้าและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้ตราสินค้ามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น อีกทั้งเพื่อขยายฐานผู้บริโภคกลุ่มเดิมเป็นกลุ่มแฟนคลับและผู้ติดตามวงการ K-Pop จึงทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มแฟนคลับวัยต่างๆได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

ในขณะที่สื่อสังคมออนไลน์ก็ได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมาก โดยจากข้อมูลสรุปสถิติสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย ตลอดปี พ.ศ. 2566 พบว่าคนไทยใช้สื่อ เฟซบุ๊ก (Facebook) และ ไลน์ (Line) ในสัดส่วนที่สูงมากถึง 93% และ 88% ตามมาด้วย เฟซบุ๊ก แมสเซนเจอร์ (Facebook Messenger), อินสตาแกรม (Instagram), ติกต็อก (TikTok) และ X ซึ่งมีสัดส่วนผู้ใช้งาน 78%, 66%, 62% และ 54% ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในไทยตามลำดับ กณิศ อ่ำสกุล (2566: ออนไลน์) โดยปัจจุบันผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันออกไป และจากความแพร่หลายของข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีความสำคัญต่อการเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลสามารถเข้าถึงและรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับตราสินค้าที่ตนเองเริ่มสนใจได้ง่ายมากขึ้น รวมถึงยังมีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้บุคคลที่มีความชื่นชอบเหมือนกันสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารจนทำให้มีการจัดตั้งกลุ่มของตราสินค้าขึ้นมา เพื่อให้คนที่เข้ามาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับสินค้าที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์นี้ โดยพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อของผู้บริโภคนี้มีอิทธิพลและมีความสำคัญมากในการสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริโภคและตราสินค้า อีกทั้งอาจจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ได้

ดังนั้น จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ เพื่อสามารถนำผลวิจัยในส่วนนี้มาการศึกษาไปสู่การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารทางด้านการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อตราสินค้า และต้องการให้ผู้บริโภคได้รับรู้และจดจำภาพลักษณ์ของตราสินค้าได้ รวมไปถึงสามารถเจาะไปยังกลุ่มฐานลูกค้าใหม่รวมถึงรักษฐานลูกค้าเก่าได้อย่างยั่งยืน

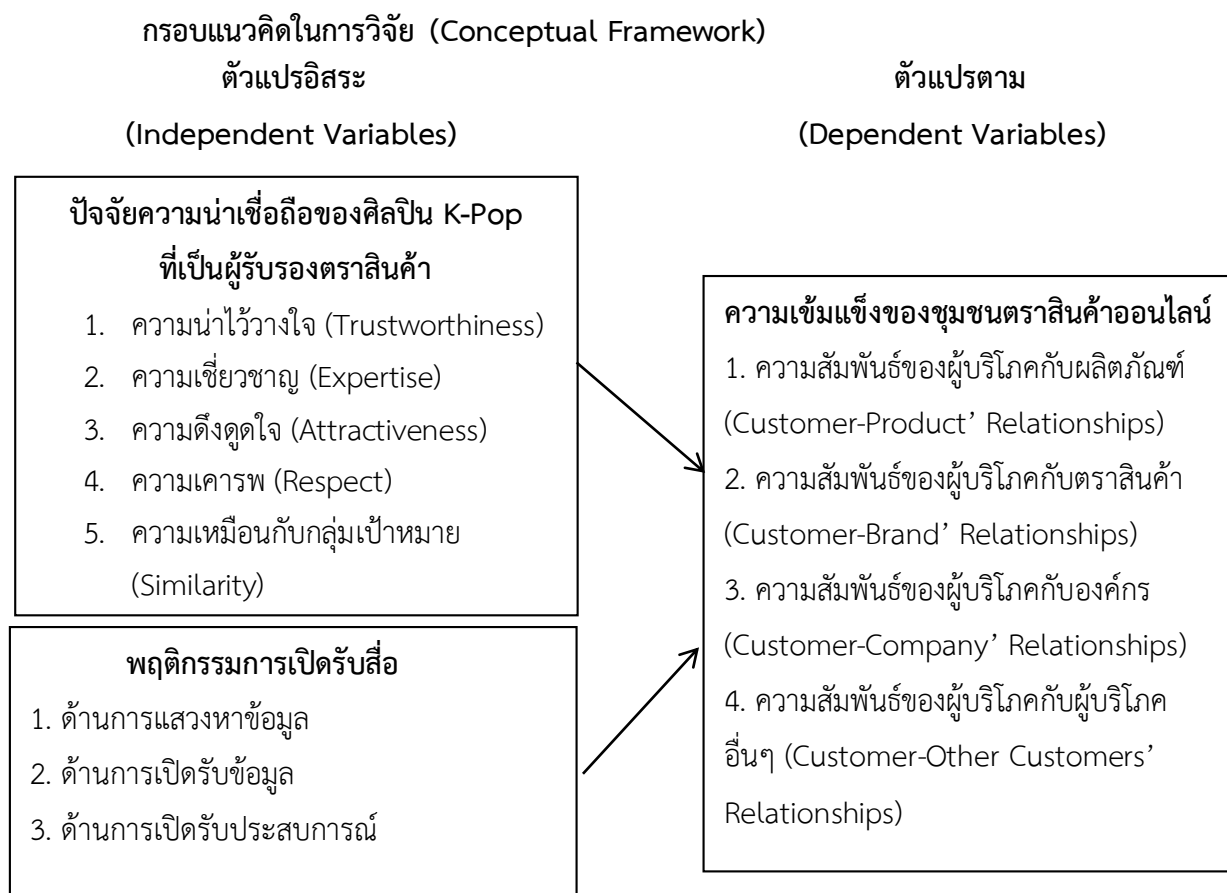
วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าตามการรับรู้ของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์
3. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้ามีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า ประกอบด้วย 1. ด้านความน่าไว้วางใจ 2. ด้านความเชี่ยวชาญ 3. ด้านความดึงดูดใจ 4. ด้านความเคารพ และ 5. ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับสื่อ ประกอบด้วย 1. ด้านการแสวงหาข้อมูล 2. ด้านการเปิดรับ และ 3. ด้านการเปิดรับประสบการณ์ข้อมูล และศึกษาเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ประกอบด้วย 1. ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ 2. ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับตราสินค้า 3. ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับองค์กร และ 4. ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผู้บริโภคอื่นๆ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ที่มีศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้ามาแล้ว 1 เดือน โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Cochran (1953) อ้างใน พงศ์ธร คงมั่น (2564: 28) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 385 ตัวอย่าง แต่ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล ทางผู้วิจัยจึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบสะดวก (Convenience sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ไปยังกลุ่มชุมชนตราสินค้าให้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามว่าตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้หรือไม่ หากไม่ตรงในข้อใดข้อหนึ่งแบบสอบถามฉบับนี้จะถือว่ายุติลง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยประชากรศาสตร์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเช็คลิส (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ที่มีศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้ามาแล้ว 1 เดือน โดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ที่เป็นผู้รับรองตราสินค้า ได้แก่ ความน่าไว้วางใจ, ความเชี่ยวชาญ, ความดึงดูดใจ, ความเคารพ และความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ได้แก่ ด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านการเปิดรับ และด้านการเปิดรับประสบการณ์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับตราสินค้า ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับองค์กร และด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผู้บริโภคอื่นๆ โดยใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยมีการคัดกรองคำถามสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ที่มีศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้ามาแล้ว 1 เดือน โดยเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสารแนวคิด และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการวิทยานิพนธ์ เอกสารบทความ หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการใช้ในการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยแสดงเป็นค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์เชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรตามและกลุ่มตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง / พนักงานบริษัท จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 และรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ที่มีศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้ามาแล้ว 1 เดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามศิลปิน K-Pop ที่เป็นผู้รับรองตราสินค้ามากที่สุดคือ จีมีน (Jimin) จองกุก (Jungkook) และเจนนี่ (Jennie) โดยมีการติดตามแบรนด์สินค้า คือ Tiffany Dior และ Chanel มากที่สุด ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการติดตามและมีส่วนร่วมในชุมชนตราสินค้าส่วนใหญ่คือ Instagram รองลงมาคือ X และ Facebook ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ที่เป็นผู้รับรองตราสินค้า

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า

ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความน่าเชื่อถือ
ความน่าไว้วางใจ	3.72	0.821	มาก
ความเชี่ยวชาญ	3.83	0.711	มาก
ความดึงดูดใจ	3.89	0.807	มาก
ความเคารพ	3.71	0.767	มาก
ความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย	3.55	0.810	มาก
รวม	3.74	0.783	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และเมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าในระดับมาก ได้แก่ ด้านดึงดูดใจ มีค่าเฉลี่ย 3.89 รองลงมาด้านความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 3.83 ถัดมาด้านความน่าไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ย 3.72 ต่อมาด้านความเคารพ มีค่าเฉลี่ย 3.71 และด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.55 ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกาเปิดรับของของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกาเปิดรับของของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์

พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ
ด้านการแสวงหาข้อมูล	3.28	0.977	ปานกลาง
ด้านการเปิดรับข้อมูล	3.47	0.809	มาก
ด้านการเปิดรับประสบการณ์	3.65	0.698	มาก
รวม	3.47	0.828	มาก

จากตารางที่ 2 พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อของของสมาชิกในชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และเมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเปิดรับประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.65 รองลงมาด้านการเปิดรับข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 3.47 และระดับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการแสวงหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 3.28 ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์
ความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์	3.59	0.716	มาก
ความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับตราสินค้า	3.64	0.680	มาก
ความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับองค์กร	3.45	0.733	มาก
ความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผู้บริโภคอื่นๆ	3.51	0.759	มาก
รวม	3.55	0.722	มาก

จากตารางที่ 3 ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และเมื่อพิจารณารายด้านแสดงให้เห็นระดับความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับตราสินค้า มีค่าเฉลี่ย 3.64 รองลงมาด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 3.59 ถัดมาด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผู้บริโภคอื่นๆ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ

6. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้ามีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในสมมติฐานที่ 1

(ตัวแปรตาม) ความเข้มแข็งของ ชุมชนตราสินค้า ออนไลน์	(ตัวแปรต้น)				
	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับผลิตภัณฑ์	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับตราสินค้า	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับองค์กร	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภคกับ ผู้บริโภคอื่นๆ	ความ เข้มแข็ง ของชุมชน ตราสินค้า ออนไลน์ (Yรวม)
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Yรวม)
ความน่าไว้วางใจ (X ₁)	0.383*	0.176*	0.084	0.356*	0.233*
ความเชี่ยวชาญ (X ₂)	-0.143*	0.104	0.085	-0.182*	-0.017
ความดึงดูดใจ (X ₃)	0.307*	0.217*	0.085	0.180*	0.191*
ความเคารพ (X ₄)	-0.095	0.013	0.282*	0.000	0.068
ความเหมือนกับ กลุ่มเป้าหมาย (X ₅)	0.232*	0.247*	0.323*	0.357*	0.288*
Adjusted R Square	0.495	0.566	0.598	0.392	0.659

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้ามีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ (Yรวม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถอธิบายความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ได้ถึงร้อยละ 65.90 โดยเมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า ความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายมีผลมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $B = 0.288$ รองลงมา คือ ความน่าไว้วางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $B = 0.233$ และสุดท้ายคือ ความดึงดูดใจ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $B = 0.191$ ตามลำดับ โดยทั้งหมดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{ value} < 0.05$

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์
ตารางที่ 5 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในสมมติฐานที่ 2

(ตัวแปรตาม) ความเข้มแข็งของ ชุมชนตราสินค้า ออนไลน์	(ตัวแปรต้น)				
	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับผลิตภัณฑ์	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับตราสินค้า	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภค กับองค์กร	ความสัมพันธ์ ของผู้บริโภคกับ ผู้บริโภคอื่นๆ	ความ เข้มแข็ง ของชุมชน ตราสินค้า ออนไลน์ (Yรวม)
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Yรวม)
การแสวงหาข้อมูล (X ₁)	-0.157*	-0.041	0.113*	-0.144*	-0.041
การเปิดรับข้อมูล (X ₂)	0.585*	0.542*	0.627*	0.470*	0.566*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปิดรับ ประสบการณ์ (X ₃)	0.346*	0.137*	0.009	0.479*	0.213*
Adjusted R Square	0.577	0.500	0.538	0.461	0.661

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ (Y_{รวม}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถอธิบายความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์รวมได้ถึงร้อยละ 66.10 โดยเมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า การเปิดรับข้อมูลมีผลมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $B = 0.566$ รองลงมา คือ การเปิดรับประสบการณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $B = 0.213$ ตามลำดับ โดยทั้งหมดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p \text{ value} < 0.05$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านดึงดูดใจ มีระดับความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop มากที่สุด รองลงมาด้านความเชี่ยวชาญ ด้านความน่าไว้วางใจ ด้านความเคารพ ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์พร สุตันติราษฎร์ (2564: 127) พบว่า ด้านของความดึงดูดใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้นำเสนอสินค้านั้นจะต้องมีลักษณะ คือ หน้าตาหล่อ สวย มีบุคลิกภาพ กริยาท่าทางที่ดีสง่างามและมีรูปร่างที่ดีสามารถสร้างความดึงดูดใจ แก่กลุ่มผู้บริโภคได้

2. จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของสมาชิกที่อยู่ในชุมชนตราสินค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเปิดรับประสบการณ์ มีระดับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมากที่สุด รองลงมาด้านการเปิดรับข้อมูล และด้านการแสวงหาข้อมูล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลริสา อากาศวิภาต (2563: 45) พบว่า มีการเปิดประสบการณ์ด้วยการสนับสนุนและซื้อสินค้าต่างๆที่เกี่ยวกับศิลปิน อีกทั้งมีการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับผลงานใหม่ๆอยู่เสมอ และผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะแสวงหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ นั่นก็คือ ทวิตเตอร์

3. จากผลการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับตราสินค้า มีระดับความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์มากที่สุด รองลงมาด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ ด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับผู้บริโภคอื่นๆ และด้านความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับองค์กร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ธร คงมัน (2564: 76-78) พบว่า ผู้ใช้บริการให้ระดับความคิดเห็นต่อมิติในชุมชนตราสินค้าทุกมิติในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านความน่าไว้วางใจ และด้านความดึงดูดใจ มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวดี พรหมบางญวน (2560: 162-168) พบว่า การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงมาเป็นพรีเซนเตอร์ในตราสินค้าต่างๆนั้นจะต้องมีความดึงดูดใจ เช่น มีรูปร่างหน้าตา และบุคลิกภาพที่ดี นอกจากนี้การเลือกพรีเซนเตอร์จะต้องมีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นบุคคลที่กลุ่มเป้าหมายชื่นชอบ หรือมีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะทำให้กลุ่มเป้าหมายมีการเปิดรับตราสินค้ามากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชัยญา สายชนะ (2566: 31-44) พบว่า ด้านความไว้วางใจ สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับ

ตราสินค้าทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจ และการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในโฆษณาที่มีความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ที่คล้ายคลึงกับผู้บริโภค มีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภค งานวิจัยก่อนหน้านี้มักทำการศึกษถึงอิทธิพลของผู้รับรองตราสินค้าที่มีผลต่อการรับรู้ตราสินค้า ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมองว่า มีความเป็นไปได้ที่การใช้ผู้รับรองตราสินค้าอาจส่งอิทธิพลไปยังความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ซึ่งผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้ก็สอดคล้องใกล้เคียงและไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยก่อนหน้านี้

สมมติฐานที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้านการเปิดรับข้อมูล ด้านการเปิดรับประสบการณ์ มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น รูปภาพ จากแอ็กเคานต์ของสินค้าที่อยู่ในชุมชนตราสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรุตม์ มีทิพย์ (2560: 71) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อจากสื่อออนไลน์มากที่สุด และ เปิดรับสื่อเพื่อทราบเกี่ยวกับศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ โดยการเลือกรับสารจะขึ้นอยู่กับความต้องการและความสะดวกสบายของผู้รับสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ McQuail (1994) อ้างใน กุสริสา อากาศวิภาต (2563: 48-49) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้รับสารที่เปิดรับสื่อนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสบายใจ และหาความรู้ประสบการณ์ต่างๆ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (McAlenxander et al., 2002: 38-54) ได้ระบุถึง โมเดลที่มีลูกค้าเป็นศูนย์กลางว่าเป็นสิ่งที่นักการตลาดสามารถทำให้เกิดได้ด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบของการโพสต์ข้อมูลในรูปแบบต่างๆเพื่อให้สมาชิกเกิดการรับรู้ ซึ่งก็จะสามารถนำไปสู่การเกิดชุมชนตราสินค้าที่เข้มแข็งได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ที่เป็นผู้รับรองตราสินค้ามีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ อย่างเช่นในด้านของความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้บริโภคจะติดตามศิลปิน K-Pop ที่เป็นผู้รับรองตราสินค้าที่มีทัศนคติและความคิดคล้ายคลึงกับตน และทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยผู้บริโภคมีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสินค้าอยู่เสมอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังเปิดรับประสบการณ์ด้วยการสนับสนุนและซื้อสินค้าในชุมชนตราสินค้า ทั้งหมดนี้จะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถประยุกต์ใช้งานได้จริง โดยผู้ประกอบการรวมถึงนักการตลาดสามารถนำไปปรับใช้กับธุรกิจเพื่อให้ทันต่อคู่แข่งและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ในด้านการเลือกศิลปิน K-Pop เป็นผู้รับรองตราสินค้าและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสินค้าผ่านสื่อต่างๆเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้า ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ด้านความน่าไว้วางใจ และด้านความดึงดูดใจ มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญในการคัดเลือกศิลปินเกาหลี K-Pop มาเป็นผู้รับรองตราสินค้า โดยจะต้องมีลักษณะ คือ มีทัศนคติและความคิดคล้ายคลึงกับผู้บริโภค เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับ เป็นศิลปิน K-Pop ที่ผู้บริโภคชื่นชอบอยู่แล้ว เพื่อทำการมุ่งเน้นการตลาดรวมถึงทำการคัดเลือกศิลปิน K-Pop

ผู้รับรองตราสินค้าในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตราสินค้าต่างๆ เพื่อให้สามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ของผู้บริโภคในชุมชนตราสินค้าได้

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ด้านการเปิดรับข้อมูล และด้านการเปิดรับประสบการณ์ มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญในการโพสต์ข้อมูลข่าวสารอย่างเช่น รูปภาพ ในแอ็กเคานต์ของสินค้าที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริโภคมักจะมีการเข้าไปอัปเดตสินค้าที่อยู่ในชุมชนตราสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสนับสุนนและซื้อสินค้าในชุมชนตราสินค้าออนไลน์

1.3 การทำการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ควรเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ อินสตาแกรม (Instagram) X และเฟซบุ๊ก (Facebook) ตามลำดับ เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีการแสวงหาข้อมูล การติดตามและมีส่วนร่วมในชุมชนตราสินค้าตามสื่อออนไลน์ต่างๆนี้อย่างมาก

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาเพื่อแค่ปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ โดยไม่ได้เจาะจงตราสินค้าหรืออุตสาหกรรม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นในการศึกษาครั้งถัดไปควรมีการศึกษาที่เจาะจงตราสินค้าหรือกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบปัจจัยความน่าเชื่อถือของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ในกลุ่มของตราสินค้านั้นๆ และเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่มีประโยชน์มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรวมถึงนักการตลาดในกลุ่มของตราสินค้านั้นๆที่น่าสนใจ

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะของศิลปิน K-Pop ในฐานะผู้รับรองตราสินค้าในด้านความไว้วางใจ ด้านความชำนาญเชี่ยวชาญ ด้านความดึงดูดใจ ด้านความเคารพ และด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะของผู้รับรองตราสินค้านั้นๆ ดังนั้นในการศึกษาครั้งถัดไปควรศึกษาลักษณะด้านอื่นของผู้รับรองตราสินค้า อย่างเช่น ทฤษฎีความสอดคล้อง (Match-up Hypothesis) โดยเป็นการศึกษาลักษณะของผู้รับรองตราสินค้ากับตัวสินค้าเอง หรือตราสินค้า ซึ่งอาจมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ได้เช่นกัน

2.3 การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น สำหรับผู้ที่สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิจัยเรื่องนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยเจาะลึกในเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ถึงมูลเหตุที่มีอิทธิพล หรือปัจจัยอื่นๆ เช่น ความรักในตราสินค้า ความคุ้มค่าของสินค้า เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดการค้นพบปัจจัยใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการความเข้มแข็งของชุมชนตราสินค้าออนไลน์ต่อไป อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างถูกต้อง ตรงกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กนิศ อ่ำสกุล. (2566). อัปเดต ‘ดิจิทัลพรไฟล์คนไทย’ เล่นเน็ต-ใช้ Social Media-ช้อปปิ้งออนไลน์ เพิ่มขึ้น
แค่ไหน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://marketeeronline.co/archives/312083>. สืบค้นเมื่อ 17
สิงหาคม 2566.

- กุลริสา อากาศวิภาต. (2563). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อการชื่นชอบศิลปินเกาหลีของแฟนคลับชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ณัฐวดี พรหมบางญวน. (2560). การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นพรีเซนเตอร์ส่งผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าโทรศัพท์มือถือ SAMSUNG ของผู้บริโภคในเขตสี่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชลนิภา รุ่งเรืองศรี, จารุณี มุมบ้านเช่า. (2562). กระแสการชื่นชอบศิลปินเคป็อป (K-POP) เกาหลีในประเทศไทย. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2. วันที่ 19 มกราคม 2562. 2127-2140. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พงศ์ธร คงมัน. (2564). อิทธิพลของมิติในชุมชนตราสินค้าและบุคลิกภาพของตราสินค้าที่มีต่อการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น: กรณีศึกษาเฟซบุ๊กเพจวังกันนะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชญ์ชพร สุตันติราษฎร์. (2564). อิทธิพลของศิลปินเกาหลีผู้นำเสนอผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางส่งผลต่อการตั้งใจซื้อซ้ำของกลุ่มบริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชัยญา สายชนะ. (2566). อิทธิพลของการใช้กลยุทธ์การตลาดผ่านบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภคในธุรกิจอีมาร์เก็ตเพลสในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชื่น. 5(1): 31-44.
- สันติชัย อารณศรี. (2566). อิทธิพลแห่ง 'K-POP' เมื่อเหล่าศิลปินดังขึ้นแท่นแบรนด์แอมบาสเดอร์ในวงการแฟชั่นระดับโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gqthailand.com/style/article/K-pop-stars-became-luxury-brand-ambassadors>. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2566.
- วรุตม์ มีทิพย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความซื่อสัตย์ รักดี ต่อศิลปินเกาหลีของกลุ่มแฟนคลับชาวไทยใน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Cochran, W.G. (1953). **Sampling techniques**. New York: John Wiley and Sons Inc.
- McAlexander, J. H., Schouten, J. W., & Koenig, H. F. (2002). Building brand community. **Journal of marketing**. 66(1): 38-54.
- McQuail, D. (1994). **Mass communication theory: An introduction**. London: Sage.
- Muniz, A.M. and O'guinn, T.C. (2001). Brand community. **Journal of consumer research** 27(4): 412-432.

การวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พื้นที่บางระกำโมเดล
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
Application of Sufficiency Economy Philosophy in Bangrakam Model Area,
Bangrakam District, Phitsanulok Province

ยุวชล เกษรประทุม¹ โชติ บดีรัฐ² ธนัสธา โรจนตระกูล³
Yuwachon Kessornpatoom, Chot Bodeerat, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือการวิจัย มาวิเคราะห์ในสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านอาชีพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ ดัวยรายได้โดยเฉลี่ย และด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านของระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ประเด็นข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนในพื้นที่ยังมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ เนื่องจากการรับน้ำในพื้นที่บางระกำส่งผลให้การทำเกษตรมีรายได้ (ปลูกข้าว) ลดลง ดังนั้นการได้รับองค์ความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างดี

คำสำคัญ (Keywords) : บางระกำโมเดล; การประยุกต์; เศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2023-04-08 Revised: 2023-05-19 Accepted: 2023-05-20

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Student of the Master of Public Administration program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: oshimarubuck36@gmail.com

² รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ และ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Vice President for Special Affairs and Lecturer in the Public Administration Program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: chotbodeerat@psru.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Lecturer in the Public Administration Program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: anastha.r@psru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province; 2) to study personal factors affecting the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the Bangrakam Model Area, Bangrakam District, Phitsanulok Province; and 3) to study suggestion guidelines for applying the Sufficiency Economy Philosophy to practice in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province. It was quantitative research. There were 394 people in sample group. The research tool was a questionnaire using data obtained from the research tool. It was analyzed in descriptive statistics. The research results could be summarized as the following. 1) The level of implementation of the Sufficiency Economy Philosophy, in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province, overall was at a high level. The average was 3.76. 2) Personal factors affecting its were occupations, educational qualifications, age, average income and the residential subdistrict. Their relationship was significantly different at the 0.05 level. Personal factors affecting its was length of residence. The Sufficiency Economy Philosophy has been applied in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province. Their relationship was not significantly different at the 0.05 level. 3) The suggestion issue was that the people in the area still did not have enough income to cover expenses. It was necessary to receive relief from the government because receiving water in the Banrakam area resulted in the decrease income in agriculture (rice cultivation); therefore, receiving knowledge and support from the government and private sectors would be a great assistance for the people.

Keywords: Bangrakam Model: Application; Sufficiency Economy

บทนำ (Introduction)

ปัญหาอุทกภัย สามารถสร้างความเสียหายรอบด้านให้กับประชาชนทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบเป็นรูปแบบลักษณะห่วงโซ่ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น พืชเศรษฐกิจถูกทำลาย สัตว์เศรษฐกิจถูกทำลาย สินค้ามีราคาสูงขึ้น เนื่องจากสินค้าขาดแคลน นอกจากนั้นยังทำให้ประชาชนขาดรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกร หรือไม่สามารถเดินทางไปประกอบอาชีพอื่นได้เพราะถูกน้ำท่วมขัง และทำลายผลผลิตทางการเกษตรหรือทำลายเส้นทางสัญจร เหล่านี้เป็นผลกระทบที่เป็นวงจรสืบเนื่องต่อกัน อันเนื่องมาจากอุทกภัยที่สร้างความเสียหายเป็นวงกว้าง และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ใช้เวลานานในการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมให้กลับมาเป็นดังเช่นเดิม ผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาอุทกภัยเป็นปัญหาที่สำคัญอันส่งผลกระทบอย่างมากต่อประเทศและต้องได้รับการแก้ไขในพื้นที่อย่างเร่งด่วน เพราะเมื่อเกิดภัยจะส่งผลกระทบในรูปแบบต่อเนื่องจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งและขยายความเสียหายยิ่งขึ้นไปอีก หากพื้นที่ใดถูกน้ำท่วมขัง ก็เสมือนถูกตัดขาดจากโลกภายนอก พื้นที่จะขาดน้ำ ขาดอาหาร ขาดการสื่อสาร ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดไฟฟ้า และหากขาดในสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น ประชาชนก็อาจจะขาดชีวิตไปด้วยเช่นกัน เหล่านี้ คือ

ปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องยอมรับว่า มันคือผลกระทบอันมหาศาลและมีความจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและแก้ไขให้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างปกติสุข

นับตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2554 ประเทศไทยต้องประสบกับมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจเสียหาย เกิดความเสียหายในหลาย ๆ ด้าน จนทำให้ประเทศไทยกลับมาทบทวนสาเหตุน้ำท่วมอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายซ้ำซากเช่นเดิมอีก จนตกผลึกเป็นโครงการที่มีชื่อว่า บางระกำโมเดล ในปี พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือแบบบูรณาการของทุกภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำแล้ง ในพื้นที่ลุ่มต่ำ บริเวณลุ่มแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน และบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบของโครงการบางระกำโมเดลนั้น จะเป็นการเปลี่ยนแปลงปฏิทินการเกษตรใหม่ โดยเลื่อนระยะเวลาการเก็บเกี่ยวให้เร็วขึ้นก่อนฤดูน้ำหลากจะมาถึง ให้เริ่มเพาะปลูกก่อนประมาณช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเดิมจะเริ่มเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม ครอบคลุมจังหวัด 2 จังหวัด คือ สุโขทัย และพิษณุโลก เป็นพื้นที่โดยประมาณ 260,000 ไร่เศษ (สุธินันต์ คำคุ้ม, 2566) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงตารางเวลาการเพาะปลูกทางการเกษตรให้เร็วขึ้นนี้ จะส่งผลให้เกษตรกรต้องดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรก่อนเวลา หลังจากนั้นภาครัฐจะเริ่มแจ้งช่วงเวลาที่ฝนจะเริ่มตกหนักและช่วงเวลาในการผันน้ำ เพื่อให้เกษตรกรเริ่มดำเนินการเก็บเกี่ยว โดยวิเคราะห์จากพยากรณ์อากาศ หากเกษตรกรดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ทัน ก็จะทำให้เกิดความเสียหาย ดังนั้นการประชาสัมพันธ์การให้ข้อมูลแก่เกษตรกรในพื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างมาก เมื่อมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ก็ถือว่าพื้นที่เริ่มเตรียมความพร้อมเป็นพื้นที่ที่หน่วยงาน ภาครัฐก็จะเริ่มผันน้ำเข้าสู่พื้นที่บางระกำโมเดล ทำให้เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่ ซึ่งผลดี คือ พื้นที่สามารถชะลอน้ำเข้าสู่แม่น้ำน่านได้ดี ส่งผลให้ปริมาณน้ำจำนวนมาก ไม่ไหลเข้าไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างรวดเร็ว ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยา มีระยะเวลาพอสมควรที่จะระบายน้ำ และไม่เกิดการท่วมไปยังบริเวณใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับบทความพิเศษของ ปรีชา เรืองจันทร์ กล่าวว่า จุดเด่นของบางระกำโมเดล คือ มีการ เตรียมการดี การเข้าเผชิญเหตุทันกาล การเฝ้าระวังโดย ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์มีความคล่องตัว ทำให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุมและทั่วถึง และที่สำคัญคือได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่สำคัญคือความร่วมมือทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน รวมถึงสื่อมวลชนทุกแขนงด้วย ระบบผันน้ำทางด่วนนับว่าได้ผลดีมาก เป็นระบบระบายน้ำ จากแม่น้ำยมสู่แม่น้ำน่านได้อย่างลงตัวโดยการประสานงานอย่างดีจากหน่วยงานชลประทาน โดยเฉพาะเขื่อนสิริกิติ์และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน กำหนดการพร่องน้ำได้อย่างเหมาะสมโดยไม่กระทบถึงน้ำที่ขังอยู่ในพื้นที่ จากการศึกษาที่ยังกำหนดพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำในอำเภอบางระกำ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอบางกระทุ่มบางส่วน หากเกิดกรณีฉุกเฉิน ในโอกาสหน้าใช้พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั่วคราวไม่ให้ไหลไปทำความเสียหายให้พื้นที่ตอนล่าง โดยรัฐจะต้องจ่ายค่าชดเชยพื้นที่ลุ่มน้ำให้กับเกษตรกรด้วย (ปรีชา เรืองจันทร์, 2559) การดำเนินกระบวนการดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง จากเดิมที่จะสามารถทำเกษตรกรรมได้ตลอดทั้งปี ก็จะไม่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามรอบ กลับต้องแก้ไข ปรับเปลี่ยน และเรียนรู้วิถีชีวิตให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่มีสภาพเปลี่ยนไป และเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาน้ำท่วมขังในทุก ๆ ปี การไม่สามารถดำเนินการทำเกษตรกรรมได้อย่างที่ตั้งใจ ทั้งต้องนำมาปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่เพื่อสร้างรายได้ เพื่ออยู่ร่วมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการประกอบอาชีพเสริมจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำประมงในช่วงน้ำหลากน้ำท่วมขัง การเลี้ยงสัตว์ การรับจ้าง ซึ่งประชาชนในพื้นที่ ใช้เป็นแหล่งประกอบอาชีพทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือน พออยู่พอกิน แต่หนึ่งเหตุผลที่สำคัญคือ การนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำท่วมได้อย่างเหมาะสม เหล่านี้คือ การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ จนเป็นที่ยอมรับ และนำมาปรับใช้จนเกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นการวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล และศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล ซึ่งช่วยให้ประชาชนในพื้นที่บางระกำโมเดล ตระหนักถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดลอย่างจริงจัง ดำรงชีวิตด้วยเหตุและผลเป็นหลัก ปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติและใช้เป็นหลักการบริหารครอบครัว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในหัวข้อเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งเป็นแนวปรัชญาที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก ว่าสามารถปฏิบัติตามได้จริง และบังเกิดผลจริง ทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลางได้อย่างสงบและมีความสุข แบบพออยู่ พอกิน พอใช้ และยั่งยืน
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้นำ และประชาชน ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 26,451 คน (ช.: 12,987, หญิง : 13,464) (ข้อมูลสถิติจาก สำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง ณ 24 สิงหาคม 2566) และกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 394 คน (คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane)
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2567
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ สถานะ อาชีพ วุฒิการศึกษา อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พื้นที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัย) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 3) ด้านความพอประมาณ 4) ด้านคุณธรรม 5) ด้านการมีเหตุผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นลักษณะปลายเปิด (Open end)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัย เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านของตำบลบางระกำ ตำบลท่านางงาม และตำบลชุมแสงสงคราม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอน และวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้นำแบบสอบถามส่งถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรงและส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย

3.4 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มประชากร ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของแบบสอบถามหลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้ว นำมาดำเนินการกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบ (Coding Form)

4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อมากำหนดเกณฑ์ของการให้คะแนน

การจัดทำคะแนนระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล จังหวัดพิษณุโลก มีแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยอ้างอิงตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert's Scale)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 394 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 ด้านสถานะสมรส จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ด้านอายุช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ด้านรายได้ ส่วนใหญ่มี

รายได้ มากกว่า 10,000 จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ด้านพื้นที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ตำบล บางระกำ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 จำนวนระยะเวลาที่อาศัยอยู่พื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลา อาศัยอยู่ในช่วงมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5

2. ระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอ บางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และสามารถ นำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.57) หน่วยงาน ส่วนราชการ ภาครัฐ องค์กรให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.60) มี การศึกษา เรียนรู้จากผู้อื่นที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ และนำมา พัฒนากับตนเอง ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.62) สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในพื้นที่บาง ระกำโมเดล ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.64) สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาเชื่อมโยงกัน และนำมา พัฒนาจนเกิดความรู้แบบใหม่และใช้ในพื้นที่ได้ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.58) ถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ด้าน เศรษฐกิจพอเพียงมาให้กับประชาชน เพื่อน หรือลูกหลานในพื้นที่ จนเรียนรู้และเข้าใจได้เช่นเดียวกับท่าน ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.60) และ ประชาชนนำองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ ด้านการเกษตรและชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.61)

2.2 ระดับความคิดเห็นด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการเตรียมพร้อมและรับมือ กับภัยทางธรรมชาติต่าง ๆ ในพื้นที่ที่อาจเกิดภัยพิบัติขึ้นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.58) สามารถดำเนิน ชีวิตด้วยความพอเพียง มีสติ และรอบคอบในทุก ๆ สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.57) เรียนรู้จากภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นในหลายปีที่ผ่านมา และนำมาเป็นบทเรียน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในภายหน้าต่อไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.58) มีแนวทางในการดำรงชีวิตอยู่บนความพอเพียง ไม่ยึดติด หรือตามกระแสสังคมที่ฟุ้งเฟ้อบริโภคนิยม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59) มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย เพื่อการดำเนินชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.58) มีการวางแผนการดำเนินชีวิต ในเรื่องของ การลงทุน การออม การทำรายรับรายจ่าย สำหรับตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.61) และ มีการ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เพื่อรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.59)

2.3 ระดับความคิดเห็นด้านความพอประมาณ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เรียนรู้หลักความพอเพียง พอประมาณ พอใช้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.52) นำหลักความพอเพียง พอประมาณ มาปรับใช้กับคนในครอบครัว จนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจร่วมกัน

($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.56) เรียนรู้ที่จะไม่ก่อหนี้สินที่ไม่จำเป็น ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.57) เมื่อเกิดอุทกภัยขึ้น ท่านเรียนรู้ที่จะปรับตัว และหาประโยชน์จากภัยที่เกิดขึ้นเหล่านั้น และดำรงชีวิต บนพื้นฐานความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.55) ใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง ไม่โลภมากและเบียดเบียนผู้อื่น ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.56) รู้จักคุณค่า เรียนรู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และอยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.58) และ ใช้จ่ายแต่พอดี เหมาะสม สอดคล้องกับรายรับเสมอ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.62)

2.4 ระดับความคิดเห็นด้านการมีคุณธรรมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ และพยายามที่จะคอยช่วยเหลือคนในชุมชน เท่าที่จะสามารถทำได้ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.56) มีการปรับตัว และเรียนรู้กับสภาพสังคมที่มีความไม่เท่าเทียม โดยยึดหลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.53) ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต และดำเนินชีวิตโดยไม่คดโกง หรือเบียดเบียนผู้อื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.58) สามารถนำหลักคุณธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.56) ช่วยเหลือ แบ่งปัน ในสิ่งที่ท่านพอมี พอกิน พอมีเหลือใช้ และยังเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นในชุมชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.57) เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในความรับผิดชอบต่อสังคม และครอบครัว ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.58) และ ดำเนินชีวิตบนหนทางแห่งความจริง ความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.55)

2.5 ระดับความคิดเห็นด้านความมีเหตุผล ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มักมีการคิดทบทวนการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้ ความเข้าใจ และมีความรอบคอบ ก่อนดำเนินการสิ่งใด ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.51) นำความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีต มาเป็นบทเรียนในชีวิตประจำวัน เพื่อที่จะไม่เกิดความผิดพลาดขึ้นอีก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.52) มีการดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล และทบทวนสิ่งที่ตัดสินใจ อย่างมีสติรอบคอบ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.53) คัดเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่ดีที่สุด และนำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวและชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.55) นำปัจจัยแห่งความพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยคำนึงถึงเหตุและผลก่อนเสมอ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55) สามารถนำหลักแห่งความพอเพียง มาปรับให้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตตนเองและครอบครัว โดยอธิบายถึงความจำเป็น ประโยชน์ หรือผลเสียแก่ครอบครัวให้เข้าใจอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.55) และ มีการตัดสินใจ กระทำสิ่งต่าง ๆ จากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง และประสบการณ์ที่ประสบพบเจอผ่านมา ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.56)

3. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นที่มีต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

สมมติฐานที่ 1 อาชีพที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากพื้นที่บางระกำโมเดลส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล จึงมีการนำไปใช้ในหมู่อาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนกลุ่มอาชีพอื่น

มีการนำไปประยุกต์ในด้านอื่น ๆ ตามแนวทางของแต่ละอาชีพ ขึ้นอยู่กับกลุ่มอาชีพที่ได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

สมมติฐานที่ 2 วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากระดับการศึกษาของประชาชนในพื้นที่นั้น มีผลต่อการเรียนรู้ การศึกษาองค์ความรู้ หรือการศึกษาเพิ่มเติมในชีวิตประจำวัน ขึ้นอยู่กับผู้ที่ได้นำความรู้ไปต่อยอดและปรับใช้ในบริบทระดับพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเข้าใจและประสบผลสำเร็จ

สมมติฐานที่ 3 อายุที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในช่วงอายุที่มีความแตกต่างกัน มีการเรียนรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกัน เพราะช่วงวัยสูงอายุมักมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จึงมีการนำไปประยุกต์ปฏิบัติ ได้มากกว่าในประชากรช่วงวัยรุ่น แสดงให้เห็นว่า คนในกลุ่มที่มีการศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้นั้นอยู่ในช่วงวัยสูงอายุเสียเป็นส่วนใหญ่

สมมติฐานที่ 4 รายได้โดยเฉลี่ยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากสาเหตุการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้ที่ไม่สูงมากนัก ไม่เพียงพอและสอดคล้องกับรายจ่าย ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วงหลักหมื่นต้น ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมสร้างชีวิต รายได้ และบริหารครอบครัวให้เกิดความสมดุล

สมมติฐานที่ 5 ตำบลที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในภาพรวมพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ก็ย่อมส่งผลต่อการนำไปใช้ไปปฏิบัติในด้านต่าง ๆ อย่างแตกต่างกัน ยิ่งการได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในแต่ละตำบลก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการปรับตัวและเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่อย่างแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะอาศัยอยู่นานสักเท่าไร ทุก ๆ พื้นที่ก็นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างประโยชน์ต่อตนเอง สร้างรายได้ต่อครัวเรือน และดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานความพอเพียง เพื่อดำรงและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการตั้งไว้เพื่อศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.39) โดยด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีเหตุผล เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในพื้นที่และสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นอย่างดี การปรับตัว การดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพอุทกภัยนั้น ย่อมต้องอาศัย

เหตุและผล เข้ามาเป็นคำตอบต่อพี่น้องประชาชนให้ต้องใช้วิถีชีวิตอย่างรอบคอบและตัดสินใจจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อลดความเสียหายให้ได้มากที่สุด เช่น ในช่วงการทำงานที่มีการกระชั้นเวลาชิดเข้ามา ขาวนาในพื้นที่บางระกำโมเดล จะต้องลงเมื่อเพาะปลูกหรือทำนาและเก็บเกี่ยวให้แล้วเสร็จก่อน วันที่ 15 สิงหาคม ของทุกปี หลังจากนั้นหน่วยงานชลประทานจะผันน้ำเข้าสู่ทุ่งบางระกำโมเดล และเกิดอุทกภัยในพื้นที่ อันเป็นข้อตกลงในพื้นที่ที่มีการตกลงร่วมกัน หากขาวนาในพื้นที่บางระกำโมเดล ขาดหลักเหตุและผล ประสบการณ์ รวมทั้งการตัดสินใจที่ล่าช้า อาจส่งผลเสียต่อการทำการเกษตรได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล สอดส่อง (2564: 7) ที่พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีเหตุผลค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 4.74

2. เมื่อดำเนินการทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้ว ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล พบว่า ในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสำคัญสถิติ (P-value = 0.00) ซึ่งอาชีพมีผลต่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้มากน้อยตามบทบาทและรูปแบบของอาชีพ ในด้านวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.001) เนื่องจากในระดับศึกษา มีความแตกต่างกันองค์ความรู้ของคนในแต่ละช่วงระดับที่ได้รับก็มีความแตกต่างกัน บ้างนำไปประยุกต์ใช้ได้ บ้างเรียนรู้ได้ไม่เท่าผู้คนในยุคสมัยใหม่ ในด้านอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.000) ในช่วงอายุน้อยมีความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ส่งผลให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปประยุกต์ปฏิบัติน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนช่วงวัยผู้ใหญ่ มีความจำเป็นต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารรายได้ และอาชีพในชีวิตประจำวันมากกว่า ในด้านรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.000) จะเห็นได้ว่าในช่วงรายได้ที่แตกต่าง ก็มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกัน ผู้มีรายได้สูงก็มีการประยุกต์ใช้น้อย ในส่วนผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างน้อย ก็มีการประยุกต์ใช้ในชีวิตมากกว่า ในด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล โดยภาพรวม ด้านความรู้ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ (P-value = 0.005, 0.002, 0.004, 0.034 และ 0.033 ตามลำดับ) เพราะบริบทพื้นที่มีความแตกต่างกัน การนำไปประยุกต์ใช้ก็มีการปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ทำให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการประยุกต์ใช้แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก นวลศรี และคณะ (2565: 1) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีเพศ อายุ ลักษณะการจ้างงาน ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิทางการศึกษา สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา สังกัดกลุ่มสาระวิชา สถานภาพสมรส มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในส่วนของอายุและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และในการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ในด้านการให้ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค สามารถสรุปได้ดังนี้ กรณีอุทกภัยที่เกิดขึ้นได้ในทุก ๆ ปี จนไม่สามารถเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี ประชาชนในพื้นที่ที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับสภาพพื้นที่ไม่ให้น้ำท่วมถึง จึงจะสามารถทำการเพาะปลูกได้ อีกทั้งยังมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ

เยียวจากภาครัฐ เนื่องจากการรับน้ำในพื้นที่บางระกำส่งผลให้การทำเกษตร (ปลูกข้าว) ลดลง จากเดิม 3 ครั้ง เหลือเพียง 2 ครั้งต่อปี ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย ทองปาน (2556) พบว่า ยุทธศาสตร์สำคัญที่ทำให้เกษตรกรทำนาในอำเภอชุมแสง สามารถผลิตข้าวนาปรังให้ได้ผลผลิตมากที่สุดขณะเดียวกันก็ลดความเสี่ยงในการผลิตข้าวนาปีลงเพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทันก่อนน้ำท่วมจึงเป็นแนวทางที่ดีที่สุด อาทิ การพัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำนาปีได้เร็วกว่าเวลาปกติและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนน้ำท่วม การขุดลอกคูคลอง และการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หรือกักเก็บน้ำตามลำคลองสายย่อย/แม่น้ำในพื้นที่อำเภอชุมแสง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำในช่วงฤดูฝน ในขณะเดียวกันก็สามารถเก็บกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง การส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาลดต้นทุนการผลิตในการผลิตข้าวนาปรังลง โดยเฉพาะปุ๋ยเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์อันเกิดจากการพักดิน การชะล้างสารเคมี และการสะสมของตะกอนในช่วงน้ำท่วมเป็นต้น (ทรงชัย ทองปาน, 2556) นอกจากนั้นประชาชนยังคงต้องการองค์ความรู้สมัยใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพหรือดำเนินวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สร้างรายได้ให้เกิดอาชีพเสริม เพราะรายได้จากประมงในช่วงน้ำท่วมนั้น ก็ได้ไม่มีความแน่นอน โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีนัย ทองอยู่ อธิบายว่า การหารายได้การทำกิจกรรมจากนอกภาคการเกษตรเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการปรับตัวทางการเกษตรเพื่อสร้างรายได้ อาทิ การประกอบอาชีพค้าขาย การรับจ้างใช้แรงงานเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต การเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อทำงานสร้างรายได้เพื่อนำเงินทุนมาประกอบกิจกรรมทางการเกษตรในช่วงฤดูกาลผลิตที่จะถึงและนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในช่วงที่ไม่มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร (มณีนัย ทองอยู่, 2546) และสุดท้าย คือ การผลักดันพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ชลประทาน เพื่อจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการช่วยเหลือด้านชลประทานต่อไป และถ้าประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือก็จะส่งผลกระทบตามมา ดังที่ ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ ได้สรุปความเห็นไว้ว่า จากเนื้อหาและรูปแบบของโครงการบางระกำโมเดล 60 จะพบว่าเกิดความไม่เสมอภาคในการรับภาระสาธารณะของประชาชนขึ้นซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำการชดเชยและเยียวยาแก้ไขเพื่อไม่ให้ประชาชนในพื้นที่หนองน้ำต้องรับภาระอันเกินสมควร ในทางกลับกันประชาชนก็มีหน้าที่ที่จะต้องกระทำต่อรัฐ นั่นคือการรับภาระสาธารณะในรูปแบบที่แตกต่างซึ่งภาระของประชาชนนี้อยู่ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาค กล่าวคือ หากมีเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้ประชาชนคนใดหรือกลุ่มใดที่ต้องรับภาระสาธารณะที่มากกว่าบุคคลอื่นอันทำให้ละเมิดต่อหลักความเสมอภาคแล้วนั้น แม้ว่าการนั้นจะไม่ใช่ความผิดของรัฐก็ตามรัฐเองก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบของรัฐในกรณีเช่นนี้ได้ รัฐจึงมีหน้าที่ต้องทำการเยียวยาแก้ไขให้แก่ประชาชนผู้ที่ต้องแบกรับภาระสาธารณะแทนบุคคลอื่นภายในรัฐ (ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ, 2561: 142-167)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอาชีพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ ด้านรายได้ และด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
2. ทำให้ทราบว่า ประชาชนในพื้นที่บางระกำโมเดล มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดลอย่างจริงจัง มีการดำรงชีวิตด้วยเหตุและผลเป็นหลัก ปรับตัวให้สอดคล้อง

กับสถานการณ์ในชีวิตหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติและใช้เป็นหลักการบริหารครอบครัวในหลาย ๆ ครวัเรียน

รูปที่ 1 แผนภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

หมายเหตุ แผนภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. จาก งานวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดย ยุวชล เกสรประทุม (2567)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกนั้น ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะเสนอแนะแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่หรือปรับใช้ในบริบทของชุมชนอื่น ๆ อย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับและสร้างประโยชน์ต่อผู้ที่ได้นำไปศึกษา และสามารถพัฒนาต่อยอดในการดำรงชีวิต ดังต่อไปนี้

1.1 ควรมีการอบรมด้านความรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย พลิกแพลงตามพื้นที่ที่มีอุปสรรค หรือมีสภาพปัญหา และนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ได้

1.2 ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ควรมีแนวทางในการปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเสริมสร้างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณภาพ และเป็นเกราะป้องกันภายในครอบครัว ลดความเสี่ยงในด้านอื่น ๆ

1.3 ด้านความพอประมาณ ควรมีการส่งเสริมความพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์และสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

1.4 ด้านคุณธรรม ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความยุติธรรม มีความเป็นกลาง โดยการนำศาสนาเข้าไปในจิตใจของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน

1.5 ด้านการมีเหตุผล ควรเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันด้วยเหตุและผล เพื่อเกิดความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเท่าที่จะทำได้ และต้องปลูกฝังแก่เยาวชนภายในชุมชน

1.6 ควรมีการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ จากส่วนราชการหรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน การอนุเคราะห์การปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสม ก็จะช่วยให้อาณาประชายาเมืองสามารถดำเนินชีวิตบางส่วนได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษารายต่อไป ควรมีการเพิ่มประเด็นในการศึกษาและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากประชาชนในพื้นที่ที่มีประสบการณ์และความชำนาญ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทกภัยอื่นๆเพื่อใช้เปรียบเทียบบริบทพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกศล สอดส่อง. (2564). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลลำภา
ลุ่ม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพุทธมคธ*. 6(2): 189-198.
- ทรงชัย ทองปาน. (2556). การปรับตัวของเกษตรกรทำนา ในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากอำเภอยางชุมน้อย จังหวัด
นครสวรรค์. มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารปาริชาติ*. 26(3): 78-89.
- ปรีชา เรืองจันทร์. (2559). การดำเนินการแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดพิษณุโลก (บางระกำโมเดล). *พุทธชิน
ราชเวชสาร*. 33(3): 377-384.
- มณีนัย ทองอยู่. (2546). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชาวนาอีสาน : กรณีชาวนาลุ่มน้ำพอง. กรุงเทพฯ.
สร้างสรรค์.
- ยุวชล เกษรประทุม. (2567). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ. (2561). รื้อสร้างบางระกำโมเดล : ความไม่เสมอภาพในการ
รับภาระสาธารณะ. *วารสารนิเทศสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 11(2): 142-167.
- สุธีมนต์ คำคุ้ม. (2566). บางระกำโมเดลคืออะไร? เพื่อไทยเตรียมสานต่อโครงการ แก้ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.springnews.co.th>. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2566.
- อดิเรก นวลศรี และคณะ. (2565). การศึกษาพฤติกรรมการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในการประกอบวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2. *วารสาร มจร อุบล
ปริทรรศน์*. 7(2): 1767-1780.

การรับรู้คุณค่าตราสินค้าและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

Perceived Brand Equity and Brand Image Affecting Purchase Intention of MITH Perfume

นันทิชา นำชัยเสริมสุข¹ ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์²
Nunticha Numchaisersuk, Yupawan Vannavanit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอมแบรนด์ MITH และ 2) ศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอมแบรนด์ MITH โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ จากกลุ่มตัวอย่าง Thailand Fragrance Lover ช่องทางเฟซบุ๊ก จำนวน 400 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท ถึง 35,000 บาท จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) การรับรู้คุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH โดยปัจจัยด้านการตระหนักถึงตราสินค้านี้มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta=0.246, p<0.05$) รองลงมาคือ การรับรู้คุณภาพตราสินค้า ($\beta=0.221, p<0.05$) การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า ($\beta=0.179, p<0.05$) และความภักดีต่อตราสินค้า ($\beta=0.115, p<0.05$) ตามลำดับ และ 2) การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH โดยปัจจัยด้านคุณลักษณะตราสินค้านี้มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta=0.414, p<0.05$) รองลงมาคือ ทศนคติ ($\beta=0.240, p<0.05$) และคุณสมบัติของสินค้า ($\beta=0.194, p<0.05$) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : น้ำหอม; MITH; ความตั้งใจซื้อ

Abstract

The objectives of the study were to study 1) the perceived brand equity affecting purchase Intention of MITH perfume and 2) the perceived brand image affecting purchase Intention of MITH perfume. This study employed a quantitative research methodology with a survey research format, collecting data through online questionnaires from the Thailand Fragrance Lover group on Facebook, with a sample size of 400. Non-probability convenience

Received: 2024-05-04 Revised: 2024-05-20 Accepted: 2024-05-21

¹ นักศึกษาโครงการปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ ภาควิชา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ The Young Executive MBA Program, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-mail: nunticha.nu@ku.th

² รองศาสตราจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Associate Professor, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. E-Mail: fbustcs@ku.ac.th

sampling was applied to select sample. Data analysis included descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation, along with inferential statistics such as multiple regression analysis, with statistical significance at the 0.05 level.

The study found that most of the sample group was females with bachelor's degrees, single, employed in private companies, and earning an average monthly income ranging from 25,000 to 35,000 baht. Results from hypothesis testing showed that 1) the perceived brand equity affecting purchase intention of MITH perfume with the most influential factor being brand awareness ($\beta=0.246$, $p<0.05$), followed by brand perceived quality ($\beta=0.221$, $p<0.05$), brand association ($\beta=0.179$, $p<0.05$), and brand loyalty ($\beta=0.115$, $p<0.05$), respectively. Additionally, 2) the perceived brand image affecting purchase intention of MITH perfume, with the most influential factor being attribute ($\beta=0.414$, $p<0.05$), followed by attitude ($\beta=0.240$, $p<0.05$), and benefit ($\beta=0.194$, $p<0.05$), respectively.

Keywords: perfume; MITH; purchase intention

บทนำ (Introduction)

จากแนวโน้มทางเศรษฐกิจโลกที่มีความไม่แน่นอน ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมผู้บริโภคแนะนำให้ดูรูปแบบการซื้อสินค้าโดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจ ในปัจจุบันที่เศรษฐกิจมีความไม่แน่นอน ผู้บริโภคยังคงซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยที่ทำให้ตนเองรู้สึกดี มีความสุข ตัวอย่างเช่น ช็อกโกแลต น้ำหอม หรือเครื่องสำอาง แต่เป็นการซื้อในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม และเหมาะสมกับกำลังซื้อของตนเอง เช่น การเลือกซื้อน้ำหอมขนาดเล็กที่มีความจุไม่ถึง 30 มิลลิลิตร แทนการซื้อขนาด 100 มิลลิลิตร ที่มีราคาสูงกว่า น้ำหอมขนาดเล็กดึงดูดผู้บริโภคที่ต้องการลดค่าใช้จ่ายแต่ยังมีความสุขกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะมีความไม่แน่นอน แต่ตลาดน้ำหอมยังมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี 2022 ตลาดน้ำหอมทั่วโลกมีมูลค่า 33,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดการณ์ว่าจะสูงถึง 50,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 50.44 ภายในปี 2028 (Imarc, 2023) เช่นเดียวกับทิศทางของตลาดน้ำหอมในประเทศไทย โดยในปี 2022 ตลาดน้ำหอมประเทศไทยมีมูลค่า 260 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เติบโตร้อยละ 11 (Drapé, 2019) แสดงให้เห็นว่าตลาดน้ำหอมเป็นตลาดที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้ในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนแนวโน้มที่สูงขึ้นนี้คือความนิยมที่มากขึ้นของน้ำหอมแบบ unisex ที่สามารถใช้ได้ทุกเพศ (Pigabyte, 2566) และการขยายตัวของช่องทางการจัดจำหน่ายไปยังช่องทางออนไลน์โดยสะท้อนจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป และส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้บริโภคยังคงแสวงหาความสุขเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองจากการซื้อน้ำหอม

ผู้ประกอบการน้ำหอมรายใหญ่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น Jo Malone London, Tom Ford, Dior, Marc Jacobs, Calvin Klein, และ Chloé เป็นต้น (One Siam, ม.ป.ป.) ผู้ประกอบการรายใหญ่นี้มีกลยุทธ์การตลาดที่แข็งแกร่งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนตลาด เป็นผู้กำหนดทิศทางและเทรนด์น้ำหอมใหม่ๆ ในขณะที่ผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศ เช่น MITH, PROAD, Butterfly Thai Perfume, Journal Boutique, Siam1928 และ Lab Parfumo เป็นต้น (CappuCoff Hopper, 2565) เน้นผลิตน้ำหอมที่เข้าถึงได้ง่ายใน

ราคาที่ถูกค้ำ (Mintel, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่นิยมน้ำหอมแบบ unisex และมีความต้องการลดค่าใช้จ่ายจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน แต่ยังสามารถตอบสนองความสุขของตนเองได้ ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการน้ำหอมรายย่อยในประเทศจะผลิตน้ำหอมที่มีคุณภาพ ในราคาที่เหมาะสม แต่ความสามารถทางการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทข้ามชาติยังถือว่าทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร โดยสาเหตุหลักมาจากการละเลยความสำคัญในการสร้างตราสินค้า และปัญหาคุณภาพของสินค้า ราคา การสื่อสารกับผู้บริโภค และภาพลักษณ์ของตราสินค้า (ผู้จัดการออนไลน์, 2562) ทำให้สินค้าขาดภาพลักษณ์ที่เด่นชัด ยากต่อการรับรู้ การจดจำ และความภักดีในตราสินค้าของผู้บริโภค

MITH จัดตั้งโดยนายจุติณัฐ ปิยวีรวงศ์ ในปี 2017 ประกอบกิจการผลิตเครื่องหอม จัดจำหน่ายน้ำหอมภายใต้การดำเนินงานของบริษัท มีมิตรมาก จำกัด ในภาพรวมธุรกิจเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2021 มีรายได้รวม 20.66 ล้านบาท และในปี 2022 รายได้เพิ่มขึ้นเป็น 36.23 ล้านบาท คิดเป็น 75.34% จากปีก่อน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566) ปัจจุบัน MITH มีหน้าร้านทั้งหมด 5 สาขา ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร 4 สาขา และจังหวัดเชียงใหม่ 1 สาขา มีการสื่อสารและจัดจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มลูกค้ามากขึ้น MITH ยึดคอนเซ็ปต์เป็นแบรนด์ที่เข้าถึงง่าย เป็นมิตร เช่นเดียวกับน้ำหอมของแบรนด์จะเป็นกลิ่นที่เข้าถึงง่าย เป็นมิตรกับทุกคน ทั้งผู้ใช้เองและคนรอบข้างที่ได้กลิ่น รวมถึงมีราคาที่ เป็นมิตรด้วยเช่นกัน เป้าหมายสำคัญของ MITH คือ การที่คนไทยได้ใช้น้ำหอมที่ดีในราคาที่สมเหตุสมผล และให้ความสำคัญในเรื่องการบริการ ลูกค้าต้องเดินออกจากร้านไปด้วยความสุข ความประทับใจ โดยพนักงานหน้าร้านจะเป็นผู้ให้บริการลูกค้า ให้ข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหอมแต่ละกลิ่น แทนที่จะอยู่ในบริบทของพนักงานขายสินค้า ดังนั้นการตัดสินใจซื้อจะขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าทั้งหมด ทั้งนี้เป็นการสร้างการรับรู้คุณค่าและภาพลักษณ์ของตราสินค้าได้เป็นอย่างดี (ศิริภัสสร ขาวตระกูล, 2567)

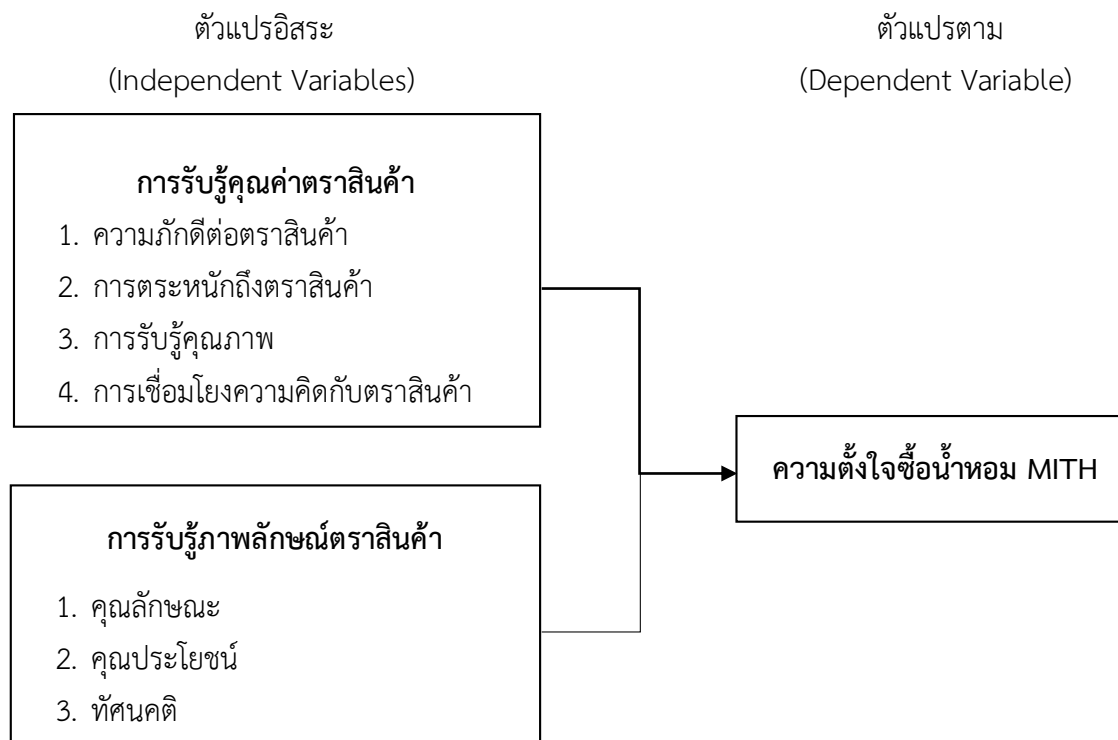
Silver Sparkle กลิ่นพิเศษครบรอบ 6 ปีของแบรนด์ MITH ในปี 2022 ประงโดยนาตาลี ลอร์สัน นักปรุงน้ำหอมระดับมาสเตอร์ (Master perfumer) ที่มีชื่อเสียงระดับโลกมาร่วมปรุงน้ำหอมให้ Silver Sparkle เป็นกลิ่นที่มีความเรียบง่าย สื่อถึงการเฉลิมฉลอง และความสว่างไสว เป็นกลิ่นหนึ่งที่ยังขายดีมาจนถึงปัจจุบัน หลังจากนั้น MITH ได้มีโอกาสร่วมงานกับนักปรุงน้ำหอมระดับโลกอีกหลายท่าน เช่น เควนติน บิสซ์ กับน้ำหอมกลิ่น Woody Musk และ Rose of Male Planet หรือ Jean-Christophe Herault กับน้ำหอมกลิ่น Mystery for Him การร่วมงานกับนักปรุงน้ำหอมระดับโลกของ MITH เป็นการส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ให้เป็นสากลมากขึ้น ซึ่งได้รับผลตอบรับที่ดีจากกลุ่มผู้บริโภคที่มีความชื่นชอบในน้ำหอมเป็นพิเศษ

เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ และความสามารถทางการแข่งขันกับผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทข้ามชาติ MITH จำเป็นจะต้องมีตราสินค้าที่แข็งแกร่ง เพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง เพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งผู้บริโภคมักมองหาสิ่งที่เหมือนหรือสะท้อนตัวตนที่ใกล้เคียงกับบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้นการแสดงออกถึงภาพลักษณ์ตราสินค้าที่สามารถเชื่อมโยงกับความเป็นตัวตนของกลุ่มผู้บริโภคได้ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จและอยู่รอด โดยภาพลักษณ์และคุณค่าตราสินค้าเป็นสิ่งที่ลูกค้ารับรู้และตีความ เป็นมุมมองเกี่ยวกับตราสินค้าที่ผู้บริโภคได้สัมผัส ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างตัวตน คุณค่า และบุคลิกภาพตราสินค้า

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH เพื่อเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์และพัฒนาตราสินค้าให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค พัฒนาการสื่อสารเกี่ยวกับคุณค่าและภาพลักษณ์ตราสินค้า

ไปยังผู้บริโภค สร้างภาพลักษณ์และตราสินค้าที่แข็งแกร่ง และเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. การรับรู้คุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 1.1 ความภักดีต่อตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 1.2 การตระหนักถึงตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 1.3 การรับรู้คุณภาพตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 1.4 การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
2. การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 2.1 คุณลักษณะตราสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 2.2 คุณประโยชน์ของสินค้าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH
 - 2.3 ทศนคติส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรอิสระ (Dependent variable) ได้แก่ 1) การรับรู้คุณค่าตราสินค้า (Perceived Brand Equity) ประกอบด้วย ความภักดีต่อตราสินค้า การตระหนักถึงตราสินค้า การรับรู้คุณภาพตราสินค้า และการเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า 2) การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Perceived Brand Image) ประกอบด้วย คุณลักษณะตราสินค้า คุณประโยชน์ของสินค้า และทัศนคติ และตัวแปรตาม (Independent variable) ได้แก่ ความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH (Purchase Intention)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ที่มีประสบการณ์กับน้ำหอมแบรนด์ MITH เนื่องจากประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงเลือกใช้วิธีการคำนวณจากสูตร W.G. Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เพื่อป้องกันการผิดพลาด จึงทำการเก็บตัวอย่างเพิ่มเติมรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ชื่อกลุ่ม Thailand Fragrance Lover

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 ถึง เมษายน 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการทำแบบสอบถามที่อ้างอิงจากการศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า และความตั้งใจซื้อเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบสอบถาม สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามที่สามารถครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด จากนั้นจึงทำการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด เป็นคำถามปลายปิด โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองและข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check-List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามหลัก ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ใช้การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่ ความภักดีต่อตราสินค้า การตระหนักถึงตราสินค้า การรับรู้คุณภาพของตราสินค้า และการเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า ใช้การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 มิติ ได้แก่ คุณลักษณะ คุณประโยชน์ และทัศนคติ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ใช้การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้อาศัยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการส่งแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 400 ชุด ผ่านลิงค์ Google Form ที่กลุ่ม Thailand Fragrance Lover ช่องทางเฟซบุ๊กซึ่งเป็นกลุ่มสำหรับพูดคุย

เรื่องราว บอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับน้ำหอม โดยมีการคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในตราสินค้า โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นผู้ใช้ เคยใช้ หรือเคยทดลองใช้ น้ำหอมแบรนด์ MITH มาก่อน จึงจะสามารถทำแบบสอบถามในส่วนถัดไปได้

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ที่ได้สร้างไว้แล้ว ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นทำการลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ และประมวลผลข้อมูลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา สำหรับอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับทดสอบสมมติฐาน เลือกใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.00 และกลุ่มที่เป็นเพศทางเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.50 โดยกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสดมากกว่าสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 62.54 ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 58.89 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.44 และกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 ถึง 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.75 มากที่สุด รองลงมาคือ 15,001 บาท ถึง 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.75 และต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.75

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของการรับรู้คุณค่าตราสินค้า

การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความภักดีต่อตราสินค้า	3.84	0.89	มาก
การตระหนักถึงตราสินค้า	4.00	0.88	มาก
การรับรู้คุณภาพตราสินค้า	3.93	0.81	มาก
การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า	3.97	0.79	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของน้ำหอม MITH พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้ง 4 ด้าน โดยอันดับแรก ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงตราสินค้า รองลงมาคือด้านการเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า และอันดับสุดท้ายคือด้านความภักดีต่อตราสินค้า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 3.97 3.93 และ 3.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า

การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
คุณลักษณะตราสินค้า	4.02	0.79	มาก
คุณประโยชน์ของสินค้า	3.99	0.80	มาก
ทัศนคติ	3.87	0.83	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าของน้ำหอม MITH พบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้ง 3 ด้าน โดยอันดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะตราสินค้า รองลงมาคือด้าน คุณประโยชน์ของสินค้า และอันดับสุดท้ายคือด้านทัศนคติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 3.99 และ 3.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของความตั้งใจซื้อ

ความตั้งใจซื้อ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ถ้าจะซื้อน้ำหอมครั้งต่อไป ตั้งใจจะเลือกซื้อ น้ำหอมแบรนด์ MITH เป็นอันดับแรก	3.94	0.83	มาก
มีความต้องการซื้อน้ำหอมแบรนด์ MITH มากกว่าน้ำหอมแบรนด์อื่น	3.92	0.85	มาก
ถ้ามีเวลา จะไปทดลองน้ำหอมแบรนด์ MITH ที่หน้าร้าน	4.02	0.81	มาก
รวม	3.96	0.83	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH พบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าถ้ามีเวลา จะไปทดลองน้ำหอม MITH ที่หน้าร้าน และถ้าจะซื้อน้ำหอมครั้งต่อไป ตั้งใจจะเลือกซื้อน้ำหอม MITH เป็นอันดับแรก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4 ค่าสถิติการถดถอยพหุคูณของการรับรู้คุณค่าตราสินค้า

Coefficients					
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.959	0.183		5.237	<0.001
ความภักดีต่อตราสินค้า	0.115	0.051	0.124	2.273	0.024
การตระหนักถึงตราสินค้า	0.246	0.065	0.234	3.778	<0.001
การรับรู้คุณภาพตราสินค้า	0.221	0.065	0.215	3.392	<0.001
การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า	0.179	0.067	0.163	2.664	0.008

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า การรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภครับรู้คุณค่าตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1 พบว่า ความภักดีต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมีความภักดีต่อตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.2 พบว่า การตระหนักถึงตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมีการตระหนักถึงตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.3 พบว่า การรับรู้คุณภาพตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมีการรับรู้คุณภาพตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.4 พบว่า การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมีการเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ตารางที่ 5 ค่าสถิติการถดถอยพหุคูณของการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า

Coefficients					
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.592	0.169		3.502	<0.001
คุณลักษณะตราสินค้า	0.414	0.067	0.360	6.163	<0.001
คุณประโยชน์ของสินค้า	0.194	0.060	0.184	3.252	0.001
ทัศนคติ	0.240	0.057	0.242	4.215	<0.001

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภครับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1 พบว่า คุณลักษณะตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภครับรู้คุณลักษณะตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.2 พบว่า คุณประโยชน์ของสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภครับรู้คุณประโยชน์ของสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.3 พบว่า ทัศนคติมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภครับรู้ทัศนคติของตราสินค้า จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษารับรู้คุณค่าตราสินค้าและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH ผู้ศึกษาแยกพิจารณาผลการศึกษิตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนด ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้คุณค่าตราสินค้า ประกอบด้วย ความภักดีต่อตราสินค้า การตระหนักถึงตราสินค้า การรับรู้คุณภาพ และการเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้บริโภคมียกระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า การตระหนักถึงตราสินค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH มากที่สุด รองลงมาคือ การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า การรับรู้คุณภาพตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า ตามลำดับ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้นสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 และ 1.1 ถึง 1.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณิดา ปานแจ่ม (2563: 76-85) พบว่าการรับรู้คุณภาพน้ำหอม Journal มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อน้ำหอม Journal สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี ชางประยูร (2557) พบว่าระดับความคิดเห็นของคุณค่าตราสินค้าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า และการตระหนักถึงตราสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ มกราภา วงศ์ชัย (2561) พบว่าการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ด้านการตระหนักถึงตราสินค้า การรับรู้คุณภาพตราสินค้า การเชื่อมโยงความคิดกับตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอาง แบรนด์ เกาหลี โดยระดับความคิดเห็นด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า ความเชื่อมโยงตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Diva (2020: 79-103) พบว่าคุณค่าตราสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคอินโดนีเซีย

2. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า ประกอบด้วย คุณลักษณะตราสินค้า คุณประโยชน์ของสินค้า และทัศนคติ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้บริโภคมียกระดับการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า คุณลักษณะตราสินค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH มากที่สุด รองลงมาคือ คุณประโยชน์ของสินค้า และทัศนคติ ตามลำดับ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้นสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 และ 2.1 ถึง 2.3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระดา บัณฑวรรณ (2560) พบว่าภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอมทางออนไลน์ โดยระดับความคิดเห็นด้านภาพลักษณ์ตราสินค้าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chihab (2016: 461-467) พบว่าภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. แนวทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจน้ำหอม นำไปพัฒนาหรือต่อยอดแผนการตลาดและกลยุทธ์การสร้างตราสินค้า เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน
2. แนวทางในการสร้างคุณค่าและภาพลักษณ์ตราสินค้า
3. แนวทางวิจัยให้กับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อ สามารถนำไปต่อยอดวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการ MITH ควรสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองผู้บริโภคด้านการรับรู้คุณค่าตราสินค้า โดยเน้นด้านการตระหนักถึงตราสินค้าของผู้บริโภค ทำให้น้ำหอมโดดเด่น สะดุดตา ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถแยกน้ำหอม MITH ออกจากแบรนด์อื่นๆ ได้ ถึงแม้ว่าจะวางอยู่รวมกัน เนื่องจากความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภครับรู้คุณค่าตราสินค้าด้านความตระหนักถึงตราสินค้า

1.2 ผู้ประกอบการ MITH ควรสื่อสารการตลาดไปยังผู้บริโภคโดยเน้นการรับรู้คุณภาพตราสินค้าเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญ ความมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้ปรุงน้ำหอม MITH เป็นการตอบสนองการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

1.3 ผู้ประกอบการ MITH ควรพัฒนาปรับปรุงภาพลักษณ์ตราสินค้า สร้างความแตกต่างให้กับสินค้า เพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการมีแนวกลิ่นน้ำหอมที่หลากหลาย และมีโทนกลิ่นที่เหมาะสมกับสภาพอากาศของประเทศไทย เพื่อตอบสนองผู้บริโภคด้านการรับรู้คุณลักษณะตราสินค้าที่ส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ศึกษามีความเห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวกลิ่นน้ำหอมที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH เพื่อให้ผู้ประกอบการและนักการตลาดปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้ศึกษามีความเห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ปรุงน้ำหอมส่งผลต่อความตั้งใจซื้อน้ำหอม MITH เพื่อให้ผู้ประกอบการและนักการตลาดปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). ข้อมูลนิติบุคคลและงบการเงิน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: datawarehouse.dbd.go.th สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2567.
- จิระดา บัณฑวรรณ. (2560). การรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า ความไว้วางใจและความตั้งใจซื้อน้ำหอมทางออนไลน์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). ถอดรหัสลับสร้างแบรนด์ไทยให้ปัง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: mgronline.com. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- พรณิดา ปานแจ่ม. (2563 พฤษภาคม-สิงหาคม 31). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพกับความตั้งใจซื้อน้ำหอม Journal ของผู้บริโภคเจเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสาร สมาคมนักวิจัย. 25(2): 76-85.
- ภารดี ช่างประยูร. (2557). การศึกษาอิทธิพลระหว่างคุณค่าตราสินค้า ความชื่นชอบตราสินค้า และความตั้งใจซื้อครีมบำรุงผิวชายของกลุ่มผู้ชายเมโทรเซ็กซวลในกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- มกราภา วงศ์ชัย. (2561). การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และความชื่นชอบในตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางแบรนด์เกาหลีของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริภัสสร ขาวตระกูล. (2567). MITH Universe เบื้องหลังจักรวาลน้ำหอมของ MITH แบรนด์น้ำหอมคนไทยที่ได้ร่วมงานกับ Perfumers ระดับโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: capitalread.co สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2567.
- CappuCoff Hopper. (2565). 6 น้ำหอมแบรนด์ไทย หอมโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.lifestyleasia.com/bk-th/beauty-grooming/6-thai-perfume-brands/ สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- Chihab, Z. (2016 December 31). Factors affecting consumer purchase intention of luxury perfumes in Algeria: A case study of Consumers in the Twin Cities of Tlemcen and Sidi Bel Abbes. *Journal of Research in Marketing*. 6(3): 461-467.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Diva, M. (2020). Green purchase intention : The impact of green cosmetics (Green Brand Knowledge, Attitude toward Green Brand, Green Brand Equity). *Management and Sustainable Development Journal*. 2(1): 79-103.
- Drapé, C. (2019). *The Global Fragrances Market-Bringing Fragrances Closer to Consumers*. [Online]. Available: www.euromonitor.com Retrieved August 14, 2023.
- Imarc. (2023). *Perfume Market: Global Industry Trends, Share, Size, Growth, Opportunity and Forecast 2023-2028*. [Online]. Available: www.imarcgroup.com Retrieved October 11, 2023.
- Mintel. (2564). แบรนด์บิวตี้สัญชาติไทยจุดประกายการใช้กลยุทธ์ด้านอารมณ์ เพื่อยกระดับประสบการณ์ใหม่ของน้ำหอม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: thai.mintel.com/blog/แบรนด์บิวตี้สัญชาติไทย/ สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- One Siam. (ม.ป.ป.). 10 น้ำหอมที่อภิไทรระดับโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.onesiam.com/th/glow/10-empowering-scents-for-women สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.
- Pigabyte. (2566). ศูนย์วิจัย TMIC ของ “อาลีบาบา” ใช้ Data พัฒนากลิ่นน้ำหอมร่วมกับแบรนด์ระดับโลก เผยเทรนด์ UNISEX มาแรงในจีน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.marketingops.com สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566.

กลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดชัยนาท

Mechanisms for the Social Welfare Management of the Elderly of Local
Government Organizations in Chainat Province

สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล¹ พัชรพร เพ็ชรนิล² ชลิดา กันหาลีลา³

ชัยนันทธรรณ ขาวงาม⁴ พัฒน์ศิณ สำเร็จรัมย์⁵

Suchinchayun Pethnin, Pacharapron Pethnin, Chalida Gunhalila,

Chainanthorn Khawngarm, Patsin Samroengram

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) กลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท และ (2) การบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประชากรการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้สูงอายุพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาทจำนวน 167,803 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด มีสัมประสิทธิ์ถดถอยและค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย 0.78 สามารถทำนายผลได้ร้อยละ 78

2. การบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท พบว่า (1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีการออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาในโรงพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (2) ด้านรายได้ มีการส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน (3) ด้านที่อยู่อาศัย มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะเป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่ง (4) ด้านนันทนาการ มีการจัดตั้งศูนย์กลางข่าวสาร และพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ (5) ด้านความมั่นคงทางสังคม

Received: 2024-05-13 Revised: 2024-05-20 Accepted: 2024-05-23

¹ ผศ.ดร.,นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ Assistant Professor Dr., Academic of Public Administration. E-mail: suchinchayun2506@gmail.com

² ดร.,นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ Dr., Academic of Public Administration. E-mail: suchinchayun2506@gmail.com

³ ดร.,อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Dr., Lecturer of Faculty Public Administration, Nakonrathasima College. E-mail: chalida.nmc@gmail.com

⁴ ผศ.ดร.,อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Assistant Professor Dr., Lecturer of Faculty Public Administration, Nakonrathasima College. E-mail: chainanthorn11@gmail.com

⁵ ผศ.ดร.,อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา Assistant Professor Dr., Lecturer of Faculty Public Administration, Nakonrathasima College. E-mail: patsin.nmc@gmail.com

ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง มีการอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ (6)ด้านการสร้างบริการและเครือข่าย การเกื้อหนุน มีการจัดศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน บริการเยี่ยมบ้าน ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

คำสำคัญ (Keywords) : กลไกการบริหารจัดการ; สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The research purposes were to study: (1) to study the mechanisms for the social welfare management of the elderly of local government organizations in Chainat province; and (2) to study their social welfare management of the elderly This was mixed method research. The population of quantitative research included 167,803 elderly of local government organizations in Chainat province; the sample group consisted of 400 elderly people. The qualitative research: key informants were the 10 mayors and chief executives of subdistrict administrative organizations. The research instruments were the questionnaire, and structured interview form. The data analysis statistics were the mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings were:

1. The mechanisms for the social welfare management of the elderly of local government organizations in Chainat province with all aspects were at high levels; by the well-being of the elderly was at the highest level; the regression coefficient and determination coefficient of 0.78 had the predictability of the results 78 percent.

2. The social welfare management of the elderly of local government organizations in Chainat province showed: (1) the aspect of health and medical care identification cards were issued to the elderly for treatment in hospitals free of charge; (2) the aspect of income there was the Community Elderly Welfare Promotion Fund; (3) the aspect of housing, family support services they provided for elderly people living alone or homeless; (4) the aspect of recreation there was the center for news and social gatherings for the elderly; (5) the aspect of social security, families, caregivers, and protection they provided the convenience and safety for the elderly; and (6) the aspect of creating services, networks and support there was the daytime care center for the elderly, home visiting services, and the system to care for the elderly in the community

Keywords: management mechanisms; elderly social welfare; local government organizations

บทนำ (Introduction)

สังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญคือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงาน และวัยเด็กลดลงเนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชาชนลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2565 ประเทศไทยมีประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรของ

กระทรวงมหาดไทย 66 ล้านคน ในจำนวนนี้มีประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป 13 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประชากรไทยโดยรวมมีอัตราเพิ่มติดลบ (ประชากรลดลง) แต่ประชากรสูงอายุกลับกำลังเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่เร็วมาก ในอีก 20 ปีข้างหน้าประชากรไทยจะลดลงจาก 66 ล้านคน เหลือเพียง 60 ล้านคน แต่ประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มจาก 13 ล้านคน เป็น 19 ล้านคน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566: 3)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนากิจการให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด พื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกระทำ การดังกล่าวในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัยและสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2560: 18)

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ได้แสดงเจตนารมณ์ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครอง ดูแล สนับสนุนให้เกิดการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ทั้งการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา การมีงานทำ และการมีอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี ซึ่งต่อมาได้มีการถ่ายโอนภารกิจหลายประการที่รัฐดูแลอยู่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์คนชรา ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลที่ทั่วถึงและใกล้ชิดมากขึ้น (จิตรรา หมั่นกิจ และคณะ, 2566: 127)

จังหวัดชัยนาท มี 8 อำเภอ มีประชากรทั้งหมด จำนวน 321,397 คน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 60 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท, เทศบาลเมือง 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองชัยนาท, เทศบาลตำบล 38 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 20 แห่ง มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 76,074 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท เป็นหน่วยงานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน ส่งผลให้มีการเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ และต้องการหาคำตอบว่าผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นต่อการได้รับบริการในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสม และสมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นการ

แสวงหาแนวทางในการพัฒนาสังคมและจัดระบบสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
ชัยนาทให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษากลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
ชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed methods research) ด้วยการสอบถามความเห็นจาก
กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และการ
สืบค้นข้อมูลจากงานวิจัย บทความวิชาการ เอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา ในการ
วิจัยคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดชัยนาทโดยใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง มี
ระยะเวลาในการศึกษาในช่วง เดือน ตุลาคม 2566 ถึงเดือน เมษายน 2567

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดชัยนาท การดูแลผู้สูงอายุ การบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2550: 27) ได้แก่ 1) สุขภาวะของผู้สูงอายุ 2) ความปลอดภัยในที่พัก
อาศัย 3) การเข้าถึงสิทธิต่างๆของผู้สูงอายุ 4) ความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดการสวัสดิการ 5) การ
ประกันสังคม 6) การช่วยเหลือสาธารณะ 7) การบริการสังคม และการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548: 17) ได้แก่
1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคง
ทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท ทั้งสิ้น จำนวน 167,803 คน ใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane
(Yamane, 1973) จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key
informants) จำนวน 10 คน ได้แก่ 1)นายกเทศมนตรีเทศบาล (เมือง/ตำบล) จำนวน 3 คน 2) นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูล ทบทวนเนื้อหาจาก
เอกสารและใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ (Component Analysis) ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่กำหนด
ไว้โดยตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากอุปสรรคหรือปรากฏการณ์ที่สามารถสังเกตได้จากการเก็บข้อมูล เพื่อนำมา
สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) ที่ชัดเจนขึ้น

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ทำการศึกษาในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการศึกษารวบรวมข้อมูลการวิจัยในช่วงเดือน ตุลาคม 2566 ถึงเดือน เมษายน 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา ท่านมีรายได้เพียงพอหรือไม่ ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันที่ท่านอาศัยอยู่ การเป็นสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับกลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สุขภาวะของผู้สูงอายุ ความปลอดภัยในที่พักอาศัย การเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดการสวัสดิการซึ่งเป็นแบบประเมินค่าระดับผลกระทบให้เลือกตอบ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการจัดบริการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท 6 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยลักษณะของคำถามแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ให้เลือกตอบ 5 ระดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยวิธี 1) แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 400 ชุด 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566–2570) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท, รายงานประจำปี จดหมายข่าว เอกสารประชาสัมพันธ์ของจังหวัดชัยนาท เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์และประเมินผล 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาล (เมือง/ตำบล) จำนวน 3 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) ประกอบกับทบทวนเนื้อหาจากเอกสารและใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ (Component Analysis) ตามกรอบ

แนวคิดและทฤษฎีที่กำหนดไว้โดยตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่สามารถสังเกตได้จากการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47 เพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ส่วนใหญ่ช่วงอายุ 70-79 ปี จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไปจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ช่วงอายุ 60-69 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 73 ประถม 4 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ไม่ได้เรียนหนังสือและอื่นๆ จำนวน 25 และ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ ลักษณะครอบครัวเดี่ยว จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และครอบครัวขยาย จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ (8-12 ครั้งต่อปี) จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ หรือเป็นสมาชิกชมรมแต่เข้าร่วมกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ (น้อยกว่า 8 ครั้งต่อปี) 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47 ส่วนใหญ่ไม่มีผู้ดูแล จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และมีผู้ดูแล จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30

2. การวิเคราะห์ทักโกลในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับทักโกลในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อยพบว่า ด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) รองลงมา ด้านความปลอดภัยในที่พักอาศัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) ด้านการเข้าถึงสิทธิต่างๆของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$) ด้านความต้องการของผู้สูงอายุในการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) ด้านการประกันสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) ด้านการช่วยเหลือสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) และด้านการบริการสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“การบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสนองตอบปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและเพื่อให้สามารถนำนโยบาย แผน และมาตรการหลักไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผล การเข้าถึงสิทธิต่างๆของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็น สิทธิการรักษาพยาบาล การรับสวัสดิการความช่วยเหลือจากรัฐ ควรมีการดูแลสิทธิเหล่านี้เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 1, 13 ธันวาคม 2566)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักปฏิบัติตามสิทธิและการดูแลผู้สูงอายุในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เช่น การส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ที่ดูแล เนื่องจากพื้นที่เราดูแลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จำเป็นต้องกวาดขัน เข้มงวดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ดูแลผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง มีการสอบถามถึงความต้องการผู้สูงอายุอยู่เสมอ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2, 13 ธันวาคม 2566)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ด้านสุขภาวะ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดการบริการสาธารณสุขได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$)

ด้านความปลอดภัยในที่พักอาศัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการรักษาความปลอดภัยในที่พัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ด้านการเข้าถึงสิทธิต่างๆของผู้สูงอายุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดการเข้าถึงสิทธิผู้สูงอายุตามกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

ด้านความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.826) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดการด้านงานอดิเรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$)

ด้านการประกันสังคม พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดการด้านประกันอุบัติเหตุการเดินทาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$)

ด้านการช่วยเหลือสาธารณะ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดการความสะดวกทางขึ้นลงในการเดินทาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) มีการจัดการช่วยเหลือภาระค่าเดินทาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

ด้านการบริการสังคม พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดบริการด้านรวมกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)

จากผลการวิเคราะห์กลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดูแลผู้สูงอายุเขตพื้นที่ มีโครงสร้างงานดูแลผู้สูงอายุชัดเจน สนับสนุน ส่งเสริมงบประมาณและวิชาการให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุกำกับดูแลการดำเนินงานไม่ให้ผู้สูงอายุถูกเอารัดเอาเปรียบ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“กลไกการบริหารทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม การดำเนินงานขององค์กรมีความต่อเนื่อง โครงสร้างการบริหารงานผู้สูงอายุของหน่วยงานมีความชัดเจน การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนที่ทำงานการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน แบ่งงานกันทำที่เหมาะสม” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 5, 13 ธันวาคม 2566)

3. การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา ด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ด้านนันทนาการ

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) และ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยจะเป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า สำหรับผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้วยโอกาสทางสังคม และสิ่งที่พึงพิง รวมถึงผู้สูงอายุ โดยรูปแบบสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐบาลช่วยเหลือประชาชนผู้สูงอายุที่มีอยู่ คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง การได้รับค่าปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง การยกเว้นค่าเช่าสถาน ที่ของรัฐ การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะ ซึ่งในการช่วยเหลือเหล่านี้ ผู้สูงอายุสามารถติดต่อเพื่อปรึกษาขอรับสวัสดิการต่างๆ ตามหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลในพื้นที่ที่อยู่อาศัย หรือติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ด้วยตนเอง” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 8, 13 ธันวาคม 2566)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านรู้สึกว่ามี ความสบายกายดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$)

ด้านรายได้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเห็นว่ามี การดูแลผู้สูงอายุยากจนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$)

ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านคิดว่าการจัดศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$)

ด้านนันทนาการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านได้มีโอกาสเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$)

ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านยังคงได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$)

ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านได้รับการเยี่ยมบ้านอย่างเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า

“ในปัจจุบันตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้สูงอายุด้านการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป สามารถแสดงความจำนงขอบัตรประจำตัวด้านการรักษาพยาบาลที่สถานพยาบาลในภูมิลำเนาของตน เมื่อได้รับบัตรแล้วผู้สูงอายุมีสิทธิรับการ

รักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลแห่งนั้นโดยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 6, 13 ธันวาคม 2566)

4. ผลการวิเคราะห์สถิติความถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise พบว่า กลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวม ประกอบด้วย ด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุ (X1) ด้านความปลอดภัยในที่พำนักอาศัย (X2) ด้านการประกันสังคม (X5) และ ด้านการช่วยเหลือสาธารณะ (X6) มีสัมประสิทธิ์ถดถอย 0.751 0.622 0.512 และ 0.522 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.78 สามารถทำนายผลได้ร้อยละ 78

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกลไกในการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุ มีการจัดการบริการสาธารณสุขได้ ด้านความปลอดภัยในที่พำนักอาศัย มีการรักษาความปลอดภัยในที่พำนัก ด้านการเข้าถึงสิทธิต่างๆของผู้สูงอายุ มีการจัดการเข้าถึงสิทธิผู้สูงอายุตามกฎหมาย ด้านความต้องการของผู้สูงอายุ มีการจัดการด้านงานอดิเรก ด้านการประกันสังคม มีการจัดการด้านประกันอุบัติเหตุการเดินทาง ด้านการช่วยเหลือสาธารณะ มีการจัดการความสะดวกทางขึ้นลงในการเดินทาง มีการจัดการช่วยเหลือภาระค่าเดินทาง และด้านการบริการสังคม มีการจัดบริการด้านรวมกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ งามรดา ประเสริฐสุข และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2564: 73) พบว่า ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัวผู้ดูแลและการคุ้มครองด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด้านที่พักและศูนย์บริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ

2. จากผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ พบว่าความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุรู้สึกว่าจะมีความสบายกายดี ด้านรายได้ ผู้สูงอายุเห็นว่ามีการดูแลผู้สูงอายุยากจนอย่างเหมาะสม ด้านที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุคิดว่าการจัดศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเหมาะสม ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่เหมาะสม ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง ผู้สูงอายุยังคงได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ผู้สูงอายุได้รับการเยี่ยมบ้านอย่างเสมอ สอดคล้องกับ ปรณิศา มีครุฑ และคณะ (2564: 100) พบว่า การดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ซึ่งในการดำเนินงานเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยข้อกฎหมายมาเพื่อช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมให้กับผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุในประเทศไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยประเทศไทยมีรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุหลายรูปแบบ เช่น การประกันสังคม การช่วยเหลือสาธารณะ การบริการสังคม และการช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ กลไกการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท ด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด มีการจัดการบริการสาธารณสุขแสดงให้เห็นถึงกลไกการดูแลผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีการออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาในโรงพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ด้านรายได้ มีการส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน ด้านที่อยู่อาศัย มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะเป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่ง ด้านนันทนาการ มีการจัดตั้งศูนย์กลางข่าวสาร และพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง มีการอำนวยความสะดวก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุ ควรเน้นการให้บริการตรวจสุขภาพและเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุมากขึ้น
 - 1.2 ด้านความปลอดภัยในที่พักอาศัย ควรมีการจัดตั้งอาสาสมัครคอยดูแลความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุที่ต้องอยู่คนเดียวในบ้าน
 - 1.3 ด้านที่การเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ และด้านความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดการสวัสดิการ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัย ในการวิจัยครั้งต่อไปควร เพิ่มเติมประเด็นเหล่านี้

 - 2.1 การทดสอบระดับสุขภาวะกายและจิตของผู้สูงอายุ โดยการนำแนวคิดเกี่ยวกับความมีสุขภาวะจิตที่ดีเป็นกรอบในการทดสอบ
 - 2.2 มีการศึกษาปัจจัยด้านจิตใจที่ส่งผลต่อสุขภาพกายของผู้สูงอายุ ในการวิจัยควรมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่ออธิบายถึงผลกระทบ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565**. กรุงเทพฯ: บริษัททอมรินท์ คอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน).
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). **ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.
- งามรดา ประเสริฐสุข และพิชัยรัฐ หมั่นดั่ง. (2564). การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ. **วารสารวิจัยธรรมศึกษา**. 4(2): 73-85. เข้าถึงได้จาก <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/dsr/article/view/696/515> วันที่สืบค้น 8 มกราคม 2567
- จิตรา หมั่นกิจ และคณะ. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(1): 123-140. เข้าถึงได้จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLGISRRU/article/view/264538/177038> วันที่สืบค้น 8 มกราคม 2567.

- ปรณิกา มีครุฑ และคณะ. (2564). การดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 4(2): 100-110. เข้าถึงได้จาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_dru/article/view/251593/169485 วันที่สืบค้น 8 มกราคม 2567.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560) **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2550). **พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550**. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd). New York: Harper and Row Publications.

ประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

The Effectiveness of Promoting and Supporting Learning at Learning
Encouragement Center, Si Samrong District, Sukhothai Province

นราพร กลัดจิตร์¹ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์² โชติ บดีรัฐ³

Naraphorn Gatjit, Kampanart Wongwatthanaphong, Chot Bodeerat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 2.เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 3.เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงผานวิธี โดยประชากร คือ นักศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักศึกษา จำนวน 252 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารและคณะครู ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาความ

ผลการศึกษา พบว่า 1.ระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และด้านการฝึกอาชีพชุมชน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.23 2.เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้แตกต่างกัน 3.แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ควรมีการเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานและระบบการเรียนออนไลน์ เช่น การนัดพบกลุ่มผ่านระบบออนไลน์ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นต้น ควรมีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันมากยิ่งขึ้นระหว่างครูและนักศึกษา ควรมีการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย

คำสำคัญ (Keywords) : ประสิทธิภาพ, ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

Received: 2024-05-04 Revised: 2024-05-22 Accepted: 2024-05-23

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration program students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: narapon27231@gmail.com

² อาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration program students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: kampanart_wk@yahoo.com

³ อาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Lecturer, Master of Public Administration Program Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: chotbodeerat@psru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1.to study the effectiveness of promoting and supporting learning; 2.to compare individual factors with the effectiveness of promoting and supporting learning; and 3.to explore strategies for promoting and supporting learning. This research employed a mixed-method approach. The population consisted of students District at the Learning Promotion Center in Si Samrong District. The quantitative sample included 252 students selected through random sampling. The data collection tool was a questionnaire, and the statistical analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research targeted administrators and teachers at Learning Promotion Center, with a sample of 10 individuals selected through purposive sampling. The research tool was an interview, and the data were analyzed using content analysis and presented descriptively.

The study findings revealed that: 1.the effectiveness of promoting and supporting learning across various aspects basic education, educational assessment, life skill development, community development, and vocational training was rated highly, with an overall average score of 4.23. 2.With comparison of the individual factors with the effectiveness of promoting and supporting learning. 3.Recommendations for promoting and supporting learning included a concentration on basic education and online learning systems, such as scheduling group meetings online and conducting online teaching. It also suggested increasing collaborative activities between teachers and students and developing modern learning materials.

Keywords: effectiveness; learning promotion center

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันระบบการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีปัญหานักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาความเหลื่อมล้ำ จากข้อมูลจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) พบว่าเมื่อต้นปีการศึกษา 1/2564 หรือช่วงมิถุนายน 2564 มีนักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาอย่างน้อย 5,654 คน แต่ผ่านไปเพียง 2 เดือน พบว่ามีนักเรียนอย่างน้อย 43,060 คน ไม่ได้กลับเข้าเรียนต่อ หรือหมายความว่าช่วงกรกฎาคม ถึง สิงหาคม 64 มีนักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาเพิ่มขึ้น 37,406 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้น ‘รอยต่อ’ โดยเฉพาะนักเรียนชั้น ม.3 ซึ่งมีจำนวนกว่า 33,710 คน ไม่ได้เรียนต่อ ปัจจัยด้านการเงินมีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาในปัจจุบัน แม้ประเทศไทยจะมีนโยบายเรียนฟรี แต่ก็ไม่ได้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาทั้งหมด ข้อมูลปี 2563 จากสภาพัฒนระบุว่า นักเรียนชั้นมัธยมปลายมีค่าใช้จ่ายในการเรียนเฉลี่ย 7,607 บาท ส่งผลให้เด็กไทยแค่ประมาณ 60% ของประชากร ได้เรียนต่อในระดับ ม.ปลาย และมีเพียงแค่ 28% ที่ได้เรียนมหาวิทยาลัย (Inkaew Opanukrawkul, 2564: ออนไลน์)

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อในโรงเรียนในระบบ ซึ่งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอมิมีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในเขตอำเภอนั้นได้รับ

การศึกษาต่อ จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างอาชีพได้ในอนาคต ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสุโขทัย กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการให้การศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนในเขตอำเภอศรีสำโรงที่ขาดโอกาสทางการศึกษา โดยปัจจุบันมีนักศึกษามากถึง 671 คน (งานทะเบียนวัดผล ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2566) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในเขตอำเภอศรีสำโรง มีเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึง ระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์จากการศึกษา ได้แก่ ทำให้ทราบความคิดเห็นระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ทำให้ทราบข้อมูลประสิทธิผลของปัจจัยส่วนบุคคลในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ และทำให้ทราบแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง มีระดับความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน
2. ประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ด้านศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 671 คน (งานทะเบียนวัดผล ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2566)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองกลุ่มตามลักษณะประเภทของการวิจัย ดังนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จำนวน 252 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้วิธีการหากลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ จึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้บริหาร และบุคลากรศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากร จำนวน 10 คน

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ นักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การวัดประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 5 ด้าน เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งจำแนก ได้แก่ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ด้านศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

1.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบตามลักษณะประเภทของการวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Coefficients) โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .759 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์บุคลากรศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยแบ่งเป็นประเภทบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากร จำนวน 10 คน โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลและบันทึกแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จะกำหนดเลขประจำแบบสอบถามแต่ละชุดเพื่อทำการคีย์ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และสถานภาพ ของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง เพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยที่เพศชายมีจำนวนทั้งหมด 135 คน คิดเป็นร้อยละ 53.60 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 นักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 19-30 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงอยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 ส่วนในช่วงอายุ 12 - 18 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ โดยส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 การประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.90 การประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ตามลำดับ ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนมากมีรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ และสถานภาพส่วนมากมีสถานภาพโสด ซึ่งมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 รองลงมา มีสถานภาพ สมรส จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมาก (S.D. = 0.53) ส่วนในรายละเอียด พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ ครูผู้สอนสามารถเผยแพร่ความรู้ให้ท่านเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี และสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่ท่านต้องการได้ง่าย เช่น ระบบ Digital Platform ที่ใช้

สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น และได้รับความช่วยเหลือในการเรียนเป็นอย่างดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ตามลำดับจากมากไปน้อย

ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมาก ($S.D. = 0.58$) ส่วนในรายละเอียด พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการโดยภาพรวมของหลักสูตรเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับข่าวสารการเปิดรับสมัครการประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับจากมากไปน้อย

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.28 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมาก ($S.D. = 0.48$) ส่วนในรายละเอียด พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ ได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาแก้ปัญหาเอดส์ และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย-จิต และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองที่ดีตามลำดับจากมากไปน้อย

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน พบว่า ประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.22 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมาก ($S.D. = 0.53$) ส่วนในรายละเอียด พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ มีการส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดความร่วมมือที่ดีในชุมชน และได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ฝึกปฏิบัติร่วมกัน และมีกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ตามลำดับจากมากไปน้อย

ด้านการฝึกอาชีพชุมชน พบว่า ประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมาก ($S.D. = 0.54$) ส่วนในรายละเอียด พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ เมื่อใช้สื่อแล้วช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดสอน เช่น หลักสูตรขนมไทยพื้นบ้าน และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัยและเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของท่าน และ สถานศึกษามีการปรับปรุงสื่อ/แหล่งเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับจากมากไปน้อย

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ระดับประสิทธิผลเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 4.25 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยที่ความคิดเห็น

ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน ($S.D. = 0.45$) และระดับประสิทธิผลเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 4.22 ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน ($S.D. = 0.40$) ซึ่งวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test แบบสองกลุ่มอิสระกัน พบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าเพศที่แตกต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด พบว่า ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ควรมีการเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานและระบบการเรียนออนไลน์ เช่น การนัดพบกลุ่มผ่านระบบออนไลน์ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการติวก่อนสอบด้วยระบบออนไลน์ เป็นต้น ควรมีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันมากยิ่งขึ้นระหว่างครูและนักศึกษา ควรมีการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้มีความน่าสนใจกว่านี้ เช่น การแจกหนังสือเรียน หรือ e-book ที่สามารถอ่านได้ทุกที่ ที่มีอินเทอร์เน็ต ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และสื่อการเรียนรู้ที่มีความพร้อมกว่านี้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรจัดซื้อจัดจ้างอาหารกลางวันที่ดีกว่านี้ และระยะเวลาการจัดกิจกรรมแต่ละโครงการควรมีความเหมาะสม ไม่ควรนานเกินไป ซึ่งแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จากการศึกษาเชิงคุณภาพ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรลดจำนวนนักศึกษาในห้องเรียนให้น้อยลง เพื่อที่จะสามารถดูแลนักศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ต้องการให้ครูผู้สอนมีเวลาได้พบปะนักศึกษามากขึ้น เนื่องจากภาระงานครูมีปริมาณมากจนไม่มีเวลามาพบปะนักศึกษา ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่านี้ สถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียน และต้องขอความร่วมมือกับผู้ปกครองของนักศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักในการเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมช่วยเหลือผู้เรียน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารออนไลน์ และควรอบรมเพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะในการสอนรายวิชาเพิ่มเติมจากวิชาที่ครูจบหลักสูตรมา ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อกับนักศึกษา ควรมีการส่งเสริมในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สถานศึกษาควรไม่จัดกิจกรรมที่ติดต่อกันเกินไป ควรเว้นระยะเวลาในแต่ละกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น สถานศึกษาควรจัดอบรมแนะแนวทางการทำแฟ้มผลงานมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรออกประเมินนักศึกษาตามสถานที่จริง ที่ไม่ใช่การจัดทำคหิผลงาน ครูผู้รับผิดชอบควรลงพื้นที่ให้ครอบคลุม ให้ความใส่ใจแก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น ครูผู้รับผิดชอบต้องศึกษาระเบียบในด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา จึงจะสามารถเสนอแนะแนวทางและให้คำปรึกษาแก่ผู้เทียบระดับการศึกษาได้ ควรมีการปรับหลักสูตรให้เป็นเกรดเฉลี่ย เนื่องจากการศึกษาแบบเทียบระดับ ตัวชี้วัดการสำเร็จการศึกษามีแค่ผ่าน/ไม่ผ่านเท่านั้น ทำให้นำไปศึกษาต่อในระดับปริญญาได้ยาก ครูผู้สอนและผู้เรียนควรจัดทำตารางนัดให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเลื่อนนัด และสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเพิ่มทักษะเทคโนโลยีให้แก่ผู้เรียน ควรออกประเมินผู้เรียนในพื้นที่ความเป็นจริง ที่ไม่ใช่แค่การจัดทำวิดีโอ นำเสนอผลงาน

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีการเสนอแนะให้เพิ่มงบประมาณและลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ ควรให้ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมากกว่านี้ ผู้รับผิดชอบงานควรเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมที่ดี ควรจัดกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ควรมีการติดตามว่าจากการจัดกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มีการเสนอแนะว่าในการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนนั้น ต้องการให้ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมากกว่านี้ ผู้รับผิดชอบงานควรเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมที่ดี ควรจัดกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ควรมีการติดตามว่าจากการจัดกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ด้านการฝึกอาชีพชุมชน สถานศึกษาควรเปิดอบรมวิทยากรเพิ่ม เนื่องจากการจะเป็นวิทยากรจำเป็นต้องมีใบรับรองผ่านการอบรมวิทยากร จึงจะสามารถเป็นวิทยากรในกิจกรรมศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนได้ ควรในการทำเรื่องเบิกจ่ายค่าวิทยากรให้เร็วขึ้น ควรที่จะให้มีการจัดกิจกรรมศูนย์ฝึกอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน ครู กศน. ตำบลควรลงพื้นที่สำรวจข้อมูลความต้องการของผู้เรียนอย่างจริงจัง เพื่อจะได้จัดหลักสูตรได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน วิทยากรควรมีความพร้อม มีคู่มือประกอบการฝึกให้ผู้เรียน ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และควรมีการส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถจำหน่ายจนสร้างอาชีพได้ ควรมีการเบิกจ่ายที่รวดเร็วกว่านี้ มีการให้จัดการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ที่ได้จากเครื่องมือการศึกษาทั้งที่เป็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์ มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากผลดังกล่าวจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และด้านศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนสามารถเผยแพร่ความรู้ให้ท่านเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี และสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่ท่านต้องการได้ง่าย เช่น ระบบ Digital Platform ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น และได้รับความช่วยเหลือในการเรียนเป็นอย่างดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงพยายามจัดหาระบบเทคโนโลยีมาช่วยเหลือและติดตามนักศึกษาให้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ เหลืองอ่อน และคณะ (2564: 118) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมกับ ภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำนักงาน กศน.

ด้านการประเมินเทียบระดับการศึกษา พบว่า มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการระดับมากทุกเรื่อง ได้แก่ มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการโดยภาพรวมของหลักสูตรเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับข่าวสารการเปิดรับสมัครการประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนนักศึกษาเทียบระดับมีจำนวนที่น้อย (ต่ำละ 1-2 คน) ทำให้การดูแล แนะนำให้คำปรึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นที ยงยุทธ และสุนิตย์ดา เย็นทั่ว (2564: 21-22) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนดูแล เอาใจใส่ และการให้คำปรึกษา เช่นเดียวกัน

2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ที่มีอายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จะมีระดับประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง ไม่แตกต่างกันนั้น ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างมีอายุและอาชีพที่ใกล้เคียงกัน ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พณณกร ฝอยทอง และนพพร จันทรนาชู (2561: 295) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีอาชีพและรายได้ที่ต่างกัน จะมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย พบว่า ได้รับทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาแก้ปัญหาเอดส์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย-จิต การจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองที่ดี มีระดับประสิทธิผลในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมและยังมีการจัดกิจกรรมบ่อยในแต่ละภาคเรียน นักศึกษาจึงได้รับคุณประโยชน์ในกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พณณกร ฝอยทอง และนพพร จันทรนาชู (2561: 295) ที่กล่าวว่า 4 ทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน พบว่า มีการส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดความร่วมมือที่ดีในชุมชน และได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ฝึกปฏิบัติร่วมกัน และมีกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีระดับประสิทธิผลในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะชุมชน เมื่อภาคีเครือข่ายขอความช่วยเหลือทางสถานศึกษา สถานศึกษาจะแจ้งนักศึกษาเพื่อให้มาเข้าร่วมกิจกรรม และบางกิจกรรมจัดขึ้นในเขตที่อยู่อาศัยของนักศึกษาอยู่แล้ว จึงสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิตาภา เกื้อคลั่ง และภัทรพล มหาจันทร์ (2563: 41) ที่กล่าวไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านการฝึกอาชีพชุมชน พบว่า เมื่อใช้สื่อแล้วช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดสอน เช่น หลักสูตรขนมไทยพื้นบ้าน และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัยและเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และสถานศึกษามีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของท่าน และสถานศึกษามีการปรับปรุงสื่อ/แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีระดับประสิทธิผลในการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอาชีพชุมชนตรงต่อความต้องการ และในการฝึกอาชีพชุมชนนั้นสิ่งที่สำคัญในการฝึกคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ โดยกิจกรรมส่วนมากจะประสบความสำเร็จในการฝึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร พนมเขต (2565: 82) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารการศึกษาอัตตามอัยาศัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อฯ วัสดุอุปกรณ์ เช่นเดียวกัน

แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้มีประสิทธิผลมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานและระบบการเรียนออนไลน์ ควรมีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันมากยิ่งขึ้น ควรมีการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ให้มีความน่าสนใจกว่านี้ ควรมีการเสริมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และความสื่อการเรียนรู้ที่มีความพร้อมกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาภัค วงษ์ธัญญ์ และคณะ (2562: 53) ที่กล่าวว่า แนวทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่มีวิธีการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) พบว่า การบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 1) คุณสมบัติคณะกรรมการ คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านคุณลักษณะที่เอื้อ 2) จำนวนและสัดส่วน 3) วาระการดำรงตำแหน่ง 4) การแต่งตั้ง และ 5) บทบาทหน้าที่ องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายภารกิจศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน คือ การเตรียมการ การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลแผนการดำเนินงาน 2) ด้านการจัดองค์การ คือ การวิเคราะห์ภารกิจ การกำหนดรายละเอียดของงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และการประสานงาน 3) ด้านการนำ คือ ภาวะผู้นำ และการจูงใจ 4) ด้านการติดตามประเมินผล คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน การกำหนดมาตรฐานในการประเมิน การวัดผลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ และการปรับปรุงแก้ไข

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดการศึกษาในอนาคต ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินเทียบระดับ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และการศึกษาด้านฝึกอาชีพชุมชน ทำให้เข้าใจบริบทปัจเจกส่วนบุคคลของนักศึกษา ทำให้ทราบแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ในอนาคต อีกทั้งทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลถึงความสำเร็จของนักศึกษาในมิติต่างๆมากขึ้น เช่น การเสริมสร้างทักษะทางการคิด เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวัน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะชีวิตที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริง เพื่อที่จะทำให้นักศึกษามีความเข้าใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดการทรัพยากรทั้งบุคลากรหรือทรัพยากรอื่นๆ

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทำให้ทราบถึงแนวทางโครงสร้างการบริหารในระบบ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ตรงต่อความต้องการของคณะครูและนักศึกษามากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จากที่ศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ระดับมาก ซึ่งมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรส่งเสริมพัฒนางานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานมากยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับที่สูง เพื่อที่จะนำผลการ เรียนไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สถานศึกษาต้นสังกัด ด้านการประเมินเทียบระดับ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นเกรดเฉลี่ย เนื่องจากการศึกษาแบบเทียบระดับ ตัวชี้วัดการสำเร็จการศึกษามีแค่ผ่าน/ไม่ผ่านเท่านั้น ทำให้นำไป ศึกษาต่อในระดับปริญญาได้ยาก

1.3 สถานศึกษาต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิต และด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมอย่าง ชัดเจน และ ควรมีการติดตามว่าจากการจัดกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

1.4 สถานศึกษาต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมด้านศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยมีการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแต่ละหลักสูตรให้สามารถสร้างอาชีพให้แก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริม การเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ในทุกๆปี เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแต่ละปี

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการ เรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย กับและศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภออื่นๆ เพื่อ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญญาภัค วงษ์ธัญญ์ วิทยา จันทร์ศิลา และปัญญา สังขวดี. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์การ เรียนชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**. 21(4): 47-59.

งานทะเบียนวัดผล ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง. (30 ต.ค 2566). นายทะเบียนวัดผล. สัมภาษณ์. ดวงรัตน์ เหลืองอ่อน. (2564). การบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พันธ์สนิม. **วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม** 5(2): 114-123.

- นที ยงยุทธ และสุนิตย์ตา เย็นทั่ว. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**. 15(1): 15-23.
- พัชรพร พนมเขต. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี. **วารสาร Roi Kaensarn Academi**. 6(7): 76-87.
- พณกร ฝอยทอง และ นพพร จันทรนาชู. (2561). แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครปฐม. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 10(2): 284-297.
- สิตาภา เกื้อคลัง และภัทรพล มหาจันทร์. (2563). องค์ประกอบและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ กศน.ตำบล. **วารสารวิจัยการบริหารการพัฒนา**. 10(2): 32-45.
- Inkaew Opanukrawkul. (2564). นักเรียน 40,000 คน ไม่ได้เรียนต่อ เด็กยากจนเพิ่มแตะ 2 ล้านคน เพราะโควิด-19. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://workpointtoday.com/dropout-crisis/> สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2566.

หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
The Seven Kalyanamitta Dhamma Principles of Administrators at Office of
The Non-formal and Informal Education in Uthai Thani Province

ทินกร พูลพุด¹ ขรรค์ชัย อ่อนมี² วีณา อ่องแสงคุณ³ สุธนุ ศรีไสย⁴ จุริรัตน์ มาลาศรี⁵
Tinagorn Poolput, Khanchai Onmee, Veena Ongsaengkun,
Suttanu Srisai, Chureerat Malasri

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุทัยธานี จากจำนวน 254 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาภาพรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่าเคารพ) ด้านภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวนจณิกโม (ไม่โกรธง่าย อุดหนุน) และด้านคัมภีรญจ กลัง กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัตตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : หลักกัลยาณมิตรธรรม 7;

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Received: 2024-05-09 Revised: 2024-05-20 Accepted: 2024-05-23

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: suntin1955@gmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: khan-chai@hotmail.com

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: Veena Ongsaengkun@cpu.ac.th

⁴ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: suttanusss@gmail.com

⁵ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Master of Education Program in Educational Administration. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: s648082408@cpu.ac.th

Abstract

This research has two objectives: 1) to study the level of the seven Kalyanamitta Dhamma principles of administrators at Office of the Non-formal and Informal Education in Uthai Thani province and 2) to compare their seven Kalyanamitta Dhamma principles. According to teachers' opinions, classified by gender, age, and educational level, and work experience, the research sample included 245 teachers and educational personnel of educational institutions. The research tool was a questionnaire measuring Statistics used in the research included frequency, average, Standard deviation, t-test value) and F-test value

The results of the study revealed that 1) the overall level of opinions on the seven principles of Kalyanamitthamma was at a high level ($\bar{X}=3.86$), and 2) the results of comparing opinions classified by gender, age, and overall educational level did not have differences. Also, both the overall picture and aspects, of Piyo (lovely), teacher (respectable), Bhawaniyo (knowledgeable, admirable), Vanjanakkhamo (not easily angered, patient) and Kambhira, had the differences of the two groups with significant difference at the .01 level. They were significantly different at the .05 level.

Keywords: principles of Kalyanamitthamma 7;

Office of The Non – formal and Informal Education

บทนำ (Introduction)

อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน แนวคิดเรื่องการบริหารที่ดีจากต่างประเทศได้เผยแพร่เข้าสู่สังคมไทย โดยนักคิด นักวิชาการองค์กรพัฒนาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ความพยายาม ในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการ บริหารงานของผู้บริหารยอมรับอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลาย ประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์กรให้มีความตั้งใจในการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกัน (พระมหาลำพึง ชีร์ปัญญา, 2559)

การทำงานมักมาพร้อมกับปัญหาให้แก้ไขอยู่เสมอ เมื่อเจอปัญหาก็ต้องรู้จักเผชิญหน้าอย่างสร้างสรรค์ ข้อดีเมื่อเจอปัญหาคือจะทำให้เราได้ฝึกฝนกระบวนการทำงานอยู่ตลอด และเรียนรู้ที่จะป้องกัน ไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำๆ อีก ทั้งนี้ในบทบาทของผู้บริหารต้องแก้ไขปัญหในการทำงานให้รวดเร็วและกระทบต่อผลประโยชน์ขององค์กรให้น้อยที่สุด การแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์สามารถฝึกฝนได้ด้วย 3 ทักษะหลัก คือ 1) การฝึกวิเคราะห์แยกแยะปัญหา (Critical Thinking) ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจัดลำดับความสำคัญ

ของแต่ละปัญหา 2) ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making) เลือกวิธีการแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วย เพื่อควบคุมงบประมาณและย่นระยะเวลา 3) วางแผนระดมบุคคลผู้เชี่ยวชาญ (Agile Planning) เมื่อรู้แนวทางการแก้ไขแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดสรรทีมงานที่มีความสามารถ วางแผนงบประมาณ โดยกำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม และประเมินผลทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำๆ ขึ้นอีก

ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร ทุกหน่วยงานย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือผู้บริหารที่มีคุณภาพนั่นก็คือ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะความชำนาญงาน มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ฯลฯ แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใดคือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ผู้บริหารก็คือคนที่มีความสามารถในหลายด้านที่เหนือกว่าคนทั่วไปดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นคนดีของสังคมและเกือบทุกสังคมจะยึดหลักการของศาสนา มาเป็นพื้นฐานของความดีความงามในการอยู่ร่วมกัน สำหรับคนไทย คุณธรรมจริยธรรมส่วนใหญ่จะประยุกต์มาจากพระพุทธศาสนาเป็นหลัก คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ถึงแม้ว่าจะมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล นับถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 2565 ปีแล้ว แต่ทุกหลักธรรมยังคงทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องดำเนินชีวิตและแนวทางในการบริหารงานได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะหลักธรรมดังกล่าวเป็นความจริงที่ สามารถพิสูจน์ได้ที่เรียกว่า “สัจธรรม” ปฏิบัติได้เห็นผลได้อย่างแท้จริง อยู่ที่เรานำหลักธรรมข้อใดมาใช้ให้เหมาะสมกับตัวเรามากที่สุด สำหรับนักบริหารก็มีหลักธรรมสำหรับยึดถือและปฏิบัติอย่างมากมาย (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2552: 182)

คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำ หรือผู้บริหาร จำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม คุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะของความดี ถ้าผู้บริหารมีความดีมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะได้รับการยอมรับนับถือ เท่ากับเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้น การบริหารงานนอกจากจะวางระบบการบริหารงานที่ดีแล้ว ยังต้องพยายามสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล หรือการลงโทษ เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงในการสร้างแรงจูงใจที่ดีที่สุดคือการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึว่าได้ปฏิบัติหน้าที่กับผู้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ดังนั้น ถ้าผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี การดำเนินงานโครงการหรืองานประจำใดๆ ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่คุ้มค่าในการใช้งบประมาณ เป็นสิ่งที่เห็นได้ว่า ขาดคุณธรรม จริยธรรม มีการทุจริตคอร์รัปชั่นแฝงอยู่ในกระบวนการดำเนินงาน ถ้าการบริหารไม่ว่ระดับใดหรือฝ่ายใดก็ตามยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ไม่โลภ ไม่อยากได้ ในสิ่งที่ไม่ควรได้ เมื่อมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว การใช้งบประมาณก็จะทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผลงานต้องเกิดขึ้นและคุ้มค่ามากที่สุด

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 พบว่า ผู้บริหารบางส่วนละเลยและไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ควบคู่กับบริหารงาน ผู้บริหารมีความเคร่งเครียดในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้บรรยากาศในการทำงานมีความตึงเครียด และผู้ใต้บังคับบัญชามีความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ระบบการทำงานต่างๆติดขัด ไม่ราบรื่น เนื่องจากไม่กล้าเข้าไปพูดคุย

ปรึกษากับผู้บริหาร และทำให้งานออกมาล่าช้าและผิดพลาดได้ การนำหลักธรรมมาใช้ควบคู่กับการบริหารงานหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 จึงเป็นหลักการที่เหมาะสมกับการนำมาใช้อย่างยิ่ง เพราะกัลยาณมิตร คือผู้เป็นมิตรแท้ที่ดี ที่คอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความงอกงาม หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ยังสอดคล้องกับภาวะผู้นำ และคุณลักษณะของผู้บริหาร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานวิชาการ และ กลุ่มงานบริหารทั่วไป เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานีอยู่ในระดับมากเมื่อเทียบกับเกณฑ์
2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตามรูปแบบวารสารในประเด็นนี้ จะมีช้อยย่อ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักกัลยาณมิตร ธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ปิโย ครุ ภาวณี โย วัฒนา วณนิกขโม คัมภีร์ญจ กถัง กิตตา โน จัญฐาเน นิ โยชเย

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 254 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 90 ของกลุ่มประชากรได้จำนวน จำนวน 228 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดสัดส่วนตามอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอกั๊กพันอำเภอสว่างอารมณ์อำเภอนองฉาง อำเภอนองขาหย่าง อำเภอบ้านไร่อำเภอลานสักและอำเภอย้ายคต

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ช่วงเวลาในการทำวิจัย ได้แก่ มิถุนายน 2565-กุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และ แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ปิโย (เป็นผู้นำรัก หรือเป็นที่รัก) กรุ (เป็นที่น่าเคารพ) ภาวนียโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) 4. วัตถุ (ชี้แจงเหตุผล) วนจันกขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) คัมภีร์ญจ กถิง กัตตา (ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย) โน จัญฐานเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ) ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) โดยมีผลการพิจารณาความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ทดลองแล้วใช้แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) แบบของ ครอนบาค (Cronbach) ผลการพิจารณาอยู่ที่ .991

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา เพื่อขอหนังสือถึงผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บจัดเก็บข้อมูลการวิจัยแล้วจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาจำนวน 225 และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองครบถ้วนจำนวน 225 ฉบับ จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ประกอบด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc Comparison) โดยใช้แนวคิดของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : L.S.D)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวัดตา (ชี้แจงเหตุผล) ($\bar{X} = 4.01$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดคือ ด้านวนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) ($\bar{X} = 3.72$) ปรากฏดังตาราง

ข้อ	หลักกัลยาณมิตรธรรม 7	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ปิโย (น่ารัก)	3.83	0.44	มาก
2	ครุ (น่ารัก)	3.81	0.50	มาก
3	ภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง)	3.83	0.50	มาก
4	วัดตา (ชี้แจงเหตุผล)	4.01	0.46	มาก
5	วนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน)	3.72	0.54	มาก
6	คัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย)	3.84	0.47	มาก
7	โน จัฏฐาเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ)	3.94	0.45	มาก
รวม		3.86	0.38	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยภาพรวม ไม่พบความแตกต่าง และเมื่อวิเคราะห์รายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าด้านคัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่ารัก) ด้านภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) และด้านคัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัดตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ที่พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัดตา (ชี้แจงเหตุผล) และด้านโน จัฏฐาเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ) ตามลำดับ เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการพูดชี้แจงอธิบายข้อปฏิบัติในงานต่างๆ ด้วยความสมเหตุสมผลอย่างเหมาะสม ให้คำแนะนำ ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ว่ากล่าวตักเตือนและเป็นที่ปรึกษาที่ดี เป็นนักพูด รู้จักใช้ถ้อยคำอย่างเหมาะสม น่ารักฟัง มีหลักการและน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดือนฉาย เงามาม (2565) พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ ประพฤติสมแก่ฐานะ และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหาร ด้านที่ 2) ด้านใฝ่บริหาร คือ ผู้บริหารให้เกียรติบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมบริหารกิจกรรมนักเรียน และไม่เห็นแก่

ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ด้านที่ 3) ด้านจิตวิญญาณ คือ ผู้บริหารสามารถชี้แจงนโยบายด้านต่างๆให้แก่ครู โดยใช้คำพูดที่ด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวานชวนฟัง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวด ตรงต่อเวลา ด้านที่ 4) ด้านสมรรถนะ คือ ผู้บริหารเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นจริง ชัดเจนเข้าใจง่าย มีแนวความคิดใหม่ๆ ในการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนให้เข้าใจได้ชัดเจน ด้านที่ 5) ด้านจริยธรรม คือผู้บริหารไม่ชักนำผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทางที่เสื่อมเสีย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาซึ่งโดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่ารัก) ด้านภาวนีโย(เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวณนักษโม (ไม่โกรธง่าย อุดหนุน) และด้านคัมภีร์ภูจ กถิง กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัตตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้นั้นเนื่องมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมมีข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติ ในการทำงานที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารหน่วยงาน องค์กร หรือโรงเรียนได้ หากแต่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยยังต้องยึดหลักการมากกว่า ผู้มีประสบการณ์มาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ (2560) พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม และด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถร่วมกัน พยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากร ได้ร้อยละ 63.83

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. สามารถนำผลการศึกษาลหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ไปกำหนดกลยุทธ์ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
2. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างความเข้าใจในความเป็นเหตุเป็นผลในหน่วยงานให้มั่นคงและต่อเนื่อง เมื่อสมาชิกในองค์กรมีความคิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดพลังในการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีการพูดชี้แจงอธิบายข้อปฏิบัติในงานต่างๆ ด้วยความสมเหตุสมผลอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับสูงที่สุด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี กับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน เช่น หลักสัปปุริสธรรม 7 พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- เดือนฉาย เงามาม. (2565). ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ รอดเฟียน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาลำพึง อธิปัญโญ เพ็ญญ. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แนวโน้มการทำการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย

Marketing Trends of the Ready-to-Drink Tea Beverage Business in Thailand

เจียหลิน เหลียง¹ สยาม อัจฉริยประภา² ตระกูล จิตรพัฒนานกร³
Jialin Liang, Siam Atchariyaprapa, Trakul Chitwattanakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวโน้มทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการโดยการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านกระบวนการสรุป และตีความจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ โดยผลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอได้ดังนี้ แนวโน้มทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย จะเป็นการตลาดที่ให้ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นในการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดใน 2 มิติ คือ 1.ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองทางธุรกิจหรือผู้ผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์/บริการ ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการดำเนินงาน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งของโรงงานและร้านค้าที่จัดจำหน่าย 2.ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค ได้แก่ คุณค่าที่ได้รับ ต้นทุนที่สามารถจ่ายได้ ความสะดวกในการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย การสื่อสารไปยังผู้บริโภค การเอาใจใส่ ความสบายที่สัมผัสได้ และความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดแบบบูรณาการใน 2 มิติ จะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินการทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลประกอบการทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : การตลาด; แนวโน้มทางการตลาด; ธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม

Abstract

The purpose of this academic paper aimed to present market trends of the ready-to-drink tea beverage business in Thailand. This was a qualitative study by searching for information from the academic papers and research. Data analyses were done through summarizing and interpreting of the relevant documents and research. The results from

Received: 2024-03-22 Revised: 2024-04-21 Accepted: 2024-04-24

¹ คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: jialin.liang@northbkk.ac.th

² คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: siam.at@northbkk.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: trakul.ch@northbkk.ac.th

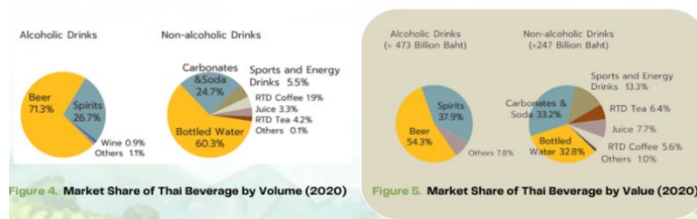
reviewing related documents showed the following. The marketing trends of the ready-to-drink tea beverage business in Thailand required entrepreneurs to focus on giving importance to the marketing-mixed analysis in 2 dimensions: 1. the marketing mixed from a business or producer perspective including product/service, pricing, place, promotion, process, and Physical Evidence; and 2. the marketing mixed from the consumer perspective including customer value, cost customer, convenience, communication, caring, comfort, and completion. Entrepreneurs could gain a clear understanding of consumer behavior by analyzing the marketing mixed in an integrated manner. Effective marketing strategy plans could be developed using the data analysis for the sustainable business results.

Keywords: marketing; trend of marketing; ready-to-drink tea beverage business

บทนำ (Introduction)

น้ำชาเป็นเครื่องดื่มที่ถูกผลิตโดยการนำยอดอ่อนและก้านของต้นชาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาชงหรือต้มกับน้ำร้อน การดื่มชาไม่เพียงแต่สามารถดับกระหายเท่านั้นยังช่วยขจัดความอ่อนเพลีย ช่วยย่อยอาหาร ป้องกันโรคบางชนิด รวมถึงมีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย (ปิยาภัทร ไตรสนธิ, 2560: 13) ชาจึงเป็นที่รู้จักกันดีและแพร่หลายในประเทศในฐานะเครื่องดื่มที่มีคุณประโยชน์ต่อร่างกาย การดื่มชาในแต่ละพื้นที่อาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แม้กระทั่งในประเทศไทยที่แต่ละภูมิภาคก็มีวัฒนธรรมการดื่มชาแตกต่างกัน เช่น ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้มีวัฒนธรรมการตั้งโต๊ะดื่มชาในเวลาเช้า พุดคุยกันก่อนไปทำงานมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ทำให้กิจกรรมการดื่มชาเป็นกิจกรรมสำคัญส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวภาคใต้ตอนล่าง นอกจากนี้แล้วเครื่องดื่มชาในแต่ละพื้นที่ก็จะมีสูตรและส่วนผสมที่แตกต่างกัน และเครื่องดื่มชามีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง คือ เครื่องดื่มที่เรียกว่า “ชาชัก” ซึ่งเป็นสูตรอันเกิดจากการนำชามาผสมนมแล้วใส่น้ำตาลหรือนมข้นหวาน มีลักษณะคล้ายชาเย็นแต่แตกต่างกับชาเย็น โดยชาชักจะมีการนำชาที่ผสมแล้วมาใส่แก้ว แล้วทำการเขย่า คน หรือเทสลับแก้วไปมา เพื่อให้ชาและนมได้สัมผัสกับอากาศ ทำให้เนื้อของชาและนมมีลักษณะที่นุ่มและมีฟองซึ่งชาชักได้ถูกนำไปจัดจำหน่ายในภูมิภาคอื่น ๆ จนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทำให้มีการขยายตัวของธุรกิจเครื่องดื่มชา ส่งผลให้เครื่องดื่มชาเป็นที่นิยมของผู้คนในสังคม และจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ดื่มชาและยอมแสดงถึงการเจริญเติบโตในธุรกิจประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

จากข้อมูลของศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร หรือ ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร (2561) แสดงถึงตลาดเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในประเทศไทยมีการขยายตัวต่อเนื่องร้อยละ 7.20 ต่อปี โดยพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปและตระหนักถึงสุขภาพเพิ่มขึ้นประกอบกับกระแสสังคม สอดคล้องกับ Hompratum (2023) รายงานว่า ในปีที่ผ่านมาตลาดชาพร้อมดื่มในประเทศไทยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.40 ของตลาดเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ซึ่งถือเป็นมูลค่าโดยรวมกว่า 10,000 ล้านบาท ธุรกิจเครื่องดื่มชาในประเทศไทยจึงเป็นภาคส่วนที่น่าสนใจและมีพลวัตซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจากการศึกษาของ Journal of Food and Beverage Marketing

ภาพที่ 1 สัดส่วนของตลาดชาพร้อมดื่ม

ที่มา: ศูนย์วิจัยกรุงศรี (2565)

อุตสาหกรรมเครื่องดื่มชาในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม เช่น ชาเขียวพร้อมดื่มยังเข้ามามีบทบาทและเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2558 เท่ากับ 15,968 และ 15,574 ล้านบาทตามลำดับและมีแนวโน้มลดลง จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งทำให้ตลาดคนดื่มชาเขียวน้อยลง โดยเดือนมีนาคมปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่าในตลาดเพียง 982 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 1,132 ล้านบาท (Eukelk.ee., 2020) แต่ในที่สุดเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คลี่คลายลง ตลาดเครื่องดื่มชาก็กลับมาขยายตัวอีกครั้งสอดคล้องกับผู้จัดการออนไลน์ (2566) รายงานว่า “โออิชิ” ผู้นำธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มสโตร์ญี่ปุ่นที่ได้ใช้ช่วงเวลาดังกล่าวสู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ตอบโจทย์วิถีชีวิตช่วงโควิดและเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ผลประกอบการในปี 2565 ที่ผ่านมามีการเติบโตถึงร้อยละ 16.70 แต่อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในปัจจุบัน ยังคงมีคู่แข่งจำนวนมากรวมทั้งบรรดาสินค้าทดแทน ซึ่งเป็นแรงกดดันสำคัญในการดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับแนวคิด ปัจจัยแรงกดดัน 5 ประการ ซึ่ง Porter, M.E. (1980) กล่าวว่า ปัจจัยผลักดัน 5 ประการที่ส่งผลต่อความยากง่ายในการแข่งขันทางธุรกิจ ประกอบไปด้วยการแข่งขันภายในอุตสาหกรรม ภัยคุกคามจากผู้แข่งขันรายใหม่ อำนาจต่อรองของลูกค้า อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์ และภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน

ภาพที่ 2 Porter's Five forces model

ที่มา: Porter, M.E. (1980)

นอกจากนี้แล้วในระยะเวลาที่ผ่านมาธุรกิจหลายประเภทได้ปรับตัวไปตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านการตลาดเข้าสู่การใช้การตลาดออนไลน์อย่างจริงจัง สอดคล้องกับ Wongnai B2B Team (2021) กล่าวว่า โซเชียลมีเดียเป็นอีกหนึ่งอาวุธสำคัญในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้ธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม สอดคล้องกับ tbs marketing (2022) กล่าวว่า ปัจจุบันการทำการตลาดสำหรับธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มควรมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสาร

ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สำหรับอัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับร้านค้า หรือเป็นพื้นที่ที่ให้ลูกค้าได้แสดงความคิดเห็น รีวิวร้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางของ Facebook และ Instagram เพราะถือเป็นช่องทางที่มีคนใช้เป็นจำนวนมาก

จากความสำคัญของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม ซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและความสำคัญของการดำเนินการทางการตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม ผู้เขียนจึงศึกษาและนำเสนอเกี่ยวกับแนวโน้มการทำการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย ผลจากการศึกษาจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดให้กับกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ต่อไป

เนื้อหา (Content)

แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม

Standage, T (2010) กล่าวว่า ชาเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก ถูกผลิตโดยการนำเอาใบ กิ่งหน่อและดอกไม้พุ่มชนิด *Camellia sinensis* นอกจากนี้แล้วใบที่นำมาผลิตเป็นเครื่องดื่มชาพบว่ามีหลายชนิด อาทิ ชาอูหลง ชาเมะลิ ชาอัสสัม ชาเขียว เป็นต้น ทั้งนี้ ความนิยมบริโภคน้ำชาของชาวผู้คนในสังคมไทย ส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ธุรกิจการนำเข้าใบชาจากจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจที่สะท้อนถึงความนิยมของการดื่มน้ำชาในสังคมไทย โดยการนำเข้าใบชาจากประเทศจีน เริ่มต้นในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยสาเหตุหลักของการนำเข้าใบชาเข้ามา เนื่องจากการปลูกชาในประเทศไทยทำได้ยากเนื่องจากลักษณะทางธรรมชาติของชาเป็นพืชที่ชอบขึ้นบนพื้นที่สูง โดยผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าใบชาจากจีน พบว่า คือร้านอ้องอวกี้ สังกัดเสาชิงช้า ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2448 (เอนก นาวิกมูล, 2551) ซึ่งตรงกับปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้ลงโฆษณาในหนังสือ “ที่ระลึกสยามรัฐพิพิธภัณฑสถานลุมพินี พระพุทธศักราช 2468” ข้อความโฆษณาร้านนี้จำหน่ายชาดี โดยร้านนี้ก่อตั้งมา 20 ปีแล้ว และจากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏว่ามีผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าชาจากจีนไม่ได้มีแค่ในย่านสำเพ็ง แต่มีที่บริเวณสี่กั๊กเสาชิงช้าด้วย (เปรมกมล ขุนรัตน์, 2563)

ภาพที่ 3 โฆษณาห้างอ้องอวกี้ สังกัดเสาชิงช้า

ที่มา: เอนก นาวิกมูล (2551)

นอกจากนี้แล้วจากการที่ความนิยมในการดื่มน้ำชาในประเทศไทยส่งผลให้เกิดการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ชาจนเกิดบริษัทจำหน่ายชาที่สำคัญ ๆ ขึ้นในอังกฤษ เช่น บริษัทลียงส์ บริษัทไทฟู โดยในส่วน

การพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชาในอังกฤษยังได้มีการใช้กระดาษฟอยล์ที่สะอาดปราศจากสิ่งปลอมปนมาบรรจุใบชาเป็นห่อเล็ก ๆ และพิมพ์ชื่อบริษัทผู้ผลิตลงไปบนห่อชา หรือการนำเอาใบชาคุณภาพรองที่มีใบแตกหักระหว่างขั้นตอนการผลิตจากศรีลังกามาบรรจุห่อชาโดยโฆษณาว่าใบชาเล็ก ๆ ช่วยให้ผู้ที่ดื่มย่อยอาหารได้ดี การนำใบชาคุณภาพรองที่มีใบแตกหักมาห่อจำหน่ายนี้เป็นมิติใหม่ของการจำหน่ายชา เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วใบชาที่คนนิยมบริโภคกันคือใบชาแบบเต็มใบ (Moxham, Roy, 2011) ทั้งนี้ น่าสนใจว่าในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 ในอังกฤษได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาสำเร็จรูป (instant tea) ที่นำเอาใบชามาทำเป็นผงสำหรับชงน้ำร้อนดื่ม โดยผลิตภัณฑ์ชาสำเร็จรูปถูกพัฒนาขึ้นในสหราชอาณาจักรในพ.ศ. 2483 ซึ่งในเวลาต่อมาความนิยมดื่มชาได้แพร่กระจายไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ในสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาที่ก้าวหน้าไปมากกว่าในประเทศอังกฤษ โดยในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 25 บริษัทชาในสหรัฐอเมริกาได้นำเอาเทคโนโลยีการทำอาหารกระป๋องมาใช้ในการบรรจุผลิตภัณฑ์ชาและใช้การโฆษณาสินค้าทำให้ใบชากระป๋องเป็นที่นิยมนอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2451 โทมัส ซัลลิแวน (Thomas Sullivan) นายหน้าค้าชาชาวนิวยอร์กได้คิดค้นชาบรรจุถุงที่ใช้ใบชาหัก ๆ หรือเศษผงชา มาบรรจุลงในถุงผ้าก๊อช ด้วยความสะดวกใช้ง่ายและไม่หกเลอะเทอะ รวมทั้งการที่ชาบรรจุถุงมีความเข้มข้นและชงได้มากถ้วย ทำให้ชาบรรจุถุงได้รับความนิยมในสหรัฐอเมริกา และได้รับความนิยมในยุโรปภายหลังจากเวลาผ่านไปกว่า 4 ทศวรรษ (Pettigrew, J & Richardson, B, 2014) และในเวลาต่อมาธุรกิจชาที่ได้รับความนิยมในตะวันตกได้ขยายเข้ามาสู่ไทยด้วยเช่นกัน ทั้งนี้จากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญและมีการใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เครื่องดื่มชาพร้อมดื่มโดยเฉพาะชาเขียวพร้อมดื่มซึ่งกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์กับผู้บริโภคในภาวะการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากชาเขียวเบื้องต้นคือ ช่วยให้ผ่อนคลาย และระบายความร้อนจากศีรษะและเบ้าตา อีกทั้งยังช่วยลดและยับยั้งแบคทีเรียในช่องปาก ตลอดจนผู้บริโภคที่ต้องการลดน้ำหนักชาเขียวยังมีส่วนช่วยเนื่องจากมีสารแคททีชินมีฤทธิ์ช่วยเพิ่มการเผาผลาญพลังงานและไขมัน นอกจากนี้คุณสมบัติของชาเขียวยังช่วยบำรุงผิว เพิ่มความชุ่มชื้นให้กับผิวหนังด้วยเช่นกัน และในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้ (ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2561)

1. ชาพร้อมดื่มทั่วไป (Still Ready-to-Drink Tea) ดังภาพประกอบที่ 4 มีมูลค่าอยู่ที่ 16,000 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 97.0

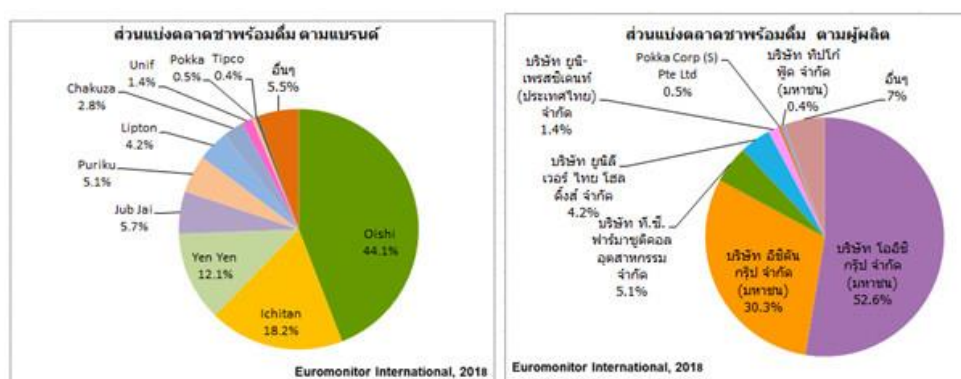

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่ม
ที่มา: กรุงเทพธุรกิจ (2566)

2. ชาอัดลมพร้อมดื่ม (Carbonated Ready-to-Drink Tea) ดังภาพประกอบที่ 5 โดยมีมูลค่าอยู่ที่ 500 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 3.0

ภาพที่ 5 ผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มอัดลม
ที่มา: กรุงเทพมหานคร (2566)

ภาพที่ 6 มูลค่าทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่ม
ที่มา: ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร (2561)

จากแผนภาพที่นำเสนอจะเห็นได้ว่า ตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มเป็นตลาดที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง เพราะมีแบรนด์อยู่ในตลาดจำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นเช่นกัน และยังส่งผลให้จึงเกิดการพิจารณาเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจซื้อได้โดยง่ายและทำให้ความจงรักภักดีในแบรนด์ลดน้อยลง ประกอบกับผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มอยู่ในตลาดมาสักระยะหนึ่งแล้ว ทำให้เข้าสู่จุดอิ่มตัวในตลาด ส่งผลให้ผู้บริโภคให้ความสนใจในตัวสินค้าลดลง ซึ่งกล่าวโดยสรุปจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ของเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม พบว่าสิ่งเหล่านี้ยังส่งผลให้ภาคธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มจำเป็นต้องต้องปรับกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการซื้อ สร้างการตัดสินใจสร้างความจงรักภักดีในตราสินค้า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาพร้อมดื่มเพื่อให้สามารถแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการในตลาดที่จะต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มอาจจะดูเหมือนอยู่ในช่วงอิ่มตัวในตลาด แต่ผู้ประกอบการทุกรายยังคงพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้บริโภคหันมาสนใจดื่มชาพร้อมดื่มอีกครั้งโดยกลยุทธ์ที่สำคัญคือกลยุทธ์ทางการตลาดโดย

วิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด เนื่องจากเป็นมุมมองและแนวคิดที่นำไปสู่การวิเคราะห์ทางการตลาดที่มีความครอบคลุมในทุกมิติ

แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด

การตลาดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการตลาดเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนาสินค้า หรือ บริการที่มีคุณภาพและสามารถสนองความต้องการของตลาดและสังคม ส่งผลให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการได้หลายทาง และผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และการตลาดทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ และยังเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค การดำเนินกิจกรรมทางการตลาดทำให้ผู้ประกอบการสามารถตอบสนองและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้ ด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสถานภาพของผู้บริโภคด้วยการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในปริมาณ ในเวลาที่เหมาะสม และในสถานที่ที่ผู้บริโภคต้องการ รวมทั้งในราคาที่ผู้บริโภคมีกำลังการซื้อ นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการตลาดไว้ดังนี้

McCarthy, E.J. (2009) กล่าวว่า การตลาดเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวกับความพยายามให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการคาดการณ์ถึงความต้องการต่าง ๆ ของผู้บริโภคและยังรวมถึงการที่สินค้าและบริการผ่านจากผู้ผลิตถึงลูกค้า เพื่อตอบสนองความพอใจให้กับผู้บริโภค และการตลาดยังเป็นกระบวนการค้นหาความต้องการจำเป็นของมนุษย์และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาเพื่อหาสินค้าหรือบริการที่นำมาสนองตอบความต้องการเหล่านั้น สอดคล้องกับ Kotler, P (2003) กล่าวว่า การตลาด หมายถึง กระบวนการบริหารของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความจำเป็นและความต้องการ จากการแลกเปลี่ยนระหว่างผลิตภัณฑ์และมูลค่าผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป การตลาด หมายถึง กระบวนการบริหารของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความจำเป็นและความต้องการ และการตลาดมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม อีกทั้งการตลาดยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของการตลาด

จากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การดำเนินการทางการตลาดเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเช่นกัน โดย Roca, C (2022) กล่าวถึงพัฒนาการของการตลาดไว้ 5 ยุค ดังนี้

1. การตลาด 1.0 (พ.ศ. 2493-2507) แนวคิดในการทำการตลาดยุคนี้จึงเป็นการพัฒนาสินค้าออกมาจำหน่าย โดยนักการตลาดให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของสินค้า การสื่อสารการตลาดในยุคนี้จึงเป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้ผลิตสินค้าไปยังมวลชน เนื้อหาสารที่สื่อสารออกไปคือประโยชน์ใช้สอยของตัวสินค้า อีกทั้งการติดต่อกันเป็นเพียงการให้ข้อมูลและการซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค และการตลาดยุค 1.0 ธุรกิจจะดำเนินกิจกรรมการตลาดภายใต้แนวคิดด้านสินค้าเป็นสำคัญ การลดต้นทุนการผลิตและขายในราคาถูกเพื่อให้ลูกค้าจำนวนมากซื้อได้โดยยังไม่มีมุงเน้นที่ลูกค้า

2. การตลาดยุค 2.0 ธุรกิจจะดำเนินกิจกรรมทางการตลาดโดยเน้นความสำคัญของลูกค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นจึงทำให้มีสินค้าหรือบริการที่หลากหลายตามความต้องการของลูกค้า แต่อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดทางเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารทางการตลาดอยู่ในรูปแบบการสื่อสารทางเดียว (One-way communication) โดยที่ธุรกิจยังไม่มีกรับข้อมูลป้อนกลับจากผู้บริโภค

3. การตลาดยุค 3.0 มีจุดเริ่มต้นมาจากการเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งเนื่องจากผู้สร้างแบรนด์มองผู้บริโภคว่าเป็นมนุษย์ซึ่งมีชีวิตจิตใจและจิตวิญญาณ วัตถุประสงค์หนึ่งในการทำการตลาดจึงเป็นการทำให้โลกใบนี้น่าอยู่ยิ่งขึ้นและจุดเน้นในการตลาด คือ การสร้างคุณค่าตัวตนของแบรนด์ โดยขยายขอบเขตจากประโยชน์ใช้สอย ความคิด ความรู้สึกและสุนทรียภาพ ไปจนถึงในแง่จิตวิญญาณและการสื่อสารการตลาด การตลาดยุค 3.0 ธุรกิจจะดำเนินการตลาดที่มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (Two-way communication) และให้ความสำคัญกับความต้องการของลูกค้า กล่าวคือ เป็นยุคของการขับเคลื่อนคุณค่าไปยังลูกค้า

4. การตลาดยุค 4.0 นั้น เกิดจากการพัฒนาของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น เป็นแนวทางต่อเนื่องจากการตลาดยุค 3.0 ที่ปรับให้เข้ากับลักษณะของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปในโลกดิจิทัล และนักการตลาดควรมีบทบาทในการชี้แนะโดยตลอดเส้นทางนับตั้งแต่การรับรู้ (Awareness) ไปจนถึงการสนับสนุน (Advocacy) กระบวนการสร้างนวัตกรรมซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นการทำงานในแนวดิ่ง (จากบริษัทสู่ตลาด) ได้เปลี่ยนมาเป็นแนวระนาบ ในอดีตบริษัทเคยเชื่อว่านวัตกรรมควรมาจากภายในองค์กร ด้วยเหตุผลนี้จึงลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่ในที่สุดก็พบว่า อัตราการสร้างนวัตกรรมจากภายในองค์กรไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในทำนองเดียวกันแนวคิดเรื่องการแข่งขันก็กำลังเปลี่ยนผ่านจากการเปลี่ยนแปลงในแนวดิ่งมาสู่การเปลี่ยนแปลงในแนวราบโดยมีสาเหตุหลักมาจากเทคโนโลยี

5. การตลาดยุค 5.0 จะให้ความสำคัญกับความแตกต่างของกลุ่มคน 5 Generation ในสังคม ตั้งแต่ Baby Boomer, X, Y, Z, Alpha โดยที่แต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันในทัศนคติ พฤติกรรม และความคาดหวัง และความแตกต่างดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลต่อการกำหนดแผนงานด้านการตลาดอย่างชัดเจน และหลักการสำคัญอีกประการของการตลาดยุค 5.0 คือ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าผ่านเทคโนโลยีสื่อที่หลากหลาย โดยใช้ทั้งสองช่องทางหลักทั้งแบบออนไลน์และแบบออฟไลน์นี้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นแพลตฟอร์มที่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ตรงกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler, P. (2021) ซึ่งอธิบายไว้ว่า สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการตลาด 5.0 คือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้การตลาดใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแนวคิดสำคัญที่จำเป็นในการตลาด 5.0 ได้แก่ Data Driven Marketing, Agile Marketing, Predictive Marketing, Contextual Marketing, Augmented Marketing โดยการดำเนินงานผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้จะช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด จนเกิดเป็นกลยุทธ์การตลาดที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน (Omni-Channel Experiences) โดยมีช่องทางที่สำคัญ อาทิ 1) Email Direct Marketing (EDM) หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของการตลาดทางตรง 2) CRM on Website หรือการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าผ่านเว็บไซต์ของบริษัท 3) Social Media หรือ สื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมและมีผู้ใช้งานมากจึงทำให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้บริโภคมากที่สุด 4) Mobile Media โดยที่ Mobile Media คือสื่อที่กำลังได้รับความนิยมมากที่สุดเช่นกัน การที่บริษัทให้ความสำคัญกับแอปพลิเคชัน หรือกิจกรรมต่าง ๆ บน Mobile ก็จะเป็นการสร้างโอกาสทางธุรกิจได้เป็นอย่างมาก 5) Real-Time Media โดยที่ สื่อแบบ Real-Time เช่น การไลฟ์สด จะช่วยให้ผู้ขายสื่อสารกับผู้ซื้อได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถตอบโต้กับผู้ซื้อได้โดยตรง และสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ซื้อได้มากกว่าการสื่อสารทางเดียว และ 6) Programmatic Display โดยที่การซื้อพื้นที่โฆษณาบนสื่อต่าง ๆ อาทิ Google Display Network, Google

Ads หรือ Facebook Ads เป็นวิธีที่บริษัทสามารถเข้าถึงลูกค้าได้ง่ายที่สุด ช่องทางเหล่านี้จึงมีความสำคัญกับการทำธุรกิจยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการด้านการตลาดในปัจจุบันมีพัฒนาการมาตั้งแต่ยุค 1.0 – 5.0 ซึ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อนในเกือบทุกขั้นตอน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดดังกล่าวมานำมาสังเคราะห์ประเด็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

แนวคิดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของธุรกิจ 7Ps

7P (Marketing Mix) คือแนวคิดสำคัญสำหรับนักการตลาดหรือผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องทำงานด้านการวางกลยุทธ์การตลาด Digital Marketing หรือการทำ Social Media Marketing ประกอบด้วย (Kotler and Keller, 2016)

1. Product คือสินค้าและบริการของธุรกิจ เหมือนกับแนวคิด 4P แต่ใน 7P Product นั้นจะไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่สินค้าและบริการแต่เพียงอย่างเดียวแต่จะรวมไปถึงลักษณะของสินค้าที่จะสามารถสื่อให้ลูกค้าเห็นถึงความเป็น Branding

2. Price หรือราคาคือนโยบายด้านราคาของแต่ละธุรกิจเพื่อนำมาเป็นรูปแบบในการตั้งราคาของสินค้าและบริการที่จะกระจายออกไปจำหน่ายในตลาด ซึ่งการตั้งราคานี้มีความสำคัญต่อการโน้มน้าวใจของผู้บริโภคให้เห็นถึงสินค้าและบริการของธุรกิจมากขึ้น ดังนั้นหากธุรกิจตั้งราคาสินค้าหรือบริการไว้สูงแต่คุณภาพของสินค้าและบริการที่ดีเยี่ยมมีความเหมาะสมกับราคาที่ตั้งเอาไว้ลูกค้าก็จะเต็มใจจ่าย

3. Place คือสถานที่ที่จะทำการขายสินค้าและบริการเพื่อให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งในปัจจุบันนั้นช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นก็ได้มีเพียงแต่ช่องทาง Offline อย่างเดียวแต่ยังมีช่องทาง Online ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเช่น เว็บไซต์, แอปพลิเคชัน, โฆษณาผ่าน social media หรือ Omni Channel เป็นต้น

4. Promotion คือวิธีการที่ธุรกิจใช้สื่อสารกับลูกค้าหรือธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่บริษัทต้องวางกลยุทธ์ตามปัจจัยในเรื่องของ STP-Segmentation, Targeting & Positioning ของธุรกิจ

5. People คือปัจจัยในเรื่องของการจัดการคนหรือพนักงานของบริษัท เพื่อให้พนักงานของธุรกิจสามารถสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าในขณะระหว่างการซื้อขายหรือบริการก่อนและหลังการขายกับลูกค้า ซึ่งเป็นอีกส่วนที่จะสามารถช่วยโน้มน้าวใจเพิ่ม User Experience ให้ลูกค้าหันมาซื้อสินค้าและบริการ

6. Process คือวิธีการหรือกระบวนการที่ธุรกิจเลือกใช้ในการทำงานเพื่อเข้าถึงและประยุกต์ใช้ทางการตลาดให้กับธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาสินค้า การส่งเสริมแบรนด์ หรือแม้แต่การเข้าถึงลูกค้าโดยการใช้ Customer Service ใด ๆ ก็ตาม

7. Physical Evidence คือการสร้างประสบการณ์ที่จับต้องได้ที่ลูกค้าได้รับจากธุรกิจของคุณหรือแม้แต่สินค้าและบริการด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดภาพลักษณ์ของแบรนด์และสร้าง Customer Experience ให้ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้วกลับมาใช้บริการใหม่อีก

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด 7Ps ในมุมมองของธุรกิจ มีส่วนสำคัญในการวางกลยุทธ์ทางการตลาด ประกอบด้วย Product, Price, Place, Promotion, People, Process และ Physical Evidence

แนวคิดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค 7Cs

แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดนั้น เครื่องมือการจัดการทางการตลาดที่ถูกนำมาใช้เพื่อการตลาดของธุรกิจ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่จัดจำหน่าย

(Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกเรียกว่า “ส่วนประสมทางการตลาด” หรือ 4 Ps (McCarthy, E.J., 2009) แต่ในปัจจุบันกลับพบว่า แนวคิด 4 Ps อาจจะไม่เพียงพอ นักวิชาการด้านการตลาดจึงศึกษาและนำเสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7c ขึ้นมา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้า ดังนี้ (ธรริธร ธีรขวัญโรจน์, 2558; ญัฐพล ไยไพโรจน์, 2559)

1. คุณค่าที่ผู้บริโภคได้รับ (Customer Value) คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ในแนวคิดดังกล่าวนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่สินค้าที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังหมายถึง การบริการด้วยเช่นกัน อาทิเช่น สายการบิน โรงแรม ธนาคาร ร้านอาหาร ซึ่งสาระสำคัญของกลยุทธ์ด้านนี้ คือมุ่งเน้นไปที่การคิดว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการอย่างไร และมีคุณภาพเพียงใดให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ในแนวคิดนี้จึงหมายถึง สินค้าหรือบริการหรือสิ่งใดก็ได้ที่ผู้ขายต้องการขายแก่ผู้ซื้อ (Duncan, T, 2002)

2. ต้นทุน (Cost Customer) “ต้นทุน” หมายถึงมูลค่าหรือตัวเงินที่ผู้บริโภคต้องชำระแก่ผู้ขายเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ การกำหนดราคานั้นจะมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ต้นทุนและความรุนแรงของการแข่งขัน รวมถึงการรับรู้คุณค่าของสินค้า (Belch, G.E., & Belch, M.A., 2004) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากต้นทุนแล้วการกำหนดราคาต้องมีความเหมาะสมกับคุณภาพและสามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมราคาสินค้าหรือบริการจึงแพงกว่าคู่แข่ง (วิกิรานต์ มงคลจันทร์, 2558)

3. ความสะดวก (Convenience) หมายถึง ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือวิธีการจัดจำหน่ายที่มีความสะดวก หรือช่องทางจัดจำหน่ายตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายแก่ลูกค้าได้ ย่อมทำให้สินค้ามีโอกาสถูกซื้อได้โดยง่าย ดังนั้น ธุรกิจต้องทำหน้าที่สร้างความสะดวกด้วยการให้บริการส่งถึงที่บ้านหรือที่ทำงานลูกค้า ธุรกิจต้องมุ่งเน้นความสะดวกของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง ซึ่งปัจจุบันผู้จำหน่ายจะตั้งร้านค้าที่ใดก็ได้ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการ โดยมุ่งเน้นไปยังความสะดวกในการซื้อซึ่งรวมไปถึงการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งซื้อผ่านช่องทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน หรืออีเมล เป็นต้น ความสะดวกเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้กลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาซื้อสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ ผู้บริโภคค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเข้าไปดูสินค้าที่หน้าร้าน อาจซื้อสินค้าจากหน้าร้านหรือกลับมาสั่งซื้อผ่านอินเทอร์เน็ต แล้วให้ส่งสินค้าถึงบ้านหรือลูกค้าไปรับที่สาขา ดังนั้น การผสมผสานทุกช่องทาง (Omni Channel) ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดกับลูกค้าได้มากที่สุด

4. การติดต่อสื่อสาร (Communication) หรือ อาจเรียกว่าเป็นส่วนประสมด้านการสื่อสารการตลาดก็ได้เช่นกัน โดยกลยุทธ์ด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่เจ้าของสินค้าหรือบริการจัดทำขึ้นเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภค และกิจกรรมการสื่อสารดังกล่าวได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายโดยใช้พนักงานขาย การตลาดเชิงกิจกรรม เพราะผู้บริโภคย่อมต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์จากธุรกิจบริการ ในขณะเดียวกันผู้บริโภคต้องการติดต่อธุรกิจเพื่อขอข้อมูล ความเห็นหรือข้อร้องเรียน ธุรกิจจึงต้องจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสารกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำการให้และรับข้อมูลความเห็นจากผู้บริโภคเช่นกัน

5. การดูแลเอาใจใส่ (Caring) แนวคิดในส่วนนี้จะมองว่า ผู้บริโภคหรือผู้มาใช้บริการย่อมต้องการการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีจากพนักงานผู้ให้บริการ ตั้งแต่เริ่มก้าวเท้าแรกเข้ามาจนถึงก้าวออกจากร้านนั้น ไม่ว่าจะเป็นครั้งแรกหรือครั้งใดของการใช้บริการก็ตาม พนักงานแสดงออกถึงการเป็นมิตร สุภาพเรียบร้อย เป็นส่วนหนึ่งของการดูแลเอาใจใส่ ดังนั้น พนักงานจึงต้องเอาใจใส่และดูแลผู้บริโภคแต่ละบุคคล ซึ่งมีความต้องการแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

6. ความสบาย (Comfort) ความสบายได้รับการจัดสิ่งแวดล้อมของการให้บริการ เป็นส่วนที่ลูกค้าสามารถสัมผัสและจับต้องได้ของการบริการ ทั้งในส่วนของอาคาร เคาน์เตอร์บริการ เคาน์เตอร์ชำระเงิน ห้องน้ำ ทางเดิน ป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ต้องสร้างความสบายตาและความสบายใจให้กับผู้บริโภค

7. ความสำเร็จในการตอบสนองต่อความต้องการ (Completion) ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่จะมุ่งหวังให้ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างสมบูรณ์แบบ ดังนั้น หากลูกค้าจะต้องการสินค้าหรือการบริการแบบใด ธุรกิจต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างครบถ้วน โดยที่กระบวนการให้บริการแก่ผู้บริโภคต้องมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว รวมไปถึงธุรกิจมีกระบวนการบริการที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์แบบ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดเชื่อมั่นและไว้วางใจ

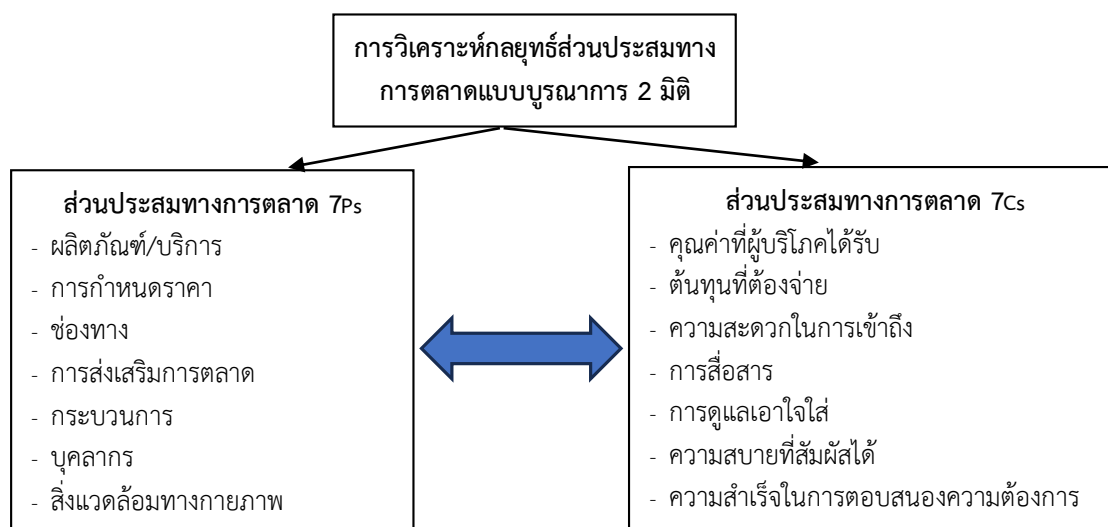
กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7 Cs จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าใจผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งการเข้าใจมุมมองของลูกค้าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับธุรกิจสมัยใหม่โดยเฉพาะธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7Cs จะทำให้ผู้บริหารเข้าใจมุมมองและเข้าใจพฤติกรรมลูกค้าได้มากขึ้นช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป (Conclusion)

จากการเติบโตและการขยายตัวของตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในปัจจุบัน ส่งผลให้ธุรกิจดังกล่าวนี้มีคู่แข่งเป็นจำนวนมาก กลยุทธ์ทางการตลาดที่ถูกนำมาใช้ต้องมีประสิทธิภาพ และแนวโน้มทางการตลาดจะให้ความสำคัญใน 2 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ในมิติของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ 2) การวิเคราะห์ด้านการกำหนดราคา 3) การวิเคราะห์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การวิเคราะห์การส่งเสริมการตลาด 5) การวิเคราะห์ด้านกระบวนการ 6) การวิเคราะห์ด้านบุคลากร และ 7) การวิเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงงานผลิตรวมทั้งสถานที่จัดจำหน่าย ส่วนการวิเคราะห์กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 7Cs ในมุมมองของผู้บริโภค จะเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับ 1) คุณค่าที่ผู้บริโภคได้รับ 2) ต้นทุนที่ผู้บริโภคสามารถจ่าย 3) ความสะดวกในการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การติดต่อสื่อสารไปยังผู้บริโภค 5) การดูแลเอาใจใส่ 6) ความสบายที่ลูกค้าสามารถสัมผัสและจับต้องได้ของการบริการ และ 7) ความสำเร็จในการตอบสนองต่อความต้องการ ดังนั้น แนวโน้มทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทยจะมีลักษณะของการทำการตลาดที่บูรณาการการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดทั้งในส่วนของผู้ผลิต (7Ps) และในส่วนของมุมมองผู้บริโภค (7Cs) โดยการทำการตลาดผ่านกระบวนการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดแบบบูรณาการ 2 มิติ กล่าวคือเป็นการทำการตลาดที่มุ่งเน้นความสำคัญทั้งในส่วนผู้ผลิตและผู้บริโภค จะทำให้เกิดแผนงานทางการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างผลประโยชน์ที่ดีให้กับธุรกิจได้อย่างยั่งยืนเช่นกัน

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ดังภาพประกอบที่ 7

ภาพที่ 7 แนวโน้มทางการตลาดแบบบูรณาการ 2 มิติ
(ที่มา: เจียหลิน (ผู้เขียน), 2566)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). จับชีพจรยักษ์คอนซูเมอร์ปี 66 ผ่านจุดฟื้นตัว เคลื่อนธุรกิจมุ่งเติบโต. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/business/1047092>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ศูนย์วิจัยกรุงศรี. (2565). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2565-2567: อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/food-beverage/beverage/io/io-beverage-2022>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ณัฐพล ไยโพโรจน์. (2559). Digital marketing concept & case study. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: โอดีซี, 2559.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566). แนวรบกิน-ดื่ม สไตส์โออิชิหลังโควิด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/business/detail/9660000007165>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ธธีร์ธร ชีร์ขวัญโรจน์. (2558). การตลาดบริการ = Services marketing. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ปิยาภัทร ไตรสนธิ. (2560). ชา: เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและสุนทรีภาพ. อาหารและสุขภาพ. 47(4): 12-18.
- เปรมกมล ขุนรัตน์. (2563). ประวัติศาสตร์ธุรกิจชาพร้อมดื่มในสังคมไทย ช่วงทศวรรษ 2530-2550. ปริญญาานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิกรานต์ มงคลจันทร์. (2558). Marketing for Work. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: อาคนธ์การพิมพ์.
- ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. (2561). ตลาดชาพร้อมดื่มในประเทศไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=182>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- เอนก นาวิกมูล. (2551). โฆษณาไทยเล่ม 1. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- Belch, G.E., & Belch, M.A. (2004). Advertising and promotion: An integrated marketing communication perspective. Wellington: Victoria University of Wellington.

- Duncan, T. (2002). **IMC: Using advertising & promotion to build brands**. New York: McGraw-Hill.
- McCarthy. (2009). **Basic Marketing. A Managerial Approach**. Homewood, IL: Richard D. Irwin.
- Eukelk. (2020). **Green tea: Covid19 and marketing strategy**. Retrieved March 20, 2024 from <https://marketeeronline.co/archives/167269/>.
- Hompratum, S. (2023). **Factors positively affecting customer loyalty of Ito En ready to drink tea customers in Sukhumvit area, Bangkok, Thailand**.
- Kotler, P. (2003). **Marketing management**. Englewood-cliff, N.J.: Prentice-Hall.
- Kotler, P. (2021). **Marketing 5.0: technology for humanity**. Hoboken, New Jersey: Wiley.
- Kotler, P. & Keller, K. L. (2016). **Marketing management**. Global Edition: Pearson Prentice Hall.
- McCarthy, E.J. (1996). **Basic Marketing: A managerial approach**. Homewood (Illinois): R.D. Irwin.
- Moxham, R. (2011). **A brief history of tea**. Bangkok: Matichon Publishing Co, Ltd.
- Pettigrew, J. & Richardson, B. (2014). **A social history of tea: Expanded**. (2nded.). New York: Benjamin Press Publishing.
- Porter, M.E. (1980). **Competitive strategic technique for analyzing industrial and competitors**. Free Press: New York.
- Roca, C. (2022). **A bit of history: The 5 eras of marketing**. Retrieved November 24, 2023, from <https://www.thepowermba.com/en/blog/5-eras-of-marketing/>
- Standage, T. (2010). **An edible history of humanity**. New York: Walker & Co.
- tbs marketing. (2022). **Online marketing for food and beverage businesses**. Retrieved March 20, 2024, from <https://tbs-marketing.com/th/verticals/f-and-b-marketing/>.
- Wongnai B2B Team. (2021). **6 marketing strategies Strengthen the pearly tea business**. Retrieved March 20, 2024, from <https://www.wongnai.com/business-owners/mkt-strategy-for-bubble-tea/>.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

“วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์” เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการทางสังคมศาสตร์ หลักรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจน บทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2-3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร และมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้ จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึง รายละเอียดของวิธีการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้ง สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบ และผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้ง ข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึง ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อยๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/assr/index>

รูปแบบบทความและการตีพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษ ความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วย เลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อ และนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรกที่มีเครื่องหมายเลขกำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้พิมพ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้นๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ ดังนี้ Author/(Year of Publication: page) หรือ (Author./Year of Publication: page) เช่น Anuwat (2018: 18) หรือ (Brown, 1997: 18-22) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et.al. (and others)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น
ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association Citation Style)
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์
ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10 – 15 หน้า

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et.al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2558). คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาแบดมินตัน. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ การกีฬาแห่งประเทศไทย.

อนุวัต กระสังข์. (2560). พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). Finite Element Modeling for Stress Analysis. New York: John wiley & sons.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

หนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//Title of Book.//Edition of Book.//Place of Publication.//Publisher Name.

รายงานทางวิชาการ

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Place of Publication.//Publisher Name.

วิทยานิพนธ์

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//Publisher Name.

รายงานการวิจัย

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. รายงานการวิจัย. เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่/สถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Research Report.//Place of Publication.//Publisher Name.

รายงานการประชุม

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อรายงานการประชุม**. วัน เดือน ปี ที่จัด. เลขหน้า. สถานที่:
สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).// Title of Article.//**In Title**.//Date of Publication.//page.//Place
of Publication.://Publisher Name.

วารสาร

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปี/เดือน/วันที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์): เลขหน้าแรก –
หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).// Title of Article.//**Name of Journal**.//Year(Volume).://page.

หนังสือพิมพ์

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปี/เดือน/วันที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**. เลขหน้าแรก – หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).// Title of Article.//**Name of Newspaper**.//page.

สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ นามสกุลผู้เผยแพร่. (ปี). ชื่อเรื่อง. **ชื่อบทความ**. [ประเภทสื่อที่เข้าถึง]. แหล่งที่มา: แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่
บนเว็บไซต์ วัน เดือน ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).// **Title of Article**.// [Online].//Available.://Name of website.//
Retrieved/Date of Publication.

การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี/เดือน/วันที่). ตำแหน่ง (ถ้ามี). สัมภาษณ์.

Name of Interview.//(Date of Publication).//position.//Interview.